

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์
โครงการ“รูปแบบการบริหารจัดการโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ที่เอื้อต่อการบูรณาการ การเรียนการสอน การวิจัย และบริการ
วิชาการสู่ชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนตำบลไทรน้อย
อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่”

โดย

นางสาวฉวีวรรณ	วงศ์แพทย์
นายรัศมี	มณีศักดิ์
นายสมควร	บุญแสง
นางอภिरดา	ม่วงทอง
นางพัชรินทร์	ดีอูต
นางรัชนี	ประกาศ

มิถุนายน 2553

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์
โครงการ“รูปแบบการบริหารจัดการโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เอื้อต่อ
การบูรณาการ การเรียนการสอน การวิจัย และบริการวิชาการสู่ชุมชน
: กรณีศึกษาชุมชนตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่”

คณะผู้วิจัย

นางสาวฉวีวรรณ	วงศ์แพทย์
นายรัศมี	มณีศักดิ์
นายสมควร	บุญแสวง
นางอภिरดา	ม่วงทอง
นางพัชรินทร์	ดีอุต
นางรัชนี	ประกาศ

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่คนในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถาม วางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป” กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีการให้ “คน” ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบ เป็นรูปธรรม โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเข้มแข็งในการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ไขปัญหาอื่นๆ ในท้องถิ่นโดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นจุดเน้นของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงอยู่ที่ “กระบวนการ” มากกว่า “ผลลัพธ์” เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง และให้งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย “เวที” (การประชุม เสวนา พูดคุยถกเถียง) เป็นวิธีการเพื่อให้คนในชุมชนทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิกอบต. กรรมการสภรณ ข้าราชการ หรือกลุ่มคนอื่นๆ เข้ามาร่วมหา ร่วมใช้ “ปัญญา” ในกระบวนการวิจัย

“กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น” หมายถึง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ “คำถาม” หรือ “ความสงสัย” บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น “คำถาม” ต้องคมชัด โดยมีการแยกแยะประเด็นว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา “ข้อมูล” ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ “วางแผน” การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำมีการ “บันทึก” มีการ “ทบทวน” ความก้าวหน้า “วิเคราะห์” ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ “ถอด” กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นออกมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ “สรุปบทเรียน” ตอบคำถามที่ตั้งไว้ แล้วอาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่นๆ หรือพื้นที่อื่นๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดย “ผู้ที่สงสัย” ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง ดังนั้นกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็นงานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวคนท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่น เพื่อคนท้องถิ่น โดยมุ่งแก้ไขปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และมีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระเบียบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมดาที่ชาวบ้านก็ใช้เป็น เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามแนวคิดและหลักการดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่าชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงานด้วยการบอกเล่าได้เป็นอย่างดี ในขณะที่เดียวกันก็พบว่าการเขียนรายงานเป็นปัญหาที่

สร้างความหนักใจให้นักวิจัยเป็นอย่างยิ่งตั้งนั้นด้วยความตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงได้ปรับรูปแบบการเขียนรายงานวิจัยให้มีความยืดหยุ่น และมีความง่ายต่อการนำเสนองานออกมาในรูปแบบที่นักวิจัยถนัด โดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่งเป้าหมายสำคัญของรายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย โดยกลไกสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยมีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงโครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาโดยตลอด บทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าว ได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัย สู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น อาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการโดยทั่วไป หากแต่ได้คำตอบและเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหา ศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

คำนำ

โครงการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัยและบริการวิชาการสู่ชุมชน:กรณีศึกษาชุมชนตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่” ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)และการหนุนเสริมวิชาการจาก รศ.ดร.ฉัตรนภา พรหมมา รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ นางสาวพรทิว ยอดมงคล นางอาภา พงศ์ศิริแสน นายदनัย กล้าวแล้ว และนางสาววาสนา ยอดมงคล จากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคเหนือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การอำนวยความสะดวกและกำกับดูแลโดย นายไกรสิทธิ์ ชัยพรหม นายจรัสพงษ์ วรรณสอน นายรัชมี มณีศักดิ์ และนายสมควร บุญแสง ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากคณะครู นักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ตัวแทนกลุ่มอาชีพและผู้นำชุมชนตำบลไทรย้อย มีนายชัยวุฒิ มานพ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อยและนางสาวนิธินัฐ ชัยวิรัช ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ให้การสนับสนุนและประสานงานการจัดกิจกรรมวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นอย่างดี

คณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านที่กล่าวมา ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงด้วยความจริงใจ

คณะวิจัย

มิถุนายน 2553

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญแผนภูมิ	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามวิจัย	3
วัตถุประสงค์	3
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการดำเนินงาน	4
นิยามศัพท์	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
นโยบายการวิจัยของชาติและทิศทางการพัฒนาประเทศ	7
นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 7	10
แนวคิดพื้นฐานของแผนการวิจัยแห่งชาติ	17
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน	19
การบูรณาการการเรียนการสอนการบริการชุมชนและการวิจัยเพื่อท้องถิ่น	22
การจัดการงานวิจัยและการใช้ประโยชน์จากการวิจัย	25
การบริหารจัดการงานวิจัยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการ
	ขอบเขตการศึกษา 37
	ขั้นตอนการดำเนินการ 38
	สถานที่ดำเนินการ 59
	แหล่งข้อมูล วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล 59
	การวิเคราะห์ข้อมูล 60
4	ผลการดำเนินการ
	สภาพศักยภาพตำบลไทรย้อย และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ 61
	การดำเนินการและสรุปบทเรียนจากการดำเนินงาน 79
	การปรับเปลี่ยนกิจกรรมและรายละเอียดกิจกรรมที่ตั้งไว้ 102
	ผลการดำเนินการระยะที่ 2 105
	รูปแบบการจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ 112
5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ
	สรุปโครงการและกิจกรรม 116
	สรุปผลการวิจัย 118
	สรุปบทเรียนจากการดำเนินโครงการ 122
	อภิปรายผล 123
	ข้อเสนอแนะ 125
	บรรณานุกรม 126
	ภาคผนวก ก ตัวอย่างภาพกิจกรรม 128
	ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือวิจัย 140
	ภาคผนวก ค ประวัติคณะวิจัย 148

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงความสัมพันธ์ของเป้าหมายการพัฒนาประเทศกับการวิจัย	10
2	แสดงการวิจัย 4 ด้านหลักเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ	18
3	แสดงระบบบริหารจัดการคุณภาพหน่วยจัดการฯของมรภ.อุตรดิตถ์	26
4	แสดงกระบวนการพัฒนาโจทย์และโครงการวิจัย	27
5	แสดงกระบวนการติดตามและสนับสนุนโครงการวิจัย	28
6	แสดงขั้นตอนการเผยแพร่และใช้ประโยชน์จากการวิจัย	29
7	แสดงเครือข่ายการวิจัยภายในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่	31
8	แสดงเครือข่ายการวิจัยในท้องถิ่นและภายนอกวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่	32
9	แสดงการจัดการต้นทางวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่	33
10	แสดงการจัดการระหว่างทางวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่	34
11	แสดงความเชื่อมโยงระบบจัดการคุณภาพงานวิจัยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่	74
12	แสดงระบบบริหารจัดการคุณภาพหน่วยจัดการฯ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่	75
13	แสดงการจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ระยะต้นทาง	114
14	แสดงการจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น วมท.แพร่ระหว่างทางและปลายทาง	115

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงความถี่ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู บุคลากรเกี่ยวกับแนวทาง เชื่อมโยงการเรียนการสอน งานบริการชุมชน และงานวิจัย	81
2	แสดงความถี่ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู บุคลากรเกี่ยวกับแนวทาง ปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงงานบริการชุมชน และงานวิจัย	82
3	แสดงความถี่ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู บุคลากรเกี่ยวกับแนวทาง การจัดการเรียนการสอนวิชาโครงการ	83
4	แสดงความถี่ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู บุคลากรเกี่ยวกับแนวทาง การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นเครื่องมือ	84
5	แสดงความถี่ของประเด็นปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู บุคลากร	85
6	แสดงความถี่แนวทางการสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร ครู บุคลากร	86
7	แสดงความถี่สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรม	91
8	แสดงความถี่ของสิ่งที่ควรปรับปรุงตามความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรม	92

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ให้สนองความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ ดังนี้ “สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นองค์กรที่มุ่งมั่นในการจัดการ อาชีวศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยพัฒนาสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้เป็นศูนย์แห่งความสมานฉันท์ที่เกื้อกูลทรัพยากรต่อกันเพื่อสร้างคุณภาพการผลิตกำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและเทคโนโลยี ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและความต้องการของตลาดแรงงาน” และสำนักวิจัยและการพัฒนาการอาชีวศึกษามีภารกิจพัฒนากำลังคนด้านการวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยพัฒนานวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี การสร้างและขยายเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ พัฒนารูปแบบการบริหารและจัดการองค์ความรู้อาชีวศึกษาเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ประชุมปฏิบัติการจัดทำชุดโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับทิศทางการวิจัยชาติที่เน้นทั้งปริมาณ คุณภาพ การบริการชุมชนและการสร้างผู้ประกอบการใหม่ เพื่อให้สถานศึกษาได้ปรับบทบาทในด้านการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและการบริการชุมชน มีบุคลากรของสถานศึกษาในสังกัดได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการวิจัยในชั้นเรียน นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ และวิจัยร่วมกับชุมชน

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ได้เริ่มปรับเปลี่ยนตามภารกิจด้านการวิจัยตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามาตั้งแต่ ปี 2546 เช่น ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการทำวิจัยในชั้นเรียน และวิจัยอย่างง่ายให้กับคณะครูและกำหนดให้ครูต้องทำวิจัยในชั้นเรียนคนละ 1 เรื่อง ต่อ 1 ภาคเรียน ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่การดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ด้านคุณภาพงานวิจัยในชั้นเรียนของครู ส่วนใหญ่ยังเป็นเพียงการทำตามแบบฝึกที่ได้จากการอบรม ไม่มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน เครื่องมือวิจัย เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล ไม่แสดงพัฒนาการของผู้เรียนหรือการแก้ปัญหาการเรียนการสอนที่ชัดเจน เป็นการทำเพื่อส่งรายงานมากกว่าการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง ด้านปริมาณ ในปี 2546 มีผลงานวิจัยในชั้นเรียนอย่างง่ายคิดเป็นร้อยละ 94.64 และลดลงเหลือ

ร้อยละ 80.30 และร้อยละ 46.42 ในปี 2547 และ 2548 ตามลำดับ และจากการศึกษาความพร้อมในการทำวิจัยของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ (ฉวีวรรณ วงศ์แพทย์ : 2548) พบว่าครูร้อยละ 37.50 เคยเรียนวิชาวิจัยเบื้องต้น ร้อยละ 64.29 ไม่เคยเรียนหรือมีประสบการณ์ในการทำวิจัยหรือเป็นที่ปรึกษาปัญหาพิเศษของนักศึกษา เหตุผลที่ครูไม่ทำการวิจัยมากที่สุด(ร้อยละ 53.14) คือไม่สามารถกำหนดปัญหาการวิจัยและเขียนโครงการวิจัยได้ รองลงมาไม่รู้วิธีสร้างเครื่องมือวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าสถิติ(ร้อยละ 51.23, 47.57) และครูร้อยละ 51.78 ไม่ได้ทำงานวิจัยเนื่องจากมีงานการเรียนการสอนและงานบริการชุมชนที่ได้รับมอบหมายมากอยู่แล้ว

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนางานที่ได้รับมอบหมายและงานตามนโยบายมากเท่าที่ควร และยังแยกงานประจำออกจากงานวิจัย จึงทำให้ครูรู้สึกว่าการวิจัยเป็นการเพิ่มภาระ หากวิทยาลัยมีการสร้างความเข้าใจเรื่องการบูรณาการภารกิจการวิจัยกับงานในหน้าที่ไปพร้อมๆ กันกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการเกี่ยวกับการวิจัยให้กับครูอย่างเพียงพอและปรับระบบการบริหารจัดการงานวิจัยให้เป็นเนื้อเดียวกับการเรียนการสอนแล้ว จะช่วยให้ครูสามารถบูรณาการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และงานมอบหมายอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและลดภาระงานซ้ำซ้อน ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งอยู่ในโครงการพัฒนานักจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงได้ร่วมกับคณะทำงานวิจัยและพัฒนาของวิทยาลัยฯ และองค์การบริหารส่วนตำบลไทรงาม จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อค้นหาปัญหาและพัฒนาโจทย์วิจัยในชุมชนขึ้น เพื่อให้ครูผู้สอนได้มองเห็นปัญหาของชุมชนพื้นที่บริการของวิทยาลัยและเห็นแนวทางการเชื่อมโยงเข้ากับการเรียนการสอน งานบริการชุมชน และ งานตามนโยบายที่ตนรับผิดชอบอยู่ ได้พัฒนาชุดโจทย์วิจัยในตำบลไทรงาม อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ ในวันที่ 19 มีนาคม 2549 ได้โจทย์วิจัย 11 หัวข้อ เสนอต่อที่ประชุมครูให้ครูที่สนใจและมีความรู้ความชำนาญและเกี่ยวข้องในเรื่องนั้นๆ นำไปพัฒนาเป็นโครงการวิจัยเสนอต่อแหล่งทุน มีโจทย์วิจัยที่ได้รับการพัฒนาเป็นโครงการวิจัยโดยความร่วมมือของครูนักวิจัยแกนนำในชุมชน ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลและตัวแทนหน่วยงานภาคีในพื้นที่ 3 โครงการที่นำเสนอต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.ภาคเหนือ) โดยมีคณะนักวิจัยในโครงการที่เป็นครูผู้สอนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ 10 คน ผู้ร่วมวิจัยจากองค์การบริหารส่วนตำบลไทรงาม 4 คน ตัวแทนกลุ่มอาชีพ 9 คน และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเด่นชัย 3 คน จากการพูดคุย พบว่าคณะนักวิจัยที่ร่วมโครงการส่วนใหญ่ไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการวิจัย ทั้งการวิจัยเบื้องต้น การวิจัยและพัฒนาแบบมีส่วนร่วม แต่มีความต้องการจะร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนและหน่วยงานโดยเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนและการบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรฯแพร่ ดังนั้น โครงการวิจัยทั้ง 3 โครงการจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ จำเป็นต้องมีนักวิจัยพี่เลี้ยงทำหน้าที่

ประสานการดำเนินงานหนุนเสริมด้านความรู้ ทักษะวิจัยให้นักวิจัย บริหารจัดการและหนุนเสริมศักยภาพนักวิจัยให้สามารถดำเนินงานวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์

จากการจัดเวทีศึกษา แนวทางในการบริหารจัดการโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นตำบลไทรย้อย ร่วมกับพี่เลี้ยงนักวิจัยจาก สกว.ภาค เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2550 สรุปได้ว่าเพื่อให้โครงการวิจัยดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ ต้องมีกลไกการจัดการเพื่อ สร้างความเข้าใจร่วมกันกับฝ่ายบริหาร คณะครู หัวหน้างาน หัวหน้าฝ่ายที่รับผิดชอบให้ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับการบูรณาการการวิจัยกับงานประจำ จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมทางด้านทักษะการวิจัยให้ครูและผู้เกี่ยวข้อง ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของโครงการวิจัย ทั้งด้านการวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งการจัดเวทีเสนอผลการวิจัย ซึ่งจะเป็นเครื่องมือติดตามสถานการณ์ และความเคลื่อนไหวของแต่ละโครงการวิจัยในแต่ละช่วงเวลาให้สามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงจัดทำโครงการ “การบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เอื้อต่อการบูรณาการการเรียนการสอนการวิจัยและบริการวิชาการชุมชน:กรณีศึกษา ชุมชนตำบลไทรย้อย” ขึ้นเพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ที่สามารถสร้างครู นักวิจัยใหม่ให้สามารถบูรณาการการเรียนการสอนการบริการชุมชนและการวิจัยร่วมกับชุมชนในการแก้ปัญหาพัฒนาท้องถิ่น และผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกับชุมชน

คำถามวิจัย

รูปแบบการบริหารจัดการโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ในชุมชนตำบลไทรย้อยควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาสภาพ ศักยภาพ องค์ความรู้ด้านการวิจัย และ ภูมิปัญญาของชุมชนเพื่อวางแผน การสร้างความเข้าใจในเรื่องการวิจัยท้องถิ่นร่วมกันกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการและแผน ติดตามสนับสนุนนักวิจัยในโครงการวิจัยในตำบลไทรย้อย
2. เพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เอื้อต่อการบูรณาการการเรียน การสอน การวิจัยและบริการวิชาการสู่ชุมชนของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูและนักศึกษาที่ร่วมโครงการมีทักษะการวิจัยและได้แนวทางการบูรณาการเรียน การสอนการวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน

2. โครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้รับการติดตามหนุนเสริมจนมีความก้าวหน้าและสัมฤทธิ์ผล สร้างองค์ความรู้สู่สาธารณะ
3. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ได้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ ที่สอดคล้องการจัดการเรียนการสอนและการบริการชุมชน
4. นักวิจัยในชุมชนและองค์กรท้องถิ่นมีทักษะและองค์ความรู้ด้านการวิจัยแบบมีส่วนร่วม สามารถนำไปแก้ปัญหาเรื่องอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตการดำเนินงาน

ด้านเนื้อหา

1. สภาพ ศักยภาพและบริบทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ และ ของชุมชน ตำบลไทรย้อย อ.เด่นชัย จ.แพร่
2. ระบบบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

ด้านพื้นที่

ทำการศึกษาในชุมชนพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่

ด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาจากประชากร คือ ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ 56 คน นักศึกษาระดับชั้น ปวส. 1, 2 จำนวน 100 คน ตัวแทนหน่วยงานองค์กรปกครองท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และกลุ่มอาชีพในตำบลไทรย้อยที่เข้าร่วมโครงการ 3 กลุ่ม

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ฝ่ายบริหาร หัวหน้าแผนกวิชา หัวหน้างานหลักสูตรและการสอนฯ หัวหน้างานบริการวิชาชีพ หัวหน้างานฝึกอบรมระยะสั้น หัวหน้างาน อาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท หัวหน้างานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา หัวหน้างานกิจการนักศึกษา ที่ปรึกษาคณะกรรมการองค์การ อกท. คณะทำงานวิจัยและพัฒนา รวม 20 คน นักศึกษาชั้นปวส. 2 สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ จำนวน 12 คน ครุนักวิจัยในโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นตำบลไทรย้อย 10 คน

ผู้ร่วมวิจัยจากองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเด่นชัย 8 คน และนักวิจัยในพื้นที่ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มอาชีพ 3 กลุ่ม 15 คน รวม 65 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

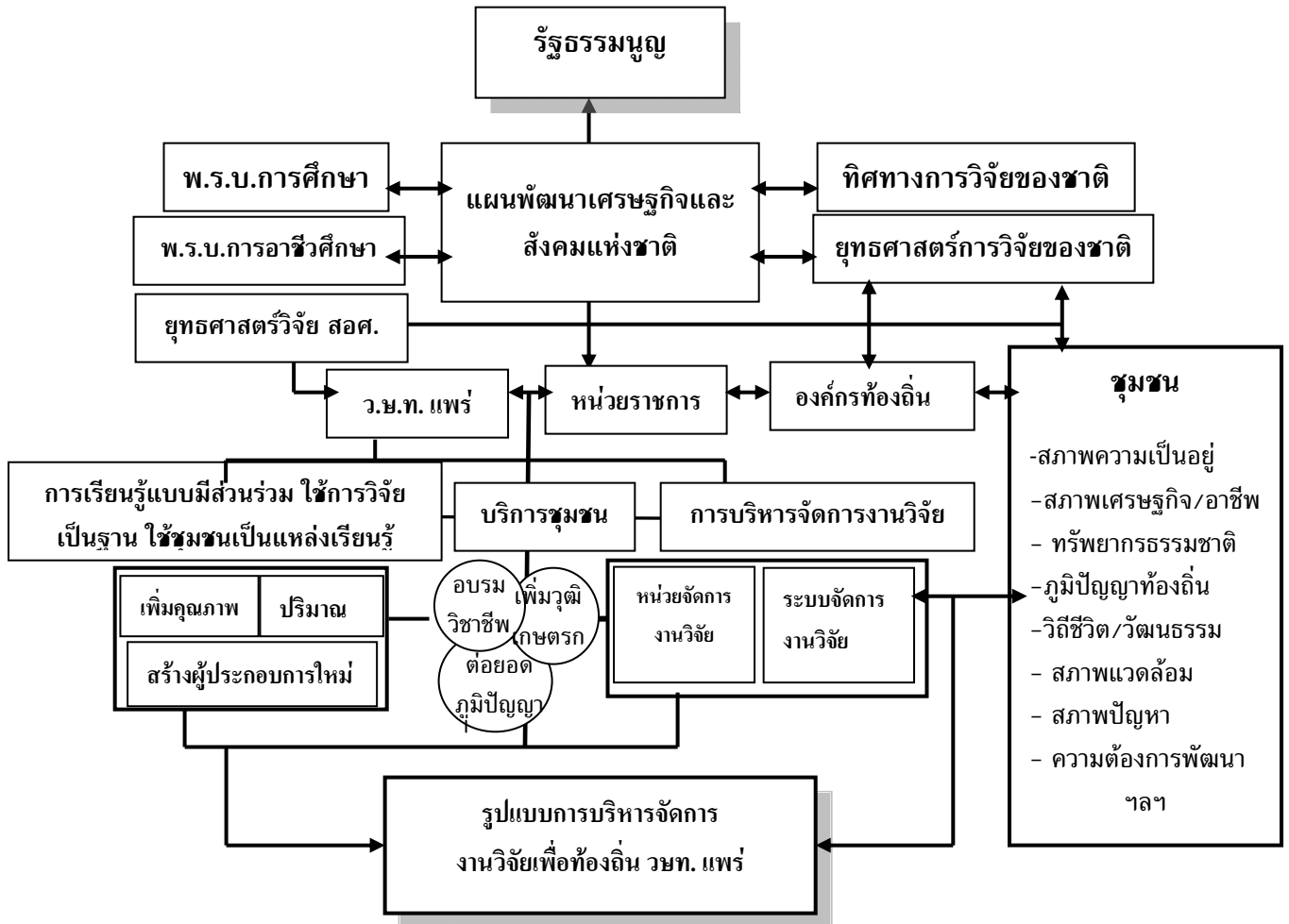
การบริหารจัดการโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น หมายถึง การติดตามดูแลประสานความพยายามของกลุ่มคน กิจกรรมและทรัพยากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ให้เกิดผลตามต้องการ มีความเหมาะสมในการขับเคลื่อนการสนับสนุน คณะนักวิจัยที่ดำเนินโครงการ ในตำบลไทรย้อย อำเภอเด่นชัย ให้สามารถดำเนินกิจกรรมวิจัยและพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งด้านการจัดการความรู้ การติดตามสนับสนุนสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ ข้อมูลสารสนเทศ แหล่งอาชีพหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้คณะวิจัยและชุมชนได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แนวทางในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยที่คนในชุมชนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติทดลอง และได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัยและการบริการวิชาการ หมายถึง การเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ทุกชนิด ที่บรรจุอยู่ในแผนของหลักสูตรการเรียนการสอน กิจกรรม และเป้าหมายการเรียนรู้เข้ากับภาระงานด้านการวิจัยพัฒนา และการบริการวิชาการสู่ชุมชนอันเป็นภารกิจของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นการเชื่อมโยงแนวนอนระหว่างหัวข้อและเนื้อหาต่างๆที่เป็นความรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และรู้ในเรื่องนั้นอย่างลึกซึ้ง ในขณะเดียวกันครูนักวิจัยและครูที่มีหน้าที่บริการวิชาการสู่ชุมชนก็สามารถนำไปแก้ปัญหากระบวนการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการทำงาน ร่วมกับชุมชน

การบริการวิชาการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้กับชุมชนในรูปแบบต่างๆ อันเป็นภารกิจของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เช่น งานฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรมสู่ชุมชน การฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น การถ่ายทอดเทคโนโลยีชีวิตวิถีเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นต้น

ชุมชน หมายถึง ชุมชนในพื้นที่ๆ เป็นเขตบริการของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ซึ่ง ถึงแม้จะครอบคลุมเขตพื้นที่จังหวัดแพร่ น่าน และอุตรดิตถ์ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ชุมชนหมายถึง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ซึ่งประกอบด้วยคณะวิชาพืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ ช่างกลเกษตร ธุรกิจเกษตร อุตสาหกรรมเกษตร และคณะวิชาสามัญสัมพันธ์ และชุมชนตำบลไทรย้อย อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เอื้อต่อการบูรณาการ การเรียนการสอนการวิจัยและการบริการชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ ครึ่งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทาง ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินการศึกษาและพัฒนา ดังนี้

1. นโยบายการวิจัยของชาติและทิศทางการพัฒนาประเทศ
2. แนวคิดพื้นฐานของแผนการวิจัยแห่งชาติ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน
4. การบูรณาการการเรียนการสอน การบริการชุมชน และการวิจัยเพื่อท้องถิ่น
5. การจัดการงานวิจัยและการใช้ประโยชน์จากการวิจัย
6. การบริหารจัดการงานวิจัยในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบายการวิจัยของชาติและทิศทางการพัฒนาประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2540 : 20-28) ชี้ว่า ประเทศไทยเป็นสังคมเกษตรมาแต่เดิมประชากรร้อยละ 60.39 อาศัยในชนบทและประกอบอาชีพทางการเกษตร มีวิธีการผลิตแบบเลี้ยงตนเอง (subsistence mode of production) คือผลิตและบริโภคอย่างสมดุลในสังคมเล็กๆ มีการถ่ายทอดและการใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่พัฒนาจากบรรพบุรุษสืบทอดกันมา เมื่อประสิทธิภาพการผลิตต่ำทำให้รายได้ต่อหัวของประชากรต่ำ กล่าวคืออาชีพเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 8,755 บาท/คน/ปี ขณะที่อาชีพนอกภาคเกษตรมีรายได้เฉลี่ย 48,442 บาท/คน/ปี ส่วนโครงสร้างเศรษฐกิจในเมืองนั้นมีอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลางผลิตสินค้าป้อนตลาดภายในเป็นหลัก อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกมีไม่มาก สินค้าส่งออกมากกว่าสองในสามจึงเป็นประเภทวัตถุดิบ การพัฒนาอุตสาหกรรมยังไม่ทั่วทุกสาขา ประสพปัญหายุ่งยากอยู่เสมอ ไม่สามารถสร้างโอกาสการทำงานแก่คนจำนวนมากได้ ประชากรส่วนใหญ่จึงยึดอยู่กับการเกษตรซึ่งมักอยู่ในสภาพยากจน มีช่องว่างทางสังคมระหว่างคนเมืองและคนชนบท

ไชยา เฟื่องอุ่น (2535: 36 – 42) ชี้ว่า เกษตรกรในชนบทของประเทศไทยส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่สำคัญ ดังนี้

1. ความยากจน การสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมของไทยโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า ร้อยละ 30 ของคนไทยอยู่ในสภาวะยากจน มีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐาน (Poverty Line) คน

ชนบทมีรายได้เพียง 1 ใน 5 ของคนในเมือง ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้และได้ก่อให้เกิดความยากจนในชนบท คือ ราคาสินค้าการเกษตรในตลาดโลกที่ ลดต่ำลง และนโยบายส่งเสริมภาคธุรกิจอุตสาหกรรมในการให้สิทธิประโยชน์เป็นพิเศษ

2. การอพยพแรงงาน ชีวิตที่ยากลำบาก เนื่องจากการเกษตรล้มเหลวนำไปสู่ความยากจน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนชนบทเปลี่ยนอาชีพไปขายแรงงานและส่งแรงงานเด็กออกไปทำงานใน ธุรกิจอุตสาหกรรมในเมือง สภาพการณดังกล่าวก่อปัญหาครอบครัว แรงงานเด็ก และโสเภณี

3. ปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรแบบทำลาย โดยเฉพาะดิน และน้ำ เมื่อใช้ไม่ถูกวิธี ขาดการบำรุงรักษา หรือขาดการเข้าใจธรรมชาติและวางแผนที่ดี จะเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นยังมีปัญหาฝนตกไม่ตรงตามฤดูกาล น้ำท่วม ฝนทิ้งช่วง เป็นต้น

4. สุขภาพอนามัยและการบริการทางการแพทย์ คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวชนบทอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ภาวะโภชนาการไม่ดี เจ็บป่วยด้วยโรคที่เกิดจากความยากจน(Diseases of poverty) และบริการทางการแพทย์ในชนบทมีน้อยมากเมื่อเทียบกับเขตเมือง

5. คุณภาพการศึกษาของชาวชนบท การศึกษาของชาวชนบทเป็นการเรียนรู้และการรับรู้ ข่าวสารจากสังคมนอกหมู่บ้าน เป็นการศึกษาในระบบโรงเรียนผ่านระบบสื่อ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นกลไกการศึกษาที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของคนชนบท เพราะการศึกษาในระบบโรงเรียนมุ่งให้เรียนเพื่อเรียนต่อ มิใช่เรียนเพื่อรู้และเข้าใจสังคมของชาวชนบทเอง ความยากจนเป็นเหตุให้อัตราการเรียนต่อของนักเรียนประถมศึกษาในชนบทมีน้อยอีกด้วย

จากสภาพการดังกล่าว ทำให้มีความพยายามอย่างต่อเนื่องในการแก้ปัญหาของคนในชนบท ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (2545) ได้ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยให้การแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศเป็นไปได้อย่างถูกต้องทิศทาง เพราะเป็นเครื่องมือที่ต้องอาศัยทักษะความมีเหตุผลและเทคนิคบางอย่างในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีโลกทัศน์กว้างขวางยิ่งขึ้น รู้ออบจนมีความชำนาญเฉพาะเรื่องและมีจรรยาบรรณวิชาชีพควบคุม การกำหนดนโยบายการวิจัยของชาติจึงเป็นการกำหนดทิศทางให้ใช้“วิธีการวิจัย”เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้และมุ่งทำงานเพื่อสนองความต้องการ ความจำเป็นของประเทศเพื่อให้หลุดพ้นจากภาวะวิกฤต การที่ประเทศยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณสนับสนุนการวิจัย การดำเนินการวิจัยตามนโยบายการวิจัยของชาติจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ผู้นำประเทศมีข้อมูลทางวิชาการและมีมุมมองที่ถูกต้อง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ทุกแง่มุมของปัญหาหรือประเด็นการพัฒนา ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศดำเนินไปได้อย่างบังเกิดผล นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ประเทศชาติโดยรวม และประชาชนได้อยู่อย่างมีความสุขมากยิ่งขึ้น

นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2545-2549) ได้กำหนดแนวทางการวิจัยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น ทิศทางการพัฒนางานวิจัย จึงมุ่งให้เกิดผลงานวิจัยที่สามารถทำให้ประเทศพึ่งตนเองได้ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้เกิดการพัฒนายั่งยืน เพิ่มศักยภาพใน

การแข่งขันกับประเทศอื่นได้ ให้ความสำคัญกับการวิจัยในสิ่งที่ประเทศมีศักยภาพ และเป็นไปตามความจำเป็นของประเทศ ดังนี้

1. เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่มีส่วนช่วยสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเน้นการพึ่งตนเอง
2. เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่มีส่วนส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขัน
3. เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต
4. เพื่อปรับระบบการวิจัยของชาติให้เข้มแข็ง

เป้าหมายของการดำเนินนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ 4 ประการคือ

1. ได้ผลงานวิจัย 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรม ด้านสุขภาพ และด้านการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม
2. ได้ผลงานวิจัย 3 ประเภทคือชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ การวิจัยประยุกต์และวิจัยพื้นฐาน
3. ได้กำลังคนด้านการวิจัยที่มีคุณภาพและมีการสนับสนุนเพียงพอ
4. ได้ระบบการบริหารการวิจัยที่มีการประสานความร่วมมือภาครัฐ เอกชนและประชาชน

นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2545-2549) มีองค์ประกอบดังนี้

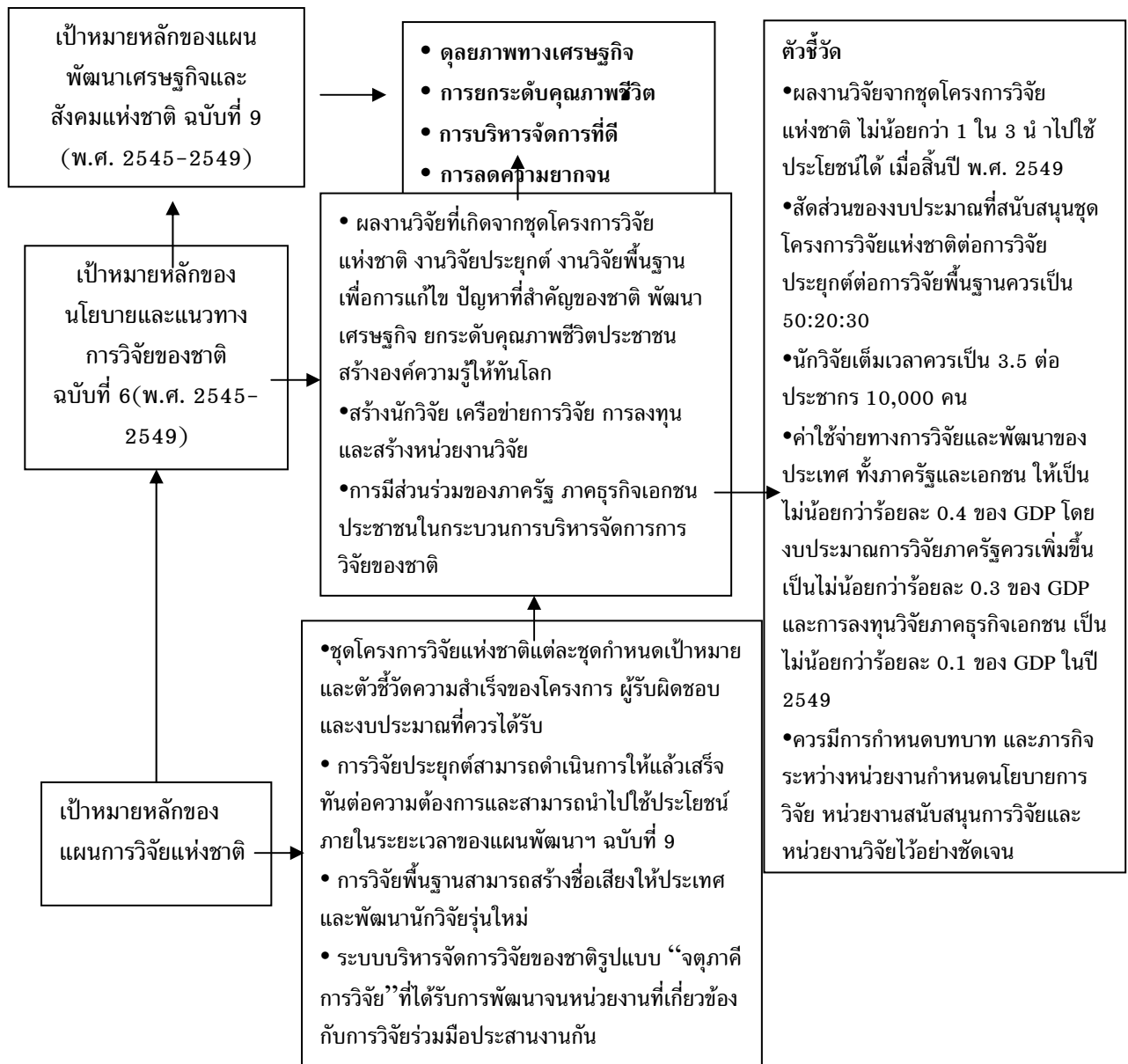
1. การกำหนดผลงานวิจัยที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1.1 ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ 4 ด้าน ได้แก่ ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติเพื่อการพัฒนาด้านเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตร ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติเพื่อการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรม ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติเพื่อการพัฒนาด้านสุขภาพ ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติเพื่อการพัฒนาด้านสังคมและวัฒนธรรม

1.2 การวิจัยประยุกต์เน้นนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาพัฒนาให้เหมาะสมเพื่อใช้ประโยชน์ในประเทศและการวิจัยการนำเทคโนโลยีต่างประเทศมาดัดแปลงใช้ให้เหมาะกับสภาพแวดล้อมในประเทศ เพื่อแก้ปัญหาสำคัญของชาติ 7 เรื่อง คือ 1) ปัญหาคนว่างงาน 2) ปัญหาความยากจน 3) ปัญหาข้อขัดแย้งการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ 4) ปัญหาการส่งออก 5) ปัญหายาเสพติด 6) ปัญหานี้สาธารณะ และ 7) ปัญหาความมั่นคงของชาติ

1.3 การวิจัยพื้นฐาน เน้นวิจัยสร้างองค์ความรู้ที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบให้เป็นทุนและต่อยอดสู่การประยุกต์ใช้ และสร้างนักวิจัยใหม่ให้เป็นทุนทางปัญญาของชาติในระยะยาว

2. การสร้างความเข้มแข็งระบบบริหารการวิจัยของชาติโดยปรับระบบการบริหาร ผ่านระบบ “จตุภาคีการวิจัย” คือ รัฐ ผู้สนับสนุนการวิจัย ผู้ทำวิจัย และผู้มีส่วนได้เสีย ปรับความเชื่อมโยงของหน่วยงานในระบบ ปรับนโยบายการวิจัยตามความต้องการของสังคม สร้างวัฒนธรรมการใช้ผลงานวิจัย พัฒนาอาชีพนักวิจัย การติดตามประเมินผลการวิจัย ความร่วมมือกับต่างประเทศ การบริหารงบประมาณการวิจัย การพัฒนาการวิจัยภาคธุรกิจเอกชน และการนำนโยบายการวิจัยไปสู่แผนปฏิบัติการ ดังแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1 สรุปความสัมพันธ์ของเป้าหมายการพัฒนาประเทศกับการวิจัย

ที่มา : นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2545-2549)

ส่วน นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2551-2553) ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์การวิจัย ดังนี้

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

มีเป้าประสงค์เพื่อสร้างเสริมองค์ความรู้เป็นพื้นฐานการสร้างศักยภาพและความสามารถ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจอย่างสมดุลและยั่งยืนบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นการวิจัย เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร ซึ่งครอบคลุมการสร้างมูลค่าผลผลิตการเกษตร

และประมง พัฒนาค่าความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพื้นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางอุตสาหกรรมและบริการ การท่องเที่ยว การพัฒนาพลังงาน โลจิสติกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึงถึงบทบาทการแข่งขัน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทั้งในประเทศ ระดับนานาชาติรวมทั้งสัมพันธภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยดำเนินการบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมี 8 กลยุทธ์การวิจัย 29 แผนงานวิจัย ดังนี้

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1 การสร้างมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรและประมงและการพัฒนา ศักยภาพการแข่งขันและการพึ่งพาตนเองของสินค้าเกษตรและประมง ประกอบด้วย แผนงานวิจัย และพัฒนาคู่สัตว์ วิจัยและพัฒนาประมงและเพาะเลี้ยงชายฝั่ง การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ เก็บเกี่ยวผลผลิต การวิจัยและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรและประมง การผลิตอาหารปลอดภัย เกษตรอินทรีย์และการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบชลประทานที่เหมาะสมและการใช้น้ำ ชลประทานอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2 การพัฒนานโยบายความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นพื้นฐานพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืน ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง การสร้างองค์ความรู้ การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้า ท้องถิ่น การจัดการผลิต การตลาดสินค้าชุมชนที่เหมาะสมโดยใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลยุทธ์การวิจัยที่ 3 การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางอุตสาหกรรมที่เอื้อต่อการทำ ธุรกิจที่ยั่งยืน ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางอุตสาหกรรม เป้าหมาย การเพิ่มศักยภาพการเป็นฐานการผลิตภาคอุตสาหกรรม การพัฒนาวัตถุดิบในประเทศ และการเพิ่มมูลค่าสินค้าเพื่อ พัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาด

กลยุทธ์การวิจัยที่ 4 การพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว ประกอบด้วย แผนงานวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว วิสาหกิจชุมชน กับการพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์การวิจัยที่ 5 การพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตพลังงานชีวภาพและพลังงานทางเลือก ประกอบด้วยแผนงานการวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตพลังงานชีวภาพ การพัฒนา อุตสาหกรรมผลิตพลังงานทางเลือกอื่น การประหยัดการใช้พลังงานประเภทต่าง ๆ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 6 การยกระดับประสิทธิภาพมาตรฐานการให้บริการด้านโลจิสติกส์ที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยแผนงานการวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนามาตรฐานและยกระดับประสิทธิภาพการ ให้บริการโลจิสติกส์ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านโลจิสติกส์ การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมและ ระบบการจัดส่งและกระจายสินค้าที่มีมาตรฐาน การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการขนส่งผลผลิต

กลยุทธ์การวิจัยที่ 7 การเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารประกอบด้วยแผนงานการวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่ม สมรรถนะและพัฒนาศักยภาพ ขีดความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระบบ ฐานข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและผู้ให้บริการ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 8 การพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ประกอบด้วยแผนงานการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจ แนวทางการแก้ไขปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการค้า ข้อตกลงการค้าเสรีและการเชื่อมอาเซียนสู่สากล การสร้างสัมพันธภาพและพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน กลไกที่เหมาะสมในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางสังคม

เป้าประสงค์การวิจัย คือ สร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานสู่การสร้างศักยภาพ และความสามารถในการพัฒนาสังคม มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวัฒนธรรม สุขภาพ คุณภาพชีวิต การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันของท้องถิ่นและสังคม การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจน มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ มี 9 กลยุทธ์การวิจัยและ 30 แผนงานวิจัย ดังนี้

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1 การปฏิรูปการศึกษา กระบวนการเรียนการสอนทั้งในและนอกระบบ การพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่นประกอบด้วยแผนงานการวิจัยเกี่ยวกับ การปฏิรูปการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2 การส่งเสริม อนุรักษ์และพัฒนาคุณค่าทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติ ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมอนุรักษ์ พัฒนาคุณค่าทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นองค์ความรู้ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม สร้างสรรค์งานศิลปะระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 3 การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคอุบัติใหม่ การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสมรรถภาพทางกาย ใจและการคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข สุขภาพประชาชน ภาคการเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ การเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี การป้องกันโรคอุบัติใหม่ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายและจิตใจและการคุ้มครองผู้บริโภค

กลยุทธ์การวิจัยที่ 4 การพัฒนาและคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพร ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกเพื่อสร้างองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และการคุ้มครองภูมิปัญญา และสมุนไพรเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์และสาธารณสุข

กลยุทธ์การวิจัยที่ 5 การพัฒนาศักยภาพทางการกีฬา ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการกีฬาเพื่อการพัฒนา และ วิทยาศาสตร์การกีฬา

กลยุทธ์การวิจัยที่ 6 การพัฒนาสมรรถนะและศักยภาพหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐและ

เอกชน การพัฒนากฎหมายและงานยุติธรรม คุณธรรม จริยธรรมและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล ในสังคม การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อการต่อต้านและป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของภาคราชการและภาคเอกชน นโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 7 การจัดการปัญหายาเสพติด ความปลอดภัยในชีวิต และ ทรัพย์สิน และปัญหาผู้มีอิทธิพล ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายบริหารจัดการปัญหา ยาเสพติด การแก้ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การป้องกันปราบปรามผู้มีอิทธิพล โดยใช้มาตรการทางสังคมและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

กลยุทธ์การวิจัยที่ 8 การส่งเสริมความเข้มแข็งและการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของท้องถิ่น และสังคม ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเสริมความเข้มแข็งของท้องถิ่น กระบวนการ และกลไกสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาระเบียบชุมชน การส่งเสริมการ ออมและการสร้างหลักประกันรายได้ ตลอดจนความมั่นคงในครัวเรือน การพัฒนาศักยภาพ เยาวชนผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ การพัฒนาองค์ความรู้ด้านประชาสังคม และการจัดการ ความรู้เพื่อขจัดความยากจนและเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ของท้องถิ่นและสังคม

กลยุทธ์การวิจัยที่ 9 การเสริมสร้างความมั่นคงและบูรณาการการแก้ปัญหาสถานการณ์ ความไม่สงบภายใน ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับความมั่นคงในประเทศ หลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” คุณภาพชีวิตและสังคม และการสร้างความสมานฉันท์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและ วัฒนธรรมของชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนและในประเทศ การบริหารจัดการและผลกระทบอัน เนื่องมาจากผู้ลี้ภัยเข้าเมือง แรงงานต่างด้าวและแรงงานต่างถิ่น ศักยภาพและประสิทธิภาพงาน การข่าวและ การประชาสัมพันธ์ภาครัฐ

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 3 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางวิชาการ และทรัพยากรบุคคล

เป้าประสงค์การวิจัย คือ พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการพึ่งพา ตนเอง โดยใช้ฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและวิทยาการต่าง ๆ มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อ สร้างองค์ความรู้ ต่อยอดภูมิปัญญาของประเทศ พัฒนาสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และ สาธารณะ เสริมสร้างศักยภาพการวิจัยของประเทศ มี 2 กลยุทธ์การวิจัย 6 แผนงานวิจัย ดังนี้

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1 การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ทางวิทยาศาสตร์ และ สังคมศาสตร์ ตลอดจนวิทยาการต่าง ๆ ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ทางวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมและ องค์ความรู้ใหม่ทางสังคมศาสตร์ การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ทางวิทยาการ อื่น ๆ การวิจัยเพื่อต่อยอดภูมิปัญญาของประเทศเพื่อการใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2 การสร้างศักยภาพ ความสามารถของทรัพยากรบุคคลด้านวิทยาการ ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาศักยภาพและความสามารถนักวิจัยรุ่นใหม่ นักวิจัย และนักบริหารการวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย ในวิทยาการ ต่าง ๆ ในภาครัฐและภาคเอกชน

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 4 การเสริมสร้างและพัฒนาทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์การวิจัย คือ พัฒนางค์ความรู้และฐานข้อมูลเพื่อบริหารจัดการและพัฒนาทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ โดยท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วม เน้นวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคม รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และภัยธรรมชาติ มี 4 กลยุทธ์การวิจัย 16 แผนงานวิจัย ดังนี้

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1 การบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การพัฒนางค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อสร้างคุณค่า (Value Creation) ของผลิตผลและทรัพยากร การใช้มาตรการทางสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ปัญหการกีดกันทางการค้า การเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศกับการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรทางการเกษตรประมงและชายฝั่ง การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์พื้นที่สำคัญและมีความเปราะบางเชิงนิเวศ การวิจัยฟื้นฟูและเพิ่มความสมบูรณ์พื้นที่ป่าอนุรักษ์ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชายเลนและทรัพยากรชายฝั่ง การจัดการไฟป่า มลพิษ การจัดการมลพิษและผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากมลพิษ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2 การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการฟื้นฟูบำรุงดินและใช้ประโยชน์ที่ดิน ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ทางดิน ปรับปรุงคุณภาพและการฟื้นฟูบำรุงดิน การพัฒนาการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 3 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการและสร้างความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการน้ำของประเทศ ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบและกลไกบริหารจัดการน้ำของประเทศที่มีประสิทธิภาพ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการสร้างเขื่อนและฝาย

กลยุทธ์การวิจัยที่ 4 การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติจากธรรมชาติ ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับ ภัยพิบัติจากธรรมชาติและผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบพยากรณ์เตือนภัยและระบบการเฝ้าระวังอุบัติเหตุภัยทางธรรมชาติ

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 5 การบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย ทรัพยากร ภูมิปัญญาของประเทศสู่การใช้ประโยชน์ด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสม

เป้าประสงค์การวิจัย คือ พัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการความรู้ของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการด้านการวิจัยของประเทศ มี 2 กลยุทธ์การวิจัย 7 แผนงานวิจัย ดังนี้

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1 การพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยของประเทศ การบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัยทรัพยากร และภูมิปัญญาของประเทศ และจากต่างประเทศสู่การใช้ประโยชน์ ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยของประเทศ การบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย ทรัพยากร และภูมิปัญญาสู่การใช้ประโยชน์ ระบบการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ และทรัพย์สินทางปัญญาและผลักดันการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ การพัฒนาฐานข้อมูลและดัชนีด้านการวิจัยที่เหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ การเข้าถึงทรัพยากรทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและวิทยาการสาขาต่าง ๆ ตลอดจนองค์ความรู้ในประเทศและจากต่างประเทศ และ การพัฒนาองค์การวิจัยระดับชุมชน

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2 การวิเคราะห์ ประเมินผลเพื่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถด้านการวิจัยของประเทศที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยแผนงานวิจัยเกี่ยวกับระบบการวิเคราะห์ และประเมินผลเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถด้านการวิจัยของประเทศที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนามาตรฐานการวิจัยของประเทศ

นอกจากนั้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)ยังได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ได้แก่ การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้เกิดภูมิคุ้มกัน การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจมีความสัมพันธ์ทางสังคมและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ และการเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

2. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ แบ่งเป็น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน และการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูล

3. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน โดยการปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้ และความเป็นไทย การสร้างภูมิคุ้มกันระบบเศรษฐกิจ การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม และการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

โดยการรักษาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศน์ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และการพัฒนาที่ยั่งยืน และการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ สร้างภาคประชาการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล เน้นการบริการแทนการกำกับควบคุมและทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา กระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่นและชุมชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และมีธรรมาภิบาล การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบและขั้นตอน กระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา การรักษาและเสริมสร้างความมั่นคง เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศ สู่ดุลยภาพและความยั่งยืน

จากยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2551-2553) และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มีกลุ่มเรื่องที่ควรวิจัยเร่งด่วนตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ(พ.ศ.2551-2553) จำนวน 10 กลุ่มเรื่อง ดังนี้

1. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง
2. ความมั่นคงของรัฐและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล
3. การปฏิรูปการศึกษา
4. การจัดการน้ำ
5. การพัฒนาพลังงานทดแทน
6. การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกและลดการนำเข้า
7. การป้องกันโรคและการรักษาสุขภาพ
8. การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ
9. เทคโนโลยีใหม่และเทคโนโลยีที่สำคัญเพื่ออุตสาหกรรม
10. การบริหารจัดการการท่องเที่ยว

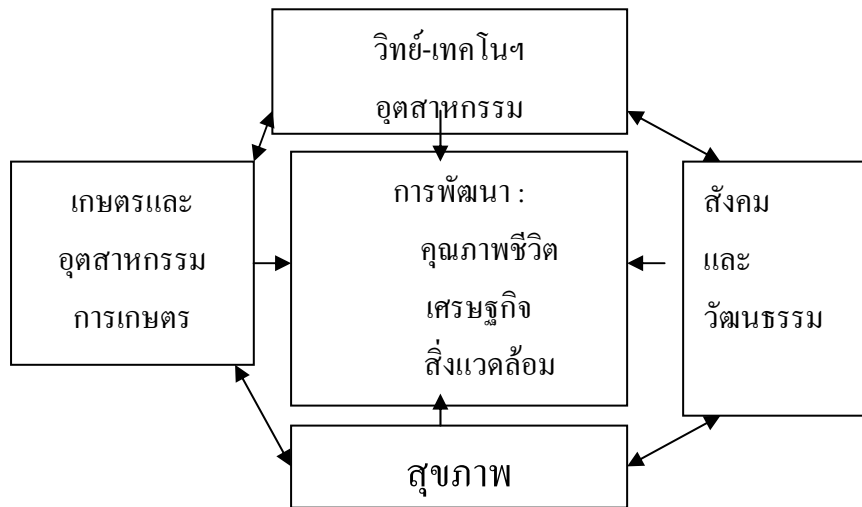
จากนโยบายการวิจัยของชาติและทิศทางการพัฒนาประเทศ จะเห็นได้ว่าการวิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญและจำเป็นที่จะช่วยการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน แต่การวิจัยเหล่านั้นต้องอยู่ในบริบทที่เป็นปัญหาและความต้องการพัฒนาในด้านต่างๆ ในขณะเดียวกันการวิจัยก็ไม่ควรจะอยู่ในวงแคบๆ เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หากแต่ทุกฝ่ายที่ทำหน้าที่ของตนต้องใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตของตนรวมถึงวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ซึ่งทำการวิจัยตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและภารกิจที่มีการเชื่อมโยง กับวิสัยทัศน์ พันธกิจและนโยบายด้านการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และหน่วยงานหรือกลุ่มอาชีพที่

เกี่ยวข้องในชุมชนและบริบทของวิทยาลัย เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน และจะต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

2. แนวคิดพื้นฐานของแผนการวิจัยแห่งชาติ

การนำนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2545-2549) ไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์การบริหารจัดการเป็นตัวนำ ดังนั้นจึงได้มีความพยายามให้นโยบายการวิจัยฯ มีความเป็นรูปธรรมและมีความเฉพาะเจาะจงให้มาก เมื่อแปลงนโยบายการวิจัยฯ สู่แผนการวิจัยแห่งชาติ จะทำให้สามารถระบุหน่วยงานเจ้าของเรื่อง และงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินงานได้ ทั้งนี้ การกำหนด ความเป็นเจ้าของจะทำให้การดำเนินงานตามแผนการวิจัยแห่งชาติ ได้รับการเอาใจใส่ต่อผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นอย่างจริงจัง ด้วยเหตุนี้ การจัดทาลายละเอียดแผนการวิจัยแห่งชาติจึงได้สานต่อแนวคิดของการกำหนดนโยบายการวิจัยฯ ดังนี้

1. ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ แต่ละชุดโครงการต้องมีประเด็นการวิจัยที่ชัดเจน สอดคล้องกับปัญหาของประเทศ หรือแนวทาง ทางเลือกใหม่ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาของประเทศได้
2. การกำหนดประเด็นการวิจัยในชุดโครงการวิจัยฯ ต้องบ่งชี้ได้ว่า การดำเนินการพัฒนาประเทศในประเด็นนั้น ต้องการผลงานวิจัย และประเด็นการวิจัยต้องไม่เป็นลักษณะการพัฒนาในรูปแบบที่จัดการได้เลย
3. ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติเป็นรูปแบบการสร้างเครือข่ายการดำเนินการวิจัยร่วมกัน สามารถเชื่อมโยงการดำเนินการวิจัยในประเด็นแง่มุมต่างๆ ที่อาจต้องใช้ศาสตร์หลายๆ ด้านเข้ามามีบูรณาการ เพื่อให้เกิดศักยภาพการพัฒนาประเทศได้สูงสุด
4. ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติมีบุคคล/หน่วยงานรับผิดชอบสามารถดำเนินการได้เป็นอย่างดี โดยต้องมีความพร้อมในการรับการประเมินผลการดำเนินการที่กำหนด ผลสำเร็จตามเวลาที่กำหนด ที่มีความเป็นรูปธรรมที่วัดผลได้
5. ระบบการบริหารจัดการในข้อ 4 ไม่ได้ดำเนินการผูกขาดโดยบุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งหมด แต่ต้องสามารถขยายผลให้บุคคล/หน่วยงานอื่นที่มีความพร้อมและมีศักยภาพเข้ามาร่วมดำเนินการได้ โดยถือนโยบายการประสานเพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติเป็นหลัก และต้องไม่มีข้อขัดแย้งในด้านประสานงานและคงรักษาไว้ซึ่งจรรยาบรรณของความเป็นนักวิจัย โดยเคร่งครัด ที่จะไม่ละเมิดสิทธิ์คัดลอกเลียนความคิดหรือข้อมูล และวิธีการโดยไม่ได้รับอนุญาต ทั้งนี้ต้องยอมรับความเป็นพลวัต (Dynamicity) ของโครงการที่ต้องปรับให้เหมาะสมตามสถานะโดยมุ่งเน้นที่ผลประโยชน์ของประเทศ และมนุษยชาติเป็นหลัก
6. ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ อาจกำหนดโครงการขึ้นมาอีกได้หรือสิ้นสุดโครงการวิจัยแห่งชาติที่กำหนดแล้วได้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับกระแสวิชาการและประเด็นปัญหาที่ต้องวางแผนนโยบายที่ต้องปรับยุทธวิธีที่สามารถแข่งขัน/แก้ปัญหาได้ถูกจุดที่สุด

แผนภูมิที่ 2 การวิจัย 4 ด้านหลักเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ

ที่มา : นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2545-2549)

การดำเนินการบริหารจัดการชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ

การดำเนินการบริหารจัดการชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ(2545) มีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

1. ตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการวิจัยแห่งชาติ โดยรวมและเฉพาะด้านทุกชุดโครงการ
2. จัดหาบุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่มีศักยภาพ และเป็นกลางดำเนินการบริหารจัดการชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ
3. เป็นรูปแบบผสมผสาน โดยเป็นไปตามลักษณะของแต่ละชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือบุคคล หรือกลุ่มบุคคลหรือองค์กร

1. กำหนดกรอบงบประมาณของชุดโครงการวิจัยแห่งชาติโดยละเอียดใน 5 ปี และลักษณะของโครงการที่จำเป็นต้องดำเนินการ ตลอดจนงบประมาณที่ต้องการในแต่ละปี
2. สรรหานักวิจัยและสถาบันวิจัยที่มีขีดความสามารถ และประสบการณ์จากภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ให้นำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัย
3. จัดให้มีผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยภายใต้ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ
4. จัดให้มีผู้เชี่ยวชาญช่วยติดตามประเมินผลงานของชุดโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุน
5. ติดตามการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ แต่ดำเนินการภายใต้การสนับสนุนของกองทุนอื่น ๆ ที่ได้รับงบประมาณโดยตรงจากสำนักงบประมาณหรือจากต่างประเทศ
6. เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับความก้าวหน้างานวิจัยภายใต้ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ

การบริหารจัดการการวิจัยของชาติ

โดยที่ การบริหารจัดการ เป็นหัวใจสำคัญ ในการดำเนินงานทุกด้าน ให้ประสบความสำเร็จ สิ่งอำนวยความสะดวก คือ โครงสร้างพื้นฐานต้องพอเพียง งบประมาณในการวิจัย นักวิจัย หน่วยงานวิจัยเป็นสิ่งจำเป็น ในการทำให้ระบบการวิจัยดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการบริหารจัดการ ยังรวมถึง นโยบายของรัฐบาลในทำที่ต่อการวิจัยของชาติ นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ การติดตามประเมินผลการวิจัยทั้งระบบ ทั้งในด้านความคุ้มค่าของเงินที่ลงทุน ผลจากการวิจัยได้มีการนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ บทบาทของหน่วยงานกลางด้านการวิจัยมีความพอถึงตัวในการกิจต่าง ๆ แล้วหรือไม่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินงานบนฐานของความเชื่อมโยงซึ่งกันหรือไม่ องค์ประกอบของระบบการวิจัย ได้แก่

1. ปัจจัยนำเข้า (INPUTS) ของระบบ ซึ่งมีปัจจัยหลักคือ งบประมาณการวิจัย นักวิจัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

2. กระบวนการ (PROCESS) ของการวิจัยและพัฒนา ได้แก่ การบริหารจัดการ

3. ผลผลิตที่ได้ (OUTPUTS) ได้แก่ ผลงานวิจัย

การที่จะให้ระบบการวิจัยของชาติสามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบทุกส่วนของระบบจะต้องเกื้อกูลและสนับสนุนซึ่งกันและกันและกระบวนการบริหารจัดการการวิจัยและพัฒนาของชาติต้องมีประสิทธิภาพ สามารถนำปัจจัยนำเข้ามาบริหารจัดการให้เกิดผล เป็นผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

จากแนวคิดพื้นฐานของแผนการวิจัยแห่งชาติ จะเห็นว่า การวิจัยที่หน่วยงาน หรือกลุ่มองค์กรใด ๆ ดำเนินการในปัจจุบันควรมี เป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคมของชาติ เป็นหลัก อาจเป็นการวิจัยในประเด็นที่หลากหลายอยู่ภายใต้ ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติฉบับที่ 7 และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 บทบาทของสถานศึกษาอาชีวเกษตร ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่เน้นการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพเกษตร และการอยู่ร่วมกับสังคมชุมชนและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมเป็นหลัก ดังนั้นการวิจัยของวิทยาลัยเกษตรแพร่อยู่ในชุดโครงการวิจัยแห่งชาติได้ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์การวิจัย ขึ้นอยู่กับมุมมองและประเด็นความสำคัญของปัญหาและความต้องการของชุมชนที่วิทยาลัยจะให้บริการ และการวิจัยสถานศึกษาก็ไม่ควรแยกจากการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ใช้การวิจัยเป็นฐานดังแนวคิดการปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอนด้วยวิจัยในชั้นเรียนนั่นเอง

3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน

การบริหารงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา คือ การแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

มาตรา 22 ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทำการวิจัย ตามมาตรา 30 นับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้แล้วนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด จากการบริหารงานการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าสถานศึกษามีการสนับสนุนด้านการอุดหนุนเงินในการทำวิจัยภายในสถานศึกษาน้อยมาก และไม่มีการจัดหาทุนจากภายนอกหน่วยงานเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาโดยเฉพาะ ครูที่จะดำเนินงานวิจัยต้องอาศัยงบประมาณของตนเอง ไม่มีการจัดตั้งศูนย์บริการให้ความช่วยเหลือทางด้านการวิจัยและด้านประเมินผลการวิจัยที่ชัดเจน รวมถึงไม่มีศูนย์กลางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงาน ปัญหาจากการบริหารงานการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ยังส่งผลกระทบให้สถานศึกษามีปัญหาในการบริหารงานพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และปัญหาการบริหารงานพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามไปด้วย

การปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าว ครูผู้สอนจะต้องทำวิจัยในชั้นเรียนและใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้นบทบาทของครูและกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูจึงต้องบูรณาการทั้งการเรียนการสอนและการวิจัยเข้าด้วยกัน ดังที่ ชุมศักดิ์ อินทรักษ์ (2551 : 3) ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน (Research-Based Instruction) ว่าหมายถึง กระบวนการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ คิดค้นหาคำตอบ และตัดสินใจในการเรียนรู้ของตนเองที่มีหลักการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และเรียนตามศักยภาพของตนเองโดยใช้ กระบวนการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผล แนวทางในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน มี 4 แนวทาง คือ

1. ผู้สอนใช้ผลการวิจัยในการเรียนการสอน
2. ผู้เรียนใช้ผลการวิจัยในการเรียนรู้
3. ผู้สอนใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนการสอน
4. ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้

สุภาภรณ์ มั่นเกตุวิทย์ (2544:8-15) กล่าวว่าวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom action research) เป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยครูผู้สอนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนการสอน มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยใช้นวัตกรรมที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน

และมีความสัมพันธ์อย่างเป็นจริงกับปัญหา งานวิจัยในชั้นเรียน จึงเป็นเครื่องมือพัฒนาทั้งครูและ ผู้เรียน และเป็นภารกิจสำคัญของครูที่พึงปฏิบัติ ดังนั้นครุณักวิจัย จึงเป็นบทบาทของครูที่เกิดขึ้นพร้อมกับ บทบาทนักการสอน และนักพัฒนาหลักสูตร

ส่วน พิชิต ฤทธิ์จรูญ(2547: 2) กล่าวว่าบทบาทครุณักวิจัย (teacher researcher) ที่มีการ ใช้การวิจัยเป็นงานเสริมการสอนหรือ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ หรือ กระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ผู้เรียน การวิจัยลักษณะนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หรือการวิจัยในชั้นเรียน ครุณักวิจัย จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน

และ สุวิมล ว่องวานิช (2546 : 21) กล่าวไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือการวิจัยที่ทำได้ โดยครูผู้สอนในชั้นเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียน การสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับ ผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานต่าง ๆในชีวิตประจำวันของตนเองให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มี โอกาสวิพากษ์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ทั้งของครูและผู้เรียน สุภาภรณ์ มั่นเกตุวิทย์ (2544 : 8)

นอกจากนั้น นายเจริญ ภักดีวานิช ของรองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษาได้กล่าวในการอบรมเชิงปฏิบัติการ การสร้างเครื่องมือวิจัยในชั้นเรียนเมื่อ15 กุมภาพันธ์ 2548 ณ โรงแรมไดมอนด์พลาซ่า สุราษฎร์ธานีว่า “ วิจัยแผ่นดินเดียวว่าเป็นการปรับวิธี เรียนเปลี่ยนวิธีสอนโดยใช้กระบวนการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ที่ว่าบ้านเมือง เราต้องอาศัยการวิจัยในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง ที่ผ่านมานับประมาณการวิจัยมีน้อยมาก รัฐบาลเห็นความสำคัญในการเพิ่มงบประมาณการวิจัยให้มากขึ้น และการจดลิขสิทธิ์ผลงานวิจัย และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ จะช่วยประเทศไทยสามารถแข่งขันทัดเทียมกับบางประเทศต่าง ๆ และ รัฐบาลก็จะเสริมสร้างความเข้มแข็งในโอกาสต่อไป ตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ จำนวนนักเรียนนักศึกษา จำนวนผลงานวิจัยและสิ่งประดิษฐ์ที่เผยแพร่และจดลิขสิทธิ์ ที่เราจะต้องดำเนินการในการประเมิน

จากแนวทางที่นักการศึกษาได้เสนอแนะไว้ สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ครูมี บทบาทหน้าที่ทั้งผู้สอนและผู้วิจัย เพื่อหาทางพัฒนานักเรียนนักศึกษาให้สามารถเรียนรู้ได้เต็ม ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล วิจัยในชั้นเรียน เป็นวิจัยปฏิบัติการ ที่ครูผู้สอนเป็นผู้ ดำเนินการวิจัย โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการเรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน มี การนำนวัตกรรมที่เหมาะสมเข้ามาใช้ในการแก้ปัญหา/พัฒนาดังกล่าว เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ขึ้น ในขณะเดียวกันการเรียนการสอนวิชาชีพก็ต้องมีการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ และบริบทของ สังคมในการประกอบอาชีพ หากจะให้ให้นักเรียนนักศึกษามีความรู้ความสามารถ และเตรียมตัวเข้าสู่ อาชีพอย่างมั่นใจนักศึกษาควรได้ร่วมเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์อาชีพจริง นั่นคือการ เรียนรู้และการวิจัยในสาขาอาชีพโดยเชื่อมโยงกับกลุ่มอาชีพในชุมชน และการจัดการเรียนการ

สอนที่บูรณาการการวิจัยในสาขาวิชาชีพโดยเชื่อมโยงกับกลุ่มอาชีพ หรือการประกอบวิชาชีพใน สถานการณ์จริงนี้จะสามารถขับเคลื่อนการจัดการศึกษาและการวิจัยและพัฒนาอาชีพศึกษาให้ สามารถนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติต่อไป ดังนั้นการบูรณาการการเรียนการสอน และการวิจัยเพื่อท้องถิ่นและการสร้างเครือข่ายการวิจัยท้องถิ่นจึงเป็นประเด็นหนึ่งที่ สถานศึกษาจะต้องพิจารณาดำเนินการ

4. การบูรณาการการเรียนการสอน การบริการชุมชนและการวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ความหมายและความสำคัญของการบูรณาการ

สนธิ สัตโยภาส (2547:5) สรุปว่า การบูรณาการ หมายถึง การระดม เชื่อมโยง ผนึกกำลัง ระดมทรัพยากรที่มีอยู่ ความคิด(ทุนทางสังคม) จากทุกภาคส่วน เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และประโยชน์ร่วมกันโดยมีแนวทางการบูรณาการคือ มีเวทีพูดคุย ประชุมร่วมกัน เพื่อ สัมมนาศักยภาพทางชุมชน สังคมโดยกำหนดการทำงานร่วมกัน กำหนดยุทธศาสตร์ร่วมกัน โดย มีการสื่อสารสร้างความเข้าใจร่วมกัน จะสำเร็จได้ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ก่อให้เกิดพลังในการทำงาน สู่การยั่งยืนแต่ต้องไม่เอาเวลามาเป็นตัวตั้ง

มาตรา 30 แห่ง พ.ร.บ.การศึกษา 2542 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ในแต่ละระดับการศึกษา ทำให้เกิดการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาที่ทำให้มีการปรับเปลี่ยน บทบาททั้งฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน นักเรียนนักศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้น การปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน และปฏิรูปวิธีสอบ ทำให้ทุกฝ่ายต้องทบทวนบทบาทของตน ดังที่ สุพักตร์ พิบูลย์ (2547: เอกสารประกอบการอบรม) กล่าวว่าหน้าที่ของครูในยุคปฏิรูปได้แก่

1. สอน
2. อบรม แก้ปัญหา พัฒนาผู้เรียน
3. พัฒนาดน พัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพ
4. ร่วมมือกับชุมชน/ประสานชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ในการสอนนั้น ครูควรปฏิบัติการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการพัฒนาและ ประเมินหลักสูตร และวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับบทบาทหน้าที่การวิจัยเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ ได้แก่ การวิจัยและพัฒนากระบวนการสอน/เทคนิคการสอนใหม่ ๆ วิจัยและพัฒนาสื่อ/ ชุดสื่อ ประกอบการสอน การสังเคราะห์/สร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในสาขาวิชา การวิจัยประยุกต์ เพื่อพัฒนาชุมชน/สังคม/ประเทศ และการวิจัยบริการทางวิชาการตามความต้องการของสังคม

ส่วนกระบวนการวิจัยที่นำมาใช้เพื่อการเรียนการสอน การแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นที่นิยมมากในปัจจุบันคือการวิจัยและพัฒนา (**Research & Development**) ซึ่ง ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2533 :13) กล่าวว่า กระบวนการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดปัญหาที่จะแก้
2. เลือกกฎ ทฤษฎีที่จะนำมาใช้แก้ปัญหา
3. กำหนดแผนการแก้ปัญหาเป็นขั้นตอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีดังกล่าว
4. นำแผนการแก้ปัญหาไปทดลองใช้ในขอบเขตจำกัดและประเมินผล
5. ทดลองใช้ในขอบเขตที่กว้างขึ้น
6. เผยแพร่หากผลการทดลองใช้ในขอบเขตที่กว้างขึ้นเป็นที่น่าสนใจ

การบูรณาการการวิจัยเข้าสู่ชั้นเรียน สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นวิธีสอน หรือ กระบวนการเรียนรู้ หรือใช้กระบวนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ในการจัดการเรียนรู้ นอกจากสาระการเรียนรู้หลักแล้วควรสอดแทรก สาระการเรียนรู้เสริมหรือเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่น เข้าไปในสาระการเรียนรู้เพื่อให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นไปพร้อม ๆ กับบรรลุตามผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง วิธีการเรียนรู้ควรหลากหลาย เชื่อมโยงกับชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และให้สถานประกอบการเข้ามามีบทบาทในการจัดประสบการณ์ มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ทฤษฎีกับการปฏิบัติในชีวิตจริง โดยคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียน” ซึ่ง มีทั้ง เก่ง ปานกลาง และ อ่อน กิจกรรมการเรียนรู้ต้องเหมาะสม ทำท่าย และพัฒนาเด็กตามศักยภาพ และ นักศึกษาร่วมศึกษา ค้นคว้า วิจัย กำหนดปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนหาข้อสรุปด้วยกระบวนการวิจัย

การทิศทางการปฏิรูปการศึกษา การปรับเปลี่ยนบทบาทของสถานศึกษาที่เชื่อมโยงการวิจัยกับการเรียนการสอนและการบริการชุมชน สถานศึกษาจะต้องกำหนดทิศทาง การทำงานโดย เชื่อมโยงการวิจัย การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปพร้อม ๆ กับการบริการชุมชน โดยเชื่อมโยงกับการวิจัยปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

ในการบูรณาการงานบริการชุมชนซึ่งเป็นภาระงานประจำอย่างหนึ่งของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานั้น ประภัสสร สุรวัฒนาธรรม (2552:8-10) ได้กล่าวถึง การทำวิจัยในงานประจำว่า โดยทั่วไปคนส่วนใหญ่จะรู้สึกว่าการทำวิจัยเป็นงานประจำเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ เป็น ภาระหนักและเหนื่อย ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุ 4 ประการ คือ การแบ่งงานกันทำเป็นส่วน ๆ งานถูก ลดคุณค่าเหลือเพียงแค่ที่มาของรายได้ ลักษณะของงานประจำเป็นงานที่คนอื่นสั่งให้ทำ และงาน ประจำได้ทำลายความคิดสร้างสรรค์ และได้ให้ความหมายของการทำวิจัยในงานประจำดังนี้

การทำวิจัยในงานประจำ(**Routine to Research**) หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้ อย่างเป็นระบบของผู้ปฏิบัติงานประจำในการแก้ปัญหา และยกระดับการพัฒนางานที่รับผิดชอบ

ดำเนินการอยู่ตามปกติ โดยมีผลการพัฒนาตนเองและเพื่อร่วมงานอันส่งผลกระทบในการบรรลุเป้าประสงค์สูงสุดขององค์กร

การเริ่มดำเนินการ R2R (Routine to Research) ควรเริ่มจากปัญหา คำถามวิจัยที่ได้จากพนักงาน หรืองานประจำที่ตนเองทำ หรือรับผิดชอบดำเนินการอยู่ และมีเป้าหมายชัดเจนว่าจะพัฒนา ต่อยอด หรือขยายผลงานที่ทำอยู่อย่างไร โดยใช้กระบวนการพิสูจน์หาคำตอบของคำถามนั้นด้วยวิธีการที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ใช้สำหรับการตัดสินใจพัฒนางาน ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นงานเสรีทางวิชาการและสามารถประยุกต์ใช้กับงานประจำ
2. เป็นเครื่องมือพัฒนาคนให้รู้จักพัฒนาฐานข้อมูล ใช้ข้อมูลและสามารถคิดเชิงระบบ
3. ไม่ควร ยึดติดรูปแบบการวิจัย แต่ควรถูกต้องตามหลักวิชาการ
4. เป็นเครื่องมือในการเปิดพื้นที่สำหรับแนวคิดใหม่ๆในการทำงาน
5. เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างศักยภาพ ทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น

รอบตัวมากขึ้น

6. ไม่จำเป็นต้องทำเรื่องที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ทั้งหมด แต่ต้องเป็นการค้นคว้าแล้วมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบท

7. ควรมีการตีพิมพ์เผยแพร่เพื่อให้ผู้อื่นร่วมเรียนรู้ได้
8. เป็นเครื่องมือในการสร้างระบบที่เสี่ยงในการทำวิจัยและเอื้อเฟื้อกันในการทำงาน
9. เป็นเครื่องมือที่ช่วยคนทำงานในการสร้างความรู้และสามารถย้อนกลับมาช่วยงานประจำที่ทำอยู่

แนวทางปฏิบัติของ R2 R (Routine to Research)

การทำวิจัยในงานประจำอาจเริ่มจากคนเดียวหรือเป็นทีม ที่สำคัญ ต้องมีใจมีภาวะผู้นำ และมีคนช่วยย่อยความรู้ให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ การทำให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรในเรื่องการสร้างความรู้ อาจเริ่มจากคนกลุ่มเล็ก ๆ ต้องทำให้ง่ายและเกิดความเป็นมิตร เปิดช่องทางการสนับสนุนที่คนอื่นเข้าถึงได้ง่าย R2R (Routine to Research) จะทำให้การสร้างหรือผลิตความรู้เกิดขึ้นได้ทุกแห่ง ทำให้ทุกที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือแห่งการเรียนรู้ ความสำคัญของ R2R (Routine to Research) ได้แก่

1. สนับสนุนให้เกิด กระบวนการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลหลักฐานหรือ Evidence based decision making (EBD) ลดความขัดแย้งในกระบวนการตัดสินใจที่ยึดความเชื่อส่วนตัวและนำไปสู่การพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง
2. สนับสนุนการพัฒนากระบวนการข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจ
3. พัฒนาศักยภาพในระบบ

กระบวนการ R2R (Routine to Research) ในการทำกิจกรรม R2R (Routine to Research) สามารถใช้การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นเครื่องมือดังนี้

1. เรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ ด้านการวิจัย โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคด้านการวิจัย
2. เรียนรู้วิธีปรับปรุงงาน
3. ค้นหาโจทย์วิจัยจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวิเคราะห์ปัญหาที่มาจากการทำงานประจำของตนเองและหน่วยงาน

กระบวนการ R2R มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

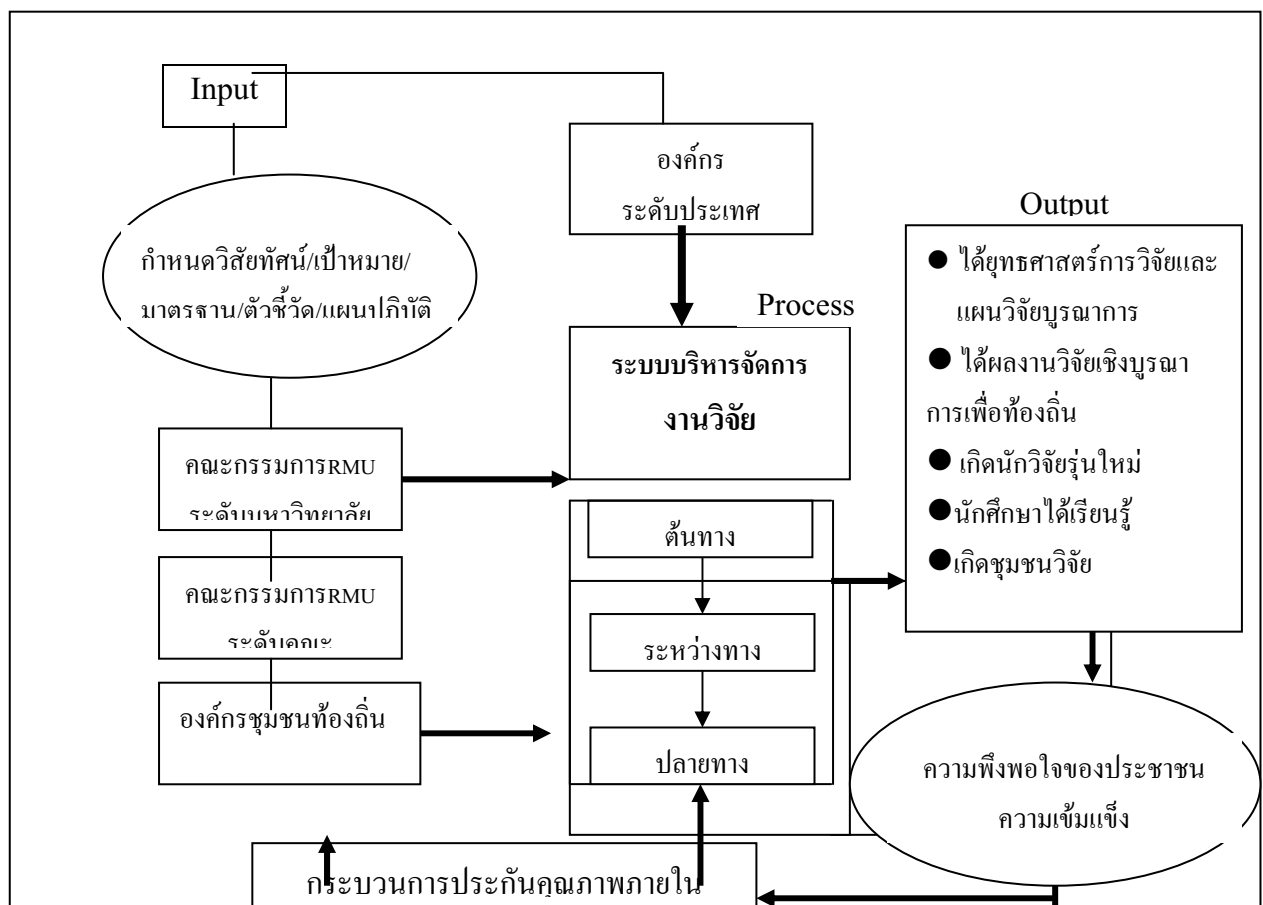
1. โจทย์วิจัย ต้องมาจากการประจำ เป็นการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานประจำ
2. ผู้ทำวิจัย ต้องเป็นผู้ที่ทำงานประจำนั่นเองและเป็นผู้แสดงบทบาทหลักของการวิจัย
3. ผลลัพธ์ของการวิจัยวัดที่ผลที่เกิดกับงาน หรือบริการที่มีผลต่อผู้รับบริการโดยตรง
4. การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ต้องก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อการทำงานหรือการให้บริการหรือผู้รับบริการโดยตรง

จากแนวคิดการทำวิจัยในงานประจำที่นักวิชาการหลายคนได้นำเสนอไว้ ทำให้เห็นว่าการทำงานประจำของสถานศึกษาอาชีพเกษตรซึ่งมีหลากหลายภาระงานแต่ก็มีความซ้ำซ้อนของกิจกรรมหรือกลุ่มผู้รับบริการ หากมีการวิจัยในงานประจำ (R2R) จะทำให้ภาระงานที่มากและหนักนั้นหลอมเป็นเรื่องเดียวกันแต่หลากหลายประเด็นและกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมลดความซ้ำซากน่าเบื่อของงานลงได้

5. การจัดการงานวิจัยและการใช้ประโยชน์จากการวิจัย

การที่สถานศึกษาใด จะดำเนินงานด้านการวิจัยพัฒนา เพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียน การสร้างองค์ความรู้ใหม่และการเผยแพร่งานวิจัยสู่ชุมชนเพื่อการใช้ประโยชน์ นั้น จะต้องมีการวางแผน และวางโครงการที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม และต้องมีการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพงานวิจัยของสถานศึกษาควบคู่ไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยวางระบบการบริหารและการจัดการงานวิจัยให้สอดคล้องและสามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานหรือองค์กรสนับสนุน และแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย ดังที่ ฉัตรนภา พรหมมา (2547 : 7) ได้กล่าวถึงการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหน่วยจัดการงานวิจัย(RMU)ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ว่าได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2542 โดยศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (ศวท.) ซึ่งได้รับการสนับสนุน การวิจัยจากกองทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น และได้นำบทเรียนการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของศวท.เข้าสู่ระบบบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์และเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง และจากการทบทวนสถานการณ์ปัญหาและการดำเนินการ พบว่า มีจุดเด่นได้แก่

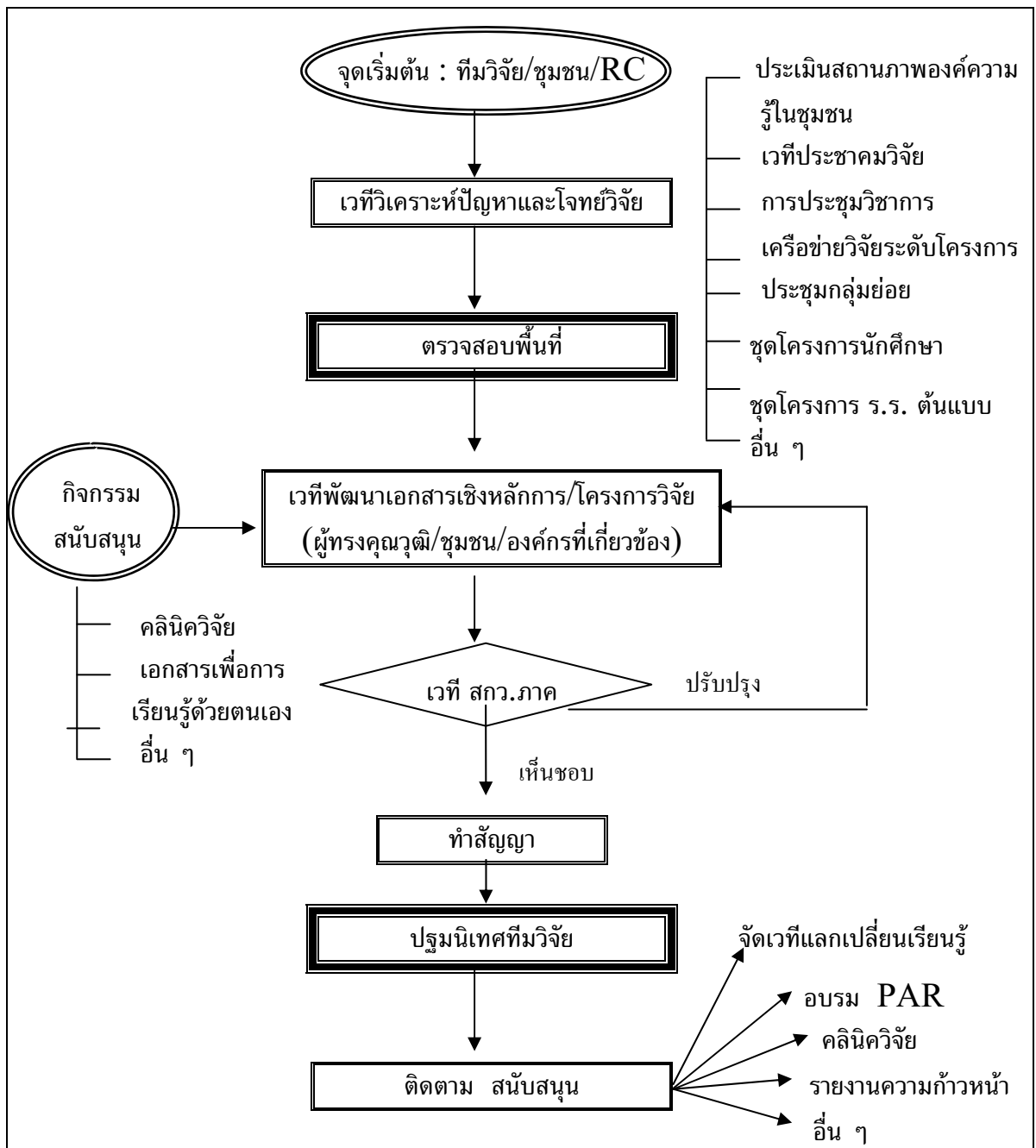
1. การมีผู้บริหารสูงสุดที่เป็นนักวิจัยให้ความสำคัญต่องานวิจัย รวมทั้งให้การสนับสนุนงานวิจัยอย่างเป็นระบบ
2. มีรองอธิการบดีเป็นนักวิจัยมีประสบการณ์สูงด้านการจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
3. มีผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาที่มีวุฒิและประสบการณ์ตรงด้านการวิจัย
4. มีผู้อำนวยการกองวิจัยที่มีประสบการณ์ด้านการวิจัยเพื่อท้องถิ่น
5. มีศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่สนับสนุนโดยกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค (สกว.ภาค) มีเจ้าหน้าที่ซึ่งมีประสบการณ์เป็นพี่เลี้ยงให้ผู้ที่สนใจวิจัยเพื่อท้องถิ่นตั้งแต่การพัฒนาโจทย์วิจัย พัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย และติดตามส่งเสริมสนับสนุนนักวิจัยที่ได้รับทุน ส่วนจุดที่ต้องพัฒนาที่สำคัญได้แก่ การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ และการสร้างแกนนำในการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยเพิ่มทั้งในหน่วยจัดการ งานวิจัยและชุดโครงการวิจัย โดยมีระบบบริหารจัดการคุณภาพหน่วยจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังแผนภูมิ

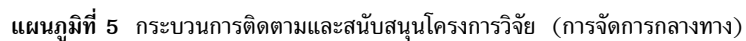
แผนภูมิที่ 3 ระบบบริหารจัดการคุณภาพหน่วยจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ที่มา: จัตุรนา พรหมมา 2547

การพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ โดยการพัฒนาแผนวิจัยบูรณาการหรือชุดโครงการวิจัย ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการหน่วยจัดการงานวิจัยให้กับสถานศึกษาในพื้นที่และเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้คู่มือการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นแนวทางพัฒนาเป็นต้นแบบดำเนินงาน กระบวนการจัดการงานวิจัย ดังนี้

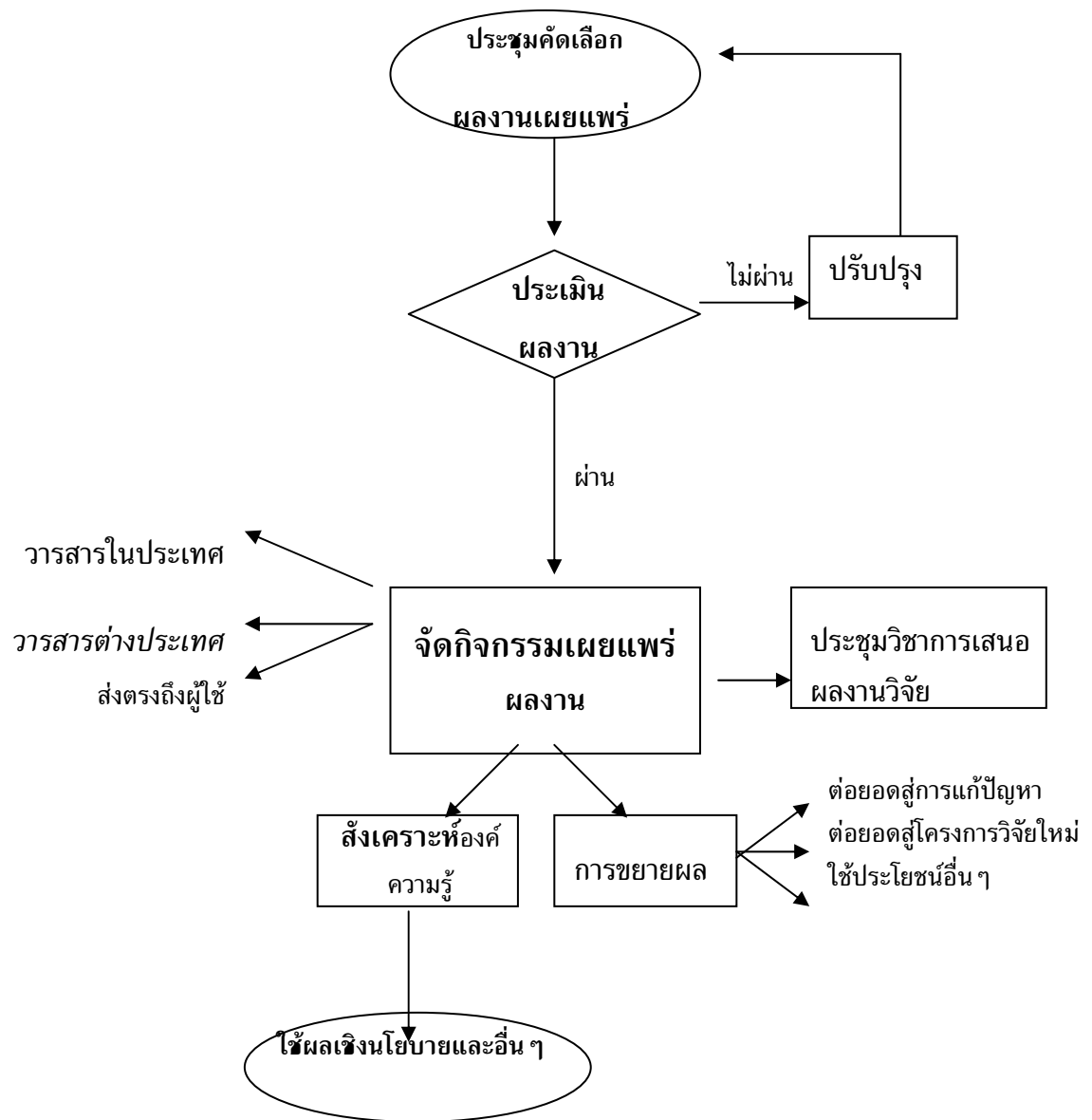

แผนภูมิที่ 4 แสดงกระบวนการการพัฒนาโจทย์และโครงการวิจัย (การจัดการต้นทาง)

ที่มา: จัตรนา พรหมา 2547

ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่ชุมชนเพื่อการใช้ประโยชน์ และการพัฒนาสังคม มีขั้นตอนดังนี้

แผนภูมิที่ 6 ขั้นตอนการจัดการเผยแพร่และใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย (การจัดการปลายทาง)

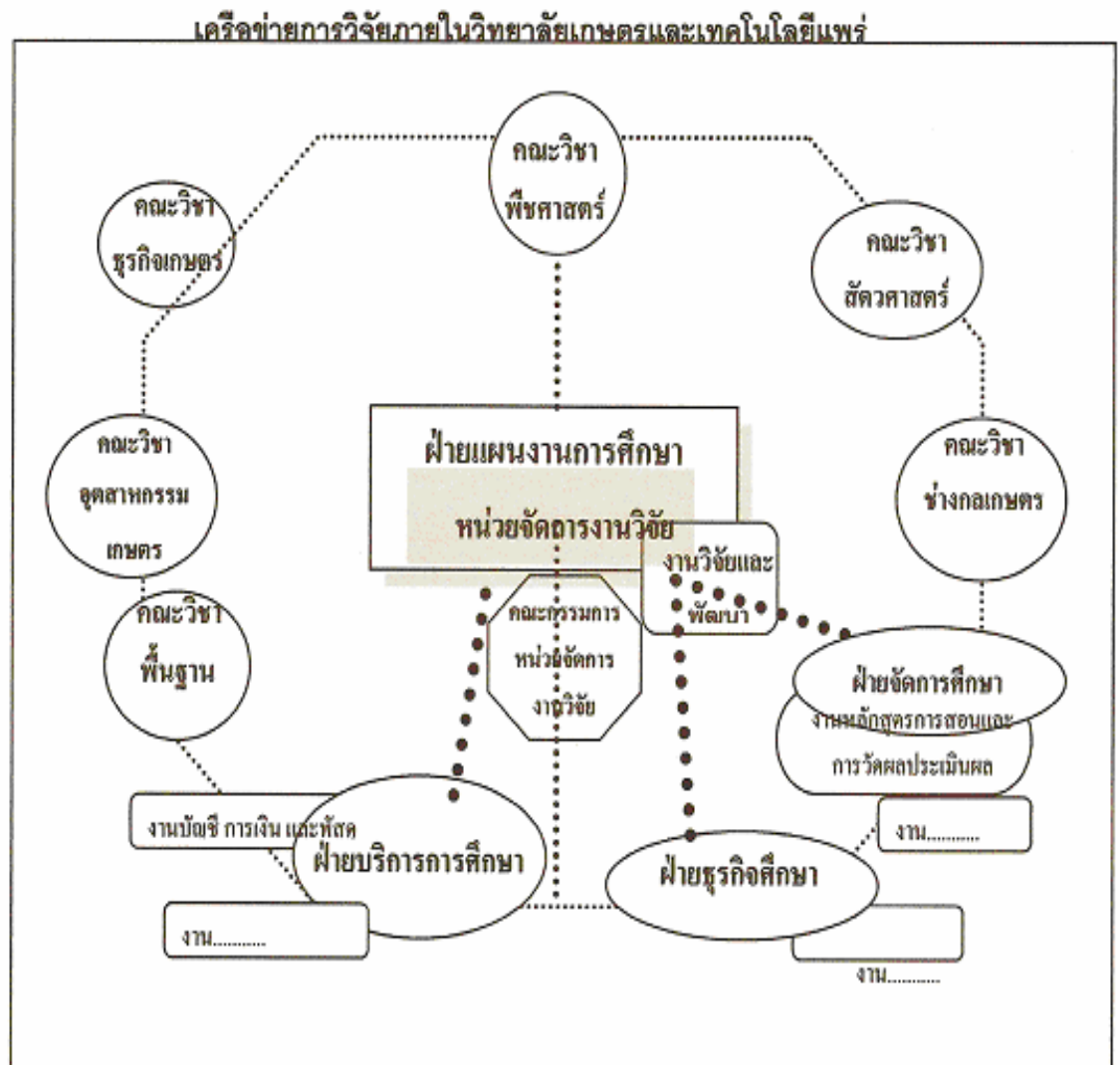
ที่มา: ฉัตรนภา พรหมมา 2547

จากการจัดการงานวิจัยและการใช้ประโยชน์จากการวิจัยที่หน่วยงานต่างๆ ได้พัฒนาระบบบริหารจัดการ งานวิจัยเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบขึ้น ทั้งหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเอง และหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทำให้ ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหน่วยจัดการงานวิจัยและระบบบริหารจัดการงานวิจัยที่เป็นรูปธรรม ดังที่ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม ได้พัฒนาหน่วยจัดการงานวิจัยของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ขึ้นเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยของบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการบริการชุมชน

6. การบริหารจัดการงานวิจัยในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม (2550) ได้พัฒนาหน่วยจัดการงานวิจัย(Research Management Unit)ขึ้นในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ มีขั้นตอน ดังนี้

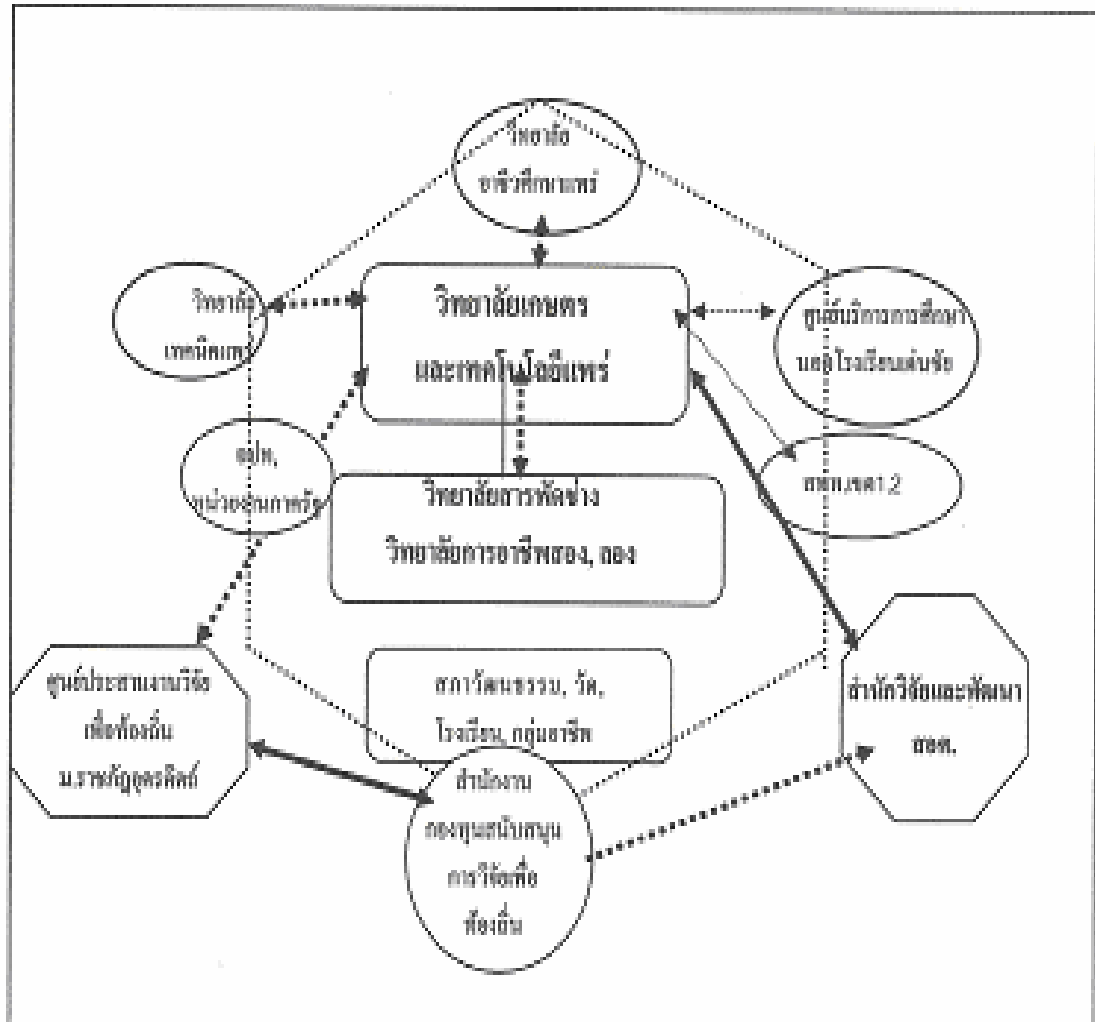
1. จัดทำโครงการพัฒนาหน่วยจัดการงานวิจัยโดยกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของหน่วยจัดการงานวิจัยให้สอดคล้องกับเป้าหมายวิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษา
2. กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยให้ครอบคลุมภารกิจการวิจัยทุกด้าน
3. แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหน่วยจัดการงานวิจัยวิทยาลัย โดยจัดทำคำสั่งมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 ให้คณะกรรมการร่วมกันจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยของวิทยาลัย
4. ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยของสถานศึกษา ดังนี้
 - 4.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มขีดความสามารถด้านการวิจัยของบุคลากร และส่งเสริมการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่
 - 4.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างเครือข่ายการวิจัยที่บูรณาการพันธกิจเพื่อท้องถิ่นอย่างครบวงจร
 - 4.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการงานวิจัยของวิทยาลัยโดยความร่วมมือของผู้บริหาร แผนกวิชา ครูผู้สอน และนักเรียนนักศึกษา
5. สร้างเครือข่ายการวิจัย ทั้งภายในและภายนอก ดังแสดงในแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 7 : เครือข่ายการวิจัยภายในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

ที่มา: ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม (2550:49)

เครือข่ายการวิจัยในจังหวัดและภายนอก

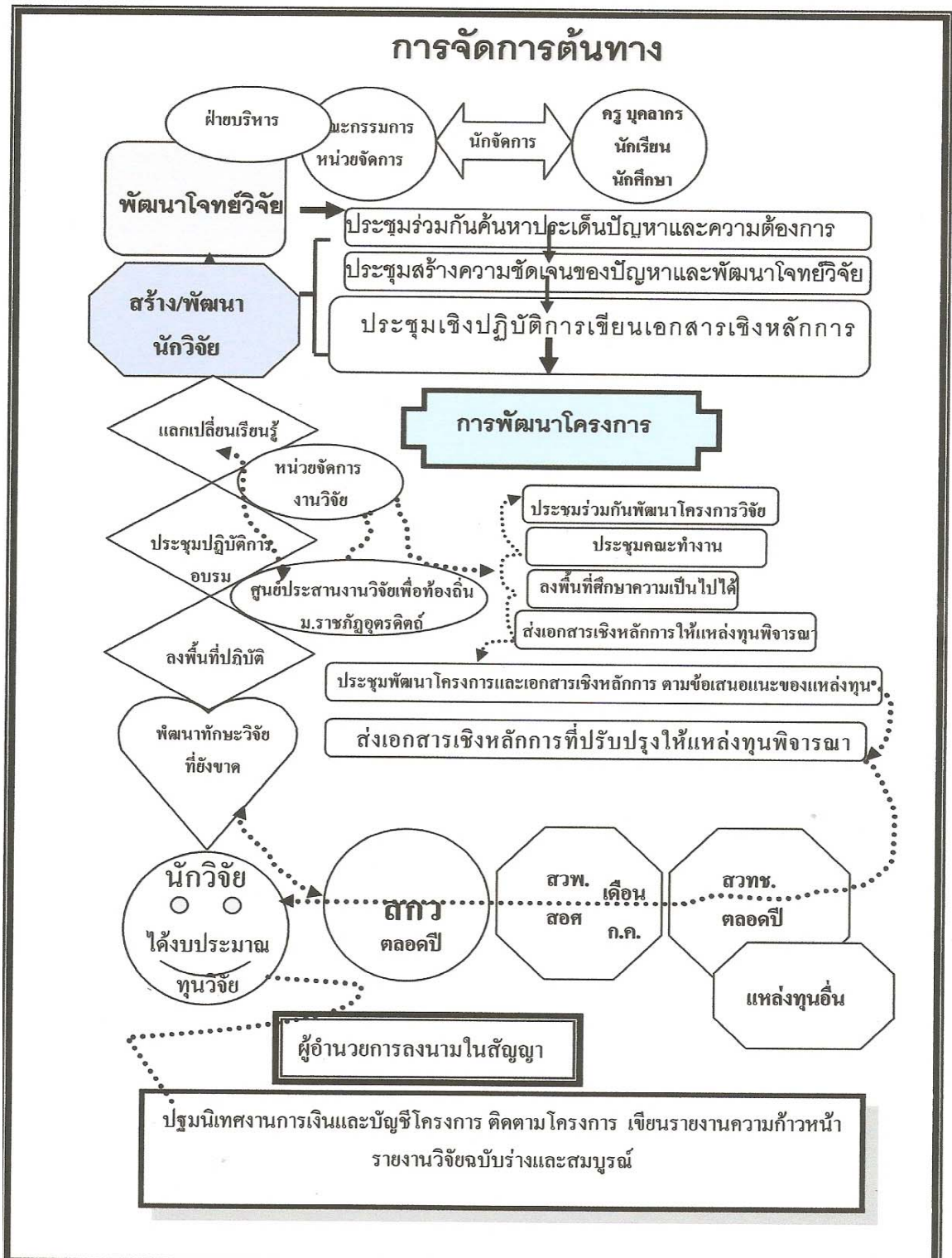
แผนภูมิที่ 8 : เครือข่ายการวิจัย ในจังหวัดและนอกจังหวัดของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

ที่มา: ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม (2550:48)

6. ดำเนินการบริหารจัดการงานวิจัย โดยมีนักจัดการงานวิจัย คณะกรรมการหน่วยจัดการ ร่วม

ดำเนินการ โดยมี รศ. ฉัตรนภา พรหมมา และ คณะทำงานจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เป็นพี่เลี้ยง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

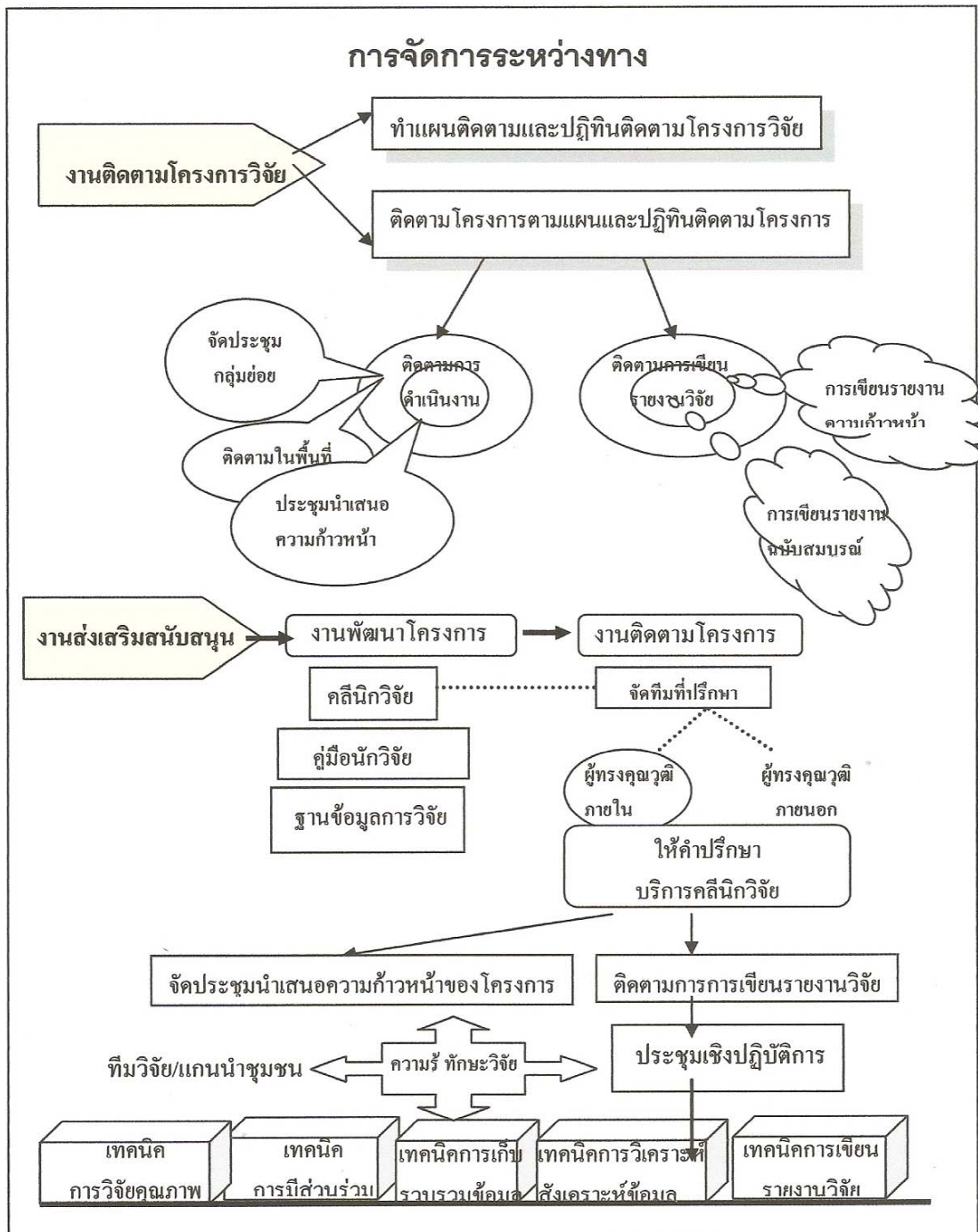
6.1 การจัดการต้นทาง ได้แก่การวิเคราะห์ปัญหา พัฒนาประเด็นปัญหาและโจทย์วิจัย แบ่งเป็น งานพัฒนาโจทย์วิจัยและงานพัฒนาโครงการวิจัย ดังแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 9 : การจัดการงานวิจัยต้นทางของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

ที่มา: ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม (2550:50)

6.2 การจัดการระหว่างทาง ได้แก่การติดตามสนับสนุนนักวิจัยที่ได้รับทุนหรืองบประมาณอุดหนุนการวิจัย แบ่งเป็น งานติดตามโครงการวิจัย และงานส่งเสริมสนับสนุนโครงการวิจัย ดังแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 10 : การจัดการงานวิจัยระหว่างทางของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

ที่มา: ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม (2550:51)

6.3 การจัดการปลายทางเป็นการวางแผนสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัย และการถ่ายทอดเทคโนโลยี องค์ความรู้จากการวิจัยสู่ชุมชนเพื่อการใช้ประโยชน์ แบ่งเป็น งานเผยแพร่ผลงานวิจัย และงานถ่ายทอดเทคโนโลยี องค์ความรู้และนวัตกรรมสู่ชุมชน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เอื้อต่อการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัยและบริการวิชาการสู่ชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนตำบลไทรย้อย ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สถาบันราชภัฏพิบูลย์สงคราม (2546) ได้ทำการศึกษาศักยภาพของสถาบันราชภัฏพิบูลย์สงครามในการวางระบบการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชน พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน งานวิจัยเกี่ยวกับชุมชนมิได้ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง การปรับโครงสร้างระบบบริหารจัดการงานวิจัย การปรับกระบวนการทัศน์ของผู้บริหาร คณาจารย์ นักศึกษาจะเอื้อให้กับสถาบันราชภัฏ พิบูลย์สงคราม มีศักยภาพที่จะพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญา

ชัตติยาพร คำอาจ (2540) ได้ศึกษาระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขบัญญัติแห่งชาติ สำหรับประชาชนเขตจังหวัด นครนายก ผลการวิจัยพบว่า ระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขบัญญัติแห่งชาติสำหรับประชาชนเขตจังหวัดนครนายก ได้ระบบหลัก 1 ระบบคือ ระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขบัญญัติแห่งชาติสำหรับประชาชนเขตจังหวัดนครนายก และมีระบบย่อย 4 ระบบ คือ (1) ระบบการวางแผนงานเผยแพร่ความรู้ด้านสุขบัญญัติแห่งชาติสำหรับประชาชนเขตจังหวัดนครนายก (2) ระบบการผลิตสื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสุขบัญญัติแห่งชาติสำหรับประชาชนเขตจังหวัดนครนายก (3) ระบบการจัดการและการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขบัญญัติแห่งชาติสำหรับประชาชนเขตจังหวัดนครนายก และ (4) ระบบการประเมินและติดตามผลการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขบัญญัติแห่งชาติสำหรับประชาชนเขตจังหวัดนครนายก

ชวลิต สวัสดิ์ผล (2546) ได้ทำการสังเคราะห์ผลงานของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน พบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนเป็นการวิจัยเดี่ยว เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง มีพื้นที่ศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานครมากที่สุด ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาธุรกิจขนาดย่อม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นหลัก

ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม(2550) ได้ศึกษาและพัฒนาหน่วยจัดการงานวิจัยและ ได้พัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยโดยแบ่งเป็นงานจัดการและงานติดตามสนับสนุน แบ่งเป็นการจัดการต้นทาง ระหว่างทาง และปลายทาง โดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามภาระงานได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการวิจัยสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม วิจัยการเรียนการสอน โครงการงาน

วิทยาศาสตร์และโครงการของนักศึกษา การวิจัยทดลองทางการเกษตร วิจัยคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาและการประเมินโครงการ และวิจัยร่วมกับชุมชน ทำให้มีการขับเคลื่อนระบบ บริหารและระบบสนับสนุนทำให้มีโครงการวิจัยร่วมกับชุมชนที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก หน่วยงานภายนอกและวิจัยต่อเนื่อง และผลการประเมินคุณภาพจากภายนอกของสถานศึกษา มี ตัวชี้วัดด้านการวิจัยและคุณภาพการศึกษา ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดีมาก ในปีการศึกษา 2550 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ได้รับรางวัลสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการงานวิจัย ดีเด่นในระดับภาค

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษารูปแบบการจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเรียนการสอนการวิจัยและบริการวิชาการสู่ชุมชน : กรณีศึกษา ตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ที่ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) สามารถนำเสนอเป็น 6 ประเด็นคือ ขอบเขตการศึกษา ขั้นตอนการดำเนินการ สถานที่ดำเนินการ ผู้ให้การสนับสนุน แหล่งข้อมูล เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตการศึกษา

การพัฒนาหน่วยจัดการงานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาเพื่อเป็นกรอบหรือแนวทาง ในการดำเนินการศึกษาวิจัย ไว้ 3 ด้าน คือ

1.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ และพื้นที่ชุมชนตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ขอบเขตด้านประชากรแบ่งเป็นประชากร และกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1.2.1 ประชากรได้แก่ ฝ่ายบริหาร คณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัย ครูผู้สอนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ และตัวแทนชุมชน เครือข่ายการวิจัยท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดแพร่

1.2.2 กลุ่มเป้าหมายแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.2.2.1 กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาสภาพ ศักยภาพด้านการวิจัยของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่เป็น ฝ่ายบริหาร หัวหน้าคณะ หัวหน้างาน ครูผู้สอน นักศึกษา คณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยของวิทยาลัย จำนวน 60 คน

1.2.2.2 กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา สถานการณ์ ปัญหาชุมชน การใช้ประโยชน์จากการวิจัย เครือข่ายการวิจัยท้องถิ่นในจังหวัดแพร่และรูปแบบการบริหารหน่วยจัดการงานวิจัย(Research Management Unit) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ เป็นนักศึกษา

ระดับปวส. ตัวแทนชุมชนผู้นำท้องถิ่น เครือข่ายวิจัยอาชีวศึกษาแพร่และเครือข่ายวิจัยท้องถิ่น จังหวัดแพร่ จำนวน 30 คน

1.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตของเนื้อหาที่จะศึกษาเบื้องต้น มีการกำหนดประเด็น ดังนี้

- 3.1 สภาพและศักยภาพด้านการวิจัยของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่
รูปแบบของหน่วยจัดการงานวิจัยของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
- 3.2 สถานการณ์ ปัญหาชุมชน การใช้ประโยชน์จากการวิจัยและเครือข่ายการวิจัย
ท้องถิ่นในจังหวัดแพร่
- 3.3 รูปแบบบูรณาการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับการเรียนการสอน การวิจัยพัฒนา
คุณภาพการเรียนการสอนและการบริการชุมชน

2. ขั้นตอนการดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพ ศักยภาพ องค์ความรู้ด้านการวิจัยและภูมิปัญญาของชุมชนเพื่อวางแผนการสร้างความเข้าใจในเรื่องการวิจัยท้องถิ่นและติดตามสนับสนุนส่งเสริมการวิจัยในโครงการวิจัยที่ได้รับทุนในตำบลไทรย้อย ดังนี้

ครั้งที่ 1 ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการวิจัย มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปิดตัวโครงการวิจัยให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทราบ ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการ หาแนวร่วมในการดำเนินงาน และระดมความคิดเห็นของฝ่ายบริหาร ครูและบุคลากรในประเด็น “การบูรณาการการวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับการเรียนการสอนและการบริการวิชาการของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่” ดำเนินการในวันที่ 8 สิงหาคม 2551 ณ ห้องประชุมอาคารฝึกอบรมฯ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ผู้ร่วมประชุมเป็นผู้บริหาร 5 คน ครูและบุคลากร 50

วิธีการดำเนินงาน เป็นการประชุมสร้างความเข้าใจ ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เวทีระดมความคิดเห็น บันทึกการประชุมและแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. หัวหน้าโครงการวิจัยกล่าวรายงานต่อ นายไกรสิทธิ์ ชัยพรหม ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่
2. นายไกรสิทธิ์ ชัยพรหม ชี้แจงและนำเสนอ นโยบาย ทิศทางการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาระงานของสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา ว่าจะต้องมี

การประกันคุณภาพการจัดการศึกษา และทุกฝ่าย ทุกงานต้องวางแผนการประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพตามตัวชี้วัด ที่เชื่อถือได้ และใช้กระบวนการวิจัย โดยเฉพาะครูผู้สอน จะต้องวิจัยและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ต้องส่งรายงานการวิจัยในชั้นเรียนภาคเรียนละ 1 เรื่อง ทุกคน แต่ ครูมีงานหลายอย่าง ทั้งศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน ฝึกอบรมระยะสั้น 108 อาชีพ คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ พัฒนาอาชีพแบบบูรณาการเพื่อแก้ปัญหาความยากจน อาชีวะร่วมด้วยช่วยประชาชนและงานเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาล เป็นต้น ครูจึงทำวิจัยในชั้นเรียนน้อย ซึ่งมีผลต่อการประเมินตนเองของครู และสถานศึกษา นอกจากนี้ นักศึกษาที่ต้องทำโครงการก่อนจบหลักสูตรก็มีปัญหาด้านคุณภาพของผลงาน และประโยชน์ต่อชุมชนเป็นต้น โครงการวิจัยที่วิทยาลัยได้รับทุนมานี้จะหาแนวทางการบูรณาการ ให้วิทยาลัยสามารถปรับแนวทางการบริหารจัดการงานวิจัยให้เอื้อต่อการเรียนการสอนและการทำงานของทุกฝ่าย

3. หัวหน้าโครงการเล่าความเป็นมาของโครงการและนำเสนอด้วยโปรแกรม Power Point Presentation และแนะนำหัวหน้าโครงการวิจัย และคณะนักวิจัยโครงการในตำบลไทรย้อย ทั้งสองโครงการ และให้เล่าความเป็นมาของโครงการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผู้เกี่ยวข้อง

4. แบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็น “การบูรณาการการวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับการเรียนการสอนและการบริการวิชาการของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่” ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.1 แนวทางปฏิบัติในการเชื่อมโยงการเรียนการสอน งานบริการชุมชนและงานวิจัย

3.2 แนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงงานบริการชุมชน งานวิจัย

3.3 แนวทางการทำโครงการ/โครงการงานของนักศึกษา วชท.แพร่ ที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน

3.4 แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นเครื่องมือ

3.5 ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนแนวทางการสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

4. ตัวแทนกลุ่มเสนอผลการระดมสมอง และร่วมกันจัดลำดับความสำคัญแต่ละหัวข้อ ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม มีดังนี้

1. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมสั้น เนื่องจากใช้เวลาในวันประชุมประจำเดือน

2. ช่วงท้ายของกิจกรรม ผู้ร่วมประชุมหลายคนกลับก่อน มีผู้ร่วมสรุปแนวทางน้อย

3. ฝ่ายบริหารบางท่านมีภารกิจประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่นไม่ได้ร่วมกิจกรรม

ผลการจัดกิจกรรม

ฝ่ายบริหาร ครูและบุคลากรเข้าใจวัตถุประสงค์โครงการ ให้ความร่วมมือสนับสนุน และได้แนวทางการบูรณาการการวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับการเรียนการสอนและการบริการวิชาการของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ 6 แนวทาง

ครั้งที่ 2 ประชุมคณะนักวิจัยในโครงการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อทบทวนวัตถุประสงค์ของโครงการ บทบาทของนักวิจัยในแต่ละโครงการ การแบ่งหน้าที่นักวิจัยในแต่ละกิจกรรม และกำหนดวันประชุมนักวิจัยประจำเดือน ดำเนินการในวันที่ 20 สิงหาคม 2551 ณ ห้องฝ่ายพัฒนาการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ผู้ร่วมประชุมเป็นคณะวิจัย 5 คน และนักวิจัยในโครงการย่อย 6 คน

วิธีการดำเนินงาน ใช้การประชุมกลุ่มย่อย เครื่องมือรวบรวมข้อมูล คือบันทึกการประชุม มีขั้นตอนดังนี้

1. แฉ่งจุดประสงค์การประชุมและนำเสนอข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาด้านการวิจัยของวิทยาลัยฯ และการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ และนักวิจัยชาวบ้านและวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ว่ามีโครงการวิจัยร่วมกับชุมชน 2 โครงการที่คณะวิจัยจะต้องเข้าร่วมเรียนรู้และติดตามสนับสนุนโดยมีบทบาทเป็นพี่เลี้ยงนักวิจัย

2. ให้ คณะวิจัยทั้งสองโครงการ “ແໜ່ນ” และ “ປຸ້ຍ” เล่าทบทวนวัตถุประสงค์โครงการวิจัยกลุ่มແໜ່ນ ช่วยกันซักถามและเสนอแนะกรอบการทำงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ทั้งทีมพี่เลี้ยงและนักวิจัยในโครงการทั้ง 2 โครงการ

3. สรุปผลการประชุมและสรุปบทบาทหน้าที่ของคณะนักวิจัย กำหนดวันเวลาลงพื้นที่ ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม ได้แก่ คณะวิจัยเข้าร่วมการประชุมไม่ครบทุกคนทำให้การพูดคุยและวางแผนลงพื้นที่ยังไม่สามารถกำหนดชัดเจนได้ ต้องประสานกับชุมชนอีกครั้งหนึ่ง และคณะวิจัยในโครงการยังไม่มีประสบการณ์ มีความกังวลว่าจะทำงานได้ไม่ดี ขอให้หัวหน้าโครงการคอยกระตุ้นด้วยเพราะบางครั้งมีรูว่าจะเริ่มทำอะไรก่อน

ผลการจัดกิจกรรม นักวิจัยทุกคนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนในการจัดกิจกรรมมากขึ้น แต่มีข้อเสนอว่าก่อนจัดกิจกรรมทุกครั้งต้องมาทบทวนขั้นตอนกิจกรรมและหน้าที่ของแต่ละคนอีกครั้งหนึ่งเพื่อกันลืม

ครั้งที่ 3 ประชุมนักวิจัยในโครงการและคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัย วัตถุประสงค์ เพื่อทำความเข้าใจและระดมสมองในประเด็น “การจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น บทบาทของนักวิจัยและบทบาทของชุมชน” และร่วมกำหนดแนวทางดำเนินงาน ได้ดำเนินการในวันที่ 17 กันยายน 2551 ณ ห้องฝ่ายพัฒนาการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ผู้ร่วมประชุมเป็นคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยและคณะวิจัยรวม 21 คน

วิธีการดำเนินงาน เป็นการประชุม ฝ่ายบริหาร คณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ และคณะนักวิจัย เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลได้แก่การระดมสมอง และการจดบันทึกการประชุม และบันทึกข้อมูลการระดมความคิดเห็น ดังนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดประชุม
2. นำเสนอ VCD ตัวอย่างงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้ผู้ร่วมประชุมชม

3. ชวนผู้ร่วมประชุมคุยเกี่ยวกับสิ่งที่เห็นจาก VCD เกี่ยวกับ ปัญหาชุมชน ความ
เป็นมาของการวิจัยท้องถิ่น โจทย์วิจัย และบทบาทของชุมชน และบทบาทของนักวิจัย

4. ระดมความคิดเห็น จากผู้ร่วมประชุมในประเด็นบทบาทที่ผ่านมาของวิทยาลัยฯ
บทบาทของครูผู้สอน นักศึกษา และชุมชน

5. สรุปผลและจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลที่ได้

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม ได้แก่ การไม่รักษาเวลาของผู้ร่วมประชุม ทำให้มี
การเดินออกไปนอกห้องประชุมเพื่อจัดการงานของตนทำให้การร่วมกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง

ผลการจัดกิจกรรม ทำให้ได้ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาด้านการวิจัยและการบริหาร
จัดการงานวิจัยของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการหน่วย
จัดการงานวิจัย ปัญหารายวิชาโครงการของนักศึกษาชั้นปวส. 2 และแนวทางการปรับปรุง และ
บูรณาการการเรียนการสอนและการวิจัย

ครั้งที่ 4 ลงพื้นที่ตำบลไทรย้อย มีวัตถุประสงค์เพื่อ สนับสนุนการเปิดโครงการ “การ
พัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มผลิตเห็ดบ้านปากป่านที่ที่ความสมดุลระหว่างความสุขกับ
เศรษฐกิจ” ดำเนินการในวันที่ 20 กันยายน 2551 ณ ศาลาอเนกประสงค์หมู่ 7 บ้านปากป่าน
ตำบลไทรย้อย อำเภอดงขั้ว จังหวัดแพร่ ผู้ร่วมกิจกรรมเป็นคณะวิจัยโครงจากวิทยาลัยเกษตรฯ
นักวิจัยกลุ่มเห็ด พื้เลี้ยงจาก สกว. ตัวแทนชุมชน และนักเรียนวิทยาลัยเกษตรฯ

วิธีการดำเนินงาน เป็นการนัดเวทีวิจัยศึกษาสภาพกลุ่มเห็ดบ้านปากป่าน เครื่องมือที่
ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ บันทึกการสนทนากลุ่ม และการระดมความคิด

1. พื้เลี้ยงจากวิทยาลัยเกษตรฯ เล่าความเป็นมาของโครงการ แนะนำนักวิจัยจากทั้ง
ฝ่ายวิทยาลัย และชุมชน

2. พื้เลี้ยงจาก สกว. ให้คำแนะนำในเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูล และบทบาทของ
นักวิจัยในชุมชนและนักวิจัยจากวิทยาลัยเกษตรฯ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. อาจารย์วันิดา หัวหน้าโครงการวิจัยและคณะดำเนินการศึกษาสภาพ ความเป็นมา
ของกลุ่มเห็ดบ้านปากป่าน

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม ได้แก่

1. นักวิจัยบางคนใส่กระโปรง (แต่งตัวสวย) เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้ทำงานไม่
คล่องตัวและผู้ร่วมเวทีที่มีความอึดอัด(หัวหน้าโครงการลืมนำเรื่องการแต่งกายเข้าพื้นที่ที่ต้องให้
กลมกลืนกับชาวบ้าน)

2. นักวิจัยลืมนำที่ของตนเอง เช่น อาจารย์พัชรินทร์ ทำหน้าที่จดบันทึกการสนทนา
ไปร่วมแสดงความคิดเห็นแล้วลืมนำที่บันทึก (มีนักศึกษามาช่วยอีก 3 คนจึงได้ข้อมูลครบ)

3. อาจารย์วันดา หัวหน้าโครงการแหมมยังนำเสนอไม่ชัดเจน อาจารย์พิไลพรยังอยู่กับการเตรียมอาหารกลางวันและการทำเอกสาร ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพกลุ่มเท่าที่ควร อาจารย์ศิวพร สามารถดำเนินการสนทนาได้ดี แต่ยังติดความเป็นวิทยากรฝึกอบรม

ผลการจัดกิจกรรม คณะนักวิจัยเริ่มปรับตัวในการทำงาน แต่การชวนคุย และการจับประเด็นยังไม่คล่อง ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของกลุ่มแหมมไมพอ พี่เลี้ยงจาก สกว. เสนอแนะให้หัวหน้าโครงการเข้าไปร่วมทำแหมมและเก็บข้อมูลเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง

ครั้งที่ 5 ลงพื้นที่กลุ่มแหมมร่วมกับหัวหน้าโครงการไปศึกษาสภาพด้านการผลิต บรรจุภัณฑ์และการจำหน่าย วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อติดตามสนับสนุน หัวหน้าโครงการกลุ่มแหมมในการศึกษาสภาพด้านการผลิต บรรจุภัณฑ์และการตลาดเพิ่มเติม ดำเนินการในวันที่ 7 ตุลาคม 2551 ณ บ้านนางสงกรานต์ สุปัญดี หมู่ 7 บ้านปากปานตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่

วิธีการดำเนินงาน เป็นการเข้าไปร่วมทำแหมมกับกลุ่มเพื่อให้เห็นและเข้าใจขั้นตอนการผลิต เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การพูดคุยสอบถาม และสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม อาจารย์วันดา เพิ่งรู้จักกับกลุ่มแหมมยังจำชื่อสมาชิกได้ไม่ครบและไม่ค่อยเข้าใจสิ่งที่สมาชิกเล่า แต่ผู้วิจัยได้คลุกคลีกับกลุ่มมาตั้งแต่โครงการพัฒนาอาชีพแบบบูรณาการฯ แล้ว จึงได้ช่วยอธิบาย ขยายความสิ่งที่สมาชิกแต่ละคนบอกเล่า ทำให้อาจารย์วันดาสามารถจัดเก็บข้อมูลที่ต้องการเพิ่มเติมได้

ผลการจัดกิจกรรมอาจารย์วันดาได้ข้อมูล ความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของกลุ่มเพิ่มเติมได้ และพบว่าวัตถุดิบในการผลิตมาจากนอกชุมชนทั้งหมด จึงได้เสนอแนะให้สมาชิกปลูกกล้วย และพริกไว้เพื่อลดค่าใช้จ่าย สมาชิกยังไม่เห็นด้วย แต่ป้าวิไล เสนอจะนำกล้วยพริกมาให้

ครั้งที่ 6 กิจกรรมเติมเต็มความรู้ แนวคิดหลักการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ แนวคิด หลักการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้กับคณะวิจัย และสรุปหลักการที่ได้ดำเนินการในวันที่ 29 - 30 ตุลาคม 2551 ณ ห้องประชุมแผนกวิชาสามัญสัมพันธ์ ผู้ร่วมกิจกรรมเป็นพี่เลี้ยง สกว. 2 คน คณะวิจัย รวม 11 คน

วิธีการดำเนินงาน เป็นการจัดการเรียนรู้โดยพี่เลี้ยงจาก สกว. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ การสนทนา และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ mind mapping มีขั้นตอน ดังนี้

1. ให้ดู VCD เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อท้องถิ่น
2. ตรวจสอบความเข้าใจ ด้วยการพูดคุย ชักถาม
3. สรุปหลักการ แนวคิด และกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น แต่ละประเด็นเพื่อให้คณะวิจัยเข้าใจร่วมกัน

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ คือ อาจารย์สมศักดิ์และคณะไม่ได้เข้าร่วม เพราะมีงานฝึกอบรมเกษตรกร ไม่ได้เรียนรู้ร่วมกับคนอื่น ๆ ซึ่งผู้วิจัยจะต้องเติมเต็มภายหลัง

ผลการจัดกิจกรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจหลักการการวิจัยเพื่อท้องถิ่น บทบาทของชุมชน บทบาทสถานศึกษา บทบาทนักวิจัยจากวิทยาลัย และการเป็นวิทยากรกระบวนการ การมีส่วนร่วม และสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับชุมชน

ครั้งที่ 7 กิจกรรมขยายผลความรู้ความเข้าใจ มีวัตถุประสงค์ เพื่อขยายผลความรู้ความเข้าใจประเด็น “แนวคิด หลักการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น” ให้กับคณะวิจัยและครูที่สนใจ และประชุมสรุปผลการจัดกิจกรรม ดำเนินการ ในวันที่ 5 และ 14 พฤศจิกายน 2551 ณ ห้องคอมพิวเตอร์ 1 อาคารศูนย์ วิทยบริการ ผู้ร่วมกิจกรรมเป็น นักวิจัยในโครงการ หัวหน้าคณะวิชานักเรียน นักศึกษา และคณะวิจัยรวม 30 คน

วิธีการดำเนินงาน เป็นการจัดการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการให้กับกลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการระดมสมอง ดังนี้

1. ให้ ผู้ร่วมกิจกรรมดู VCD เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อท้องถิ่น
2. พูดคุยซักถาม ตรวจสอบความเข้าใจ
3. สรุปหลักการเนื้อหาแต่ละประเด็นเพื่อให้ผู้ร่วมกิจกรรมเข้าใจร่วมกัน
4. สนทนากลุ่มและสรุปผลการจัดกิจกรรมร่วมกันและนัดหมายพบปะเพื่อ

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม คือ

1. ครู และนักศึกษามีกิจกรรมในวันรุ่งขึ้นทำให้มีผู้เข้าร่วมกิจน้อย และมาสาย ต้องปรับขั้นตอนกิจกรรมและเปิดVCD ซ้ำเพื่อให้เข้าใจหลักการ แนวคิดการวิจัยท้องถิ่น

2. ผู้ร่วมกิจกรรมบางคนต้องการทำผลงานวิชาการเพื่อปรับปรุงตำแหน่งไม่ได้อยากทำวิจัยเพื่อท้องถิ่น ต้องการตัวอย่างแบบฟอร์มการวิจัยที่สามารถนำไปใช้รายงานได้

ผลการจัดกิจกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจหลักการการวิจัยเพื่อท้องถิ่น แต่ส่วนใหญ่ยังไม่ มีทักษะประสบการณ์การเก็บข้อมูลชุมชน พี่เลี้ยงควรจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะวิจัยประเด็น การวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วมเป็นลำดับแรก

ครั้งที่ 8 กิจกรรมพัฒนาทักษะวิจัยเพื่อท้องถิ่น วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อให้ครู นักเรียน นักศึกษาในโครงการมีทักษะ “ การวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม” ดำเนินการในวันที่ 30พฤศจิกายน – 2 ธันวาคม 2551 ณ ห้องประชุม อาคารฝึกอบรมระยะสั้น ผู้ร่วมกิจกรรมเป็น รองผู้อำนวยการ นักวิจัยในโครงการ หัวหน้างานหลักสูตรการสอน นักเรียน นักศึกษา คณะวิจัย และตัวแทนชุมชนตำบลไทรย้อย รวม 85 คน

วิธีดำเนินงาน โดยการจัดการเรียนรู้เรื่องการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วมมีพี่เลี้ยง จาก สกว. 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ บันทึกรายการระดมสมอง การสนทนากลุ่ม mind mapping โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การละลายพฤติกรรม(Ice Breaking) การเคลื่อนไหวร่างกาย

2. การเรียนรู้หลักการ กระบวนการ และเครื่องมือในการเก็บข้อมูลชุมชน
3. การเตรียมตัวเข้าชุมชน วางแผนจัดเก็บข้อมูล เตรียมเครื่องมือรวบรวมข้อมูล
4. การเข้าชุมชนและดำเนินการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม
5. การประเมินผลการดำเนินการ (After Action Review)

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม ได้แก่

1. การติดต่อนัดหมายชุมชนกลุ่มเป้าหมายล่าช้าเนื่องจากทำหนังสือถึงนายก อบต. ไม่ได้ประสานกับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง
2. เป็นช่วงเวลาหลังเก็บเกี่ยว คนวัยแรงงานออกไปทำงานในทุ่งนาส่วนใหญ่ จึงเหลือเฉพาะผู้สูงอายุ จึงไม่ได้ข้อมูลหลากหลาย
3. คณะวิทยุนักศึกษาและผู้ร่วมโครงการยังเป็น “มือใหม่” กระบวนการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนยังไม่คล่องตัว ต้องอาศัยพี่เลี้ยงจาก สกว. ชี้แนะ
4. ชาวบ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยเพราะเป็นผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่

ผลการจัดกิจกรรม ได้ข้อมูลประวัติความเป็นมาของตำบลไทรย้อยเพิ่มขึ้น ได้แผนที่ชุมชน วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และปัญหาในชุมชน ส่วนนักเรียน นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม มีทักษะกระบวนการดี และมีภาวะผู้นำ สามารถดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เป็นกันเองกับชาวบ้าน ทำให้บรรยากาศเป็นกันเอง และได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านดี

ครั้งที่ 9 ประชุมร่วมคณะวิจัยทั้งสองโครงการ วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักวิจัยในกลุ่มปฏิกิริยาและติดตามการศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตของกลุ่มแพนด้า ดำเนินการในวันที่ 23 ธันวาคม 2551 ณ ห้องมาตรฐานฯ อาคารศูนย์วิทยบริการ ผู้ร่วมกิจกรรมเป็น รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาการศึกษา นักวิจัยในโครงการกลุ่มปฏิกิริยาตำบลไทรย้อย กลุ่มแพนด้า นักเรียน นักศึกษา คณะวิจัย รวม 27 คน

วิธีการดำเนินงาน เป็นการประชุมเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการวิจัย เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ บันทึกการสนทนา การระดมความคิด การสังเกตแบบมีส่วนร่วม สรุปผลการเตรียมความพร้อมโครงการการบริหารจัดการการผลิตและใช้ปฏิกิริยา ก่อนเปิดโครงการ

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม ได้แก่

1. คณะนักวิจัยกลุ่มปฏิกิริยาอยู่ร่วมกิจกรรมไม่ครบ เช่น ผอ. นิธิรัฐ และนางกัญญาคำมา เนื่องจากทั้งสองคนมีงานประชุมกับหน่วยงานอื่น
2. นักวิจัยชุมชนกลุ่มแพนด้าบางคนไม่ค่อยพูดจะคอยโยนให้นางลำลี และสงกรานต์เป็นคนพูด ป้าต่วน และป้าเหนียม เป็นคนเสริม คนอื่นๆ ยังไม่กล้าพูด

3. คณะพี่เลี้ยง ที่ทำหน้าที่จดบันทึก ม้วนฟังเพลินจนลืมจดบันทึก ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่ทำผังความคิดจากประเด็นแลกเปลี่ยนยังมีทักษะน้อย

4. นักเรียน นักศึกษา ตั้งคำถามโดยใช้คำถามที่เป็นวิชาการ จากตำรา ทำให้ชาวบ้านไม่รู้จักตอบอย่างไร ต้องมีการอธิบายคำถามอีกชั้นหนึ่งจึงจะเข้าใจ

ผลการจัดกิจกรรมทำให้เห็นการพัฒนาทักษะของนักวิจัยชาวบ้าน โดยเฉพาะหัวหน้าโครงการ นางฟองจันทร์ คำแปงใจ นายอานวย ปานปาก ที่แสดงถึงความชัดเจนในกรอบแนวคิด การพัฒนาการบริหารจัดการการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ได้รับความชัดเจนในแนวทางการดำเนินการวิจัยของกลุ่มแหม่มซึ่งตระหนักถึงข้อจำกัดของกลุ่ม และที่สำคัญ นักวิจัยทั้งสองฝ่ายเข้าใจบทบาทของตนมากขึ้น

ครั้งที่ 10 ลงพื้นที่กลุ่มแหม่มตำบลไทรย้อย มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมเรียนรู้และสนับสนุนกลุ่มในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชุมชนในประเด็น “การจัดการแบบมีส่วนร่วม” ดำเนินการในวันที่ 25-26 ธันวาคม 2551 ณ กลุ่มแหม่มบ้านปากปานหมู่ที่ 7 ผู้ร่วมกิจกรรมเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย สมาชิกสภาตำบลไทรย้อย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 ครูโรงเรียนปากปาน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสถานีอนามัยปากปาน นักวิจัยกลุ่มแหม่ม รวม 35 คน

วิธีการดำเนินงาน เป็นการจัดเวทีระดมความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมจากชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การระดมสมอง และการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. อาจารย์วันิดา แดนโพธิ์ หัวหน้าโครงการกล่าวรายงานต่อ นายชัยวุฒิ มานพ นายก อบต.ไทรย้อย

2. นายก อบต.ไทรย้อยเปิดเวทีวิจัยและพุดตุงภารกิจภารกิจส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอาชีพ และความเชื่อมโยงกับนโยบายต่าง ๆ รวมถึงด้านสาธารณสุข และความปลอดภัยของผู้บริโภค แนะนำช่องทางการขอรับการสนับสนุนงบประมาณและการเชื่อมโยงหน่วยงานที่จะเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอาชีพ

3. นางภัทริยา กาศโอสถนักวิจัยและหัวหน้าสถานีอนามัยปากปาน ดำเนินกิจกรรมชวนคุยในประเด็นความปลอดภัยในขั้นตอนการผลิต ชี้ให้เห็นบทบาทของสถานีอนามัยที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนในเรื่องการผลิต และการบริโภค ที่ถูกสุขอนามัย มีการพุดคุยซักถามขั้นตอนการผลิตของกลุ่ม และแบ่งกลุ่มระดมสมองในประเด็นการบริหารจัดการการผลิตแบบมีส่วนร่วม

4. สรุปข้อมูลที่ได้จากการระดมสมอง และแนวทางที่ได้จากข้อเสนอแนะของผู้ร่วมเวที โดยนักศึกษาเป็นผู้ช่วยรวบรวมประเด็นต่าง ๆ มาจัดหมวดหมู่ และนำเสนอเวทีอีกครั้งหนึ่ง

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม ได้แก่ คณะวิจัยกลุ่มแหลมส่วนใหญ่ไม่เปิดใจรับข้อเสนอแนะเท่าที่ควร เช่น มีผู้เสนอให้ใช้เครื่องบดเนื้อ เครื่องหันหนังทุ่นแรง สมาชิกมีข้ออ้างว่า จำทำให้แหลมไม่อร่อย และข้อเสนอให้หาสมาชิกวัยหนุ่มสาวมาเพิ่มเพื่อความคล่องตัวในการจำหน่าย แต่สมาชิกบอกว่ามีกำไรน้อยไม่มีใครเข้ามาทำด้วยคนหนุ่มสาวเขาต้องมีรายได้ทุกวัน ไม่นานาน ๆ ได้ครั้งหนึ่งอย่างทีกลุ่มฯ ทำ

ผลการจัดกิจกรรมทำให้เห็นว่าบทบาทของนักวิจัยจากวิทยาลัย และนักวิจัยจากชุมชน เริ่มปรับตัวเข้าหากันได้มากขึ้น เมื่อมีนักวิจัยจากสถานีอนามัยปากปานเข้ามาเพิ่ม และกลุ่มมีแนวทางชัดเจนมากขึ้นเมื่อได้จับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากฝ่ายบริหาร อบต. ไทรย้อย

ครั้งที่ 11 ประชุมวิจัยกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ วัดอุปสงค์ของกิจกรรมเพื่อให้ความรู้และคำแนะนำแก่คณะนักวิจัยเกี่ยวกับเอกสารการเงิน คู่มือการจัดทำเอกสารการเงิน หลักฐานการเบิกจ่าย การจัดทำรายงานการเงิน วางแผนและกำหนดตัวคนทำงาน ดำเนินการในวันที่ 15 มกราคม 2552 ณ ห้องสมุดคณะวิชาสามัญสัมพันธ์ ผู้ร่วมกิจกรรมเป็นนักวิจัยในโครงการ และนักศึกษา รวม 20 คน

วิธีการดำเนินงาน เป็นการประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารการเงิน หลักฐานการเบิกจ่ายเงินตามกิจกรรม หาผู้รับผิดชอบจัดเก็บรวบรวมเอกสารการเงิน และ กำหนดบทบาทหน้าที่ของนักวิจัย และบทบาทของนักศึกษาผู้ร่วมวิจัยในแต่ละกิจกรรม

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม หัวหน้าโครงการนัดหมายกะทันหัน ทำให้คณะทำงานมาประชุมไม่ครบ จึงมอบหมายให้หัวหน้าโครงการจากชุมชน คือนางฟองจันทร์ไปแจ้งกับผู้ที่ไม่ได้เข้าประชุมเกี่ยวกับการมอบหมายหน้าที่

ผลการจัดกิจกรรมคณะวิจัยเข้าใจขั้นตอนการใช้จ่ายเงินตามกิจกรรม การทำหลักฐานการเบิกจ่าย และได้นัดหมายไปเปิดบัญชี และจัดทำเอกสารใบสำคัญรับเงินไว้พร้อม

ครั้งที่ 12 ร่วมเดินทางไปศึกษาดูงานกับกลุ่มแหลมฯ วัดอุปสงค์ของกิจกรรมเพื่อติดตามสนับสนุนการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วมวันที่ 18 มกราคม 2552 ณ กลุ่มข้าวอินทรีย์ ตำบลวังดิน และ วิสาหกิจชุมชน อำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานี ผู้ร่วมเดินทางเป็น นักวิจัย สมาชิกกลุ่มแหลมและนักเรียนชั้น ปวช. รวม 20 คน

วิธีการดำเนินงาน เป็นการนำนักวิจัยไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้นอกพื้นที่เพื่อให้ได้เรียนรู้จากความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ ได้แก่ กลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านวังดิน และวิสาหกิจชุมชนชนมเทียน เสวยจังหวัดอุดรธานี เปิดโอกาสให้สมาชิกซักถาม ดูงาน จากนั้นสมาชิกนำข้อมูลที่ได้มาร่วมสรุปแนวทางปรับกิจกรรมของกลุ่มฯ

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรมสมาชิกเป็นผู้สูงอายุมีปัญหาการเดินทางเช่น ป้าเหนืยม และป้าตัวมีอาการเมารถ ต้องให้นั่งข้างหน้าและเปิดกระจก ป้าไล และป้าไฮ แพ้กลิ่นแอร์ และเบาะหนังในรถ มีอาการวิงเวียน เมื่อถึงที่ดูงานต้องนั่งพักดมยา

ผลการจัดกิจกรรม สมาชิกกลุ่มได้เห็นและเข้าใจแนวทางการจัดการแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาคุณภาพการผลิต และการเชื่อมโยงแหล่งทุน แต่ สมาชิกยังคงยืนยันว่าไม่มีศักยภาพพอที่จะพัฒนาให้ได้อย่างที่ไปดูละเพราะข้อจำกัดของกลุ่มคือเป็นผู้สูงอายุ ถ้าทำเหมือเขาทุกอย่างจะเป็นทุกข์ แต่ก็ได้แนวทางการลดต้นทุนการผลิตเช่น การปลูกพริกในถุงปุ๋ย หรือภาชนะเก่าๆการปลูกกล้วยที่สมาชิกเห็นด้วยว่าควรจะทำ และมอบหมายให้ป้าโล ไปจัดหาภาชนะปลูกพริก และหน่อกล้วย (ป้าโลมีส่วนอยู่ที่เขาพลึง) แสดงให้เห็นว่าการรวมกลุ่มผลิตเน้นเรื่องความสุข มากกว่าการพัฒนาให้ผลิตและขายได้เงินมาก ๆ

ครั้งที่ 13 นำนักศึกษาและนักวิจัยไปเรียนรู้นอกพื้นที่ วัตถุประสงค์ของกิจกรรม เพื่อให้ นักศึกษา ครูนักวิจัยได้ประสบการณ์การไปเรียนรู้นอกพื้นที่ และเพิ่มทักษะวิจัย “การจับประเด็น” ร่วมกับนักศึกษาเครือข่ายเกษตรภาคกลาง เรื่อง ณ สวนแสนปาล์ม อำเภอกำแพงแสน จังหวัด นครปฐม ในวันที่ 23-25 มกราคม 2552 ผู้ร่วมเดินทางเป็น รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงาน การศึกษา ครูนักวิจัย นักเรียนและนักศึกษา รวม 14 คน

วิธีการดำเนินงานเป็นการศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกับครูและ นักศึกษาอาชีพเกษตรในภาคกลางคือสิงห์บุรี กาญจนบุรี และเพชรบุรี ในการฝึกทักษะการจับ ประเด็น จากภาพยนตร์ จากเพลง กิจกรรมที่ใช้ในการละลายพฤติกรรมที่สามารถนำไปใช้ ได้

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม อาจารย์สมศักดิ์ สายตรงป่วยเป็นไข้หวัดตั้งแต่ออก เดินทาง จึงไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ส่วนอาจารย์รัชชัยย์ ไสสะอาดต้องไปทำธุระที่กรุงเทพในตอนเย็น จึงไม่ได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนกับครูในภาคกลางซึ่งดำเนินการในเวลา 19.30 น.

ผลการจัดกิจกรรม ครูนักวิจัยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูจากภาคกลาง และได้ร่วม กิจกรรมพัฒนาทักษะการจับประเด็น และนักเรียน นักศึกษาได้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ตลอดจน ฝึกทักษะการจับประเด็น ร่วมกับนักศึกษาภาคกลาง ได้ร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้และแนวทางการ นำไปใช้ในการจัดการงานวิจัยของวิทยาลัยเกษตรฯ แพร่

ครั้งที่ 14 ประชุมครูนักวิจัยและนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมที่จังหวัดนครปฐม วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อ สรุปผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษาเครือข่ายเกษตรภาคกลาง ดำเนินการในวันที่ 27 มกราคม 2552 ณ ห้องฝ่ายพัฒนาการศึกษา ผู้ร่วมกิจกรรมเป็น นักวิจัย ในโครงการ คณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัย รวม 15 คน

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม เป็นช่วงใกล้สอบ ครูต้องเร่งสอนและจัดทำข้อสอบ และนักศึกษาต้องเข้าชั้นเรียนทำให้ต้องใช้เวลาน้อยลง ผู้วิจัยได้แก้ปัญหาโดยให้ผู้ที่มีภารกิจไม่ สามารถอยู่ร่วมจนจบกิจกรรมได้เขียนข้อมูลและข้อเสนอแนะตลอดจนแนวทาง ลงในกระดาษ เพื่อนำมาพิจารณาร่วมกับข้อมูลที่ได้จากเวที

ผลการจัดกิจกรรมได้สรุปผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษาเครือข่ายเกษตรภาค กลางและได้จัดทำร่างโครงการประชุมปฏิบัติการทำข้อเสนอโครงการด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อ เสนอต่อคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัย

ครั้งที่ 15 ประชุมคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัย วัดอุปประสงค์ของกิจกรรมเพื่อหารือ และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอบรมการทำโครงการที่ใช้กระบวนการวิจัยให้กับครูที่ปรึกษาและนักเรียน นักศึกษา ที่ต้องทำโครงการเพื่อเสนอขอจบหลักสูตร ดำเนินการในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2552 ณ ห้องฝ่ายพัฒนาการศึกษา ผู้ร่วมกิจกรรมเป็น รองผู้อำนวยการ นักวิจัยในโครงการ คณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัย รวม 15 คน

วิธีการดำเนินงาน เป็นการประชุมหารือและ ระดมความคิดเห็น เกี่ยวกับการฝึกอบรมกระบวนการวิจัยในวิชาโครงการให้ครูที่ปรึกษาและนักศึกษา เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นบันทึกการสนทนา การระดมความคิด ข้อเสนอแนะ และสรุปผลการประชุม

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม อาจารย์สมศักดิ์ สายตรงมีงานมอบหมายเร่งด่วน ไม่สามารถเข้าร่วมประชุม

ครั้งที่ 16 ลงพื้นที่ร่วมเปิดโครงการ “ การบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาการผลิตของกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ตำบลไทรย้อย วัดอุปประสงค์ของกิจกรรม เพื่อร่วมเรียนรู้และสนับสนุนนักวิจัยโครงการ “ การบริหารจัดการการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ฯ”ในการเปิดโครงการวิจัย ดำเนินการในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2552 ณ วัดใหม่ ศรีเกษม หมู่ที่ 1 ตำบลไทรย้อย ผู้ร่วมกิจกรรมเป็น รองผู้อำนวยการ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย ตัวแทนกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ตำบลแม่จัวะ เครือข่ายสภาประชาชนที่สนใจ จากอำเภอเมือง อำเภอร้องกวาง นักวิจัยในโครงการ และนักศึกษาชั้น ปวส. สาขาวิชาเกษตรศาสตร์

วิธีการดำเนินงาน เป็นการจัดเวทีวิจัยชี้แจงความเป็นมาและวัตถุประสงค์โครงการให้ชุมชนทราบและ ร่วมศึกษาสภาพ ศักยภาพการบริหารจัดการการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในตำบลไทรย้อย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสนทนากลุ่ม และการระดมสมอง มีขั้นตอน ดังนี้

1. นายรัศมี มณีศักดิ์ รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาการศึกษากล่าวรายงานต่อนายชัยวุฒิ มานพ นายก อบต. ไทรย้อย

2. อบต. ไทรย้อยกล่าวต้อนรับ และแสดงความยินดีที่ชุมชนตำบลไทรย้อยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยโครงการที่ 2 และเล่าความเป็นมาของโรงงานปุ๋ยอัดเม็ดของชุมชน ย้ำนโยบายส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์อย่างยั่งยืน เชิญชวนชาวชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้กำลังใจคณะวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ

3. ผู้วิจัยแนะนำหัวหน้าโครงการทั้งสองคน และคณะวิจัย เปิดเวทีให้คณะวิจัย โดยอาจารย์ สมศักดิ์ อาจารย์กฤษฎา และนางฟองจันทร์ บอกเล่าความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการ เริ่มกระบวนการศึกษาสภาพชุมชนโดย ผอ. นิธิรัฐ และอาจารย์กฤษฎา คนชวนคุยและโยนคำถามเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คณะวิจัยแต่ละคนทำหน้าที่ตามที่วางแผนไว้และนักศึกษาเป็นผู้ช่วยและร่วมกิจกรรม

4. ผู้ร่วมเวทีแบ่งกลุ่มระดมสมองในประเด็นที่ได้รับและส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน

5. สรุปข้อมูลความรู้จากการระดมสมอง และได้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมต่อไป

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม เช่น อาจารย์สมศักดิ์ หัวหน้าโครงการยังไม่ชินกับการพูดคุยแบบชาวบ้าน ยังใช้ศัพท์เทคนิค และศัพท์วิชาการต่างๆ ที่ชาวบ้านไม่เข้าใจ เนื่องจากเคยแต่สอนนักศึกษาทำการวิจัยทดลอง ไม่ค่อยได้ร่วมเวทีชาวบ้าน แต่ผอ. นิธิรัฐ และอาจารย์กฤษฎา จะช่วยอธิบาย ขยายความเมื่อเห็นว่าผู้ร่วมเวทีไม่เข้าใจ

ผลการจัดกิจกรรมนักวิจัยทุกคนได้ฝึกทักษะการนำเสนอ การแสดงความคิดเห็น การจับประเด็น การให้เหตุผลประกอบความคิดเห็น นักศึกษาได้เรียนรู้ขั้นตอนการศึกษาสภาพกลุ่มการระดมสมอง และได้เป็นผู้ช่วยในการจัดบันทึกในกลุ่ม ทำให้ได้ข้อมูลที่ต้องการระดับหนึ่ง

ครั้งที่ 17 ประชุมเชิงปฏิบัติการ ขั้นตอนและกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาโครงการ ด้วยกระบวนการวิจัยและ และการเขียนข้อเสนอโครงการ วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจและให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนด้วยวิชาโครงการที่ใช้กระบวนการวิจัยให้กับครูที่ปรึกษาและ นักเรียนระดับปวช. และนักศึกษาระดับปวส. เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนรายวิชาโครงการให้มีคุณภาพมากขึ้น และผลงานที่ได้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ดำเนินการในวันที่ 25-26 กุมภาพันธ์ 2552 ณ ห้องประชุมแผนกวิชาธุรกิจและหอประชุม รัชชชัย สุจริต ผู้ร่วมกิจกรรมเป็น คณะกรรมการหน่วยจัดการ ครูที่ปรึกษาโครงการ ครูนักวิจัยและ นักศึกษาชั้น ปวส. 2 รวม 55 คน

วิธีการดำเนินงาน แบ่งเป็น 2 วัน เครื่องมือรวบรวมข้อมูลได้แก่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสนทนากลุ่ม และการระดมสมอง มีขั้นตอน ดังนี้

1. วันแรกทำการศึกษาสภาพจากครูที่ปรึกษาวิชาโครงการ หัวหน้าคณะวิชา และหัวหน้างานเพื่อนำข้อมูลมาหาจุดร่วมและขั้นตอนที่ทุกคณะวิชายอมรับและสรุปเป็นแนวทางการทำงานแนวเดียวกัน

2.วันที่ 2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำโครงการแก่นักศึกษา โดยใช้ปัญหาในชุมชนของนักศึกษาหรือชุมชนใกล้เคียงเป็นโจทย์ และให้แบ่งกลุ่มระดมสมอง เกี่ยวกับโจทย์วิจัยที่ได้

3. รวบรวมประเด็นปัญหาและหัวข้อที่นักศึกษาต้องการศึกษา

4. ให้ความรู้เรื่องการเขียนโครงร่าง ข้อเสนอโครงการ

5. ลงมือปฏิบัติการเขียนโครงการ

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม เนื่องจากจัดกิจกรรมในช่วงท้ายของการสอบปลายภาค จึงมีนักศึกษาบางกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมช้า

ผลการจัดกิจกรรม ได้หัวข้อโครงการที่นักศึกษาสนใจทำ 16 หัวข้อ และได้ลำดับขั้นตอนการเรียนวิชาโครงการตามลำดับโดยมีการขออนุมัติจัดทำโครงการเช่นเดียวกับการขอทำภาคนิพนธ์ หรือวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะมีผู้ทำหน้าที่กลั่นกรองตามลำดับขั้นตอนที่ตกลงกันไว้

ครั้งที่ 18 กิจกรรมนำนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมายไปเรียนรู้นอกพื้นที่ ในงาน 10 ปี สกว. งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่อิมแพคเมืองทองธานี วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อให้ นักวิจัยและกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชนวิจัยภายนอกชุมชนมีการประชุมเตรียมงานในวันที่ 17 มีนาคม 2552 และออกเดินทางในวันที่ 19-21 มีนาคม 2552 และประชุมสรุปผลการเรียนรู้นอกพื้นที่ในวันที่ 24 มีนาคม 2552

วิธีการดำเนินงานเป็นการนำไปศึกษาดูงาน เข้ารับฟังแนวความเป็นมาและความสำเร็จของการทำวิจัยเพื่อท้องถิ่น และเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวทีวิจัยเด่นจากทุกภาคของประเทศ ไทย โดยให้เลือกเข้าร่วมกิจกรรมที่สนใจเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นบันทึกสรุปการเรียนรู้ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมของทุกคน

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรมผู้ที่แสดงความจำนงเข้าร่วมกิจกรรม 2 คน คือ อาจารย์ศิวพร บุญคล้าย ป่วยกะทันหัน และอาจารย์พัชรินทร์ ลูกป่วย ไม่สามารถร่วมเดินทางได้ ทำให้ไม่สามารถบอกคืนห้องพักที่พี่เลี้ยงจาก สกว. จองไว้ให้ ต้องจ่ายเงินตามที่จองไว้

ผลการจัดกิจกรรมผู้ร่วมเดินทางได้รับความรู้ ประสบการณ์ และแรงบันดาลใจในการทำวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านเกษตรอินทรีย์ การพึ่งพาตนเอง และประเด็นสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ผู้ที่ต้องการพัฒนาโจทย์วิจัยต่อไป คือ ป่าบุญธรรม แก่นสาร ซึ่งทำการเกษตรอินทรีย์ที่มีผลงานดีเด่น เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชนตำบลช่อแฮ ต้องการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้

ครั้งที่ 19 ประชุมนำเสนอความก้าวหน้าโครงการ “การพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มผลิตเห็ดบ้านปากปามหมู่ที่ 7 ตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ที่เหมาะสมและสมดุลระหว่างความสุขกับเศรษฐกิจ” วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อสนับสนุนและติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินโครงการ ดำเนินการในวันที่ 4 เมษายน 2552 ณ ห้องฝ่ายพัฒนาการศึกษา ผู้ร่วมกิจกรรมเป็นพี่เลี้ยงนักวิจัยจาก สกว. 2 คน นักวิจัยในโครงการ 8 คน เครือข่ายนักวิจัย อศจ.แพร่ 1 คน นักศึกษา 4 คน

วิธีดำเนินการ เป็นการประชุมเพื่อเสนอรายงานความก้าวหน้าโดยคณะนักวิจัยและการพูดคุยซักถามให้ข้อเสนอแนะเพื่อเติมเต็มโดยพี่เลี้ยงจากสกว.

ผลการดำเนินกิจกรรม คณะวิจัยได้นำเสนอทั้งข้อมูลที่ได้จากการจัดเวทีที่ผ่านมา ปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดของกลุ่ม ตลอดจนข้อจำกัดของคณะนักวิจัยเอง ซึ่งพี่เลี้ยงได้ให้กำลังใจและให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำรายงานและกำหนดเวลาส่งรายงานความก้าวหน้าต่อสกว.

ครั้งที่ 20 ร่วมสนับสนุนโครงการ”รูปแบบการบริหารจัดการการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง” วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อสนับสนุนคณะนักวิจัยซึ่งยังไม่มีประสบการณ์ในการในการออกแบบสอบถามเพื่อศึกษาจำนวนพื้นที่เพาะปลูก ชนิดและปริมาณปุ๋ยที่ใช้ และความ ต้องการใช้ปุ๋ย ดำเนินการในวันที่ 5 เมษายน 2552 ณ หอประชุมธวัชชัยสุจริต วชท.แพร่ ผู้ร่วม

กิจกรรมเป็นนักวิจัย 10 คน เครือข่ายเกษตรกรในอำเภอเด่นชัย 10 คน ครูที่ปรึกษารายวิชา
โครงการ 3 นักศึกษา 14 คน

วิธีการดำเนินงาน ใช้การพูดคุยซักถามถึงความต้องการข้อมูล ชนิดของข้อมูลที่ต้องการ
และต้องการข้อมูลเหล่านั้นมาเพื่ออะไร สอนโดยใช้ตัวอย่างแบบสอบถามให้นักศึกษาและครูที่
ปรึกษาคอยช่วยนักวิจัยจากชุมชน ที่ละข้อคำถามจนครบ โดยพี่เลี้ยงดูห่างๆ และช่วยตรวจทาน
ชี้แนะและสรุปหลักการให้ภายหลัง

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม นักวิจัยจากชุมชนไม่มีพื้นฐานด้านการวิจัยสำรวจ
และไม่มีทักษะทางภาษาในการเขียนข้อคำถาม ต้องให้นักศึกษาและครูที่ปรึกษาคอยช่วย

ผลการจัดกิจกรรมคณะวิจัยได้แบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากชุมชน
ตามที่ต้องการ

ระยะที่ 2 ทดลองรูปแบบ และหารูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เอื้อ
ต่อการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัยและบริการวิชาการสู่ชุมชนของวิทยาลัยเกษตร
และเทคโนโลยีแพร่ในพื้นที่ตำบลไทรย้อย อ. เด่นชัย จ. แพร่

มีการดำเนินกิจกรรม 2 ส่วน คือ การจัดการงานวิจัยในสถานศึกษา และการจัดการ
งานวิจัยในชุมชน ดังนี้

1 การจัดการงานวิจัยในวิทยาลัย มีกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน ครู นักเรียน นักศึกษา
และคณะวิจัย ดังนี้

ครั้งที่ 1 ประชุมติดตามการเขียนข้อเสนอโครงการของนักเรียน นักศึกษาที่ผ่านการอบรม
การเขียนข้อเสนอโครงการ วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อติดตามผลและความก้าวหน้าการอบรม
การเขียนข้อเสนอโครงการของนักเรียนนักศึกษา ดำเนินการในวันที่ 26 พฤษภาคม 2552 ณ
หอประชุมธวัชชัย สุจริต ผู้ร่วมกิจกรรมเป็น หัวหน้างานหลักสูตรและการสอนและการวัดผล
ประเมินผล ครูที่รับผิดชอบรายวิชาโครงการ หัวหน้างานวิจัยและพัฒนา ครูที่ปรึกษาโครงการ และ
นักศึกษาชั้น ปวส. 2 รวม 60 คน

วิธีดำเนินการ ใช้การประชุมสอบถามปัญหา และให้นักศึกษาเสนอโครงร่างโครงการ
ครูที่ปรึกษาและคณะวิจัยตรวจทานและให้ข้อเสนอแนะ รวบรวมข้อเสนอโครงการที่ผ่านการแก้ไข
เพื่อเตรียมเสนอขออนุมัติดำเนินโครงการต่อไป

ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรม คือการทิ้งช่วงการติดตามนานเพราะจัดอบรมปลาย
ภาคเรียนที่ 2 ปิดภาคเรียนแล้วติดตามผลต้นภาคเรียนที่ 1 นักศึกษาจำนวนมากไม่ได้ไป
ดำเนินการต่อหลังการอบรมจึงไม่มีโครงร่างมาให้ครูที่ปรึกษาดู บางคนทำขึ้นอย่างลวกๆ

ผลการดำเนินกิจกรรม ครูที่ปรึกษาและนักศึกษาร่วมกันปรับแก้ไขโครงร่างโครงการ
สมบูรณ์เสนอขออนุมัติดำเนินการได้ 18 โครงการ ต้องปรับปรุงแก้ไข 4 โครงการ ครูที่ปรึกษามี
ทักษะในการ ตรวจสอบ ให้คำปรึกษาได้มากขึ้น

ครั้งที่ 2 ประชุมคณะวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพและปัญหาการทำวิจัยรายวิชาโครงการ และหารือกับฝ่ายบริหารเกี่ยวกับการฝึกอบรมครูเรื่องการทำแผนการสอนรายวิชาโครงการ ดำเนินการในวันที่ 26 พฤษภาคม 2552 ณ ห้องฝ่ายพัฒนาการศึกษา ผู้ร่วมกิจกรรมเป็น รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาการศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานการศึกษา หัวหน้างานหลักสูตรและการสอน หัวหน้าแผนกวิชา ครูรับผิดชอบรายวิชาโครงการ หัวหน้างานวิจัยและพัฒนา ครูที่ปรึกษาโครงการ

วิธีการดำเนินงาน เป็นการประชุมนำเสนอข้อมูลต่อฝ่ายบริหาร และครูที่ปรึกษา ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์(Power Point Presentation) และขอความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมการทำแผนการสอนรายวิชาโครงการ ที่ประชุมอภิปราย แสดงความคิดเห็น และสรุปผลการประชุม ผลการการจัดกิจกรรม ที่ประชุมเห็นชอบให้งานหลักสูตรเป็นผู้ดำเนินการจัดอบรม ในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน ประมาณเดือนกันยายน – ตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ครูไม่มีภาระงานสอน

ครั้งที่ 3 นำนักศึกษาไปเรียนรู้ร่วมกับโครงการวิจัย “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อลดมลพิษจากการเผาถ่าน ถ่านแท่งแม่จั่ว อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่” ที่กลุ่มเผาถ่าน ถ่านแท่งแม่จั่ว วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้ปัญหาชุมชน และกระบวนการวิจัยและพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ตลอดจนได้โจทย์วิจัยในพื้นที่เพิ่มเติม ดำเนินการวันที่ 9-10 กรกฎาคม 2552 ผู้ร่วมกิจกรรมเป็น รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานการศึกษา หัวหน้างานหลักสูตรและการสอน หัวหน้าแผนกวิชาช่างกลเกษตร คณะนักวิจัย หัวหน้างานวิจัยและพัฒนา ครูที่ปรึกษาโครงการรวม 50 คน

วิธีการดำเนินงานเป็นการนำนักศึกษาไปเรียนรู้จากโครงการวิจัยในชุมชนของวิทยาลัย ร่วมทำกิจกรรม และเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเผาถ่านโดยภูมิปัญญาชุมชน และพัฒนาโจทย์การทำโครงการพัฒนานวัตกรรม ระดมสมองและสรุปผลการเรียนรู้

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม คือช่วงเวลาที่ชุมชนมีกิจกรรมไม่ตรงกับเวลาในตารางเรียนของนักศึกษา ครูที่ปรึกษาต้องขอแลกเวลากับอาจารย์วิชาอื่น เพื่อให้นักศึกษาได้ร่วมกิจกรรมตลอดทั้งวัน

ผลการจัดกิจกรรมนักศึกษาได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติการทำเตาดินเผาถ่านการดักน้ำส้มควันไม้ การทำถ่านตุ๊กตกลิน และแนวทางการทำโครงการพัฒนา นวัตกรรม และบรรจุภัณฑ์

ครั้งที่ 4 นำคณะนักวิจัยไปเรียนรู้จากการประชุมวิชาการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเผยแพร่ผลงานวิจัยให้กับนักวิจัย ดำเนินการวันที่ 2 สิงหาคม 2552 ผู้ร่วมกิจกรรมเป็นผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานการศึกษา และ คณะวิจัย รวม 8 คน

วิธีการดำเนินงาน โดยส่งบทความวิจัยของวิทยาลัยเข้ารับการคัดเลือกเพื่อและได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอในการประชุมวิชาการ 2 เรื่อง มีการช่วยเตรียมความพร้อมการนำเสนอ และนำคณะวิจัยไปร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในเวทีนำเสนอผลงานวิจัยทั้งในภาพรวมและเวทีย่อย แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม เช่น นายไกรสิทธิ์ ชัยพรหม ผู้อำนวยการได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ ทำให้มีปัญหาในการจัดลำดับขั้นตอนและเนื้อหาการทำสื่อนำเสนอด้วย power point และการเตรียมความพร้อมการนำเสนอ จึงต้องใช้การพูดคุยทางโทรศัพท์ และการส่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

ผลการจัดกิจกรรม ผู้ร่วมเดินทางได้เห็นตัวอย่างการนำเสนอผลงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ของสถานศึกษา และชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์การนำเสนอผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการ และได้ร่วมเวทีเสวนากับเครือข่ายนักวิจัยในจังหวัดอุดรดิตถ์

ครั้งที่ 5 ประชุมนักวิจัยประจำเดือนประชุมนักวิจัยประจำเดือนกันยายน ณ ห้องฝ่ายพัฒนาการศึกษา วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อติดตามความก้าวหน้าของโครงการและร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและแก้ปัญหาระหว่างดำเนินการ ผลการประชุมพบว่าคณะวิจัยทั้งสองโครงการประสบปัญหากลุ่มเป้าหมายในการศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ต้องเลื่อนการนัดหมายจัดเวทีวิจัยหลายครั้งเนื่องจาก เป็นช่วงเวลาเก็บเกี่ยว หรืองานประเพณี ต่างๆในชุมชน ซึ่งคณะวิจัยได้ช่วยกันแก้ปัญหาเป็นตอนๆ ไป

ครั้งที่ 6 เข้าร่วมการจัดอบรมปฏิบัติการการเขียนแผนการสอนรายวิชาโครงการ ซึ่งฝ่ายพัฒนาการศึกษาและงานหลักสูตรการสอนและการวัดผลประเมินผลเป็นผู้รับผิดชอบ วัตถุประสงค์ของกิจกรรม เพื่อศึกษาสภาพการอบรมปฏิบัติการ ปัญหา และข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการวันที่ 4 ตุลาคม 2552 ผู้ร่วมกิจกรรมเป็นผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาการศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา หัวหน้างานหลักสูตรการสอนและการวัดผลประเมินผล ครูผู้สอน รวม 58 คน

วิธีการดำเนินงาน เป็นการอบรมปฏิบัติการ โดยมีฝ่ายพัฒนาการศึกษาและงานหลักสูตรการสอนและการวัดผลประเมินผลเป็นคณะวิทยากร มี นายวีระกุล เรืองสกุล รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาการศึกษา อาจารย์สมชาย แก้วจันทร์ฉาย และ อาจารย์วันดา แดนโพธิ์ เป็นวิทยากรหลัก ผู้เข้ารับการอบรมรวมกลุ่มตามคณะวิชาฝึกทำแผนการสอนวิชาโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ผลการจัดกิจกรรม นักวิจัยที่เป็นวิทยากรเช่น อาจารย์ วันดา อาจารย์สมชาย มีทักษะในการนำเสนอ การนำการอภิปรายซักถาม สามารถจูงใจครูให้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำแผนการสอนวิชาโครงการด้วยกระบวนการวิจัย และครูผู้สอนให้ความร่วมมือมากขึ้น

ครั้งที่ 7 ประชุมนักวิจัยประจำเดือนพฤศจิกายน 2552 ณ ห้องงานหลักสูตรการสอนและการวัดผลประเมินผล วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อติดตามความก้าวหน้าของโครงการและร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและแก้ปัญหาระหว่างดำเนินการ ผู้ร่วมประชุมเป็นคณะวิจัยทั้ง 2 โครงการ รวม 8 คน ผลการประชุมพบว่า ครูพี่เลี้ยงนักวิจัย เริ่มมีเวลาทำกิจกรรมวิจัยน้อยลง มีข้อจำกัดมากขึ้น เช่น อาจารย์อภิธาไปเรียนต่อปริญญาโทภาคสมทบในวันเสาร์ อาทิตย์ อาจารย์พัชรินทร์ต้องพาลูกซึ่งเป็น ออติสติก ไปเข้าโปรแกรมฝึกพูด นางรัชณี มีงานการเงินเกี่ยวกับการปรับปรุงอาคารสถานที่เพื่อเตรียมเป็นเจ้าภาพงาน อกท. ในเดือนกุมภาพันธ์ 2554 หัวหน้าโครงการจึงต้องปรับวิธีทำงานไปเรื่อย ๆ

ครั้งที่ 8 ผู้บริหาร คณะครู และผู้ร่วมโครงการไปเรียนรู้นอกพื้นที่ ณ อาคารภูมิรากลัญ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การวิจัยการบูรณาการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ดำเนินการ วันที่ 12-13 ธันวาคม 2552 ผู้ร่วมกิจกรรมเป็นผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานการศึกษา หัวหน้างานหลักสูตรและการสอน ครูที่ปรึกษาโครงการ คณะวิจัยและเครือข่ายนักวิจัยอาชีวศึกษาจังหวัดแพร่ รวม 24 คน

วิธีการดำเนินการ ภาคเช้าเป็นการเล่าประสบการณ์การจัดการงานวิจัยท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ โดย รศ. ดร. ฉัตรนภา พรหมมา ภาคบ่ายเป็นการพัฒนาโครงการวิจัย การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยตามประเภทแหล่งทุน โดย ดร.อิสระ ทับสีสด ในวันรุ่งขึ้น ไปศึกษาชุมชนในอำเภอลับแล

ผลการจัดกิจกรรม ทั้งฝ่ายบริหารและครูได้แนวทางการจัดการงานวิจัยร่วมกับชุมชน และแนวทางการสนับสนุนครู และนักศึกษาที่ทำการวิจัยด้วยคู่มือนักวิจัย และคู่มือการทำโครงการ

ครั้งที่ 9 ประชุมนักวิจัยประจำเดือน วันที่ 16 มกราคม 2553 ณ ห้องงานหลักสูตรการสอนและการวัดผลประเมินผล ผู้ร่วมประชุมเป็นคณะวิจัยทั้ง 2 โครงการ รวม 8 คน

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อ ติดตาม ศึกษาสภาพและปัญหาการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาโครงการและแนวทางสนับสนุนโดยฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินกิจกรรมพบว่ามีความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามแนวทางบูรณาการเรียนการสอน โดยหัวหน้างานหลักสูตร และหัวหน้างานวิจัยและพัฒนากำหนดแนวทางสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยเป็นขั้นตอนชัดเจนมากขึ้น

ครั้งที่ 10 คณะนักวิจัยทั้ง 3 โครงการ ครูที่ปรึกษาวิชาโครงการและครูนักวิจัยเครือข่ายในสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดแพร่ ไปเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำวิจัยร่วมกับท้องถิ่นของสถานศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ภายใต้โครงการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ณ โรงเรียนเทศบาลศรีพนมมาศ อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์

ดำเนินการในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2553 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการให้กับเครือข่ายนักวิจัยอาชีวศึกษาจังหวัดแพร่ ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับคุณนักวิจัย

ผลการดำเนินกิจกรรม ทำให้นักวิจัยเครือข่าย อศจ.แพร่ได้แนวทางการจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นร่วมกัน โดยอาจารย์แสงเดือน หัวหน้างานวิจัยและพัฒนา วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ได้เรียนเชิญ ดร. ฉัตรนภา พรหมมา และคณะไปเป็นวิทยกรฝึกอบรมกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมให้กับคณะครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเครือข่าย

ครั้งที่ 10 ประชุมคณะวิจัย วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อติดตามความก้าวหน้าโครงการวิจัยทั้งสองโครงการและข้อเสนอแนะจากผู้ประสานงานจาก สกว. ณ ห้องประชุมคณะธุรกิจเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ดำเนินการในวันที่ 7 เมษายน 2553 ผู้ร่วมประชุมเป็นคณะวิจัยทั้ง 3 โครงการ รวม 15 คน

วิธีการดำเนินการ ในภาคเช้าเป็นการนำเสนอความก้าวหน้าของโครงการ “การบริหารจัดการกลุ่มแพะ” โดยอาจารย์วันดาและคณะ นำเสนอด้วยวาจา และ โปรแกรม Power Point Presentation ภาคบ่ายเป็นการนำเสนอของความก้าวหน้าของโครงการ “การบริหารจัดการกลุ่มปุยอินทรีย์ ฯ” หลังจากจบการนำเสนอแต่ละโครงการ พี่เลี้ยงได้สอบถามปัญหา ของคณะทำงานสรุปผลการนำเสนอและให้ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มเติม

ปัญหาอุปสรรคของการจัดกิจกรรม ได้แก่

1. เนื่องจากอาจารย์สมศักดิ์ เสียชีวิต อาจารย์กฤษฎา หัวหน้าคนใหม่ของโครงการ “การบริหารจัดการกลุ่มปุยอินทรีย์ ฯ” ติดตามรวบรวมข้อมูลและภาพกิจกรรมได้ไม่ครบ พี่เลี้ยงจึงขอให้อาจารย์โสภณ กิติ หัวหน้างานวิจัยฯ ประสานขอยืมเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กจากญาติอาจารย์สมศักดิ์ มารวบรวมข้อมูล

2. อาจารย์กฤษฎาหาไม่มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ คณะพี่เลี้ยงจึงให้อาจารย์อภิรดา ช่วยจัดทำโปรแกรม Power Point Presentation ให้

3. นางฟองจันทร์ หัวหน้าคณะวิจัยจากชุมชนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากอยู่ระหว่างจัดงานศพแม่สามี และผอ. นิธิฉัฐ ไปราชการต่างจังหวัดไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

ผลการดำเนินกิจกรรม คณะวิจัยทั้งสองโครงการได้ข้อมูลการวิจัยระยะที่ 1 และแนวทางการจัดทำรายงานความก้าวหน้าตามคำชี้แนะของพี่เลี้ยงนักวิจัย

2. การติดตามสนับสนุนคณะวิจัยทั้งสองโครงการในตำบลไทรน้อย มีกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน คณะวิจัย ดังนี้

ครั้งที่ 1 ร่วมประชุมกับคณะวิจัยกลุ่มปุยอินทรีย์ วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อให้ความรู้เรื่องการรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และร่วมตรวจสอบข้อมูลที่คณะวิจัยรวบรวมมาได้ ดำเนินการในวันที่ 18-19 พฤษภาคม 2552 ณ วิทยาลัยเกษตรและ

เทคโนโลยีแพร่ ผู้ร่วมกิจกรรมประกอบด้วย นายสมศักดิ์ สายตรง หัวหน้าโครงการวิจัย นักศึกษา
ชั้นปวส. 1 และ ปวส. 2 และคณะวิจัยจากชุมชนรวม 30 คน

วิธีดำเนินการเป็นการจัดการเรียนรู้เรื่องการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
ก่อนนำมาประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วให้ผู้ร่วมกิจกรรมฝึกตรวจแบบสอบถามคนละ 1
ฉบับแล้วสรุปหลักการ จากนั้นให้ช่วยกันคัดแยกแบบสอบถามที่ใช้ได้และใช้ไม่ได้ นับจำนวนที่ขาด
เพื่อนำไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม และสอนหลักการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ง่ายกว่า
นักศึกษาเป็นผู้ลงมือป้อนข้อมูลโดยคณะวิจัยเป็นผู้ช่วย

ผลการจัดกิจกรรม นักศึกษาและนักวิจัยชาวบ้านได้ฝึกตรวจแบบสอบถามก่อนนำมา
ประมวลผล นักศึกษาได้ฝึกวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Excell และ SPSS+

ครั้งที่ 2 ร่วมประชุมปฏิบัติการโครงการ”รูปแบบการบริหารจัดการการผลิตและใช้ปุ๋ย
อินทรีย์คุณภาพสูงในอำเภอเด่นชัย” โดยมีชุมชนตำบลไทรย้อยเป็นแกนนำ วัตถุประสงค์ของ
กิจกรรมเพื่อติดตามสนับสนุนนักวิจัยในการจัดการเรียนรู้ ในวันที่ 11-12 มิถุนายน 2553 ณ
อาคารฝึกอบรมระยะสั้น วิทยาลัยเกษตรฯ

วิธีการดำเนินงาน ใช้การเล่าเรื่องความสำเร็จในการเริ่มกิจกรรม การแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ระหว่างกลุ่มเกษตรกร โดยตัวแทนเกษตรกรจากทั้ง 5 ตำบล และแบ่งกลุ่มระดม
ความคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงในอำเภอเด่นชัย

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม กลุ่มเป้าหมายที่คณะนักวิจัยเชิญ มาไม่ครบ โดย
กลุ่มเป้าหมายตำบลห้วยไร่ และปางป๋ายหายมาน้อยต้องรวมกับกลุ่มอื่นในกิจกรรมระดมสมอง

ผลการจัดกิจกรรม ผู้เข้าร่วมได้แนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมหลาย
แนวทาง รวมทั้งการสร้างเครือข่ายเกษตรกร ด้วยการอบรมเสริมสร้างความรู้ให้เกษตรกร

ครั้งที่ 3 ลงพื้นที่ ตำบลไทรย้อย วัตถุประสงค์กิจกรรมเพื่อติดตามสนับสนุนโครงการวิจัย
กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ในการอบรมปุ๋ยหมักไม่กลับกองให้กับเครือข่ายเกษตรกรอำเภอเด่นชัยใน
ดำเนินการในวันที่ 2 กรกฎาคม 2552 และร่วมกิจกรรมตรวจสอบคุณภาพแหนมโดยมีส่วนร่วม
จากชุมชน วันที่ 3 กรกฎาคม 2552 ณ กลุ่มแหนม หมู่ 7 ตำบลปากป่าน

วิธีการดำเนินงาน เป็นการร่วมสนับสนุนกิจกรรมและสังเกตการณ์ทำกิจกรรมของ
นักวิจัยทั้งสองโครงการ โดยโครงการปุ๋ยเป็นการฝึกอบรมการทำปุ๋ยหมักไม่กลับกองโดยมีครู
นักศึกษาเป็นวิทยากร อาจารย์สมศักดิ์ เป็นวิทยากรกระบวนการ และเป็นพี่เลี้ยง ส่วนกิจกรรม
กลุ่มแหนมเป็นการเชิญตัวแทนในชุมชนมาร่วมกิจกรรมชิมแหนม เพื่อประเมินรสชาติ และ
คุณภาพของแหนมเปรียบเทียบกัน 4 สูตร

ผลการจัดกิจกรรม คณะนักวิจัยและผู้ร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้กระบวนการมีส่วนร่วม
และเทคนิควิธีการอบรม การประกวดผลิตภัณฑ์ และมีทักษะในการทำงานร่วมกับชุมชนและมี
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากชุมชนเพิ่มขึ้น

ครั้งที่ 4 ลงพื้นที่ตำบลไทรย้อย วัดอุประสงค์กิจกรรมเพื่อประชุมติดตามนักวิจัยกลุ่มแหวนและกลุ่มปุ๋ยไทรย้อย ดำเนินการในวันที่ 12 สิงหาคม 2552 ณ วัดศรีเกษมตำบลไทรย้อย ผู้ร่วมกิจกรรมเป็นคณะวิจัยจากกลุ่มแหวนและกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ รวม 22 คน

วิธีดำเนินการเป็นการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยกลุ่มแหวนและกลุ่มปุ๋ย เครื่องมือรวบรวมข้อมูลใช้การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และระดมสมอง

ผลการจัดกิจกรรม นักวิจัยทั้งสองกลุ่มได้เติมเต็มข้อมูลซึ่งกันและกัน เนื่องจากครอบครัวของสมาชิกกลุ่มแหวนทำนา และเป็นลูกค้ากลุ่มปุ๋ย ในขณะเดียวกัน ครอบครัวกลุ่มปุ๋ยก็เป็นลูกค้ากลุ่มแหวน แต่ปัญหาที่ทั้งสองกลุ่มประสบเหมือนกันคือปัญหาเศรษฐกิจ ต้นทุนการผลิตสูง และ การตลาด

ครั้งที่ 5 ร่วมเวทีสรุปผลโครงการบริหารจัดการการผลิตและใช้ปุ๋ย และผลการอบรมบัญชีให้กับบุคลากรของกลุ่มปุ๋ย ณ วัดศรีเกษม วันที่ 9 ตุลาคม 2552 วัดอุประสงค์ของกิจกรรม ติดตามเก็บข้อมูลความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของโครงการและการปรับกระบวนการทำงานของคณะวิจัยหลังจากการเรียนรู้เรื่องการทำบัญชี และ

วิธีการดำเนินงาน เป็นการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม คณะวิจัยเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบเนื่องจากอาจารย์กฤษฎาต้องไปจัดการเรียนการสอนในเรือนจำจังหวัดแพร่ และ ผอ. นิธิรัฐ ไปราชการต่างจังหวัด

ผลการจัดกิจกรรมได้ข้อมูลความก้าวหน้าและการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการการผลิต การเงิน บัญชีและการการตลาด

ครั้งที่ 6 ลงพื้นที่ร่วมกิจกรรมกลุ่มแหวน วัดอุประสงค์กิจกรรมเพื่อเก็บข้อมูลโครงการฝึกอบรมพัฒนาคุณภาพการผลิตแหวน ณ อาคารฝึกอบรมคณะวิชาอุตสาหกรรมอาหาร วิทยาลัยเกษตรฯ

วิธีการดำเนินงาน เป็นการฝึกอบรมให้สมาชิกกลุ่มร่วมกับนักเรียน โดยให้นักเรียนทำ 2 สูตร ชาวบ้านจะทำ 2 สูตร ระหว่างดำเนินการมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และถ่ายทอดเทคนิคการทำงาน

ผลการจัดกิจกรรม นักเรียนสามารถทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ได้ดีกว่าชาวบ้านซึ่งเป็นผู้สูงอายุและไม่เคยใช้เครื่องทุ่นแรง จึงขอให้เด็กช่วยทำบางขั้นตอน ทั้งสองกลุ่มสามารถทำแหวนได้เสร็จพร้อมกัน และร่วมกันกำหนดวันจัดเวทีชิมแหวนร่วมกับชุมชน และมอบหมายให้นักวิจัยจากชุมชนเป็นผู้เชิญตัวแทนชุมชนเข้าร่วม

ครั้งที่ 7 ร่วมประชุมจัดทำรายงานความก้าวหน้ากลุ่มปุ๋ย วัดอุประสงค์เพื่อติดตามสนับสนุนและให้คำแนะนำในการจัดทำรายงานของคณะวิจัย ดำเนินการในวันที่ 6-7 พฤศจิกายน 2552 ณ อาคารพืชศาสตร์ วิธีการดำเนินงานอาจารย์สมศักดิ์และ อาจารย์ กฤษฎาเป็นผู้จัดทำโครงร่างไว้แล้วและให้คณะทำงานทุกคนสรุปประเด็นที่ตนเองบันทึกไว้ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง พร้อมทั้งข้อมูลที่ผู้ดูแลเสนอ รวบรวมไว้มาเรียบเรียง ซึ่งอาจารย์สมศักดิ์รับเป็นผู้ดำเนินการ

จัดพิมพ์เข้าเล่ม โดยจะนัดหมายตรวจสอบความถูกต้องก่อนจัดทำรูปเล่ม และจะโทรศัพท์สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหากมีข้อสงสัย

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม คณะวิจัยบางคนจดบันทึกและเขียนบรรยายในส่วนที่ได้รับมอบหมายน้อยเนื่องจากไม่มีทักษะการเขียน จึงแนะนำให้เล่าด้วยวาจาและอัดเสียงเพื่อนำมาถอดเทป จะได้รายละเอียดมากกว่า

ผลการจัดกิจกรรมคณะวิจัยได้ฝึกทักษะการเขียนรายงานตามคู่มือการจัดทำรายงานที่พี่เลี้ยง สกว. เตรียมให้

ครั้งที่ 8 ลงพื้นที่กลุ่มแหวนบ้านปากป่าน วัดอุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อ ติดตามหนุนเสริมนักวิจัยเวทีสรุปผลการดำเนินงานวิจัย ดำเนินการในวันที่ 28 ตุลาคม 2552 ณ กลุ่มแหวนบ้านปากป่าน ตำบลไทรย้อย

วิธีการดำเนินการ เป็นการสรุปข้อมูลการดำเนินการและตรวจทานข้อมูลโดยคณะวิจัยจากวิทยาลัยจะเป็นคนนำเสนอข้อมูล สรุปประเด็น และซักถามสมาชิกว่าอย่างนี้ใช่หรือไม่ เพื่อให้สมาชิกให้ข้อมูลเพิ่มเติม

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม อาจารย์วันดาและคณะ มีความคาดหวังต่อความสำเร็จในการพัฒนาของกลุ่มว่าจะยั่งยืน แต่มีปัจจัยขัดขวางคือปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและความเชื่อของสมาชิก จึงยังหนักใจ ในการจัดทำรายงาน

ผลการจัดกิจกรรม คณะนักวิจัยได้ร่างรายงานความก้าวหน้าวิจัย

ครั้งที่ 9 ลงพื้นที่กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อติดตามสนับสนุนการประชุมสรุปรูปแบบการจัดการกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ตำบลไทรย้อยและ เตรียมการศึกษาดูงาน ดำเนินการในวันที่ 28 มีนาคม 2553

วิธีการดำเนินงาน เป็นการประชุมสรุปรูปแบบการจัดการกลุ่ม และวางแผนการดำเนินการระยะต่อไป เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ การจัดการความรู้ และ การระดมสมอง

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม เนื่องจากอาจารย์สมศักดิ์จัดทำรายงานความก้าวหน้ายังไม่เสร็จและเสียชีวิตไป คณะทำงานจึงต้องมาดำเนินการต่อ แต่ข้อมูลเอกสารที่คณะวิจัยรวบรวมได้ขาดหายไปบางส่วน คณะวิจัยจึงต้องมาทบทวนแต่ละกิจกรรมและรวบรวมข้อมูลที่ได้นบันทึกไว้มาเพิ่มเติมอีกครั้ง ส่วนการจัดพิมพ์ ตรวจสอบเอกสารและเข้าเล่มนั้นคณะวิจัยขอให้พี่เลี้ยงช่วยดำเนินการ

ผลการจัดกิจกรรมคณะวิจัยได้ร่วมกันสรุปรูปแบบการจัดการกลุ่มและ ร่างรายงานความก้าวหน้า และกำหนดการเดินทางไปศึกษาดูงาน

ครั้งที่ 10 ลงพื้นที่กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อติดตามสนับสนุนเวทีสรุปข้อมูลและผลการวิจัยกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง วันที่ 18 พฤษภาคม 2553 วิธีดำเนินการ เป็นเวทีสรุปผลการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ การตรวจสอบข้อมูลโดยชุมชนและคณะวิจัย การสนทนากลุ่ม และการแลกเปลี่ยนข้อมูล ผลการดำเนินการได้ ข้อมูลผลการดำเนินโครงการพัฒนารูปแบบ

การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเตรียมจัดเวทีคืนข้อมูลให้ชุมชน ตรวจสอบสามเส้า และ ร่าง รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เตรียมจัดพิมพ์

ครั้งที่ 11 ลงพื้นที่ตำบลไทรย้อย วัตถุประสงค์เพื่อ ติดตามสนับสนุนการจัดเวทีคืนข้อมูลให้ชุมชนของกลุ่มปฎิอินทรีย์ตำบลไทรย้อย ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย วันที่ 16 มิถุนายน 2553

วิธีการดำเนินงาน เป็นการจัดเวทีนำเสนอข้อมูลผลการวิจัยต่อชุมชน อาจารย์ กฤษฎา เป็นผู้ดำเนินกิจกรรม โดย ผอ.นิธิรัฐ กล่าวรายงาน ต่อนายจรังพงษ์ วรรณสอน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตร และ นายชัยวุฒิ มานพ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย และเริ่มกิจกรรมการคืนข้อมูลให้ชุมชน และตรวจสอบสามเส้า โดยการนำเสนอข้อมูลด้วย ppt. และมีการหยุดพักเพื่อให้มีการซักถามและเสนอแนะข้อมูลเพิ่มเติม

ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรม เนื่องจากฝ่ายบริหาร ผู้นำชุมชน และนักวิจัยหลายคนมีภารกิจต้อนรับคณะผู้สื่อข่าวด้านการท่องเที่ยวที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ได้เชิญมาทำข่าวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่ และร่วมพิธีสมโภชน์พระพุทธรูปที่อัญเชิญมาจากประเทศศรีลังกา ณ วัดไทรย้อยในตอนบ่าย จึงขอให้ดำเนินกิจการให้เสร็จในภาคเช้า พี่เลี้ยงจึงเสนอแนะให้คณะนักวิจัยแจกแบบสอบถามที่เตรียมไว้ให้ผู้ร่วมกิจกรรมตอบในช่วงรับประทานอาหารกลางวัน

ผลการจัดกิจกรรมคณะวิจัยได้นำเสนอข้อมูลผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ฝ่ายบริหารและผู้นำชุมชนสนับสนุนให้มีคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการการผลิตและใช้ปฎิอินทรีย์ในตำบลไทรย้อย และมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มจำนวนคณะกรรมการดำเนินการให้อย่างน้อย 15 คน ให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าของการดำเนินงานให้ทราบทั่วถึง ส่วนรายชื่อคณะกรรมการดำเนินการปัจจุบันได้รับการยอมรับจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้

3. สถานที่ดำเนินการ

สถานที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระยะที่ 1 ใน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ระยะที่ 2 ใช้สถานที่ทั้งในชุมชนและในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

4. แหล่งข้อมูล เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้แยกเป็น 2 ประเด็น คือ การรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล

แหล่งข้อมูล แบ่งเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ คือการเก็บข้อมูลจากสภาพจริงในพื้นที่ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลสภาพพื้นที่ตำบลไทรย้อย จากเอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การรวบรวมข้อมูล ได้ทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การจัดสนทนากลุ่ม โดยการใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การตรวจสอบข้อมูล ใช้การตรวจสอบข้อมูลโดยการเสนอข้อมูลในการจัดเวที และนำเสนอข้อมูลต่อชุมชนในลักษณะการประชาสัมพันธ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การหาค่าความถี่ ร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์แบบอุปนัย ตรวจสอบสามเส้า แล้วบรรยายสรุป

บทที่ 4

ผลการดำเนินการ

การศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เอื้อต่อการบูรณาการการเรียนการสอนการวิจัยและการบริการวิชาการสู่ชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนตำบลไทรย้อยจะนำเสนอผลการศึกษาเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพ ศักยภาพ บริบทตำบลไทรย้อยและวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ตอนที่ 2 ผลการดำเนินกิจกรรมและสรุปบทเรียนจากการดำเนินงานระยะที่ 1 ตอนที่ 3 การปรับเปลี่ยนกิจกรรม รายละเอียดกิจกรรมที่ตั้งไว้ ตอนที่ 4 ผลการดำเนินกิจกรรมและสรุปบทเรียนจากการดำเนินงานระยะที่ 2 ตอนที่ 5 รูปแบบการจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ดังนี้

ตอนที่1 สภาพ ศักยภาพ บริบทตำบลไทรย้อยและวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

1. สภาพ ศักยภาพ บริบทตำบลไทรย้อย อำเภอเด่นชัยจังหวัดแพร่

ประวัติศาสตร์ชุมชน

ตำบลไทรย้อย ตั้งอยู่บนถนนสาย เด่นชัย- ลำปาง และเด่นชัย-พิษณุโลก อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ เมื่อ พ.ศ.2445 ชาวเงี้ยว ได้เข้ามาขุดพลอยที่ดอยปกกะโล้ง (ปัจจุบันคือบ้านบ่อแก้ว หมู่ที่ 4 ตำบลไทรย้อย) ได้พากันเข้าปล้นเมืองแพร่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี ยกทัพมาปราบ ในครั้งนั้นได้ตั้งทัพที่บ้านเด่นทัพชัย ปัจจุบัน เมื่อปราบเงี้ยวสำเร็จ จึงให้ชื่อตำบลตาม ชื่อค่ายว่า "ตำบลเด่นชัย" ต่อมายกฐานะขึ้นเป็น อำเภอเด่นชัยเมื่อพ.ศ. 2506 อำเภอเด่นชัยมีความสำคัญทางการคมนาคมเนื่องจากมีทางรถไฟ ผ่านไปจังหวัดลำปาง เชียงใหม่ การเดินทางเข้าสู่ จังหวัดแพร่ น่าน พะเยา และเชียงรายต้องขึ้นรถไฟที่นี่ ปัจจุบันมีทางรถยนต์ผ่านไปสู่ภาคเหนือตอนบนหรือเรียกว่าเป็นประตูสู่ล้านนา

สภาพพื้นที่

ตำบลไทรย้อย มีพื้นที่ 226.30 ตารางกิโลเมตร หรือ 141,437 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและภูเขา แม่น้ำยมไหลผ่าน มีอาณาเขตดังนี้

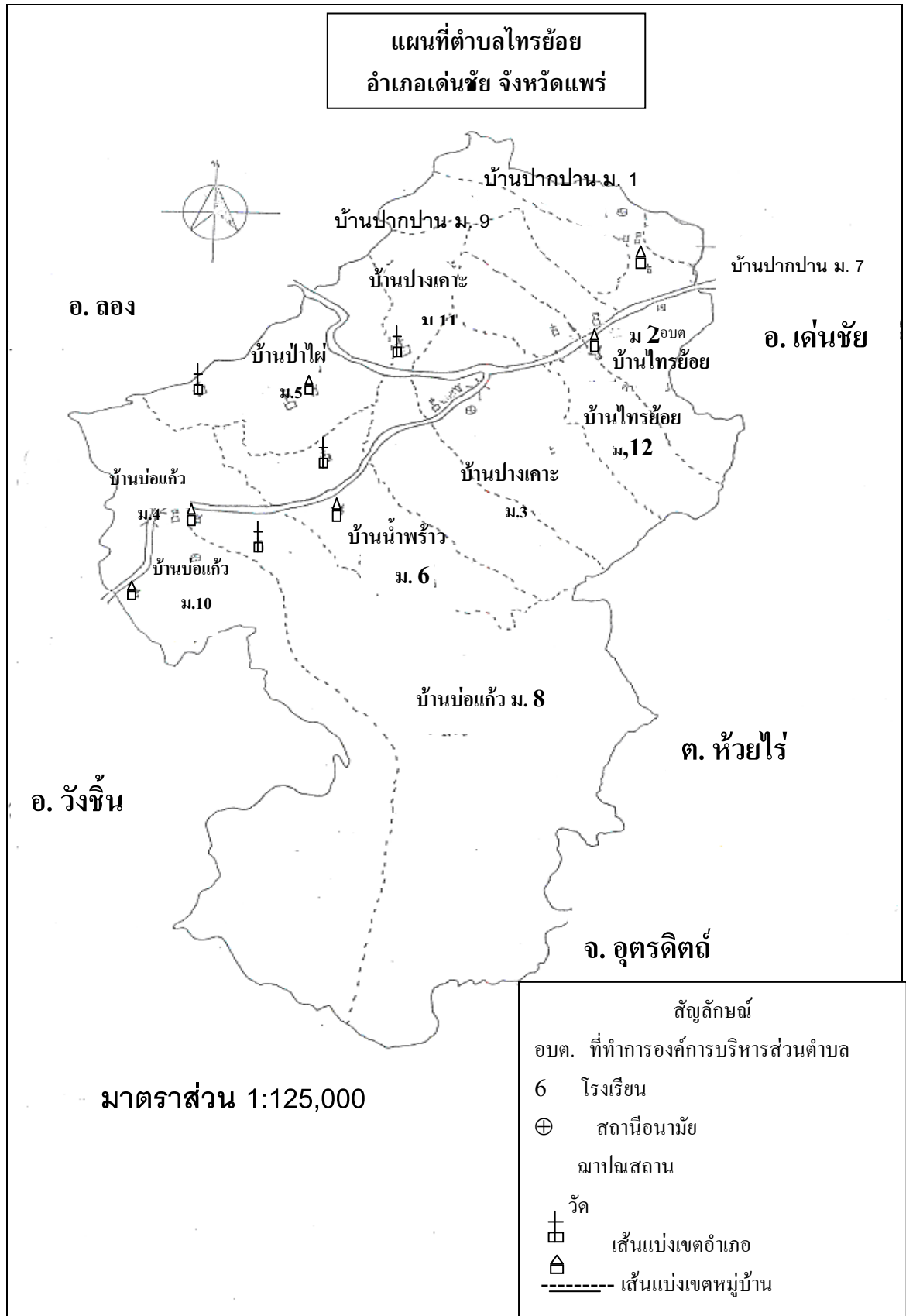
ทิศเหนือ ติดต่อกับ บ้านห้วยกุดหมู่ที่ 5 ตำบลเด่นชัย

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลนาพูน อำเภอวังชิ้น

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลห้วยไร่ อำเภอเด่นชัย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอลอง จังหวัดแพร่

ตำบลไทรย้อยมี 12 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1,7,9 บ้านปากปาน หมู่ที่ 2,12 บ้านไทรย้อย หมู่ที่ 3,11 บ้านปางเคาะหมู่ที่ 4,8,10 บ้านบ่อแก้ว หมู่ที่ 5 บ้านป่าไผ่ หมู่ 6 บ้านน้ำพรวัว ดังแผนที่

สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม

ตำบลไทรย้อยมี ประชากร ชาย 3,299 หญิง 3,262 คน รวม6,561 คน ความหนาแน่นของประชากร 29 คน / ตร.กม. สภาพบ้านเรือนโดยทั่วไปเป็นบ้านไม้ใต้ถุนสูง และบ้านครึ่งปูนครึ่งไม้ มีเส้นทางคมนาคมสายหลักคือถนนสายเด่นชัย-ลำปาง เด่นชัย-ศรีสัชนาลัย และทางรถไฟที่สถานีปากป่าน ในหมู่บ้านมีถนนคอนกรีตเชื่อมถึงกันเดินทางติดต่อในหมู่บ้านสะดวก

ประชาชนนับถือศาสนาพุทธ มีวัด 6 วัด คือ วัดศรีเกษม วัดไทรย้อย วัดปางเคาะ วัดน้ำพรวัว วัดป่าไผ่และ วัดบ่อแก้วมิตร มีความเชื่อเรื่องผีสงเทวดา มีประเพณีเลี้ยงผีปู่ย่า ผีเจ้าที่ ผีสวน ผีต้นน้ำ เป็นต้น มีวัฒนธรรมและประเพณีแบบภาคเหนือตอนบน ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนส่วนใหญ่ยังเป็นระบบเครือญาติ

ด้านการศึกษาและสาธารณสุข มีโรงเรียนประถมศึกษา 5 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก4 แห่ง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน 1 แห่ง ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 1 แห่ง สนามกีฬาเอนกประสงค์ 2 แห่ง สนามฟุตบอล 6 แห่ง สนามบาสเกตบอล 1 แห่ง สนามตะกร้อ 5 แห่ง สนามวอลเลย์บอล 5 แห่งและศูนย์กีฬาตำบล 1 แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุข 3 แห่ง

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สภาพดินเป็นดินลูกรังและดินทราย การเพาะปลูก อาศัยน้ำฝนและน้ำจากอ่างเก็บน้ำเป็นหลัก มีแม่น้ำยม อยู่ทางทิศตะวันออก ไหลผ่าน หมู่ 7 มีลำห้วยแม่สูง ไหลผ่านหมู่ 3,6,11 ห้วยแม่ปานไหลผ่านหมู่ 2,3,7,9,12 ห้วยหมาแก่นไหลผ่านหมู่ 4,8,10 ห้วยน้ำพรวัวไหลผ่านหมู่ 6 ห้วยไพรแล้งไหลผ่านหมู่ 4,8,10 ห้วยมะไฟไหลผ่านหมู่ 9 ในตำบลไทรย้อยมีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ1 แห่ง คือป่าแม่ปาน มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ 3 แห่ง คือ แหล่งชุดพลอยเชิงอนุรักษ์บ้านบ่อแก้ว น้ำตกตาดผามุง และถ้ำผาตั้ง

ด้านการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อยมีสมาชิกสภาท้องถิ่น 24 คน มีพนักงานส่วนตำบล 17 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนปัจจุบัน คือ นายชัยวุฒิ มานพ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมัยที่สอง มีกลุ่มอาชีพที่รวมกันทำกิจกรรมอาชีพ และสวัสดิการของคนในชุมชน เช่น กองทุนสวัสดิการชุมชน กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ กลุ่มถั่วเหลือง กลุ่มฉาปนกิจสงเคราะห์ เป็นต้น

กลุ่มต่างๆ ในตำบลไทรย้อยมีการสื่อสารให้สมาชิกทราบความก้าวหน้าและกิจกรรมกลุ่มผ่านในประชุมหมู่บ้าน และการประชุมกลุ่ม แต่ทั่วไปมักมีปัญหาการบริหารจัดการ แต่ไม่มีความขัดแย้งรุนแรง กิจกรรมกลุ่มที่มีสวัสดิการให้สมาชิกในยามเจ็บป่วยคือ กองทุนสวัสดิการชุมชนซึ่งเริ่มก่อตั้งโดยกลุ่มผู้ปลูกถั่วเหลือง

ด้านเศรษฐกิจอาชีพส่วนใหญ่ คือทำการเกษตรปลูกพืช เช่น ข้าวเหนียว ข้าวเจ้า ข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วลิสง มะขามหวาน มะม่วง ลำไย เลี้ยงสัตว์ เช่น โค สุกร อุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น แปรรูปไม้ โรงสีข้าว มีโรงงานแปรรูปไม้ 34 แห่ง โรงสีข้าว 9 แห่ง นอกนั้นมีอาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขาย และบริการ ร้านค้าย่อย 55 แห่ง

สภาพด้านการเรียนรู้

1. เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ในลักษณะ ดูตัวอย่าง จดจำแล้วลงมือทำ เช่นการเข้าไปเป็นลูกจ้างทำงานในสถานประกอบการ หรืออุตสาหกรรมในครัวเรือน แล้วนำความรู้ทักษะที่ได้ปฏิบัติมาทำที่บ้าน “ ไปเป็นลูกจ้างในฟาร์มหมู เขาสอนให้ทำ.. กลับมาอยู่บ้านก็มารับจ้างตัดเชี้ยว ฉีดวัคซีนลูกหมู” “ผู้ชายแถวนี้ ทำเฟอร์นิเจอร์เป็นแทบทุกคน เพราะเคยรับจ้างแถวหัวดงดอนมูล หรือในเด่นชัยมาแล้วทั้งนั้น แต่ไม่มีทุนทำเอง”

2. เรียนรู้จากเพื่อนบ้าน ด้วยการพูดคุย สอบถาม แล้วชักชวนกันทำต่อๆ กันไป “ เผ่าถ่านแรกๆ ก็ไปหาไม้ในป่า มีคนบอกว่าเขาให้ไม้ปึกฟรีก็ไปขอมา ตอนแรกเผาไม่เป็นไป “เอาแสง” (ลงแขก)ช่วยเขา เขาก็มาช่วยทำก็เรียนรู้จากเขา...”

3. เรียนรู้จากการศึกษาดูงานกลุ่มอาชีพ โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น ศูนย์การศึกษานอก ซึ่งมีเครือข่ายการเรียนรู้อยู่ทุกหมู่บ้าน

4. การเข้ารับการอบรมระยะสั้นเฉพาะเรื่องจากสถานศึกษา เช่นโครงการชีววิถีเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ การอบรมเรื่องปรับปรุงบำรุงดินจากกรมพัฒนาที่ดิน การแปรรูปผลิตภัณฑ์ จากโครงการ 108 อาชีพ เป็นต้น

สภาพด้านการประกอบอาชีพ

อาชีพหลักของชาวตำบลไทรน้อยได้แก่ เกษตรกรรม รับจ้าง ดังนี้

อาชีพการเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำสวน ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์

การทำนา ชาวตำบลไทรน้อยจะทำนาข้าวเหนียวไว้บริโภคในครอบครัว และทำนาข้าวจ้างไว้ขายเป็นรายได้

การทำไร่ ส่วนใหญ่ทำไร่ข้าวโพด ตามป่า บนภูเขา หรือในทุ่งนาหลังเก็บเกี่ยวข้าว ส่วนใหญ่เป็นข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีแหล่งรับซื้อแน่นอน เกษตรกรบางรายปลูกข้าวโพดพันธ์พื้นเมือง เช่น ข้าวโพดข้าวเหนียว ข้าวโพดเทียนไว้ต้มขายตามตลาด ส่วนมากจะมีรายได้รายละประมาณ 8,000 -25,000 บาท

การปลูกถั่วเหลือง เกษตรกรในตำบลไทรน้อยมีการรวมกลุ่มกันผลิตถั่วเหลืองหลังฤดูทำนา โดยมีกองทุนให้กู้ยืมไปซื้อเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และส่งเสริมการใช้ปุ๋ย อินทรีย์ เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 5,000-12,000บาท

การทำสวนไม้ยืนต้น และไม้ผล ไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ไม้สักซึ่งทางการได้อนุญาตให้เอกชนปลูกสักเป็นพืชเศรษฐกิจได้ เกษตรกรที่ไม่มีพื้นที่มากมักปลูกตามหัวไร่ปลายนา คนที่มีพื้นที่เหลือจากทำกินจะปลูกต้นสักไว้ใช้ในการผลิตและขาย แต่ต้องใช้เวลาประมาณ 15-20 ปี จึงจะตัดขายได้ ส่วนการปลูกผลไม้ เช่น มะขามหวาน มะม่วง ลำไย ปัจจุบันการปลูกมะขามในตำบลไทรน้อยมีน้อยเนื่องจากผลผลิตไม่ดี และมักกลายพันธ์ุ เกษตรกรจึงตัดทำไม้เผาถ่านเป็นส่วนใหญ่ จึงมีเฉพาะผลไม้ที่ปลูกตามบ้านไว้กิน เช่น มะม่วง ลำไย ซึ่งทำรายได้ไม่มาก

เนื่องจากพื้นที่ทำกินในตำบลไทรย้อยไม่อุดมสมบูรณ์ ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง เช่น ต้องใช้ปุ๋ย ใช้ยาฆ่าแมลง และเมล็ดพันธุ์ราคาแพง ต้องกู้ ธกส. มาลงทุน ผลผลิตราคาไม่ดี ทำมากแต่ขายได้เงินน้อย ชาวบ้านมีเวลาว่างงานหลังปลูกข้าว 3 เดือน และหลังปลูกถั่ว 3 เดือน ผู้ชายไปรับจ้างเป็นช่างทำเฟอร์นิเจอร์ ในอำเภอเด่นชัย และอำเภอสูงเม่น เหลือแต่ผู้สูงอายุทำงานอยู่กับบ้าน ผู้ไม่มีที่ดินทำกินส่วนมากรับจ้างทั่วไป ผู้ที่มีอาชีพเลี้ยงสุกร มีปัญหาเรื่องอาหารแพง ราคาขายถูก ถ้าซื้อลูกหมูจากชาวบ้านจะขายยาก ต้องรับลูกหมูจากฟาร์มที่รับซื้อหมูคืนในราคาประกัน จึงขายได้แต่ราคาไม่ดี ด้านการปลูกผักมักทำแค่พอกินและแจกกันกิน เนื่องจากไม่มีตลาดในหมู่บ้าน "ไม่รู้จะไปขายที่ไหน"

การเลี้ยงสัตว์ เช่น โค สุกร และ สัตว์ปีก เป็นต้น เกษตรกรที่เลี้ยงโคมีสัดส่วนไม่มากนัก ใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่ไม่สามารถทำงานใช้แรงงานในภาคเกษตรได้ จำนวนวัวที่เลี้ยงคนละประมาณ 10 -40 ตัว ไม่ได้แบบฟาร์มเศรษฐกิจ แต่เลี้ยงปล่อยตามทุ่งนา ป่าละเมาะ ที่มีหญ้าและไถล่แหล่งโดยปลูกกระต๊อบและทำรั้วล้อมหยาบๆ ที่เรียกว่า"ผามวัว" สำหรับนำวัวไปหากินค้ำแรม ระหว่างที่ยังไม่ได้ขายวัวเกษตรกรจะมีรายได้เสริมจากการขายมูลวัว กิโลกรัมละ 1 บาท

การเลี้ยงสุกรแต่เดิม จะเลี้ยงไว้กินเศษอาหารครอบครัวละ 1-2 ตัว แต่ปัจจุบัน การเลี้ยงลักษณะนี้หายไปเนื่องจากก่อความเดือดร้อนรำคาญให้เพื่อนบ้าน จึงมีเฉพาะการเลี้ยงเป็นฟาร์มขนาดเล็กตามสวนที่ทำจากชุมชน มีทั้งหมูขุนและหมูแม่พันธุ์ แต่เกษตรกรมักมีปัญหาาราคาหมูถูก เกษตรกรจะมีกำไรเฉลี่ยวันละ 4,000- 8,000 บาท ขึ้นอยู่กับราคาอาหารสัตว์

ส่วนการเลี้ยงไก่ในตำบลไทรย้อยส่วนมากเลี้ยงไก่พื้นเมืองไว้เป็นอาหารเท่านั้นและขายเป็นรายได้เสริม มีการเลี้ยงไกชน แต่ไม่มาก

อาชีพรับจ้าง มีทั้งรับจ้างในพื้นที่ และรับจ้างนอกหมู่บ้าน รับจ้างในพื้นที่มักเป็นการรับจ้างในภาคการเกษตร เช่น ปลูกข้าว เกี่ยวข้าว หักข้าวโพด แปรรูปไม้ โรงงานเฟอร์นิเจอร์ซึ่งทำเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน โรงงานแปรรูปไม้ไผ่ เช่น ไม้ตะเกียบไม้จิ้มฟัน เป็นต้น ส่วนการรับจ้างนอกพื้นที่ถ้า ไป-กลับจะเป็นคนวัยแรงงานที่มีพาหนะ เช่น จักรยานยนต์ เดินทางสะดวก ถ้าเป็นช่างฝีมือ จะมีรายได้วันละ 250-300 บาท แรงงานก่อสร้าง วันละประมาณ 150- 180 บาท ถ้าเป็นแรงงานไร้ฝีมือ จะมีรายได้วันละประมาณ 120-150 บาท

อาชีพเสริมได้แก่ การทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การแปรรูปไม้ การทำเฟอร์นิเจอร์ การทำไม้ตะเกียบ การเผาถ่าน การค้าขาย และ บริการ ในตำบลไทรย้อยมีการแปรรูปไม้กระจายอยู่ตามหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ลักลอบทำแบบผิดกฎหมาย และถูกตรวจค้นจับกุมเป็นระยะ อาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้ดี แต่เจ้าของกิจการมักไม่บอกรายได้แน่นอน

ถึงแม้เศรษฐกิจของตำบลขึ้นอยู่กับการเกษตร มีวิถีชีวิตแบบชนบทแต่มีการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างแพร่หลายตั้งแต่เด็กจนถึงผู้สูงอายุ

จากการจัดเวทีศึกษาศักยภาพของชุมชนตำบลไทรย้อยโดยการจัดเวทีวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม ในวันที่ 1 ธันวาคม 2551 ณ วัดศรีเกษม ตำบลไทรย้อย โดยมีครู นักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ คณะวิจัยในชุมชน เจ้าอาวาสวัดศรีเกษม และตัวแทนชุมชนตำบลไทรย้อย รวม 85 คน ได้แบ่งกลุ่มศึกษาและวิเคราะห์สภาพชุมชนแบบมีส่วนร่วมสามารถสรุปจุดแข็ง จุดอ่อนและโอกาสของชุมชนตำบลไทรย้อยได้ ดังนี้

จุดแข็งของตำบลไทรย้อย

1. การคมนาคมสะดวก ทั้งทางรถยนต์และทางรถไฟ โครงสร้างพื้นฐาน และ ชลประทาน ได้รับการปรับปรุงตามแผนการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. มีป่าไม้และพืชพรรณธรรมชาติเป็นแหล่งอาหารของชุมชนอยู่ทุกหมู่บ้าน และมีแหล่งไม้สักขนาดใหญ่ ที่ได้นำไปทำเสาเชิงซ้าและมีการนำส่วนของต้นที่ถูกตัดไปเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเพื่อนำมาปลูกทดแทน 5 ล้านต้น

3. ชุมชน และ กลุ่มอาชีพ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานต่าง ๆ

4. องค์กรปกครองท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ และต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อยได้จัดทำโครงการตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียงตามแนวพระราชดำริขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การพัฒนาอาชีพกับกลุ่มต่าง ๆ

จุดอ่อนของตำบลไทรย้อย

1. รายได้จากการเกษตรไม่แน่นอน ต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจาก ดินไม่ดี และต้องมีค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำ

2. การรวมกลุ่มการผลิตยังไม่มีการบริหารจัดการที่ดี การผลิตสินค้ามักคิดและทำตามอย่างกันมีปัญหาคาตลาดเนื่องจากขายตัดราคาตัวเอง

3. มีการลักลอบตัดไม้ ทำลายป่า และบุกรุกพื้นที่ป่า ทำไร่ และเผาถ่านในชุมชน

4. มีการเผาถ่านในชุมชนและตามข้างทางหลวง ทำให้เกิดมลพิษเป็นอันตรายต่อ สุขภาพ

5. วิถีชีวิตไม่เอื้อต่อการทำการค้า เช่น หยุดการผลิตหลายวันเพื่อไปร่วมงานต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อการผลิตและการตลาด คือส่งมอบสินค้าไม่ตรงเวลาขาดความเชื่อถือ

6. ไม่มีตลาดสดในตำบล ทำให้ผลผลิตที่เหลือบริโภคหรือ สินค้าชุมชนไม่มีที่ขาย ชาวบ้านจึงไม่มีแรงจูงใจปลูกผักไว้กิน มักซื้ออาหารจากแม่ค้าที่นำมาจากตลาดเด่นชัย หรือรถขายของสด ของแห้งแบบตลาดสดเคลื่อนที่ ที่ตระเวนขายตามหมู่บ้าน

ส่วนโอกาสของชุมชนคือ

1. ชุมชนตำบลไทรย้อยมีถนนเด่นชัย ลำปางตัดผ่านมีผู้นำสินค้า เช่น ถ่านไม้ และของป่าตามฤดูกาล เช่น กลอย หน่อไม้ เห็ด วางขายข้างทางเป็นระยะๆ ซึ่งผู้เดินทางผ่านไปมาเป็นประจำ

รู้จักและแวะซื้อสินค้าเสมอ หากมีการรวมกลุ่ม จัดการพื้นที่ให้ดี จะเป็นแหล่งสร้างรายได้ของชุมชนที่ยั่งยืนได้

2. ตำบลไทรย้อยอยู่ใกล้กับวัดพระธาตุสุโทนมงคลคีรี สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของอำเภอเด่นชัย บนถนนเด่นชัย – ลำปางมี ซึ่งนักท่องเที่ยวมา ทำบุญจำนวนมาก นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อยคนปัจจุบัน (นายชัยวุฒิ มานพ) มีนโยบายจัดทำแหล่งลานค้าชุมชนในบริเวณหน้าที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งอยู่ติดกับถนนเด่นชัย – ลำปาง และมีพื้นที่ติดกับหน้าวัดดังกล่าว ซึ่งจะเป็นแหล่งที่ชุมชนนำสินค้ามาจำหน่ายหรือให้บริการเพื่อสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนและชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

3. องค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อยมีนโยบายส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และการเกษตรแบบยั่งยืนตลอดจนการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้มีหลากหลายหน่วยงานมาให้ความรู้ ฝึกทักษะตลอดจนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาอาชีพตามแนวทางดังกล่าว

4. ในตำบลไทรย้อยมีสวนสักปลูกที่มีต้นสักขนาดใหญ่และคุณภาพดีเป็นที่รู้จักทั่วไป เช่น กรุงเทพมหานครได้ขอตัดไปทำเสาชิงช้า และได้มีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อของต้นสักที่ตัดเพื่อมอบให้องค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อยปลูกเพิ่ม จำนวน 1 ล้านต้น แล้วนั้น หากมีการบริหารจัดการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนได้

5. ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลไทรย้อยมีผู้นำท้องถิ่นที่นำพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น นางศรีนวน กกไม้ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 ซึ่งส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากกลอย นายส่วน เจนแพทย์ หมอдинอาสา นางแก้วมา กาบจันทร์ เกษตรกรที่รับจ้างทำคลอดและดูแลลูกสุกรหลังคลอด

6. ด้านการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร นายชัยวุฒิ มานพ ได้ริเริ่มจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและการทำเกษตรตามโครงการชีวิตวิถีเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการเชื่อมโยงด้านวิชาการกับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ซึ่งมอบหมายให้นายดำรงศักดิ์ พิมพ์สุดหัวหน้างานฝึกอบรมระยะสั้น และงานหลักสูตรพิเศษ นายกฤษฎา อารีประเสริฐสุข หัวหน้างานอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท(อศกช.) และนายโสภณ กิติ หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ และวิทยากรโครงการชีวิตวิถีเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นผู้จัดการเรียนรู้และฝึกอบรมเผยแพร่ความรู้ในฐานการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นในบริเวณสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อยให้ชุมชนเข้ามาศึกษาและนำไปปฏิบัติ เช่น การเลี้ยงหมูหลุม การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเลี้ยงปลา กบ การปลูกพืชผัก การเพาะเห็ด การทำปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภาพไล่แมลง เป็นต้น

7. ด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในชุมชนตำบลไทรย้อยได้รับการส่งเสริมสนับสนุนตามนโยบายรัฐบาลจากหน่วยงานในอำเภอเด่นชัย และการสนับสนุนจาก อบต. ไทรย้อยทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันมากขึ้น เช่น กลุ่มเลี้ยงหมู กลุ่มปลูกข้าว กลุ่มถั่วเหลือง กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ แต่ละกลุ่มจะมีแกนนำขับเคลื่อนกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนาความเป็นอยู่ รายได้และสวัสดิการของสมาชิก แกนนำสำคัญเช่น นางวิไล คำเกตุ ภรรยา นายอานวย คำเกตุ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ซึ่ง ประธาน

งบประมาณ ทำประชาคมหมู่บ้านจนเกิดการตั้งกลุ่มถั่วเหลือง กลุ่มปลูกข้าว กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ กลุ่มแม่บ้าน และทำหน้าที่ประธานกลุ่มแม่บ้านด้วย นางฟองจันทร์ คำแปงใจ ซึ่งเป็นแกนนำในการออกไปเรียนรู้กับหน่วยงานภายนอก เช่น มูลนิธิศุภนิมิตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ในเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ ได้เรียนรู้แล้วนำมาปฏิบัติจนเกิดผลดีเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรคนอื่น ๆ และต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย จึงทำงานเชื่อมโยงกับกลุ่มต่างๆ ในชุมชนได้อย่างกลมกลืนและสามารถนำนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่การปฏิบัติตรงตามความต้องการของชุมชนมากขึ้น

8. ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเด่นชัยได้เข้ามาจัดการเรียนการสอนในชุมชน ซึ่งมีทั้งการสอนหนังสือ และการสอนพัฒนาอาชีพ เป็นการเรียนตามอัธยาศัย ผู้สนใจสามารถเรียนได้ทุกวัย ไม่จำกัดอายุ ทำให้ชาวบ้านมีโอกาสได้เรียนรู้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองและอาชีพนอกจากนั้นครู กศน. ประจำหมู่บ้านยังเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลชุมชนไปประกอบการจัดการเรียนรู้ พัฒนาอาชีพ และชุมชนทำให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มากขึ้น

9. บทบาทชาย หญิง ในตำบลไทรย้อย มีการส่งเสริมกันและกัน ชายและหญิงได้รับการยอมรับเหมือน ๆ กัน ทำให้การพัฒนาท้องถิ่นตามนโยบายรัฐบาลได้รับการตอบสนองเต็มที่โดยลักษณะนิสัยผู้ชายจะพูดน้อย ถนัดการปฏิบัติทำไม่ถนัดในการแจกแจงรายละเอียด ขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งผิดกับผู้หญิง ซึ่งสามารถบอกเล่าแจกแจงได้ดี มีความคล่องตัวในการประสานงานและสื่อสารภายในชุมชน เห็นได้จากเวทีศึกษาสภาพชุมชน ผู้ชายจะบอกเฉพาะเรื่องหลัก ๆ ส่วนเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยหรือคนเดินเรื่องที่ทำให้เห็นภาพชุมชนชัดเจนจะเป็นผู้หญิง ลักษณะเช่นนี้ส่งเสริมให้ชุมชนมีการทำงานร่วมกันเหมือนครอบครัว มีความเป็นประชาธิปไตย และเห็นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก

2. สภาพ ศักยภาพ องค์ความรู้ด้านการวิจัยของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

ข้อมูลทั่วไป

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ตั้งอยู่เลขที่ 586 หมู่ 8 ต.เด่นชัย อ.เด่นชัย จ.แพร่ บนถนนสายเด่นชัย-กรุงเทพฯ เนื้อที่ 599 ไร่ ก่อตั้งเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2520 ยกฐานะเป็นวิทยาลัยเกษตรกรรมแพร่เมื่อ 28 กันยายน 2524 เปลี่ยนเป็นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่เมื่อ 20 พฤศจิกายน 2539

สภาพพื้นที่ เป็นเนินเขา มีลำห้วยแม่พวกไหลผ่านกลาง สภาพดินเป็นดินเหนียวดินร่วนปนทราย และดินลูกรัง มีพื้นที่ป่าสักอนุรักษ์ อาณาบริเวณเขตติดต่อ โดยรอบวิทยาลัย มีดังนี้

ทิศเหนือ	ติดถนนสายหลักเด่นชัย-กรุงเทพฯ
ทิศใต้	สวนเกษตรกร สวนสักอนุรักษ์ และทางรถไฟสายเหนือ
ทิศตะวันออก	ติดสำนักงานขนส่ง สวนเกษตรกรและชุมชน
ทิศตะวันตก	ติดสวนป่าสักอนุรักษ์ และถนนสายเด่นชัย – ศรีสัชนาลัย

ด้านอัตรากำลังบุคลากร

ปีการศึกษา 2551 มีบุคลากรทั้งสิ้น 98 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 5 คน ข้าราชการครู 50 คน ข้าราชการพลเรือน 3 คน พนักงานข้าราชการ 7 คน ลูกจ้างประจำ 23 คน ลูกจ้างชั่วคราว 11 คน วุฒิการศึกษาปริญญาโท 11 คน ปริญญาตรี 55 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 32 คน

ด้านจำนวนนักศึกษา

ปีการศึกษา 2551 มีนักศึกษา 797 คน เป็น ปวช. 502 คน ปวส 271 คน ปวช.เป็นนักเรียนโครงการปฏิรูปเกษตรฯ 414 คน เกษตรทั่วไป 31 คน พณิชยกรรม 51 คน ช่างยนต์ 6 คน ปวส.สาขาเกษตรศาสตร์ 142 คน คอมพิวเตอร์ธุรกิจ 129 คน ช่างกลเกษตร 12 คน

ด้านบทบาทหน้าที่

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่มีหน้าที่ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาเกษตร พ.ศ. 2549 ดังนี้

1. จัดการศึกษาให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ
2. จัดการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาที่อยู่ภายในจังหวัด
3. จัดการศึกษาโดยระดมทรัพยากร ทั้งจากรัฐ และองค์กรอื่นๆ บุคคล ครอบครัว ชุมชน
4. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพ
5. เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง และบริการวิชาชีพต่อชุมชน
6. วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม
7. ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
8. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงธุรกิจ งานการค้าบริการ รับจ้างผลิต/จำหน่าย

ด้านการจัดการศึกษา

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ จัดการเรียนการสอนโดยมี ป้าญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ดังนี้

วิสัยทัศน์ “วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่เป็นแหล่งเรียนรู้ทักษะวิชาชีพที่ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” ปรัชญา “ทักษะนำ คุณธรรมเด่น เน้นการวิจัย มุ่งให้บริการ” และพันธกิจ “จัดการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ตามมาตรฐานวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ตามความต้องการของตลาดแรงงาน มีการประสานชุมชนในการพัฒนาอาชีพ ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจและชุมชน” โดยแบ่งระบบการจัดการศึกษา ดังนี้

1. ในระบบ เปิดสอนระดับ ปวช. ประเภทวิชาเกษตรกรรมสาขาเกษตรศาสตร์ โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตและ ระดับ ปวส. ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ พืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ และ ช่างกลเกษตร ส่วนภาคนอกเกษตรเปิดสอน สาขาพาณิชยกรรม

2. นอกกระบบเปิดสอนระดับ ปวช. ประเภทวิชาเกษตรกรรม โครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท โครงการความร่วมมือในการจัดการศึกษาเกษตรในโรงเรียนของเขตการศึกษาชั้นพื้นฐาน ทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษา

3. การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย จัดการเรียนการสอนสะสมหน่วยกิต และเทียบโอนประสบการณ์ การจัดเรียนสำหรับบุคคลทั่วไปในวันเสาร์-อาทิตย์ ระดับ ปวช.-ปวส.เกษตรศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ธุรกิจเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาให้บุคลากรและแกนนำชุมชนโดยองค์กรท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

4. การฝึกอบรมวิชาชีพ มีการจัดการฝึกอบรมอาชีพหลักสูตรระยะสั้น อบรมการเกษตรระยะสั้น ฝึกอบรมวิชาชีพเยาวชนที่ไม่ได้ศึกษาต่อ (9+1,12+1) ฝึกอบรม 108 อาชีพ โครงการบูรณาการการแก้ปัญหาความยากจน โครงการทฤษฎีใหม่ โครงการโรงเรียน ดชด. ปชด. โครงการเกษตรพื้นที่สูง โครงการชีววิถีเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

5. การจัดการศึกษาโดยความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน-สถานศึกษา

การศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training) ได้จัดการศึกษาและฝึกงานภายนอก ร่วมกับสถานประกอบการ เช่น ฟาร์มสุกรไทยSPFโปรดักส์ จำกัด จังหวัดปราจีนบุรี และ ฟาร์มสุกร 3 บริษัทเบทาโกรไฮบริดอินเตอร์เนชั่นแนลจำกัด จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น

การศึกษาภาคสมทบ ได้ร่วมมือกับศูนย์ฝึกอบรมคอมพิวเตอร์(พี ซี ซี) เปิดสอน สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ระดับ ปวส. ในเสาร์-อาทิตย์

จุดแข็ง จุดที่ต้องพัฒนา โอกาส และอุปสรรค

ข้อมูลการการระดมสมองในการประเมินตนเองของแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรในปี 2551 สามารถสรุปจุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาสของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ได้ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายนอกมีปัจจัยที่เป็นโอกาส คือได้รับการสนับสนุน องค์กรท้องถิ่น เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ตลาดมีความต้องการผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์สูง

2. ทางด้านการเมืองและกฎหมาย ภาครัฐ มีนโยบายอุดหนุนการเรียนการเกษตรโดยจัดให้มีโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

3. ด้านเศรษฐกิจ วิทยาลัยตั้งอยู่ในแหล่งการค้า มีการคมนาคมสะดวก สามารถพัฒนาเป็นตลาดเกษตรปลอดสารพิษได้ มีศักยภาพสร้างการค้าให้นักเรียนนักศึกษาที่มีรายได้ระหว่างเรียน

อุปสรรค

1. ปัจจัยภายนอกเป็นอุปสรรคคือ ปัจจุบันนักเรียนและผู้ปกครองไม่นิยมประกอบอาชีพเกษตร เพราะความเป็นอยู่ของชุมชนเกษตรไม่ดี เกษตรกรส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่ยากให้ลูกหลานมีวิถีชีวิตเหมือนตนเอง
2. นักเรียนนักศึกษาที่เป็นตัวป้อนเข้ามาสู่ระบบมาจากโรงเรียนขยายโอกาส ที่ส่วนใหญ่มีความรู้ไม่สมกับระดับชั้นเรียน หรือไม่มีพื้นฐานด้านวิชาสามัญ เช่น ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ค่อนข้างต่ำ
3. นักเรียนนักศึกษาที่เป็นชนเผ่ามีปัญหาทางด้านภาษา และการสื่อสาร ทำให้เรียนรู้ทางวิชาการได้ช้า และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ

จุดแข็ง

1. วิทยาลัยมีบุคลากรมีความรู้ความสามารถและความชำนาญหลายสาขาวิชา มีประสบการณ์การสอนการฝึกอบรมด้านการเกษตรให้กับชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง
2. บุคลากรทำงานร่วมกับหน่วยงานในจังหวัดและในชุมชน ได้รับการยอมรับในด้านวิชาการและวิชาชีพเกษตรกรรม สามารถบูรณาการงานตามนโยบายของสถานศึกษากับหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดได้ดี
3. ที่ตั้งสถานศึกษาอยู่บนถนนสายหลักเด่นชัด-อุตรดิตถ์ การคมนาคมสะดวก และมีภูมิทัศน์ มีหน่วยงานต่างๆ มาใช้บริการจัดการประชุม สัมมนา การเข้าค่ายนักเรียนนักศึกษา และมาศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยีนวัตกรรม
4. วิทยาลัยมีผลงานวิจัยด้านเทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่ได้รับรางวัล และเป็นจุดเผยแพร่ความรู้ด้านการวิจัยสิ่งประดิษฐ์นวัตกรรมการเกษตร

จุดอ่อน

1. นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน วิทยาลัยต้องจัดหาอาหารและที่พัก และสาธารณูปโภคให้ แต่งบประมาณที่ได้รับรายหัวไม่เพียงพอบริหารจัดการ ทำให้ค่าใช้จ่ายในส่วน of ค่าสาธารณูปโภคเช่น ค่าไฟฟ้าและน้ำประปาเพิ่มขึ้นเป็นภาระของวิทยาลัย
2. เนื่องจากวิทยาลัยมีค่าใช้จ่ายเรื่องอาหารและสาธารณูปโภคเป็นจำนวนมากต่อเดือนทำให้ขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาสื่อทัศนูปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอนและวัสดุฝึกงานด้านช่าง พืช และสัตวศาสตร์ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. พื้นที่ฝึกปฏิบัติงานทางด้านเกษตรกรรมมีน้อย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา และป่าสัก มีที่ราบน้อย ระบบชลประทาน อาศัยสูบน้ำจากลำน้ำแม่พวก ซึ่งมักแห้งขอดในฤดูแล้งไม่เหมาะสมกับการทำโครงการทางด้านการเกษตร
4. ในการฝึกงานภายนอกตามหลักสูตร ต้องส่งนักเรียนนักศึกษาไปฝึกงานไกลๆ เช่น สระแก้ว ปราจีนบุรี ลพบุรี กาญจนบุรี นครปฐม นครราชสีมา เป็นต้น เนื่องจากไม่มีสถาน

ประกอบการในจังหวัดใกล้เคียง ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเพื่อนิเทศการฝึกงานมาก

1.2 ข้อมูลสภาพและศักยภาพด้านการวิจัยของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

1.2.1 ข้อมูลสภาพและศักยภาพด้านการบริหารจัดการงานวิจัย

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ โดยนายไกรสิทธิ์ ชัยพรหม ผู้อำนวยการได้เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการงานวิจัยของสถานศึกษาให้เป็นระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับภาระงานของสถานศึกษา การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน มีประสบการณ์ในการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย จึงจัดตั้งหน่วยจัดการงานวิจัยของวิทยาลัยตั้งแต่ปี 2547 โดยแบ่งคณะกรรมการเป็นฝ่ายต่างๆ ตามความรู้ความสามารถ และสอดคล้องกับภาระงานของงานวิจัยและพัฒนา ซึ่งมีขอบข่ายดังนี้

1. จัดทำวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนและเผยแพร่การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน การพัฒนาสถานศึกษา สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ทางการศึกษา อาคารสถานที่ บุคลากร การบริหารและการพัฒนาวิชาชีพ
2. รวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนพัฒนาอาคารสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์การศึกษา บุคลากร การบริหาร กระบวนการเรียนการสอน ให้ได้เกณฑ์ มาตรฐาน
3. รวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนพัฒนานักเรียนนักศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรมและกิจนิสัยที่ดีในการทำงาน
4. วิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอน
5. ประเมินผลการจัดอบรมและการจัดกิจกรรมทุกครั้งในสถานศึกษา
6. วิเคราะห์หลักสูตร ประมวลการสอน โครงการสอน ใบงาน ชุดการเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในสถานศึกษา
7. ส่งเสริมสนับสนุนและควบคุมดูแลบุคลากรในสถานศึกษาในการดำเนินการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษาและสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในการประกอบอาชีพ และเพื่อประโยชน์ของสังคม ชุมชนท้องถิ่น และเผยแพร่แก่สถานประกอบการ หน่วยงานภายนอกและประชาชนทั่วไป
8. เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น
9. รายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้น
10. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

วิทยาลัยได้จัดประชุมบุคลากรเพื่อร่วมกัน กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ แลภารกิจของหน่วยจัดการงานวิจัยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ดังนี้

เป้าหมาย

ขับเคลื่อน วชท.สู่คุณภาพด้านการวิจัย และเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่ชุมชนเพื่อการใช้ประโยชน์

วิสัยทัศน์

หน่วยจัดการงานวิจัย เป็น หน่วยสนับสนุนการบริหารจัดการงานวิจัย ที่ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ไปสู่สถานศึกษาที่มีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ และมีระบบการเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่ชุมชนที่มีประสิทธิภาพ

พันธกิจ

1. พัฒนาระบบและกลไกที่สามารถสนับสนุนการบริหารจัดการงานวิจัยอย่างครบวงจร
2. สนับสนุนการพัฒนาโครงการและการดำเนินงานวิจัยให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนงานตามภารกิจด้านวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ
3. สนับสนุนส่งเสริมให้มีการตีพิมพ์เผยแพร่ และการประยุกต์ใช้ประโยชน์ จากผลงานวิจัยที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและสถานการณ์
4. สนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิทยาลัยไปสู่สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยและการถ่ายทอดทักษะกระบวนการวิจัยให้กับนักเรียนนักศึกษา

ภารกิจ

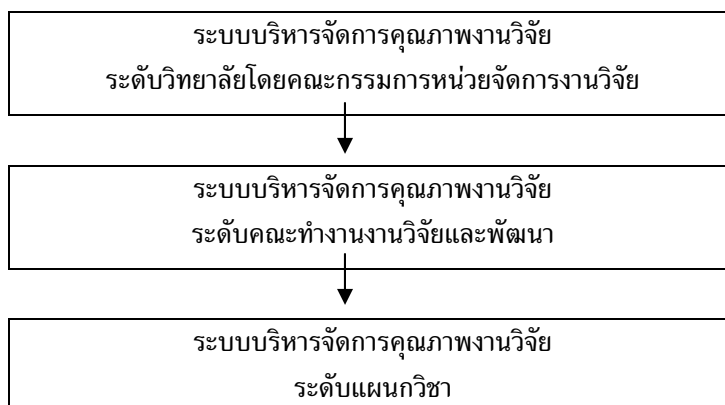
1. นำนโยบาย ทิศทางและยุทธศาสตร์การวิจัยของวิทยาลัยไปประสานการปฏิบัติ
2. สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดบูรณาการระหว่างครุณักวิจัยกับนักเรียน นักศึกษา ให้สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งซึ่งกันและกัน
3. การพัฒนานักวิจัยในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาโจทย์วิจัย พัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย การเขียนบทความผลงานวิจัย การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ จรรยาบรรณนักวิจัย ฯลฯ
4. การจัดหาและจัดสรรทุนวิจัยจากแหล่งทุนทั้งภายในและภายนอก
5. การจัดระบบการสนับสนุนให้นักวิจัยได้มีโอกาสเข้าถึงทุนวิจัย ตลอดจน การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่สามารถเข้าถึงทุนวิจัยจากภายนอก และจัดให้มีระบบการสนับสนุนอื่น ๆ
6. การจัดระบบสารสนเทศการวิจัย
7. การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์
8. การสร้างเครือข่ายการวิจัย ทั้งในวิทยาลัย ในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันอุดมศึกษาและเครือข่ายการวิจัยท้องถิ่นในชุมชน
10. ประสานเพื่อสร้างภาควิชาวิจัยร่วมกับหน่วยงานภายนอก/ชุมชน/ท้องถิ่นในการค้นหาคำถามวิจัย การร่วมกันทำวิจัย และการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย

11. การติดตามประเมินผล และการประกันคุณภาพการวิจัยของวิทยาลัย

12. การดำเนินการอื่นๆ ที่ตอบสนองนโยบายวิจัยของวิทยาลัย

ได้วางโครงสร้างหน่วยจัดการงานวิจัย ดังแผนภูมิ

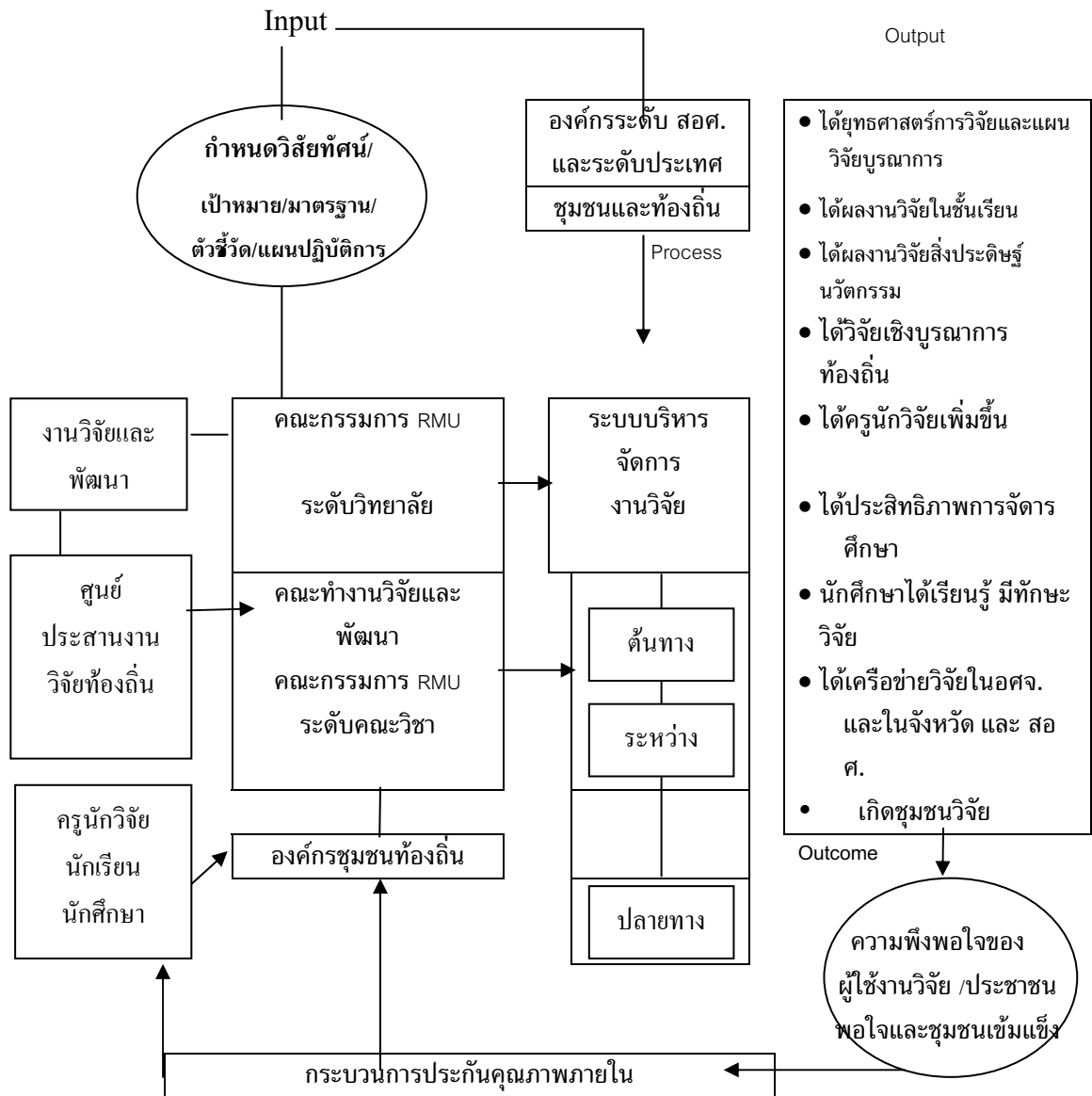
แผนภูมิที่ 11 ความเชื่อมโยงของระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยของ(RMU) ของวิทยาลัย
เกษตรและเทคโนโลยีแพร่

ที่มา: ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม 2551

หน่วยจัดการงานวิจัยของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับวิทยาลัย กำหนดทิศทางการทำงานของคณะกรรมการแบ่งเป็น งานวิจัยในชั้นเรียน งานวิจัยนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ งานวิจัยทดลองทางการเกษตร งานวิจัยสถาบันและประเมินโครงการ และงานวิจัยร่วมกับชุมชน จัดทำระบบบริหารคุณภาพงานวิจัย และร่วมกำหนดกระบวนการทำงาน เพื่อให้มีการขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถบูรณาการการเรียนการสอนการวิจัยและการเผยแพร่องค์ความรู้สู่ชุมชนเพื่อการใช้ประโยชน์ ดังแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 12 ระบบบริหารจัดการคุณภาพหน่วยจัดการงานวิจัย (RMU) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ได้มีการนำแผนกลยุทธ์การวิจัยมาจัดทำแผนดำเนินงานของหน่วยจัดการงานวิจัยระยะ 4 ปี ดังนี้

แผนการดำเนินงานหน่วยจัดการงานวิจัย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่2548-2551

กลยุทธ์	ผู้รับผิดชอบ	โครงการ/ กิจกรรม	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	เป้าหมาย				งบประมาณ			
				2548	2549	2550	2551	2548	2549	2550	2551
กลยุทธ์: ปรับวิธี เรียน เปลี่ยนวิธี สอน ปฏิบัติวิธี สอบ	งานวิจัย/ หน่วย จัดการ งานวิจัย	โครงการ ส่งเสริม การทำวิจัยใน ชั้นเรียนให้แก่ ครู	1.จำนวนครั้งที่ครูได้ อบรมพัฒนาทักษะวิจัย 2.จำนวนวิจัยในชั้นเรียน 3.สิ่งประดิษฐ์นวัตกรรม	2 ครั้ง 50% ของครู 2เรื่อง/ ปี	3ครั้ง 60% ของครู 2เรื่อง/ ปี	4ครั้ง 70% ของครู 2เรื่อง/ ปี	5ครั้ง 80% ของครู 2เรื่อง/ ปี	40,000	45,000	60,000	65,000
กลยุทธ์: สร้างระบบ เครือข่าย และการมี ส่วนร่วมใน การจัดการ อาชีวศึกษา	งานวิจัย/ หน่วยจัดการ งานวิจัย	โครงการพัฒนา หน่วยจัดการ งานวิจัยให้เอื้อต่อ การสอนชีวิตศึกษา แนวใหม่การสร้าง เครือข่ายวิจัยและ การจัดการความรู้	1.ได้รูปแบบหน่วยจัดการ งานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ 2.หน่วยจัดการฯได้ สนับสนุนครูทำวิจัยใน สาขาอาชีพ 3.วิจัยร่วมกับเครือข่าย และการจัดการความรู้ ร่วมกับบอศจ.แพร่	/1 โครงการ 1 โครงการ	2 โครงการ 2 โครงการ 1 เรื่อง	3 โครงการ 2 โครงการ 1 เรื่อง	4 โครง การ 2 โครงการ 1 เรื่อง	50,000	50,000	60,000	70,000
กลยุทธ์: มาตรฐาน ดีมี คุณภาพ	งานวิจัย/ หน่วย จัดการฯ	1โครงการวิจัย สถาบันและ คุณภาพการ เรียนการสอน	1.วิจัยสถาบัน 2.วิจัยคุณภาพการ จัดการเรียนการสอน 3	3 เรื่อง คณะวิชา/ 1เรื่อง/ปี	3 เรื่อง คณะ/งาน 1เรื่อง/ ปี	1เรื่อง/ 1งาน/ปี คณะ/งาน 2เรื่อง/ปี	2 เรื่อง/ งาน/ปี คนละ 2เรื่อง/ ปี	10,000	15,000	15,000	15,000
		2.การส่งเสริม การวิจัยร่วมกับ ชุมชน ท้องถิ่น	1.หน่วยจัดการได้ สนับสนุนนักวิจัยพัฒนา ชุดโจทย์วิจัยเชิงพื้นที่ ร่วมกับเครือข่าย 2.สนับสนุนการจัดทำ ข้อเสนอโครงการ ขอรับ ทุนจากแหล่งทุน	2 ครั้ง 2 ครั้ง	2 ครั้ง 2 ครั้ง	2 ครั้ง 2 ครั้ง	2 ครั้ง 2 ครั้ง	10,000	10,000	10,000	10,000
		3.การส่งเสริม การเผยแพร่ ผลงานวิจัยเพื่อ การใช้ประโยชน์	1.จำนวนผลงานที่ เผยแพร่ 2.แหล่ง/สื่อที่เผยแพร่	2เรื่อง 2 แห่ง	3เรื่อง /2 แห่ง	3 เรื่อง มากกว่า2 แหล่ง	มากกว่า 3เรื่อง มากกว่า 2 แห่ง	6,000	10,000	10,000	15,000

จากการศึกษาสภาพการดำเนินการหน่วยจัดการงานวิจัยที่ผ่านมาโดยการสนทนากลุ่มในการประชุมคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ฝ่ายแผนงานการศึกษา ฝ่ายพัฒนาการศึกษา ฝ่ายกิจการนักศึกษา หัวหน้างานวิจัยและพัฒนา หัวหน้างานหลักสูตรการสอนและการวัดผลประเมินผล หัวหน้าแผนกวิชา 6 คน หัวหน้างานฝึกอบรมระยะสั้นและบริการวิชาชีพ หัวหน้างานหลักสูตรพิเศษ หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ หัวหน้างานแนะแนว และ งานสารสนเทศ ดำเนินการในวันที่ 28 มีนาคม 2552 พบว่า มีการขับเคลื่อนระบบการจัดการงานวิจัยและคุณภาพงานวิจัยดังนี้

บทบาทของผู้บริหารในการกำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัยของวิทยาลัยมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน โดยฝ่ายบริหารได้จัดประชุมชี้แจงและจัดอบรมอย่างต่อเนื่อง แต่คณะกรรมการหน่วยจัดการซึ่งได้แก่หัวหน้าแผนกวิชา ซึ่งจะต้องมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนในแผนกวิชาในการทำวิจัยพัฒนาการเรียนการสอน และการส่งเสริมนักเรียนนักศึกษาในการวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ นั้นยังไม่เห็นผลเป็นรูปธรรมมากนัก เนื่องจาก

1. ภาระงานการสอนและภาระงานที่ได้รับมอบหมายของบุคลากรในแผนกมีหลายด้าน และส่วนใหญ่เป็นงานเร่งด่วน จึงให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาน้อย
2. หัวหน้าแผนกวิชาบางคนยังไม่มีประสบการณ์ด้านการวิจัย
3. ครูที่รับผิดชอบวิชาโครงการแต่ละแผนกวิชามีแนวคิด และ รูปแบบการวิจัยแตกต่างกันตามสาขาวิชาที่จบมา และให้แนวทางการทำโครงการกับนักศึกษาตามความถนัดและความสนใจของตนซึ่งส่วนใหญ่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน และสภาพปัญหาของชุมชน
4. ไม่มีการวางแผนการสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานของครูและนักศึกษาในแผนกไว้ล่วงหน้า ไม่มีปฏิทินปฏิบัติงานส่งเสริมการวิจัยในแผนกวิชา มักทำตามวิทยาลัยสั่ง จึงเป็นการทำงานเร่งด่วน ไม่มีคุณภาพ
5. วิทยาลัยไม่มีงบประมาณสนับสนุนการวิจัยของครูและการทำโครงการของนักเรียนนักศึกษา จึงไม่มีแรงจูงใจ

อย่างไรก็ตาม ผลจากการประเมินคุณภาพสถานศึกษาจากภายนอก ในปี 2552 พบว่า ผลการประเมินตัวชี้วัดด้านการวิจัยอยู่ในระดับดีมาก โดยเฉพาะ ด้านบุคลากรที่ทำงานร่วมกับชุมชน และสามารถเชื่อมต่อกับเครือข่ายการวิจัยท้องถิ่น มีสถาบันการศึกษาที่มีศักยภาพด้านการวิจัยให้การสนับสนุน มีช่องทางการประสานแหล่งทุนวิจัยภายนอก เช่น สกว. สวทช. วว. และวช. ซึ่งเป็นจุดแข็งของวิทยาลัยดังนี้

จุดแข็งด้านการจัดการงานวิจัย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

1. บทบาทการบริหารจัดการงานวิจัยของวิทยาลัยของคณะกรรมการงานวิจัยพัฒนาและสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม มีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องและมีทิศทางเนื่องจากหัวหน้างานได้ทำงาน

ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและสิ่งประดิษฐ์ในระดับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2 คน คือ นายสมชาย แก้วจันทร์ฉายและนางสาวฉวีวรรณ วงศ์แพทย์ ซึ่งเป็นนักวิจัยเครือข่ายของสำนักงานวิจัยและพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นกรรมการคัดเลือกผลงานวิจัยสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม ผลงานวิจัยตามนโยบาย และวิจัยร่วมกับชุมชน เพื่อจัดประชุมวิชาการประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงมีปฏิทินปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาสอดคล้องกับสำนักงานวิจัยและพัฒนาการศึกษา เช่น มีการเชิญชวนครูผู้สอนจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอทุน และจัดทำบทความวิชาการเพื่อส่งคัดเลือกในงานนำเสนอผลงานวิจัยประจำปี ล่วงหน้า 1 เดือน โดยประกาศรับสมัครและให้คำแนะนำแก่ผู้ที่สนใจ

2. ด้านความเข้มแข็งทางวิชาการได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ในการนำครู และบุคลากรด้านการวิจัยเข้าเรียนรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ด้านการวิจัยท้องถิ่น ตลอดจนให้คำแนะนำ ปรัชญา และประสานแหล่งทุนภายนอกให้อย่างต่อเนื่อง

จุดที่ต้องพัฒนา

1. บุคลากรครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ แต่ไม่มีประสบการณ์ และทักษะด้านการวิจัยร่วมกับชุมชน ต้องมีระบบช่วยเหลือที่เหมาะสม เป็นขั้นตอน เช่น การพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ เริ่มจากการอบรมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัย การจัดหาชุดโจทย์วิจัยในพื้นที่เพื่อให้ครูได้เลือกศึกษาหัวข้อที่ตนสนใจและถนัดก่อน การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีคุณภาพ มีการสร้างแรงจูงใจด้วยการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในการวิจัย ส่วน ครูที่มีประสบการณ์การวิจัยแล้ว ควรมีการสนับสนุนด้านการหาแหล่งทุนวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ หรือเชิงพาณิชย์ต่อไป

2. บุคลากรมีภาระงานการสอนและงานตามนโยบายมากไม่มีเวลาทำวิจัย สถานศึกษาต้องบริหารจัดการและช่วยเหลือให้สามารถหาแนวทางบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นระหว่างแผนกวิชา การศึกษาดูงาน การเข้าร่วมประชุมวิชาการระดับภาค ระดับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการศึกษาอื่น ตลอดจนระดับชาติ การเชื่อมโยงงานที่ได้รับมอบหมายกับการเรียนการสอน

3. ครูคิดว่าการวิจัยเป็นเรื่องยาก เพิ่มภาระ และผลการวิจัยไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ ดังนั้น สถานศึกษาต้องมีกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการวิจัยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เช่น การประกวดผลงานวิจัยของครู หรือผลงานร่วมกับนักศึกษา การจัดแสดงผลงานวิชาการภายในสถานศึกษา และการให้รางวัลผู้ที่มีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ

4. ถึงแม้ผู้บริหารจะเห็นความสำคัญและสนับสนุน แต่ไม่มีการจัดงบประมาณให้ควรวางแผนจัดทำงบประมาณส่วนหนึ่งสำหรับให้คณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยได้ใช้สนับสนุนครู และนักเรียนนักศึกษาในแผนกวิชา โดยให้คณะกรรมการหน่วยจัดการในแต่ละแผนกวิชาเป็นผู้คัดเลือกข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีคุณภาพ และเป็นประโยชน์ อย่างน้อยแผนกวิชาละ 2 โครงการ

อาจจำแนกเป็น ครู 1 โครงการ นักเรียนนักศึกษา 1 โครงการ หรืออาจเป็นโครงการร่วมกันระหว่างครู และนักเรียนนักศึกษา ก็ได้

5. ที่ผ่านมามีผู้ทำวิจัยเสนอรายงานการวิจัย ผู้บริหาร มักส่งมอบให้ห้องสมุดมากกว่าการนำไปศึกษาและนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประกอบการพัฒนาหรือแก้ปัญหาสถานศึกษาอย่างจริงจัง ควรมีการสัมมนาโครงการของนักศึกษา และงานวิจัยของครู แล้วเชิญครู นักเรียน นักศึกษาเข้าร่วมรับฟังข้อเสนอแนะจากการวิจัย โดยเฉพาะข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป เพื่อให้ผู้ที่สนใจนำไปศึกษาต่อยอดในปีการศึกษาต่อไป

6. งบประมาณของสถานศึกษายังมีการจัดสรรอย่างฟืดเคืองเนื่องจากงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอกับภารกิจในการจัดการศึกษาตามโครงการปฏิบัติการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตซึ่งต้องมีงบประมาณค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน ทั้งค่าอาหาร ที่พักและสาธารณูปโภค จึงมีสัดส่วนของงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานด้านการวิจัยน้อยมากคือแต่ละปีวิทยาลัยจะได้รับงบประมาณสนับสนุนการจัดทำสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมและการวิจัย จากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 30,000- 60,000 บาท จึงควรมีการช่วยเหลือในการประสานแหล่งทุนวิจัย โดยให้คณะกรรมการช่วยปรับปรุงแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ข้อเสนอโครงการวิจัยตรงตามแนวทางการวิจัยที่แหล่งทุนต้องการ

7. บุคลากรขาดแรงจูงใจในการยื่นเสนอโครงร่างการวิจัยเพื่อขอรับทุนจากส่วนกลางหรือสภาวิจัยแห่งชาติเนื่องจากไม่มีประสบการณ์ในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย ควรมีพี่เลี้ยงในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยและประสานงานส่งข้อเสนอเป็นชุดโครงการวิจัยของวิทยาลัย

8. แหล่งค้นคว้าทางวิชาการในพื้นที่มีน้อย ควรมีการจัดทำบอร์ดแนะนำแหล่งทุนวิจัย และเว็บไซต์ ของหน่วยงานที่รวบรวมผลงานวิจัย ทั้งสถาบันการศึกษา หน่วยราชการ อาจจัดพิมพ์ไว้ในคู่มือการจัดการงานวิจัย และคู่มือการทำโครงการของนักเรียนนักศึกษา ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลได้มากขึ้น

ตอนที่ 2 ผลการดำเนินกิจกรรมและสรุปบทเรียนจากการดำเนินงาน

สรุปผลกิจกรรมที่ 1 จากการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการและระดมความคิดเห็นประเด็น“การบูรณาการการวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับการเรียนการสอนและการบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่” ได้แนวทางบูรณาการตามลักษณะของคณะวิชาและนำมาเรียงลำดับความสำคัญ ความเป็นไปได้ และสอบถามความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรม ได้ข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

ข้อมูลจากการระดมสมอง

1. ให้งานวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นเลขานุการ หน่วยจัดการงานวิจัยเข้าชุมชนพร้อมกับงานฝึกอบรมระยะสั้น งานหลักสูตรพิเศษ หรือ ฝากแบบสอบถามฝากไปกับคณะทำงานที่ไปฝึกอบรมในชุมชนเพื่อรวบรวมประเด็นปัญหาของชุมชน มาพัฒนาเป็นโจทย์วิจัยให้ครูและนักศึกษาได้เลือก

ศึกษาตามความสนใจก่อนลงพื้นที่จริง ส่วนการศึกษาความเป็นไปได้และพัฒนาโจทย์วิจัยเป็นโครงการควร เชิญหน่วยงานท้องถิ่น เช่น อบต. เทศบาล หรือตัวแทนชุมชนมาประชุม หรือนำเสนอปัญหาของชุมชนในวิทยาลัย (ตามปกติหน่วยงานต่างๆ จะมาใช้ห้องประชุม หรืออาคารของวิทยาลัยอยู่แล้ว)

3. ควรมีการกำหนดช่วงเวลาในการพัฒนาโจทย์วิจัยพร้อมกันโดยให้มีพี่เลี้ยงช่วยชี้แนะในการจัดทำ concept paper หรือข้อเสนอโครงการวิจัย และช่วยขัดเกลาให้สมบูรณ์ เช่น อาจทำในช่วงหลังสอบปลายภาค ก่อนปิดภาคเรียนที่ 2 เพื่อให้ครูและนักศึกษามีเวลาไปศึกษาข้อมูล

4. ควรจัดห้องสำหรับให้ครูที่ทำวิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และ จัดทำเอกสารการวิจัย โดยมีพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา

5. ควรลดภาระงานมอบหมายของครูเพื่อให้มีเวลาศึกษาค้นคว้า และ ทำการวิจัย มากขึ้น

6. ควรมีการจัดงบประมาณสนับสนุนเป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ และค่าจัดทำรายงานการวิจัยแก่ผู้ทำโครงการ อย่างน้อย แผนกวิชาการ 2 ทุน (ส่วนผู้ที่ได้รับทุนอาจสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เช่น กระดาษ หมึกพิมพ์ หรือค่าถ่ายเอกสารเพื่อสร้างแรงจูงใจ) อาจมีการคัดเลือกข้อเสนอที่ดี มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและชุมชน เสนอต่อแหล่งทุนภายนอก

7. การจัดตารางเรียนจะต้องปรับแก้ให้เหมาะสม เนื่องจากครูต้องพานักเรียนนักศึกษาออกไปเรียนรู้ในชุมชน ถ้ามีเวลาเพียง 2 ชั่วโมงอย่างที่เป็นอยู่จะทำได้ยาก

8. ควรจัดอบรมเรื่องการวิจัยและพัฒนาอย่างเข้มข้น และแบ่งช่วงออกเป็นแต่ละหลักสูตร เช่น หลักสูตรการเขียนข้อเสนอโครงการ หลักสูตรการจัดทำ และใช้เครื่องมือวิจัย แบบต่างๆ หลักสูตรการจัดการความรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณ หลักสูตรการเขียนรายงานการวิจัย เป็นช่วงๆ ตามระยะเวลาที่ครูทำงานได้ โดยให้ครูได้ลงมือปฏิบัติจริงจากโครงการของตนเอง

ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ข้อมูลจากแบบสอบถามที่คณะวิจัยแจกให้ผู้ร่วมกิจกรรมตอบเพื่อตรวจสอบกับข้อมูลที่ไดจากการสนทนากลุ่ม คณะวิจัยได้นำมาวิเคราะห์และนำเสนอ แบ่งออกเป็น 6 แนวทาง ดังตาราง ที่ 1-6

1. แนวทางปฏิบัติการเชื่อมโยงการเรียนการสอน งานบริการชุมชนและงานวิจัยตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงความถี่ของแนวทางปฏิบัติในการเชื่อมโยงการเรียนการสอน งานบริการชุมชน และงานวิจัยตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากร ปีการศึกษา 2551

ลำดับ	แนวทางเชื่อมโยงการเรียนการสอนงานบริการชุมชนและการวิจัย	ความถี่
1.	ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบาย(ที่จริงใจและมั่นคง) ทิศทางการดำเนินงานของวิทยาลัยสนับสนุนงบประมาณวิจัยตั้งแต่เริ่มจนจบ	41
2.	ต้องประชุมทำความเข้าใจเรื่องการบูรณาการการสอน งานวิจัย งานบริการชุมชน และสนับสนุน/สร้างแรงจูงใจให้มีกำลังใจในการทำงานวิจัยร่วมกับการสอน	39
3.	จัดอบรมเพิ่มทักษะการวิเคราะห์ปัญหา พัฒนาโจทย์วิจัย และข้อเสนอโครงการวิจัยแล้วจัดการอบรมเป็นระยะ ๆ	36
4.	จัดอบรมเพิ่มทักษะการวิจัยให้แก่ครู นักศึกษา นอเทศติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงพัฒนา/ต่อยอด หรือคัดเลือกโครงการเด่น ๆ	35
5.	เชิญตัวแทนชุมชนเข้าร่วมเสนอปัญหาความต้องการที่สอดคล้องกับงานวิทยาลัย	33
6.	แต่งตั้งกรรมการตามความรู้ความสามารถเพื่อให้มีส่วนร่วม ส่งเสริมหรือผลักดันให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนร่วมกับการจัดการเรียนการสอน	33
7.	จัดวิชาโครงการ โครงการงาน โครงการวิทยาศาสตร์ร่วมกับงานฝึกอบรมในสถานศึกษาโดยให้งานบริการวิชาชีพร่วมวางแผนกับกับงานหลักสูตร	28
8.	ทำการวิจัยประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการบริการชุมชน และหลักสูตรฝึกอบรม	26
9.	สำรวจข้อมูลการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงงานบริการชุมชนและงานวิจัย	16
10.	ปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการวิจัยอาชีพเพื่อพัฒนาในชุมชน	11
11.	กำหนดโครงการสอนที่เกี่ยวกับชุมชนให้ชัดเจน แล้วลงมือปฏิบัติให้เหมือนกันทุกแผนกวิชา	5
12.	ปรับวิธีเรียนโดยน่านักศึกษาไปเรียนและใช้ทรัพยากรสร้าง พัฒนาอาชีพในชุมชน	5
13.	ควรมุ่งเน้นการนำผลการวิจัยไปฝึกอบรมด้านวิชาชีพเกษตรเพื่อประยุกต์ใช้ตามความต้องการของชุมชน	3
14.	จัดเทคโนโลยีสารสนเทศให้ค้นคว้าเพียงพอกับความต้องการของครูและนักศึกษา	2

จากตารางที่1 แสดงว่า วิสัยทัศน์ด้านการวิจัย การกำหนดทิศทางการวิจัยของสถานศึกษาชัดเจนและสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องจริงจังของฝ่ายบริหารสำคัญที่สุด และการประชุมทำความเข้าใจเรื่องการบูรณาการโดยให้งานวิจัยพัฒนา งานหลักสูตรการสอนฯ และงานบริการชุมชนเข้าร่วม การสนับสนุนหรือสร้างแรงจูงใจให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนต้องมีการอบรมเพิ่มทักษะวิจัย พัฒนาโจทย์และข้อเสนอโครงการวิจัยเป็นระยะและแต่งตั้งกรรมการส่งเสริมการทำวิจัย บูรณาการวิชาโครงการ โครงการวิทยาศาสตร์กับการฝึกอบรมระยะและบริการชุมชนโดยจัดทำโครงการสอน

เป็นแนวเดียวกัน ให้นักศึกษาเรียนร่วมกับการพัฒนาอาชีพในชุมชนและศึกษาสัมฤทธิ์โครงการบริการชุมชนที่ผ่านมา การปรับหลักสูตรให้เอื้อต่อการวิจัยอาชีพในชุมชน การนำผลการวิจัยเผยแพร่ให้เกษตรกรประยุกต์ใช้ และการจัดหาแหล่งค้นคว้าให้เพียงพอกับความต้องการ

2. แนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยง งานบริการชุมชน งานวิจัย ดังตาราง

ตารางที่ 2 แสดงความถี่ของแนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงงานบริการชุมชน และงานวิจัยตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากร ปีการศึกษา 2551

ลำดับ	แนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงงานบริการชุมชนและการวิจัย	ความถี่
1.	จัดอบรมการวิจัยปฏิบัติการให้ครูที่รับผิดชอบงานบริการชุมชนและครูผู้สอน	31
2.	ประชุมแลกเปลี่ยนกับชุมชนเพื่อให้ครูมีโอกาสพัฒนาโจทย์วิจัยในชั้นเรียน	25
3.	ใช้เวลาในการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูอย่างพอเพียง ลดภาระงานอื่นลง	21
4.	นำวิธีการวิจัยมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน	21
5.	ทำแผนปรับปรุงหลักสูตร และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน	20
6.	ครูและนักศึกษาลงพื้นที่สำรวจปัญหาและความต้องการองค์ความรู้ร่วมกับชุมชน วิเคราะห์ปัญหาวางแนวทางการวิจัยที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอน	19
7.	จัดประชุมปฏิบัติการเขียนโครงการวิจัยในชั้นเรียนโครงการโครงงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียน นักศึกษา	19
8.	สอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการงานวิจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน	7
9.	วางแผนปฏิบัติร่วมกันทุกแผนกวิชาให้กรรมการหน่วยจัดการเป็นที่ยอมรับ	5

จากตารางที่ 2 แสดงว่า แนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงงานบริการชุมชน และงานวิจัยที่สำคัญที่สุดคือ การอบรมการวิจัยปฏิบัติการและให้ครูมีเวลาทำวิจัยในชั้นเรียน โดยสนับสนุนครู นักศึกษาลงพื้นที่เพื่อสำรวจปัญหาความต้องการองค์ความรู้ร่วมกับชุมชน พัฒนาโจทย์วิจัย และนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการเรียนร่วมกับชุมชน ปรับปรุงหลักสูตรให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย มีคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการงานวิจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และการวางแผนปฏิบัติการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการทำโครงการ/โครงงานของนักศึกษา วชท.แพร่ ที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน ดังตาราง

ตารางที่ 3 แสดงความถี่ของแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาโครงการของวท.แพร่
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากร ปีการศึกษา 2551

ลำดับ	แนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาโครงการวท.แพร่	ความถี่
1.	ประชุมชี้แจงให้นักศึกษาทราบถึงความสำคัญของวิชาโครงการและการจบหลักสูตร	29
2.	สอนกระบวนการวิจัยก่อนให้ไปสำรวจปัญหาชุมชนในประเด็นที่เกี่ยวข้อง	29
3.	จัดประชุมเชิงปฏิบัติการฝึกทักษะการพัฒนาโจทย์วิจัยชุมชนให้ครูและนักศึกษา	29
4.	จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเขียนข้อเสนอโครงการให้นักศึกษาและครูที่ปรึกษา	29
5.	นำนักศึกษาเข้าชุมชนเพื่อหาโจทย์ที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน	21
6.	นำนักศึกษาไปร่วมเรียนรู้กับโครงการวิจัยที่กำลังดำเนินการอยู่ในชุมชน	21
7.	นำนักศึกษาไปดูงานโครงการในชุมชนนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกัน	21
8.	นักศึกษาและครูที่ปรึกษานำปัญหาชุมชนมาวิเคราะห์แล้วทำโครงการ	21
9.	ตั้งคณะกรรมการประเมินข้อเสนอโครงการคัดเลือกข้อเสนอที่ควรได้งบประมาณสนับสนุน	15
10.	วิทยาลัย/แผนกวิชาจัดงบประมาณสนับสนุนโครงการ(ที่มีผลการประเมินดีเด่น)	15
11.	ให้ชุมชนเป็นที่ปรึกษาร่วมในโครงการที่ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	9
12.	นำปัญหาทางการเกษตรในชุมชนมาศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อเผยแพร่	1
13.	ให้นักศึกษาทำระบบข้อมูลท้องถิ่น นำมาวิเคราะห์ ต่อยอด/ทำโครงการระยะยาว	1

จากตารางที่ 3 พบว่า แนวทางการจัดการเรียนวิชาโครงการตามความเห็นของฝ่ายบริหาร ครูและบุคลากร เช่น ให้นักศึกษารู้และเข้าใจว่าวิชานี้สำคัญต่อการจบหลักสูตร ต้องให้นักศึกษารู้กระบวนการวิจัย ได้ฝึกพัฒนาโจทย์และเขียนข้อเสนอโครงการ มีการนำนักศึกษาไปเรียนรู้ในชุมชนหรือโครงการวิจัยที่กำลังดำเนินการในชุมชน ควรมีการตั้งคณะกรรมการประเมินข้อเสนอโครงการและจัดงบประมาณสนับสนุน(โครงการที่มีผลการประเมินดีเด่น) ให้ชุมชนเป็นที่ปรึกษา ร่วมในโครงการที่ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา และควรนำปัญหาทางการเกษตรในชุมชนมาศึกษาวิจัยเพื่อเผยแพร่ หรือให้นักศึกษานำข้อมูลท้องถิ่นมาวิเคราะห์ ต่อยอด/ทำโครงการระยะยาว เป็นต้น

4.แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือตามนโยบาย สอศ.
(วิจัยในชั้นเรียน) ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงความถี่ของแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นเครื่องมือ
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากร ปีการศึกษา 2551

ลำดับ	แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นเครื่องมือตามนโยบาย สอศ.	ความถี่
1.	สอนแบบจับมือให้ทำเป็นทุกคนโดยจัดเป็นช่วงตั้งแต่การหาโจทย์ เขียนโครงการ ลงมือทำและประชุมครั้งต่อไปเพื่อทำต่อหรือปรับปรุง	23
2.	แจ้ง ให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนทุกคน จัดอบรมความรู้ด้านการทำวิจัยให้ครูเข้าใจ กระบวนการวิจัย การพัฒนาโจทย์ และขั้นตอนการทำวิจัยรวมทั้งหมด	23
3.	กำหนดแผนพัฒนาการเรียนการสอนของวิทยาลัยให้เป็นรูปแบบเดียวกัน โดยปรับ หลักสูตรรายวิชาให้เอื้อต่อการบูรณาการ	22
4.	จัดหาแหล่งทุน อุดหนุนให้กับครูและนักศึกษา	22
5.	ให้เวลาครูผู้สอนในการทำวิจัยอย่างต่อเนื่องและเพียงพอโดยลดชั่วโมงสอนหรือ งานอื่นให้น้อยลง เน้นทำการวิจัยอาชีพที่ถนัดสู่ชุมชน	22
6.	แต่งตั้งกรรมการดำเนินงานใช้การวิจัยในแต่ละวิชาและจัดส่งต่อฝ่ายบริหาร	21
7.	อบรมผู้สอนและผู้เรียนหรือผู้จัดทำโครงการพร้อมกันเพื่อให้เข้าใจตรงกัน	9
8.	สังเคราะห์งานวิจัยที่ผ่านมาเลือกหัวข้อที่มีผู้สนใจมาก ๆ มาพัฒนาต่อยอด	6

จากตาราง 4 พบว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นเครื่องมือตามนโยบาย สอศ.ตามความเห็นของผู้บริหาร ครูและบุคลากร เช่น แจ้งให้ครูทุกคนว่าต้องทำวิจัย อบรมปฏิบัติการเรื่องการค้นหาปัญหาและโจทย์วิจัย กระบวนการและขั้นตอนการทำวิจัย เขียนโครงการวิจัย ติดตามสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปรับปรุง จัดทำแผนพัฒนาการเรียนการสอนของวิทยาลัยโดยปรับหลักสูตรรายวิชาให้เอื้อต่อการบูรณาการ จัดหาทุนให้ครูและนักศึกษา ลด ชั่วโมงสอนและงานอื่นเพื่อให้ครูมีเวลาทำวิจัยเน้นทำการวิจัยอาชีพสู่ชุมชน แต่งตั้งกรรมการดำเนินงานใช้การวิจัยและ รายงานฝ่ายบริหาร อบรมครู นักเรียนพร้อมกันเพื่อให้เข้าใจตรงกัน สังเคราะห์งานวิจัยที่ผ่านมาเพื่อการพัฒนาต่อยอด เป็นต้น

5. ประเด็นปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สรุปดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงความถี่ของประเด็นปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
ครู และบุคลากร ปีการศึกษา 2551

ลำดับ	ประเด็นปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน	ความถี่
1.	การพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียนให้รักเรียน	14
2.	การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดแก่ตัวผู้เรียน	14
3.	วิจัยสื่อการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาที่สอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ	14
4.	ปัญหาการเรียนเกินร้อยละ 20 ของเวลาเรียน และการออกกลางคัน	13
5.	ความสนใจเรียน ปัญหาและการแก้ปัญหาการทดสอบตามจุดประสงค์ ไม่ผ่าน	13
6.	ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียน	13
7.	ผู้เรียนขาดทักษะชีวิต เรียนโดยไม่คิดถึงการประกอบอาชีพ ขาดทักษะการทำงาน	11
8.	การพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต	11
9.	การพัฒนาทักษะผู้เรียนด้วยกิจกรรม อ.ก.ท.	4
10.	การสอนวิชาโครงงานวิทยาศาสตร์โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป	1
11.	การเก็บและสืบค้นข้อมูลเพื่อการเรียนที่มีประสิทธิภาพ	1
12.	ศึกษาสื่อ นวัตกรรมในการเรียนการสอนของนักเรียน	1
13.	ความพึงพอใจในการเข้าชั้นเรียน	1
14.	การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านสถิติเพื่อการทำโครงการ	1
15.	การเขียนและการอ่านภาษาอังกฤษในวิชาการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์	1
16.	ศึกษาปัญหานักเรียนมีผลการเรียนทฤษฎีงานไฟฟ้าเบื้องต้นต่ำ	1
17.	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อสื่อเทคโนโลยี	1
18.	พัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับปวช. 2	1
19.	ความรับผิดชอบในการเรียนวิชาภาคปฏิบัติ	1
20.	การบูรณาการเรียนการสอนเรื่องสิ่งแวดล้อม ชยะและ ปุ๋ยอินทรีย์ในวิทยาลัย	1

จากตารางที่ 5 พบว่า ประเด็นปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันตามสภาพรายวิชา สามารถจัดกลุ่มได้คือ ปัญหาพฤติกรรมผู้เรียน เช่นความสนใจใฝ่รู้ ความรับผิดชอบ การขาดเรียน การออกกลางคัน ปัญหาสื่อการสอน ปัญหาคุณภาพการเรียนการสอน เช่น การสอนภาคทฤษฎี และปฏิบัติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะทางภาษา สถิติและการวัดผลประเมินผล ปัญหาคุณภาพผู้เรียน เช่น ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิต คุณธรรมจริยธรรมและเป้าหมายการประกอบอาชีพ และปัญหาคุณภาพชีวิตนักเรียนหอพักโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต เป็นต้น

6. แนวทางการสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่
ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 6 แสดงความถี่ของแนวทางการสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากร ปีการศึกษา 2551

ลำดับ	แนวทางการสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน	ความถี่
1.	งบประมาณเป็นรายวิชาหรือรายบุคคลโดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี	24
2.	ที่ปรึกษา นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ผู้เชี่ยวชาญติดตามประเมินผลและแนะแนวทางอย่างต่อเนื่องจนครูทุกคนทำได้	21
3.	แรงจูงใจที่เป็นรูปธรรมเช่นงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รางวัล วัสดุการเรียนการสอน โดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาบุคลากรของวิทยาลัย	21
4.	อบรมบุคลากร ให้ความรู้และตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียนให้มากและต่อเนื่อง	18
5.	การสนับสนุนส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียน	18
6.	ให้ความสนใจในการพานักศึกษาไปสืบค้นข้อมูลในชุมชน	7
7.	ให้โอกาสและเข้าใจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน	3
8.	ข้อมูลนำทาง เอกสาร กระดาษ และงบประมาณสนับสนุนต่อยอด	1
9.	รวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนนำมาสร้างคำถามงานวิจัย	1

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ส่วนใหญ่เห็นว่าวิทยาลัยควรสนับสนุนครูทำวิจัย ด้านงบประมาณ ด้านความเข้มแข็งทางวิชาการ เช่น ที่ปรึกษา นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะ และสร้างแรงจูงใจด้วยการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุและสื่อการเรียนการสอน มีแผนพัฒนาบุคลากรของวิทยาลัย อบรมบุคลากร สนับสนุนความรู้ และตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียน และสนับสนุน ส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

สรุปผลกิจกรรมที่ 2 การประชุมคณะนักวิจัยในโครงการ ทบทวนวัตถุประสงค์โครงการ บทบาทนักวิจัย และร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. การดำเนินโครงการของกลุ่มแหม่ม ซึ่งเซ็นสัญญาแล้ว คณะวิจัยจะเข้าชุมชนไปพบนักวิจัยในพื้นที่ และทำความเข้าใจบทบาทของแต่ละคน โดยอาจารย์วันดา และคุณสำลี เป็นหัวหน้าโครงการร่วมกัน กิจกรรมแรกที่จะทำคือการประชุมทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการ และวางแผนศึกษาสภาพของกลุ่มแหม่ม ในการประชุมครั้งแรกจะมีพี่เลี้ยงจากสกว. คือ คุณพรทิว และคุณอาภา มาช่วย แต่บทบาทหลักคือ คณะวิจัยทุกคน อาจารย์ คิวพร จะชวนคุยในเรื่องกระบวนการผลิตการจำหน่าย ปัญหาของกลุ่ม อาจารย์วันดาจะเป็นคนชวนคุย

ตั้งคำถาม ชวนให้ชาวบ้านคุย อาจารย์พิไลพร จะดูแลนักศึกษาที่เตรียมอาหารและจัดทำเอกสาร จัดบันทึกการประชุมโดยมีนักศึกษาวิชาภาษาไทยช่วยจัดบันทึกคำพูดรายบุคคล สังเกตเห็นว่า อาจารย์พิไลพร ให้ความสนใจกับการเตรียมอาหารมากกว่าการดูแลนักศึกษาจัดบันทึกการประชุม

2. โครงการกลุ่มปฎิบัติอินทรีย์ กำลังอยู่ในระหว่างการเสนอเอกสารเชิงหลักการ และมีข้อสังเกต จาก สกว. ว่า โจทย์ ยังไม่แหลมคมพอ สภาพปัญหาเป็นปัญหาการบริหารจัดการเป็นส่วนใหญ่ เป็นไปได้หรือไม่ว่าจะเอาปัญหาการบริหารจัดการมาเป็นประเด็นหลัก และปรับแก้ข้อเรื่องให้สอดคล้องกัน ซึ่งอาจารย์สมศักดิ์ จะนัดหมายกลุ่มคุณพองจันทร์ ลุงอำนาจ และคณะมาระดมความคิดปรับแก้ข้อเสน่อีกครั้ง โดยจะกำหนดวันเพื่อให้พี่เลี้ยงเข้าร่วมสังเกต และชี้แนะ

3. ในส่วนของทีมพี่เลี้ยง หัวหน้าโครงการได้ ชี้แจงบทบาทหน้าที่ กิจกรรมที่จะต้องทำ การเข้าทำงานในชุมชน โดยจะมีการประชุมคณะทำงานทุกครั้งก่อนทำกิจกรรม เพื่อวางแผนการทำงานทำความเข้าใจเป้าหมายของกิจกรรมว่าต้องการให้เกิดอะไร เมื่อทำกิจกรรมนั้นๆ แล้ว จะต้องมาประชุมสรุปผลร่วมกัน นอกจากนั้นจะต้องร่วมประชุมกับโครงการย่อยเพื่อหนุนเสริม และเรียนรู้ร่วมกัน หากโครงการที่ยังไม่ได้รับทุนก็ต้องช่วยพัฒนาโจทย์ให้ชัดเจน และเมื่อได้โจทย์ที่ชัดเจนแล้วก็ช่วยดูเอกสารเชิงหลักการ หรือข้อเสนอนจนได้รับทุน ทีมพี่เลี้ยงจะต้องดูว่าเมื่อได้ทุนแล้วนักวิจัยยังขาดความรู้ ทักษะวิจัยท้องถิ่นในเรื่องใด ก็จะต้องช่วยหนุนเสริม โดยทีมพี่เลี้ยงจะต้องคุยกันหลังจากร่วมกิจกรรม โดยแบ่งหน้าที่ ดังนี้

อาจารย์อภिरดา ม่วงทอง ทำหน้าที่บันทึกภาพและจัดรวบรวมข้อมูล/ข้อสรุปที่ได้ จัดทำสารสนเทศ และนำข้อมูลประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ของวิทยาลัย

อาจารย์พัชรินทร์ (คณธณันท์ ดีอุต) ทำหน้าที่บันทึกข้อมูลจากเวที อาจต้องใช้เครื่องบันทึกเสียงช่วย โดยหัวหน้าโครงการได้จัดทำเอกสารแนวทางการจับประเด็นและการวิจัยเชิงคุณภาพให้คณะวิจัยทุกคน ในกรณีการบันทึกเทปต้องมีการวางแผนผังการนั่งของผู้เข้าร่วมเวทีเพื่อจะทราบว่ “ประโยคโดนใจ” เป็นของใคร และสื่อให้เห็นถึงอะไร บ้าง

คุณรัชนี ประกาศซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่การเงินของวิทยาลัย มีภารกิจมาก แต่ยินดีช่วยดูแลในเรื่องการเงิน โดยจะช่วยตรวจสอบเอกสารการเงินของโครงการ และโครงการลูก เพื่อให้ถูกต้อง

ส่วนรองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาการศึกษา อาจารย์รัศมี มณีศักดิ์ จะเป็นผู้นำเปิดเวทีและนำเสนอข้อมูลเชิงนโยบาย บทบาทของวิทยาลัย สิ่งที่วิทยาลัยกำลังดำเนินการร่วมกับชุมชนและแนวทางการขอรับการสนับสนุนด้านวิชาการ และการบริการวิชาชีพ ที่เชื่อมโยงกับโครงการวิจัย

หัวหน้าโครงการทำหน้าที่ชวนคุย วิทยากรกระบวนการ และผู้สนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งในโอกาสต่อไป จะปรับเปลี่ยนบทบาทให้คณะทำงานได้ฝึกทักษะทั่วกัน และเนื่องจากการจัดบันทึกข้อมูลในเวทีในระยะแรกอาจเป็นเรื่องใหม่สำหรับอาจารย์พัชรินทร์ จึงขอให้อาจารย์วันดา ซึ่งสอนภาษาไทยนำนักศึกษาในรายวิชาภาษาไทยมาช่วยจัดบันทึกโดยประกบผู้ร่วมเวทีเป็นคนๆไป และขอให้อาจารย์วันดา เป็นคนทำ mind map. ในระหว่างการแลกเปลี่ยนด้วย

โดยภาพรวมการประชุมคณะวิจัย ผู้ร่วมประชุมมีความกระตือรือร้น และซักถาม และมีข้อที่ทุกคนกังวลตรงกันคือ การประชุมประจำเดือน อาจจะกำหนดวันแน่นอนไม่ได้เนื่องจากชั่วโมงว่างของครูไม่ตรงกัน และการนัดหมายล่วงหน้าบางครั้งอาจไม่ได้ผลเนื่องจากวิทยาลัยอาจมีกิจกรรมที่ครูทุกคนต้องเข้าร่วม บางคนมีภารกิจจำเป็นอื่น อาจต้องนัดหมายนอกเวลา

สรุปผลกิจกรรมที่ 3 การประชุมนักวิจัยในโครงการและคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยเพื่อทำความเข้าใจ “การจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น บทบาทของนักวิจัยและบทบาทของชุมชน” และร่วมกำหนดแนวทางการ ดังนี้

1. ที่ผ่านมาคณะกรรมการหน่วยจัดการ มีบทบาทในการขับเคลื่อนระบบจัดการงานวิจัยค่อนข้างน้อย เนื่องจากภาระงานของหัวหน้าแผนกวิชา และหัวหน้างานมีมากอยู่แล้ว บทบาทการขับเคลื่อนงานส่วนใหญ่จะมาจากหัวหน้างานวิจัยและพัฒนาซึ่งจะเป็นผู้จัดเตรียมข้อมูล ต่าง ๆ เพื่อแจ้งที่คณะกรรมการทราบและตัดสินใจดำเนินการ โดยสั่งการให้งานวิจัยและพัฒนาเป็นผู้ประสานผู้เกี่ยวข้องอีกทีหนึ่ง หากคณะกรรมการมีส่วนร่วมแต่ต้นจะทำให้มีแรงขับเคลื่อนมากกว่าที่เป็นอยู่

2. แม้ว่าวิทยาลัยจะมีคำสั่งแต่งตั้งมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบประจำปี แต่ไม่มีการประชุมคณะกรรมการแต่ละฝ่าย จึงเพื่อ ทำความเข้าใจและระดมสมองในประเด็น “การจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น บทบาทของนักวิจัยและบทบาทของชุมชน” และร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ไม่มีการขับเคลื่อนเชิงระบบ

3. วิชาโครงการของนักศึกษาปวส.มีระบบการจัดการแตกต่างกันในแต่ละแผนกวิชา ขั้นตอนและรูปแบบการทำโครงการต่างกันขึ้นอยู่กับสถาบันที่ครูผู้สอนเรียนจบมา ควรหาทางปรับให้เป็นแนวทางเดียวกันมีมาตรฐานการตัดสินผลการเรียนเหมือนกัน และมีการรายงานผลการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเสนอผู้อำนวยการเพื่ออนุมัติผลการเรียน

4. จำนวนงานวิจัยในชั้นเรียนของครูลดลงเหลือเพียง 4-5 เรื่องต่อปี จากเดิมที่วิทยาลัยกำหนดให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนภาคเรียนละ 1 รายวิชา ซึ่งส่งผลต่อตัวชี้วัดด้านคุณภาพการเรียนการสอน ควรมีมาตรการจูงใจให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนอย่างต่อเนื่อง

5. บทบาทของครูในการทำวิจัยร่วมกับชุมชนควรเป็นผู้จัดการเรียนรู้ในประเด็นที่ชุมชนต้องการเรียนรู้ หรือแก้ปัญหาของตน โดยอาจผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ชุมชนเป็นผู้นำเสนอปัญหา และร่วมหาแนวทางแก้ปัญหาและลงมือปฏิบัติโดยครูเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้เช่น การเก็บข้อมูล การลงมือทดลองปฏิบัติ การวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินผล และการใช้ผลการวิจัย ส่วนบทบาทของนักเรียนนักศึกษาในการทำโครงการควรมีการศึกษาปัญหาของชุมชน หรือปัญหาของผู้ปกครองเพื่อใช้เป็นหัวข้อในการศึกษา

6. แนวทางการดำเนินการวิทยาลัยฯควรจัดเวทีศึกษาสภาพปัญหาชุมชน โดยนำนักศึกษาไปเรียนรู้ในชุมชนที่วิทยาลัยออกไปบริการวิชาชีพ หรือเชิญชุมชนเข้ามาร่วมเสนอปัญหาในวิทยาลัย

สรุปผลกิจกรรมที่ 4 การลงพื้นที่สนับสนุนโครงการ “การพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มผลิตเห็ดบ้านปากป่านที่ที่ความสมดุลระหว่างความสุขกับเศรษฐกิจ” ดังนี้

การเตรียมความพร้อมลงพื้นที่ของคณะวิจัยยังไม่เพียงพอ ในการประชุมก่อนลงพื้นที่ไม่ได้แจ้งคณะทำงานเรื่องการแต่งกาย มีบางคนแต่งตัวเป็นทางการเกินไปทำให้ผู้ร่วมเวทีมีท่าทีอึดอัดไม่กล้าพูดคุย ส่วนบทบาทของนักวิจัยในโครงการ คนที่มีบทบาทจะเป็นทีมจากวิทยาลัย คือ อาจารย์วันดาและอาจารย์ศิวพร ส่วนหัวหน้าโครงการจากชุมชนคุณล้าลี ถือนิล ซึ่งเป็นประธานกลุ่มเห็ด ยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เช่นเดียวกับสมาชิกกลุ่มซึ่งเมื่อพูดถึงสภาพปัญหายังไม่แน่ใจว่าจะปรับเปลี่ยนพัฒนาให้อยู่รอดได้ หากคนเดินตลาดป่วย หรือหยุดไปตลาด ทุกคนตั้งความหวังไว้กับคณะวิจัย “แล้วแต่หม่ออาจารย์เตอะ” ในด้านสภาพการดำเนินการของกลุ่มนั้น คณะวิจัยจากวิทยาลัยมีเพียงอาจารย์ศิวพร บุญคล้าย ที่คลุกคลีกับกลุ่มมาตั้งแต่ต้น และเห็นสภาพและขั้นตอนการผลิต ส่วนการจัดซื้อวัตถุดิบ การคิดต้นทุนราคาขายและการตลาด เพียงแต่ได้รับฟังจากการบอกเล่าของสมาชิกกลุ่ม ยังขาดข้อมูลที่จะเชื่อมโยงเป็นภาพใหญ่ของการบริหารจัดการจุดแข็งจุดพัฒนาของกลุ่ม การเตรียมความพร้อมด้านการบันทึกข้อมูลจากเวทีมีความพร้อมพอสมควรเนื่องจากอาจารย์วันดา แดนโพธิ์ หัวหน้าโครงการได้นำนักเรียนรายวิชาภาษาไทยมาช่วยจดบันทึกการสนทนา 4 คน ซึ่ง และทีมของโครงการพี่เลี้ยงซึ่งได้แก่อาจารย์อภิดา ทำหน้าที่บันทึกภาพ อาจารย์พัชรินทร์ จดบันทึก และคุณรัชนี้ช่วยตรวจสอบเอกสารการเงิน ในสำคัญรับเงิน แม้จะกำหนดหน้าที่ล่วงหน้าแล้วก็ยังตื่นเวที จึงยังไม่ได้แสดงบทบาทอะไร นอกจากเป็นผู้ร่วมประชุม

จากการพูดคุยพบว่า คณะทำงานยังมีข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของกลุ่มไม่เพียงพอ คุณปุ๋ย และคุณนุ้ย จึงเสนอแนะให้หัวหน้าโครงการคืออาจารย์วันดาเข้าไปร่วมสังเกตการณ์และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในวันที่กลุ่มทำการผลิต จึงนัดหมายกันก่อนปิดประชุม

สรุปผลกิจกรรมที่ 5 การลงพื้นที่ร่วมกับหัวหน้าโครงการกลุ่มเห็ด เพื่อศึกษาสภาพศักยภาพด้านการผลิต บรรจุภัณฑ์และการจำหน่ายของกลุ่มเห็ดเพิ่มเติม ดังนี้

ผลการดำเนินการพบว่าหัวหน้าโครงการในส่วนของวิทยาลัยคืออาจารย์วันดา มีทักษะในการเข้าชุมชนดี สามารถเข้ากับคณะทำงานของกลุ่มได้ดีมาก กลุ่มมีความไว้วางใจ อาจารย์วันดาและผู้วิจัยได้ร่วมกับสมาชิกทำงานตั้งแต่การปอกกระเทียม เตรียมถุง และใบตอง และร่วมทำเห็ดในวันรุ่งขึ้น ได้สังเกตการณ์ทำงานทุกขั้นตอนพบว่า สมาชิกทุกคนรู้หน้าที่และส่งต่อกันได้ดี ตั้งแต่การเตรียมเนื้อเห็ดและหนังหมู ชนทำงาน อาจารย์วันดาก็ชวนคุยถึงบทบาทหน้าที่ของทุกคน ทำให้ทราบว่าประธานกลุ่ม คือ คุณล้าลี ถือนิลเป็นคนจัดซื้อวัตถุดิบ และนำสินค้าไปขายและนำเงินมาส่งให้คุณสงกรานต์เก็บทำบัญชี ส่วนการกำหนดวันผลิต ขึ้นอยู่กับจำนวนเห็ดที่ขายไปและคงเหลือทั้งคุณสงกรานต์และคุณล้าลี จะเป็นคนนัดหมาย สมาชิกคนอื่นๆ เพราะทุกคนจะมาซื้ออาหารสดที่ร้านของทั้งสองคนเป็นประจำทุกวัน

จากการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมของหัวหน้าโครงการพบว่า สถานที่เตรียมงานเป็นห้องเก็บของ ปุ๋ยคอกน้ำมัน ยังไม่ถูกสุขอนามัย ไม่มีที่เตรียม และอ่างล้างวัสดุอุปกรณ์ ทุกคนนั่งทำงานกับพื้น การล้างหน้ามือใช้กาละมังวางบนพื้นดินใช้น้ำจากสายยางล้าง การสับหมูก็วางเขียงบนพื้น ด้านวัตถุดิบในการผลิตพบว่ามาจากภายนอกชุมชนแทบทั้งหมด เช่น หมู กล้วยพลาสติก ยาง ใบตอง พริกชี้หนู มีการใช้มากและต้องซื้อจากตลาดเป็นส่วนใหญ่ อาจารย์วินดาคุยกัณถึงความเป็นไปได้ที่สมาชิกจะปลูกต้นกล้วย และพริกไว้ตามที่ว่างข้างบ้านหรือในสวนครอบครัวละ 4-5 ต้น จะลดค่าใช้จ่ายส่วนนี้ได้บ้าง แต่สมาชิกจะบอกว่า ไม่มีน้ำปลูกได้ก็ไม่พอใช้ หรือ ที่บ้านเลี้ยงไก่ ปลูกเท่าไรไก่ก็จิกกินหมด แต่ยังสมาชิกคือป้าวิไล ยินดีจะนำกล้วยพริกจากสวนมาแจกให้ (จากจุดนี้ผู้วิจัยเสนอแนวคิดว่าจะพาทีมไปดูงานเพื่อให้เห็นตัวอย่างจากกลุ่มอื่นก่อน)

สรุปผลกิจกรรมที่ 6 กิจกรรมเติมเต็มความรู้ แนวคิด หลักการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ดังนี้ มีการสรุปหลักการ และประเด็นต่าง ๆ ร่วมกัน คือ การวิจัยเพื่อท้องถิ่นมีหลักการว่าปัญหาต้องเป็นปัญหาของชุมชน คนในชุมชนต้องเป็นผู้รู้และเข้าใจปัญหา และคนในชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไข มีบทบาทเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหา โดยนักวิจัยจากภายนอกเป็นพี่เลี้ยงหรือสนับสนุนการเรียนรู้ ดังนั้นบทบาทของนักวิจัยจึงเป็นวิทยากรกระบวนการ ร่วมจัดการความรู้และเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ข้อมูลที่จำเป็นให้กับชุมชน

ผู้ร่วมกิจกรรมได้แนวคิด หลักการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และเกิดแรงจูงใจอยากลงมือทำ โดยเฉพาะอาจารย์รัชชัย ไสสะอาด ซึ่งสนใจโครงการด้านสิ่งแวดล้อมจะเข้าพื้นที่ร่วมกับคณะวิจัยเพื่อพัฒนาโจทย์ปัญหาการเผาถ่านในชุมชนเพื่อทำข้อเสนอโครงการ

ผลการจัดกิจกรรมที่ 7 การขยายผล “แนวคิด หลักการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น”สรุป ดังนี้

1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนมีความเข้าใจ สามารถนำแนวคิด หลักการดังกล่าวไปเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนและการบริการชุมชนของวิทยาลัย

2. มีการพูดคุยถึงจุดที่ควรพัฒนานักวิจัยที่ร่วมโครงการ ว่าส่วนใหญ่ยังไม่มีทักษะประสบการณ์การเก็บข้อมูลชุมชน พี่เลี้ยงควรจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะวิจัยประเด็น การวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วมเป็นลำดับแรก เพื่อให้ผู้ร่วมโครงการได้เห็นสภาพ และปัญหาของชุมชน พร้อมกับการพัฒนาทักษะการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาโจทย์ และข้อเสนอโครงการสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่ได้หัวข้อปัญหาที่จะทำการวิจัย

3. การช่วยกลุ่มเป้าหมายที่ได้โจทย์วิจัยและพัฒนาข้อเสนอโครงการไประดับหนึ่งแล้ว คือ กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ได้พัฒนาโจทย์ชัดเจนมากขึ้นเพื่อพัฒนาข้อเสนอโครงการ และขอรับทุนวิจัยต่อไป

4. ที่ประชุมเห็นชอบกับการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะวิจัยให้กลุ่มเป้าหมายใน ประเด็นการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม ในเดือนพฤศจิกายน

สรุปผลกิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพัฒนาทักษะวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้ครูและนักศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม” ดังนี้

ได้จัดการเรียนรู้เรื่องการวิจัยเพื่อท้องถิ่นโดยพี่เลี้ยงคือคุณพรทวิ ยอดมงคล และ คุณอาภา พงษ์ศิริแสน มีกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย การระดมสมองเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วม การเตรียมตัว และวางแผนชุมชนเพื่อจัดกิจกรรมวิเคราะห์ชุมชน โดยใช้พื้นที่ตำบลไทรย้อย โดยหัวหน้าโครงการได้ประสานกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อยในการเชิญกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ตัวแทนกลุ่มอาชีพ และภูมิปัญญาในหมู่บ้าน ในวันที่ 1 ธันวาคม 2551 ที่วัดศรีเกษม เมื่อคณะทำงานไปถึง พบว่ากลุ่มเป้าหมายที่นัดไว้นาน้อย คุณฟองจันทร์ คำแปงใจ ประธานกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์จึงติดตามสอบถามพบว่ากลุ่มเป้าหมายไม่ได้รับหนังสือเชิญ จึงไม่ได้มาตามนัด และส่วนใหญ่ออกไปทำกิจกรรมนอกพื้นที่แล้ว จึงแก้ปัญหาด้วยการ เชิญชวน ผู้เฒ่าผู้แก่ที่มาวัด ดังนั้นเมื่อถึงกิจกรรมแบ่งกลุ่มวิเคราะห์ชุมชน ตามแผนที่วางไว้จึงต้องปรับเปลี่ยนหัวข้อไปบ้างเนื่องจากตัวผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุจึงเป็นการศึกษาความเป็นมา ประวัติของชุมชน ทรัพยากรของชุมชนแทนประเด็นที่ตั้งไว้เดิมคือการศึกษาสภาพการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพในชุมชน ส่วนกลุ่มที่ชวนคุยเกี่ยวกับการทำแผนที่ชุมชนทั้งครูและนักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการพูดคุย กระตุ้นการมีส่วนร่วมจากผู้สูงอายุได้ดี ในทำนองเดียวกันในการนำเสนอผลการทำงานกลุ่ม คณะทำงานได้กระตุ้นให้ตัวแทนจากชุมชนเป็นผู้นำเสนอผลการทำงานกลุ่มซึ่ง พบว่าตัวแทนชุมชนถึงแม้จะเป็นผู้สูงอายุก็สามารถนำเสนอข้อมูลได้ดีและผ่อนคลายไม่ประหม่าหรือเคร่งเครียด วันสรุปผลการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม พี่เลี้ยงได้ขอให้ผู้ร่วมกิจกรรมทบทวนบทบาทแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จและอุปสรรค หรือจุดพัฒนา และประเมินตนเอง ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงความถี่ของประเด็นสิ่งที่ได้เรียนรู้ ตามความคิดของผู้ร่วมกิจกรรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้	ความถี่
1. การวิจัยร่วมกับชุมชน บทบาทนักวิจัยชุมชน การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การเตรียมตัวเข้าชุมชนและการปรับตัวเข้ากับชาวบ้าน /ความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย	19
2. กระบวนการมีส่วนร่วม/เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการประชุมแบบมีส่วนร่วม/การสร้างการมีส่วนร่วมการทำงานเป็นทีม การแบ่งหน้าที่และการทำงานร่วมกับชุมชน	17
3. เครื่องมือวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม	14
3. ได้เรียนรู้เทคนิคการชวนคุย การใช้คำถามกระตุ้นใช้ความคิด การบันทึกข้อมูลชุมชน	10
4. ทราบประวัติของชุมชน แผนที่ชุมชน/สภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชนและทรัพยากร	10
5. ได้เรียนรู้นอกห้องเรียนที่ไม่เคยทำมาก่อน	4

จากตารางพบว่า ผู้ร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้ บทบาทนักวิจัย การเตรียมตัว การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย กระบวนการมีส่วนร่วม การสร้างการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีมร่วมกับชุมชน เครื่องมือวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม เทคนิคการชวนคุย ได้ประวัติและแผนที่ชุมชน และได้

ออกไปเรียนรู้นอกห้องเรียน นอกจากนั้นผู้ร่วมกิจกรรมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบกพร่องหรือสิ่งที่ควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรมวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม ดัง ตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงความถี่ของประเด็นสิ่งที่ควรปรับปรุง ตามความคิดของผู้ร่วมกิจกรรม

สิ่งที่ควรปรับปรุง	ความถี่
1. ความพร้อมของผู้วิจัย / ผู้ร่วมวิจัยในการวางแผน/การประสานงานควรมีมากกว่านี้	11
2. เวลาในการเข้าชุมชนควรมีมากกว่านี้ เพิ่มเวลาเข้าชุมชนให้เพียงพอ ข้อมูลที่ได้รับไม่เพียงพอตามที่คาดหวัง	9
3. ช่วงเวลาจัดอบรมและลงพื้นที่ควรเหมาะสม/ ไม่มีการเรียนการสอน/ ผู้เข้าร่วมไม่มีสมาธิ	8
4. วัตถุประสงค์กลุ่มเป้าหมายโดยตรง และมีช่องตอบรับ/ปฏิเสธ ที่อยู่ โทรศัพท์ให้ส่งกลับได้	8
5. การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมควรแยกครูกับนักเรียนเพราะ บางครั้งนักเรียนไม่กล้าแสดงออก	6
6. ควรให้โจทย์คิดที่ชัดเจน การฝึกปฏิบัติ ควรกระตุ้นการเรียนรู้ในชุมชนมากกว่าการเขียน	5
7. การนัดหมายควรเผื่อเวลา(เช่นถ้าเริ่มกิจกรรม 9 โมงควรมี 8 โมง เพราะชาวบ้านมักมาสาย) แต่คณะวิจัยต้องตรงเวลาหรือไปก่อนเวลา	5
8. ควรมีเอกสารประกอบการบรรยายเพียงพอ และเหมาะสมกับวัยผู้เข้าอบรม	5
9. ผู้เข้าร่วมควรมีความหลากหลายวัย เช่น มีเด็กและเยาวชน คนทำงาน และผู้สูงอายุในสัดส่วนที่เหมาะสม	4

จากตารางแสดงว่าการจัดกิจกรรมครั้งนี้ผู้ร่วมกิจกรรมเห็นว่าผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยควรเตรียมความพร้อม โดยเฉพาะการประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง และควรจัดเวลาให้เพียงพอกับข้อมูลที่ต้องการ ควรเป็นเวลาที่ไม่มีมีการเรียนการสอน การนัดหมายควรมีกลุ่มเป้าหมายโดยตรง มีช่องตอบรับ/ปฏิเสธ ที่อยู่ โทรศัพท์ให้ส่งกลับ การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ การให้โจทย์คิดควรมีความชัดเจน การนัดหมายควรเผื่อเวลา และเอกสารประกอบการบรรยายต้องเตรียมให้เพียงพอ เนื้อหาเหมาะสมกับผู้เข้าอบรม และในการเชิญผู้ร่วมวิเคราะห์ชุมชนควรมีหลากหลายวัย

สรุปผลกิจกรรมที่ 9 การประชุมเตรียมความพร้อมให้นักวิจัยในกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ ในประเด็นแนวทางการพัฒนาการผลิต ดังนี้

กลุ่มแกนนำส่งเสริมความพร้อมในการจัดกิจกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มโดยเชิญชุมชน องค์กรท้องถิ่น สาธารณสุข โรงเรียนและชุมชนมาร่วมแลกเปลี่ยนในประเด็นการผลิต การพัฒนาคุณภาพหมักที่ผู้บริโภคต้องการ และแนวทางการขยายช่องทางการตลาด ส่วนโครงการปุ๋ยซึ่งกำลังอยู่ระหว่างการทำสัญญา นั้น คณะวิจัยจากชุมชนมีความตื่นตัว และต้องการคำแนะนำในการดำเนินโครงการ บทบาทของนักวิจัย ผู้วิจัยจึงได้จัดให้ระดมสมองในเรื่องการ

กำหนดบทบาท ของทั้งฝ่ายวิทยาลัยและฝ่ายชุมชนคือกลุ่มปู้ ให้มองเป็นภาพเป้าหมายตรงกัน โดยนำข้อมูลสภาพการบริหารจัดการที่เป็นอยู่ และเป้าหมาย ภาพที่ต้องการให้เกิดมาเปรียบเทียบ และสรุปร่วมกับปรับแผนการดำเนินการ และศึกษาศักยภาพของคณะวิจัยเพื่อกำหนดบทบาท ซึ่งพบว่า นักวิจัยชุมชนจากกลุ่มปู้มีศักยภาพในด้านการสื่อสาร การประสานความร่วมมือ และความสามารถในการพูดโน้มน้าวใจ มีภาวะผู้นำ ในขณะที่ นักวิจัยจากกลุ่มแหม่มจะเน้นเรื่องความพอเพียงและต้องการให้การผลิตในรูปแบบที่เคยทำมามากกว่าการเพิ่มปริมาณการผลิต โดยให้เหตุผลว่ากลุ่มมีข้อจำกัดเรื่องวัยและศักยภาพทางการตลาดของสมาชิก ซึ่ง หัวหน้าโครงการทั้งสองฝ่ายจะต้องไปวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกันต่อไป

สรุปผลกิจกรรมที่ 10 ลงพื้นที่ร่วมการจัดเวที “การจัดการแบบมีส่วนร่วม” ดังนี้

หัวหน้าโครงการคือคุณสำลี ถือนิล เล่าความเป็นมาของกลุ่มแหม่มบ้านปากป่าน สภาพการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคให้ผู้ร่วมเวทีรับทราบ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย กล่าวถึงบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพในชุมชนว่าที่ผ่านมา อบต. สนับสนุนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม แต่เมื่อติดตามประเมินผลพบว่า กลุ่มอาชีพเหล่านั้นไม่มีความยั่งยืน ทำให้งบประมาณที่ให้ไม่ทำให้กลุ่มพึ่งพาตนเองไม่ยั่งยืน มีปัญหาการบริหารจัดการ “ ตอนของงบประมาณก็เป็นกลุ่มดี ทำไปทำมา กลุ่มกลายเป็นกลุ่ม เอาเงินไปซื้อเครื่องครัว อุปกรณ์ ทำไปทำมา กลุ่มล้ม ข้าวของแบ่งๆ กันไปใช้ พอคนใหม่จะมาทำก็ทำโครงการขอซื้ออีก ก็นับหนึ่งใหม่ ทุกปี ” “ ...มีก็แต่กลุ่มแหม่มนี้แหละที่อยู่มาได้หลายปี ก็ถือเป็นหน้าตา อบต. อยากเห็นความยั่งยืนอย่างนี้ เรื่องการสนับสนุนเรายินดี เพราะลงทุนไม่สูญเปล่า...” “ อยากฝากเรื่องการตลาด ... คนเป็นแม่ค้าต้องยอมเสียเพื่อที่จะได้ ต้องรับฟังเสียงติ ไม่ใช่เขาติว่าไม่อร่อยแล้วไปโกรธเขา หรือเรียกให้เขาซื้อ พอเขาไม่ซื้อถือว่า พอเขาเอาของมาขายก็ไม่ซื้อของเขาบ้างเป็นการเอาคืน อย่างนี้ไปได้ยาก ... บางครั้งเราต้องยอมก่อน” เรื่องการสนับสนุนด้านงบประมาณ นายกอบต. ได้มอบหมายให้ สอ.บต. ประจำหมู่ที่ 7 ดูและเรื่องการทำโครงการสนับสนุน

จากนั้นคุณภักทริยา กาศโอสถ หัวหน้าสถานีอนามัยบ้านปากป่านได้ชวนคุยถึงกระบวนการผลิตที่ถูกสุขอนามัย และขั้นตอนการขอ อย.ว่าไม่ยาก กลุ่มสามารถปรับปรุงสถานที่ ขั้นตอนการผลิตให้เป็นอาหารปลอดภัยได้ ซึ่งสาธารณสุขมีหน้าที่สนับสนุนอยู่แล้ว “ ทุกปี เราจะสุ่มตรวจตัวอย่างอาหาร ที่ผลิตหรือจำหน่ายในชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้รับประทานอาหารที่ปลอดภัย เท่าที่ถามมา ขั้นตอนการผลิตของเราก็นับว่าปลอดภัยแล้ว แต่อาจต้องปรับปรุงอีกเล็กน้อย”

ป้าต่วนซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มเล่าว่า “ เราทำตามที่คุณครูสอน เวลาปรุงเสร็จจะบรรจุถุงก็กางมุ้ง ไม่ให้แมลงวันตอม ใส่ผ้ากันเปื้อน ใส่หมวกคลุมผม ...” และพูดถึงประเด็นความสุขกับเศรษฐกิจว่า “ ...วันไหนจะทำก็ต้องนัดหมายมาแคะกระเทียมกันล่วงหน้า 1 วัน วิไลต้องไปหาซื้อใบตอง บางทีก็ไปเอาที่สวนนายก พอถึงวันทำ ใครมีหน้าที่ทำอะไรก็มาทำ อย่างป้าต่วนนี้ทำ

หน้าที่ห่อ ถ้าเมื่อไหร่หลังกันนอนคุยกันหลายเมื่อไหร่ก็ลุกมาห่อกันอีก ...ถึงกลางวันก็ทำอาหาร ทำส้มตำ ล้าง (ไม่ใส่กุ้งแห้ง / ปูเค็ม) กินกัน...”

อาจารย์ตีพร พูดถึงการพัฒนาคุณภาพและการตลาด “ เรื่อง ปริมาณและรสชาติเป็นเรื่องสำคัญถ้าจะขยายตลาด ต้องซื้อของคนอื่นที่ขายดีชิม เปรียบเทียบรสชาติ ปริมาณดู แล้วมาปรับปรุงของเราอย่าลืมนำมาคำนวณต้นทุนด้วย ไม่อย่างนั้นก็จะได้วันละ 4 บาทเหมือนเดิม...”

อาจารย์วันิดา เสนอแนะว่าจากเวทีแลกเปลี่ยนผู้วิจัยในกลุ่มแผนมยังมองไม่เห็นจุดพัฒนา และแนวทางพัฒนาของตนเอง จึงชวนว่า ควรไปแลกเปลี่ยนกับกลุ่มอาชีพอื่นนอกพื้นที่เพื่อจะได้เห็นแนวทางการพัฒนาชัดเจนขึ้น ซึ่งที่ประชุมตกลงวางแผนไปเรียนรู้กับกลุ่มที่มีการบริหารจัดการที่เข้มแข็งในจังหวัดอุดรดิตถ์ ในเดือนมกราคม 2552

สรุปผลกิจกรรมที่ 11 การประชุมวิจัยกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารการเงิน วางแผนและกำหนดตัวคนทำงาน ดังนี้

การเตรียมความพร้อมของหัวหน้าโครงการซึ่งมี 2 คน คือ อาจารย์สมศักดิ์ สายตรง และ คุณพองจันทร์ คำแปงใจ โดยกำหนดตัวผู้เปิดบัญชี และผู้มีอำนาจเบิกจ่ายเงิน ด้านเอกสารการเงิน และใบลงชื่อต่าง ๆ ให้อาจารย์สมศักดิ์ เป็นผู้จัดทำ มอบให้คุณ แสงมอญ ทิพย์สังวาลย์ จัดทำบัญชีรับจ่าย และรวบรวมเอกสารการเงิน เข้าแฟ้ม ส่วนคุณกันยา เป็นผู้ประสานงานจัดเวทีวิจัย ฯ สรุปผลการประชุม คณะวิจัยทุกคนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และเข้าใจวิธีการจัดเก็บ และรวบรวมเอกสารการเงิน ทุกคนตื่นตัวที่จะได้เริ่มงานเป็นครั้งแรก

สรุปผลกิจกรรมที่ 12 ติดตามกลุ่มแผนมศึกษา “การจัดการแบบมีส่วนร่วม” ดังนี้

มีการศึกษาดูงาน ณ กลุ่มข้าวอินทรีย์ ตำบลวังดิน และ วิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ สมาชิกกลุ่มได้เห็นตัวอย่างการบริหารจัดการกลุ่มข้าวอินทรีย์ตำบลวังดิน เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มแผนมแล้ว สมาชิกกลุ่มเห็นว่าเป็นเรื่องยากเมื่อประเมินศักยภาพของกลุ่ม แต่สิ่งที่กลุ่มได้เรียนรู้คือ การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งพาตนเอง ในเรื่องอาหาร และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีใหม่ ในการเพาะปลูก เช่น ป่าต้นผู้ซึ่งปฏิเสธการปลูกพริกไว้ใช้ในกลุ่มมาโดยตลอด เมื่อเห็นการปลูกพริก มะเขือพวง มะเขือขื่น และถั่วฝักยาว ปลูกพริกไว้แล้ว ก็เริ่มเปลี่ยนใจคล้อยตาม “ ...อย่างนี้เอาไปปลูกพริกไว้ตามข้างรั้วได้... น้ำคูลูก(กระแป๋ง)เก่าบ้านเขาปะเลอะ(มีเยอะ)วิไลไปสวนอย่าลืมหาเอากล้าพริกมาเผื่อกันเด้อ ...” หรือ “...ถ้าบ้านใครไม่มีที่ดินก็มาเอามาปลูกรวมกันที่บ้านสงกรานต์ก็ได้...” “ ..เขาจะปลูกขายให้กลุ่ม...” “ ...ก็ซื้อจากทุกคนนั่นแหละ ...จะได้ของสด ๆ จากต้น เวียนเก็บไปก็ได้...” “ ..เห็นไหมว่าอาหารที่เขาเลี้ยงเราเอามาจากสวนทั้งนั้น ...”

หลังจากดูงานที่กลุ่มข้าวอินทรีย์แล้วกลุ่มได้ไปเรียนรู้จากวิสาหกิจชุมชน บ้านชนมเทียน เสวยในตัวเมืองอุดรดิตถ์ ได้แลกเปลี่ยนกับเจ้าของกิจการชนมเทียนเสวยในเรื่องการวิจัยพัฒนา

สินค้าภูมิปัญญาในครัวเรือน การขอ อย. และช่องทางการขอรับทุนสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สมาชิกส่วนใหญ่สนใจสอบถาม อาจารย์วันดา และอาจารย์ศิวพร คอยกระตุ้นให้ซักถาม และนำปัญหาของกลุ่มมาเป็นประเด็นคำถาม มีเพียงป้าเหนียม เท่านั้นที่ยังไม่มั่นใจว่าจะทำได้ โดยป้าเหนียมได้นำประเด็น เนื้อหุขึ้นราคา และแหนดมถ้ำเก็บไว้หลายวันจะเปรี้ยว “.... ถ้าทำมาก ผากเขาขาย แล้วไม่หมดเขาส่งคืน ก็ต้องขาดทุน หนุยังแพง ทุกวันนี้แทบไม่มีกำไรอยู่แล้ว ...”

จากการสังเกต และการพูดคุยกับคณะวิจัยจากชุมชน พบว่าทุกคนเกิดแรงบันดาลใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาพึ่งตนเอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต เช่นวางแผนจะปลูกพริกในกระถาง แต่ในส่วนของการทำงานที่ซับซ้อน เช่น การใช้เครื่องจักร ทุกคนจะเห็นตรงกันว่า “กลุ่มเฮาแสงบ่ถึง” (หมายถึงไม่มีทั้งแรงเงินแรงงาน) แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้จะได้มากกว่า “ได้เงินนั้ก แต่ก็ออกแรงมากก็ไม่ไหว...แก่แล้ว เยี้ยะเอาม่วน ปอกิน” (ได้เงินมากแต่ใช้แรงมากไม่ไหวเพราะแก่แล้ว ทำพอสนุก พอกิน)

สรุปผลกิจกรรมที่ 13 การเรียนรู้ร่วมกับนักศึกษาเครือข่ายเกษตรภาคกลาง เรื่อง “การจับประเด็น” ดังนี้

ได้นิยามความหมายของ นวัตกรรม (Inovation) คือเครื่องมืออุปกรณ์ วิธีการกระบวนการ การเกษตรใหม่ๆ ที่คิดขึ้น ส่วนสิ่งประดิษฐ์ (Invantion) คือสิ่งประดิษฐ์ที่คิดขึ้นมาใหม่ การวิจัย (Research) หมายถึงการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เชื่อถือได้

ได้ความรู้ที่จากการร่วมกิจกรรมเรื่องการจับประเด็น

การจับประเด็นหมายถึง การจับใจความสำคัญ การสรุปขยายย่อ การสรุปข้อมูลสั้นๆ ง่ายๆ ได้ใจความสำคัญทำให้ผู้อื่นอ่านอย่างเข้าใจ ความสำคัญของการจับประเด็นคือทำให้ สรุปได้อย่างรวดเร็วสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล ใช้ในการเรียน แหล่งที่มาเช่น ละคร ข้าว นิยาย เพลง การอ่าน สารคดี การสัมภาษณ์ การบรรยาย จากเหตุการณ์ วิธีการจับประเด็นได้แก่ การฟัง ดู อ่าน หลักการจับประเด็น ผู้ฟัง ผู้ดูต้องทำความเข้าใจสารที่ใช้สื่อออกมา ฟังเพื่อให้เห็นเบื้องหลังของความคิดของผู้พูด หาประเด็นหลัก

ส่วนที่ใช้ในการจับประเด็น Time line องค์ประกอบ เชิงเปรียบเทียบ เพื่อหาประเด็นหลักของเรื่องเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นอื่นๆ จัดลำดับเหตุการณ์ อุปสรรคของการจับประเด็นได้แก่ ความไม่เหมาะสมหรือไม่พร้อม เช่น ได้ยินไม่ชัดเจน เวลาไม่เหมาะสม อารมณ์ไม่ดี บรรยากาศไม่เอื้ออำนวย ไม่เข้าใจเนื้อหา ประสบการณ์ไม่พอ มีทัศนคติไม่ดี และไม่มีสมาธิ เป็นต้น

การพัฒนาทักษะจับประเด็นสามารถทำได้โดยฝึกใช้เป็นประจำ แลกเปลี่ยนกับคนอื่น นำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน เราจับประเด็นไปเพื่อฝึกฝนตนเอง สะสมประสบการณ์ เล่นสื่ในการมองเห็นและแยกแยะสิ่งต่างๆ เพื่อใช้ได้ทุกที่ทุกสถานการณ์

การจับประเด็นได้ดีต้องมียอดประกอบคือ มีสมาธิ มีประสบการณ์ ความรู้ ทักษะ สติ ความตั้งใจ ทักษะที่ดี และอคติ ความรู้สึก ความรอบรู้ ประสิทธิภาพการรับฟัง การวิเคราะห์ที่ดี ความจับใจความสำคัญ ความพร้อมทางกาย สุขภาพ ความยากง่ายของเนื้อหา บรรยากาศ ฐานคิด/ความเชื่อหมายถึง หลักคิด/ความเชื่อ มุมมอง กระบวนทัศน์ การให้คุณค่า ฐานความรู้ หมายถึง การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การค้นคว้า การติดตาม ฐานประสบการณ์หมายถึง พื้นฐานชีวิต ประสบการณ์ หน้าที่ทำงาน ฐานจิต เช่น ความเที่ยงธรรม อคติ / สติ / สมาธิ การรับรู้ ทักษะ ชอบ ไม่ชอบ ฐานทักษะ ได้แก่ การฝึกฝน การปฏิบัติ การเรียนรู้ เทคนิคต่างๆ

ความเปลี่ยนแปลงของผู้ร่วมกิจกรรม สังเกตได้ดังนี้ นักศึกษาที่เข้าร่วม ที่อยู่ระดับปวส. สอบถามถึงขั้นตอนวิชาโครงการจากหัวหน้างานหลักสูตร คืออาจารย์วันดา แดนโพธิ์ ว่าจะสามารถเริ่มได้เมื่อไร และถ้าจะทำโครงการร่วมกับชุมชน แต่ในชุมชนตำบลไทรย้อยไม่มีเรื่องที่เขาสนใจจะไปศึกษากับตำบลอื่นได้หรือไม่ เพราะอยากทำทางด้านงานช่าง และขอให้อาจารย์โสภณ กิติเป็นที่ปรึกษาโครงการ ส่วน นักเรียน ชั้น ปวช. แผนกอุตสาหกรรมสัณเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มแผนมหลายครั้งแล้วจึง ขยายความคิดให้กับอาจารย์ศิวพรว่า “ ถ้าป๊าๆ ไม่อยากเปลี่ยนแปลงรสชาติแผนม เราน่าจะ จัดชิมแผนม อย่างที่อาจารย์พิไลพรเคยจัด เวลาสอนพวกหนู ป๊าจะได้รู้ว่าความชอบของคน ต่างกัน ถ้าเขาชอบแบบไหนเราต้องทำตามใจเขา ..ลูกค้าคือพระเจ้า ใช่มั้ยคะ”

สรุปผลกิจกรรมที่ 14 ประชุมสรุปผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษาเครือข่าย
เกษตรภาคกลางและวางแผนประชุมปฏิบัติการทำข้อเสนอโครงการด้วยกระบวนการวิจัย ดังนี้

1. ได้เรียนรู้จากนักศึกษาเกษตรในภาคกลางที่มีการปรับกระบวนการคิด และการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย
2. บทบาทของนักศึกษาในการตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ของตน
3. ขั้นตอนและกิจกรรมที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การฝึกทักษะการจับประเด็น โดยใช้สื่อและกิจกรรมที่หลากหลาย
4. นักเรียนนักศึกษาที่ร่วมกิจกรรมได้ฝึกการจับประเด็นโดยทำงานเป็นกลุ่ม นำเสนอผลงานกลุ่ม และสะท้อนผลการร่วมกิจกรรมของตนเอง
5. ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันถึงแนวทางการปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน ด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น สภาพการดำเนินงาน ความภูมิใจและ ปัญหา อุปสรรคของแต่ละสถานศึกษา
6. ครูและนักเรียนได้ร่วมวางแผนการจัดอบรมทักษะการจับประเด็น และการทำโครงการด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น

สรุปผลกิจกรรมที่ 15 ประชุมคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยเพื่อหารือ และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอบรมการทำโครงการที่ใช้กระบวนการวิจัยให้กับครูที่ปรึกษาและนักเรียน นักศึกษา ที่ต้องทำโครงการเพื่อเสนอขอจบหลักสูตร สรุปผลการประชุม ดังนี้

1. ควรทำความเข้าใจกับครูที่ปรึกษาทุกแผนกวิชาให้เป็นไปในทางเดียวกันก่อน เพราะที่ผ่านมานักศึกษาสับสนเพราะครูที่ปรึกษาแต่ละคนก็สอนไม่เหมือนกัน

2. ควรให้ครูที่ปรึกษาเสนอปัญหาที่ผ่านมา และรวบรวมประเด็นปัญหา หาแนวทางแก้ไข อาจใช้กระบวนการเล่าเรื่องรอบวง ก็ได้จะได้แนวทางที่เห็นชอบร่วมกันหลาย ๆ แนวทาง

3. ควรให้ครูที่ปรึกษาเตรียมแบบฟอร์มเสนอโครงการมาดูร่วมกันว่าจะมีการปรับปรุงอย่างไรให้เกิดการพัฒนากระบวนการในรายวิชาโครงการได้ (ต้องให้ใครกลั่นกรองก่อนมาถึงผู้อำนวยการ เช่นอนุมัติ)

4. ในส่วนของนักเรียนนักศึกษา ควรเตรียมกิจกรรมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการทำโครงการเพื่อเสนอขอจบหลักสูตร ขั้นตอนการเสนอขอทำโครงการ การหาหัวข้อศึกษา ระยะเวลาการเสนอขอ ต่าง ๆ ให้ชัดเจน หลังจากนั้นจึงสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำโครงการที่สอดคล้องหรือเพื่อแก้ปัญหาชุมชน แล้วแบ่งกลุ่มให้ฝึกปฏิบัติ

สรุปผลกิจกรรมที่ 16 เปิดโครงการ “ การบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาการผลิตของกลุ่มปุยอินทรีย์ตำบลไทรย้อย ดังนี้

คณะวิจัยมีทักษะในการกระตุ้นให้ผู้ร่วมเวทีแสดงความคิดเห็นได้ดี โดยเฉพาะ ผอ. นิธิรัฐ (ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเด่นชัย) และอาจารย์กฤษฎา ส่วนอาจารย์สมศักดิ์ หัวหน้าโครงการคอยสังเกตการณ์ และซักถามเพิ่มเติม ส่วนคณะวิจัยจากกลุ่มปุยอินทรีย์ทั้ง 7 คนทำหน้าที่จดบันทึกข้อมูลจากการระดมสมองในกลุ่ม อ่านบทบทวนให้สมาชิกกลุ่มตรวจทานและร่วมสรุปข้อมูลให้ตัวแทนนำเสนอ จากการนำเสนอข้อมูลสภาพศักยภาพของกลุ่มปุยอินทรีย์ พบว่า การจะเพิ่มจำนวนสมาชิกและระดมทุนจากสมาชิกเพื่อการพัฒนาการผลิตปุยอินทรีย์ของกลุ่มยังขาดข้อมูล จำนวนผู้ใช้ปุยอินทรีย์ทั้งตำบล วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการทำปุยที่มีอยู่ในพื้นที่ ปริมาณปุยที่สมาชิกหรือกลุ่มเป้าหมายใช้ต่อปี ดังนั้นที่ประชุมจึงวางแผนเก็บข้อมูล โดย หลังจากเลิกประชุม คณะทำงานได้ร่วมกันจัดทำแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลและให้คณะวิจัยเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ประกอบการทำกิจกรรมต่อไป

สรุปผลกิจกรรมที่ 17 การประชุมเชิงปฏิบัติการการเรียนรู้การสอนวิชาโครงการด้วยกระบวนการวิจัยเรื่อง “การเขียนข้อเสนอโครงการ” มี ดังนี้

สภาพปัจจุบัน นักศึกษาชั้น ปวส. จะได้เรียนวิชาสถิติและการวางแผนการตลาด ในชั้นปีที่ 1 จากนั้นในชั้นปีที่ 2 นักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนวิชาโครงการ ซึ่งเป็นการวิจัยเบื้องต้น โดยมีอาจารย์ประจำแต่ละคณะเป็นผู้ดูแล ในการเขียนโครงร่างโครงการ ซึ่งจะแตกต่างกันไป การอนุมัติโครงการ และการตัดสินผลการเรียน แตกต่างกันดังในปีการศึกษา 2551 ดังนี้

แผนกวิชาธุรกิจเกษตร หัวหน้าคณะ อาจารย์ไพฑูรย์ จันทรมิตร ได้ปรับวิธีการสอนวิชาโครงการ โดยจัดปฐมนิเทศให้แนวทางการทำโครงการในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจที่เชื่อมโยงกับปัญหาและความต้องการพัฒนาของชุมชน จัดทำคู่มือการเขียนโครงการ ขั้นตอนกระบวนการ และการเขียนรายงานโครงการที่เป็นระบบ และพบว่าผลการจัดการเรียนในปีการศึกษา 2551 รายวิชาโครงการ นักศึกษามีผลงานอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ มีการจัดสัมมนาวิชาการและนำเสนอโครงการขอแผนกวิชาโดยเชิญ นักศึกษาและอาจารย์เข้าร่วม ทำให้นักศึกษาได้ แต่ปัญหาคือครูที่ปรึกษาโครงการมีไม่พอกับจำนวนนักศึกษา เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นครูอัตราจ้างและพนักงานราชการ ซึ่งยังขาดประสบการณ์ด้านการทำวิจัย จึงเสนอให้มีการจัดอบรมให้กับครูที่ปรึกษาเพื่อให้สามารถให้คำปรึกษาได้อย่างเต็มที่

คณะสัตวศาสตร์นักศึกษาจะทำโครงการทางทดลองสัตวศาสตร์ มีการจัดทำแบบฟอร์มโครงการให้ นักศึกษาเป็นผู้เลือกอาจารย์ที่ปรึกษา แต่การอนุมัติโครงการและการตัดสินผลการเรียนมีอาจารย์ที่รับผิดชอบดำเนินการ ปัญหาที่พบคือนักศึกษาไม่สนใจทำโครงการมักเร่งทำตอนปลายภาคเรียนทำให้ไม่สามารถสรุปโครงการภายในสิ้นสุดภาคเรียนจึงจบหลักสูตรช้ากว่ากำหนด

แผนกวิชาช่างกลเกษตรจะทำโครงการด้านสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม โดยมีอาจารย์ในแผนกวิชาเป็นที่ปรึกษา ซึ่งแผนกวิชาได้เน้นโครงการที่ ช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพของเกษตรกร มีการนำนักศึกษาเข้าไปเรียนรู้ร่วมกับชุมชนในโครงการวิจัย หรือการบริการชุมชน เช่นเป็นผู้ช่วยวิทยากรอบรมวิชาชีพพระยะสัน ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน(Fix It Center) ทำให้นักศึกษาเห็นปัญหาของชุมชนและได้เรียนรู้ร่วมกับชุมชน ในปีการศึกษา 2551 มีนักศึกษาทำโครงการด้านพลังงานร่วมเรียนรู้กับโครงการวิจัย “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะ ของเทศบาลตำบลช่อแฮ” นำความรู้ที่ได้มาทำเตาเผาถ่านด้วย 200 ลิตรที่ลดควันและได้ถ่านที่มีคุณภาพ เป็นต้น

แผนกวิชาพืชศาสตร์ มีนักศึกษาเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาเพียงคนเดียวคืออาจารย์สมศักดิ์ สายตรง ซึ่งจะสอนกระบวนการวิจัยและติดตามนิเทศโครงการ ให้คำแนะนำการเขียนรายงานโครงการ ผลการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2551 พบว่า นักศึกษาขาดความรับผิดชอบไม่ดำเนินงานตามแผนการทดลองและจัดทำรายงานล่าช้า และมีผลต่อการจบหลักสูตรเช่นเดียวกัน

แผนกวิชาอุตสาหกรรมเกษตรไม่มีนักศึกษาระดับปวส. แต่ได้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาโครงการกับนักเรียนชั้น ปวช. 2 โดยอาจารย์ผู้สอนในแผนก รับผิดชอบทั้ง 3 คน โดยเป็นทั้งผู้สอน ที่ปรึกษาและติดตามนิเทศโครงการ มีการสัมมนาโครงการในคณะ แต่ละปีจะมีประมาณ 3-4 โครงการ

หลังจากได้นำเสนอสภาพและปัญหาของแต่ละแผนกวิชาแล้วมีการวางขั้นตอนและกระบวนการในรายวิชาดังนี้

1. งานหลักสูตรจะดูเรื่องการจัดรายวิชาโครงการให้นักศึกษาเรียนและทำโครงการใน 2 ภาคเรียน เพื่อให้มีการสอนขั้นตอนกระบวนการ วิจัย การหาหัวข้อโครงการและขออนุมัติโครงการ ให้เสร็จในภาคเรียนที่ 1 และดำเนินการทดลอง หรือวิจัย จัดทำรายงานให้เสร็จสิ้นในภาคเรียนที่ 2

2. คณะกรรมการหน่วยจัดการซึ่งได้แก่หัวหน้าแผนกวิชาทุกแผนก ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบวิชา โครงการจะจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง ขั้นตอน กระบวนการวิจัย บทบาท แนวคิดและหลักการ วิจัยเพื่อท้องถิ่น ให้นักศึกษาชั้น ปวส. 1 ในภาคเรียนที่ 1 แล้วเปิดโอกาสให้นักศึกษาเสนอโครง ร้าง รวบรวมให้คณะกรรมการในแผนกพิจารณา ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง จนสมบูรณ์ จากนั้น ส่งบัญชีข้อเสนอโครงการผ่านฝ่ายวิชาการให้ผู้อำนวยการอนุมัติโครงการ เนื่องจากปีนี้เป็นปีแรก นักศึกษากำลังจะขึ้น ชั้น ปวส. 2 จึงใช้เวทีวันที่ 25-26 กุมภาพันธ์ ดำเนินการ เพื่อให้นักศึกษาที่ จะไปฝึกงานสามารถจัดทำข้อเสนอ ขออนุมัติและไปดำเนินโครงการในสถานประกอบการ โดยมีที่ ปรีक्षाจากวิทยาลัยและพี่เลี้ยงในสถานประกอบการ ให้คำปรึกษา

3. คณะกรรมการอาจเสนอของบประมาณสนับสนุนการทำโครงการของนักศึกษาตาม สมควร โดยเฉพาะโครงการที่ประเมินแล้วอยู่ในระดับดี เพื่อสร้างแรงจูงใจ

4. จัดอบรมปฏิบัติการให้ครูที่ปรึกษาโครงการเพื่อให้ดำเนินการเป็นแนวทางเดียวกันและ สามารถให้คำปรึกษา หรือร่วมทำโครงการกับนักศึกษา อย่างมั่นใจ

5. นักศึกษาส่งร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ให้ครูที่ปรึกษา ตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะเพื่อ ปรับปรุงให้สมบูรณ์ ตัดสินผลการเรียน(ให้เกรด) แล้วส่งหัวหน้าแผนกเป็นผู้รวบรวมจัดทำแบบ สรุปรายงานผู้อำนวยการผ่านฝ่ายวิชาการเพื่ออนุมัติผลการเรียน

6. ในด้านการประสานแหล่งทุน หน่วยจัดการฯ จะจัดประชุมปฏิบัติการจัดทำข้อเสนอ โครงการวิจัยเพื่อเสนอแหล่งทุนให้ครูที่สนใจปีละ 1 ครั้ง ในช่วงเดือนกรกฎาคม เพื่อให้สามารถส่ง ข้อเสนอขอรับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และจัดพัฒนาวิทยวิจัยเพื่อ ท้องถิ่น เพื่อเสนอแหล่งทุนสกว. หรือแหล่งทุนอื่น ตามที่ครูร้องขอ

สรุปความคิดเห็นของนักศึกษาจากการประชุมปฏิบัติการเรื่อง หลักการ แนวคิดและ บทบาทการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ดังนี้

1. ทำให้ทราบลักษณะของปัญหาการวิจัย ว่าเป็นปัญหาที่แก้ ด้วยนโยบาย มาตรการ ระเบียบข้อบังคับกฎหมาย หรือเทคนิคไม่ได้ผล ถ้าแก้ได้ก็ไม่ใช่ปัญหาวิจัย
2. ทำให้ทราบว่าต้องศึกษาว่า ปัญหามีผลกระทบกับใคร พื้นที่ใดบ้าง จำนวนเท่าไร
3. ทำให้ทราบว่าต้องศึกษาว่าปัญหา มีผู้เกี่ยวข้องเป็นใครบ้าง ใครเป็นผู้ใช้ผลการวิจัย
4. ต้องศึกษาว่าใครได้ทำวิจัยในเรื่องนั้นไว้แล้วบ้าง ต้องสืบค้นข้อมูลมาศึกษา สรุปเป็น กรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการ

ได้หัวข้อโครงการที่นักศึกษาระดมสมองและนำเสนอผลงานกลุ่ม ดังนี้

- การพัฒนาตู้อบขนมพลังงานแสงอาทิตย์
- การพัฒนาเครื่องบีบลูกชิ้นให้มีรูปทรงที่หลากหลาย
- การพัฒนาเครื่องตัดขนมปังเพื่อใช้ในครัวเรือน
- การเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของไก่ลูกผสมที่เลี้ยงด้วยอาหารที่มีส่วนผสมของเพกาในอัตราส่วนที่แตกต่างกัน
- การเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของไก่ลูกผสมที่เลี้ยงด้วยอาหารที่มีส่วนผสมของกล้วยน้ำว้าดิบในอัตราส่วนที่แตกต่างกัน
- การเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของหมูหลุมและหมูลานที่เลี้ยงด้วยอาหารในอัตราส่วนที่เท่ากัน
- การพัฒนาฐานข้อมูลของนักศึกษาในวิทยาลัย
- การควบคุมการทำงานของเครื่องกรองน้ำด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
- การวิจัยและพัฒนาเครื่องกรองน้ำดื่มด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
- การพัฒนากังหันวิดน้ำโดยอาศัยแรงน้ำไหลเพื่อเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตร
- การใช้สาร GA กระตุ้นเพื่อเร่งการเจริญเติบโตดอกปทุมมา
- การสร้างและพัฒนาเครื่องเจาะดินแบบหัวสว่านแบบเอนกประสงค์
- การพัฒนาและออกแบบบรรจุภัณฑ์เค้กเนย
- การพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทุเรียนทอด
- การวิจัยและพัฒนาการทำให้ฉ่ำเพื่อสุขภาพ
- การพัฒนาการทำแหนมสมุนไพร

สรุปผลกิจกรรมที่ 18 การสรุปผลการนำนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมายไปเรียนรู้นอกพื้นที่ในงาน 10 ปี สกว. งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่อิมแพคเมืองทองธานี ดังนี้

1. ได้เรียนรู้เครือข่ายการทำงานวิจัยของชุมชนในชนบทและในเมืองทั่วทุกภาคของประเทศ “...ข้าเจ้าได้คุยกับกลุ่มวิจัยจากจังหวัดลำปาง สภาพปัญหาของเขาเหมือนเรา แต่เขาแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ..ที่สำคัญ..เขาทำให้ทุกฝ่ายเข้าร่วม...ข้าเจ้าเป็นที่ปรึกษาท่านนายกฯเทศบาลช่อแฮ ท่านให้ดูแลเรื่องการจัดการขยะต่อจากที่เราทำวิจัยร่วมกับวิทยาลัยมาเมื่อปีที่แล้ว...มีข้อเสนอแนะจากการวิจัยให้เทศบาลทำต่อหลายเรื่อง...คิดว่าจะหาแนวร่วมพัฒนาต่อยอดโครงการ...”

2. ได้แนวทางการแก้ปัญหาของชุมชนในประเด็นร่วมต่างๆ เช่น สิ่งแวดล้อม ชยะ การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญา ภาษา วัฒนธรรม “ประเด็นปัญหาที่นำเสนอก็คล้าย ๆ กับชุมชนของเรา ก็เก็บเกี่ยวเอาความรู้จากเวทีเสวนาจดมาหมดเลย ...เอกสารที่แจกก็เก็บมา

หมด...ยังไปซื้อหนังสือมาอีกหลายเล่ม หมดไปเป็นพันเลยดีใจมากที่อาจารย์ชวนมาเรียนรู้ ...ต่อไปอยากขออาจารย์เป็นพี่เลี้ยงให้บ้าง อยากรู้ว่าพัฒนาโครงการทำอะไร ถ้าทำเมื่อไหร่อย่าลืมชวน”

3. ได้เห็นแนวทางการจัดการเรียนรู้จากปัญหาของนักเรียนเกษตรในภาคกลาง ...เห็นการพัฒนากระบวนการคิด การทำงานอย่างมีเป้าหมาย ...วิทยาลัยเราก็อำศัยอย่างนี้บ้างแล้ว ...แต่เป็นเพียงกลุ่มเล็ก ๆ ต้องขยายให้เป็นระบบทั้งวิทยาลัย ..ตรงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาเลย..”

4. เห็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ให้ชุมชนของ สกว.ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา เช่น ประเด็นวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์ สังคม อาชีพ และ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ “ สกว. มาชวนให้ชาวบ้านคิด ศึกษาสภาพตัวเอง หาแนวทางแก้ปัญหาด้วยกัน เราทำภาพเล็ก ๆ อย่างกลุ่มผ้าตันมือเรา ทำวิจัยเสร็จมาหลายปีแล้ว เราก็มองว่าของเรายังอยู่ประเด็นเศรษฐกิจชุมชน ...ก็เราทำเพื่อมีรายได้เพิ่ม ทำให้สินค้ามีคุณภาพ ขายได้ไกล มีเครือข่ายการตลาด ชวนคู่แข่งเป็นคู่ค้า ท่านก็มาชวนคุยว่ามีปัญหาต่ออย่างอื่นอีกไหม...พวกเรายืนยันว่าตอนนี้เหลือแต่คนแก่ ต่อไปจะแย่ ต้องจัดหลักสูตรให้เด็ก ๆ เรียนตอนปิดภาคฤดูร้อน ทำสัก 3-4 หลักสูตร ก็ต้องทำวิจัยต่อ....”

5. ได้แรงบันดาลใจ ผลงานที่ชาวบ้านนำมาเสนอให้ผู้รู้ นักปราชญ์ ผู้นำทางความคิดที่มีชื่อเสียงระดับประเทศเป็นผู้ชี้แนะและชื่นชมผลงาน ทำให้เกิดมุมมองที่กว้างขึ้น และมีความเชื่อมั่นอยากเรียนรู้และค้นหากฎมีปัญญาท้องถิ่นของตัวเองเพื่อนำมาแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง “ เรื่องดิน น้ำ ชาวบ้านเรามีภูมิปัญญาจัดการตามสภาพพื้นที่ของเรา นาทางเหนือเราจะเป็น ”นาไฮ่น้อย”(ไฮ่คือที่นาตารางสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก)เพราะที่ลาดเอียง ถ้าทำไฮ่ใหญ่อย่างภาคกลาง เวลาเอาตักน้ำก็ไหลไปอยู่ที่ลุ่มหมด..ไม่ได้ผล...คนรุ่นใหม่ที่ไม่เข้าใจก็มารื้อนาของพ่อแม่เป็นผืนเดียว ”นาไฮ่ใหญ่” มันก็ไม่ได้ผล ต้องพึ่งเครื่องสูบน้ำใช้น้ำมัน ต้นทุนสูงขึ้น ...ที่ไปพึ่งเสวนามีหลายเรื่องที่ชาวบ้านทำแล้วท่านชื่นชมว่าทำถูกทางแล้ว..ประเด็นสำคัญต่อไปนี้ถ้าเราคิดแล้วต้องชวนคนอื่นร่วมคิด จะได้มีหมู่(มีพรรคพวก) คิดคนเดียวทำคนเดียวไปบ่รอด...”

สรุปผลกิจกรรมที่ 19 การเสนอรายงานความก้าวหน้าโครงการ “ การพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มผลิตแหนมบ้านปากปานหมู่ที่ 7 ตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ที่เหมาะสมและสมดุลระหว่างความสุขกับเศรษฐกิจ” ดังนี้

คณะผู้วิจัยจากชุมชนให้ความสำคัญกับความสุขมากกว่า เศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นผู้สูงอายุ มีลูกหลาน ครอบครัวรับผิดชอบด้านค่าใช้จ่าย และไม่อยากใช้ความพยายามหรือลงทุนลงแรงเพิ่มขึ้นประกอบกับเมื่อเวลาผ่านไปสมาชิกในกลุ่มมีอายุมากขึ้นจึงมีปัญหาสุขภาพทั้งของตนเองและของสมาชิกในครอบครัว เช่น ปวดหัวซึ่งป่วยและใช้เวลารักษาวานานเป็นเดือนทำให้ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม และป้าเหนียมก็ต้องหยุดไปดูแลสามีซึ่งป่วยเข้าโรงพยาบาล และเป็นเหตุให้สมาชิกคนอื่น ๆ อยากพักผ่อนโดยให้เหตุผลว่า “คนไม่ครบก็ไม่อยากทำ มันเหงา” “ทำได้น้อย แสดงให้เห็นว่าสมาชิกกลุ่มเน้นความสุขความบันเทิงใจมากกว่าการหารายได้

ตอนที่ 3. การปรับเปลี่ยนกิจกรรม รายละเอียดกิจกรรมที่ตั้งไว้

เนื่องจาก ในปีการศึกษา 2552 มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ คืองานวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมฯ ซึ่ง เมื่อเริ่มโครงการวิจัยอยู่ในฝ่ายพัฒนาการศึกษา ได้ถูกเปลี่ยนไปอยู่ในฝ่ายแผนงานการศึกษา ซึ่งรองผู้อำนวยการป่วยไม่สามารถทำหน้าที่ได้ นอกจากนั้นในการดำเนินโครงการที่ผ่านมา มีการเลื่อนกำหนดจัดกิจกรรมวิจัยหลายครั้ง ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้เพื่อจัดทำรายงาน ความก้าวหน้าคณะนักวิจัยมีเวลาในการทำงานร่วมกันไม่เต็มที่เนื่องจากอุปสรรคดังนี้

คณะนักวิจัยในโครงการและสถานการณ์ในวิทยาลัย

1. ผู้อำนวยการวิทยาลัยได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ และผู้อำนวยการคนใหม่ยังไม่ได้มารับตำแหน่ง มีรองผู้อำนวยการรักษาการแทน เป็นเวลา 6 เดือน ในการจัดกิจกรรมโครงการวิจัยร่วมกับครูและนักเรียนนักศึกษาต้องเลื่อนกำหนดเนื่องจากเวลาตรงกับกิจกรรมอื่นของวิทยาลัย

2. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาใหม่ให้งานวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมฯ ซึ่งเมื่อเริ่มโครงการวิจัยอยู่ในฝ่ายพัฒนาการศึกษา ย้ายไปอยู่ฝ่ายแผนงานการศึกษา ซึ่งรองผู้อำนวยการที่รับผิดชอบป่วยเป็นอัมพาตต้องรักษาตัวต่อเนื่อง การสนับสนุนการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง

3. คณะนักวิจัยในโครงการ มีการปรับเปลี่ยนหน้าที่ เนื่องจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของวิทยาลัย ทำให้ต้องใช้เวลากับงานที่ได้รับมอบหมายใหม่เพิ่มขึ้น เช่น อาจารย์วันิดา ทำหน้าที่หัวหน้างานหลักสูตร ซึ่งมีภาระงานเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ตารางสอนครู ตารางเรียนของนักเรียนนักศึกษา ตารางห้องเรียน อาจารย์สมศักดิ์ ต้องทำหน้าที่หัวหน้างานความร่วมมือ เป็นต้น

4. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มอบหมายภารกิจเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาลให้สถานศึกษาดำเนินการซึ่งอยู่ในเขตบริการแต่ไม่อยู่ในพื้นที่โครงการวิจัย และต้องประเมินสรุปผลรายงานต้นสังกัดภายใน 3 -6 เดือน เช่น โครงการอาชีวฯร่วมด้วยช่วยประชาชน โครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน โครงการต่อก้าวอาชีพ ทำให้คณะทำงานต้องเลื่อนกำหนดการจัดกิจกรรมวิจัยออกไป

5. ผลจากการสนับสนุนและพัฒนานักวิจัยที่มีศักยภาพสามารถเขียนข้อเสนอโครงการได้ แล้วงานวิจัยและพัฒนาจึงได้คัดเลือกข้อเสนอโครงการขอรับงบประมาณแผ่นดินจาก สำนักวิจัยและพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยมีคณะกรรมการจากสภาวิจัยแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาถ่วงดุล ได้รับงบประมาณสนับสนุนในปี งบประมาณ 2552 จำนวน 4 โครงการ มีนักวิจัย 16 คน และผู้ช่วยนักวิจัย 60 คน ดังนี้

5.1 การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเกษตรอินทรีย์บ้านม่วงเกษม ตำบลบ้านกาศ อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ ด้วยความร่วมมือของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ และชุมชนบ้านม่วงเกษม มี นายโสภณ กิติ เป็นหัวหน้าโครงการ นายกฤษฎา อารีประเสริฐสุข นายดำรงศักดิ์ พิมพสุต เป็นคณະนักวิจัย นักศึกษาชั้น ปวส. 2 แผนกช่างกลเกษตร 12 คน เป็นผู้ช่วยนักวิจัย

5.2 การพัฒนากระบวนการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงของเกษตรกร อำเภอด่นชัย จังหวัดแพร่ มีนายสมศักดิ์ สายตรง หัวหน้าโครงการ นายสุทิน กำบังกาย นายวิเศษ นุกุลจิตร นายเพลิน อินจันทร์ นายยุทธจักร สายทอง เป็นคณະนักวิจัย และนักศึกษาระดับ ปวส1 และ 2 พืชศาสตร์ 12 คน เป็นผู้ช่วยนักวิจัย

5.3 การพัฒนากระบวนการและคุณภาพสินค้าผลิตภัณฑ์สัตว์ของชุมชนในอำเภอด่นชัย ที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค นางสาวพิไลพร พิทยังศา เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย นางสาววนิดา แดนโพธิ์ เป็นนักวิจัย นักเรียนชั้นปวช. 2 แผนกวิชาอุตสาหกรรมอาหาร 12 คน เป็นผู้ช่วยนักวิจัย

5.4 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อลดมลพิษจากการเผาถ่านที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพและสขภาวะชุมชนโดยความร่วมมือของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ กับชุมชนตำบลแม่จัวะ อ.ด่นชัย จ.แพร่ นางสาวฉวีวรรณ วงศ์แพทย์เป็นหัวหน้าโครงการ นางรัชนีร์ ไสสะอาด นางคณธนันท์ ดีอูต นางอภิรดา ม่วงทอง นางวรรตดาพร บุญแวง นายจักรพันธ์ สีตะวัน คณະวิจัย นักศึกษาระดับปวส. 2 ช่างกลเกษตร 6 คน และปวส.1 คอมพิวเตอร์ธุรกิจ 18 คน เป็นผู้ช่วยนักวิจัย

ผลจากการได้รับทุนทำให้คณະนักวิจัยหลายคนที่ได้รับทุนสกว.อยู่แล้วมีภาระงานเพิ่มขึ้น และนักวิจัยมีความเครียดจากทั้งภาระงานสอน งานวิจัย และงานมอบหมายตามนโยบายเร่งด่วน การประชุมนักวิจัยที่พร้อมเพียงทำได้ยาก หัวหน้างานวิจัยและพัฒนาซึ่งเป็นเลขานุการจัดการงานวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัยต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การทำงาน มาเป็นประชุมกลุ่มย่อย การทวงถามความก้าวหน้าของคณະนักวิจัยจะใช้วิธี “พบตรงไหน คอยตรงนั้น” เนื่องจากเวลาว่างไม่ตรงกัน

6. เมื่อมีผู้ได้รับงบประมาณวิจัยจากแหล่งทุนมากขึ้น ก็เริ่มมีความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครูคนอื่น ๆ โดยเฉพาะครูที่อายุราชการน้อย ๆ หรือครูที่มีเป้าหมายทำผลงานวิชาการเริ่มเข้ามาขอข้อมูล ขอคำปรึกษาเกี่ยวกับหัวข้อวิจัย หรือมีโครงร่างข้อเสนอมาให้ช่วยปรับปรุงแก้ไขมากขึ้น

7. มีการสนับสนุนส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิจัย มากขึ้น

หัวหน้างานวิจัยและพัฒนาทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยได้นำนักวิจัย และกลุ่มเป้าหมายเข้าศึกษาดูงานและร่วมนำเสนอผลงานวิจัย เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ และทักษะการนำเสนอผลงานวิชาการ ดังนี้

7.1 งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเรื่อง “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะด้วยจุลินทรีย์คุณภาพสูงและกระบวนการชีววิถีโดยความร่วมมือของวชท. แพร่และชุมชนตำบลช่อแฮ อำเภอมืองจังหวัดแพร่” นำเสนอในงานประชุมวิชาการประจำปีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ในเดือนสิงหาคม 2551 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม นางสาวฉวีวรรณ วงศ์แพทย์ นายดำรงศักดิ์ พิมพสุต นายกฤษฎาอารีประเสริฐสุข นางสาววนิดา แดนโพธิ์ นายโสภณ กิติ นางพัชร

นทร์ ดีอุต และนางรัชนี้อยู่ใสสะอาด นำเสนอในงานประชุมวิชาการประจำปีสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเดือนตุลาคม 2551 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม นางสาวฉวีวรรณ วงศ์แพทย์

ได้นำเสนอในการประชุมวิชาการประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สกศ.) 2552 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม นางสาวฉวีวรรณ วงศ์แพทย์

ได้นำเสนอในการประชุมวิชาการนานาชาติ โครงการความร่วมมือไทย- มาเลเซีย ประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สกศ.) 2552 ณ โรงแรม ดิงเพาเวอร์ กรุงเทพฯ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม นางสาวฉวีวรรณ วงศ์แพทย์

7.2 ในงานประชุมวิชาการประจำปีสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปี 2552 ได้นำคณะนักวิจัยที่ทำโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นและได้รับทุน เข้าร่วมนำเสนอรายงานความก้าวหน้าโครงการจำนวน 4 โครงการ 5 คนคือ นายโสภณ กิติ นางสาวพิไลพร โคตรชมพู นายสมศักดิ์ สายตรง นางรัชนี้อยู่ใสสะอาด และ นางสาวฉวีวรรณ วงศ์แพทย์

7.3 งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเรื่อง “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อลดมลพิษจากการเผาถ่านที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพและสุขภาวะชุมชน ฯ” ในปี 2553 ได้นำเสนอในการประชุมวิชาการประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และนำเสนอในงานประชุมวิชาการประจำปีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ผู้ร่วมเดินทางได้แก่ นางรัชนี้อยู่ใสสะอาด นางอภิตา ม่วงมอง นางวรรตดาพร บุญแว นายโสภณ กิติ นางสาววนิดา แดนโพธิ์

นักวิจัยในชุมชน และสถานการณ์ในชุมชน

การเลื่อนกำหนดการจัดเวทีวิจัยและพัฒนาของโครงการวิจัยส่วนหนึ่งมีปัญหาเนื่องจากสถานการณ์ในชุมชนและนักวิจัยในชุมชน ดังนี้

1. สภาพร่างกาย และสุขภาพของนักวิจัย เช่น กลุ่มแหนม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ มีการเจ็บป่วยบ่อย ทั้งตัวเองและสมาชิกในครอบครัว
2. สภาพเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาหุ้บแพงทำให้กลุ่มแหนมมีต้นทุนสูงขึ้น ทำให้มีรายได้ลดลง การผลิตจึงต้องลดจำนวนลง การจะวิจัยพัฒนากระบวนการต่างๆต้องชะลอไว้
3. สภาพดินฟ้าอากาศและฤดูกาล เช่น การนัดหมายจัดกิจกรรมกลุ่มในช่วงปลายเดือนตุลาคมถึงต้นเดือนธันวาคม ซึ่งเป็นฤดูเก็บเกี่ยวและปลูกพืชหมุนเวียน ต้องมีการเลื่อนกำหนดไปหลายครั้ง เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายในชุมชนต้องเกี่ยวข้าวและปลูกถั่วเหลือง ข้าวโพด เช่น กลุ่มแหนม และ กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์
4. กิจกรรมทางประเพณีและสังคมชุมชน ชาวบ้านจะให้ความสำคัญกับกิจกรรมเหล่านี้มาก ถึงแม้มีการนัดหมายล่วงหน้าแล้วหากมีงานในชุมชนกลุ่มเป้าหมายก็จะไปร่วมงานชุมชนไม่เข้าร่วม

กิจกรรมตามนัด เช่น การเลื่อนกำหนดกิจกรรมโครงการวิจัยกลุ่มปุย 2 ครั้งเนื่องตรงกับงานศพญาติของคณะวิจัยในชุมชน

จากอุปสรรคดังกล่าวทำให้การติดตามสนับสนุนโครงการ และการหนุนเสริมด้านวิชาการให้คณะนักวิจัยมีการปรับเปลี่ยนทั้งรูปแบบ และระยะเวลาดำเนินการ จนสิ้นกิจกรรมตามแผนระยะที่ 1 ในเดือน เมษายน 2552 ดังกล่าว

นอกจากนั้น นักวิจัยในโครงการซึ่งเปลี่ยนหน้าที่ คือ นายรัศมี มณีศักดิ์ รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาการศึกษา รับหน้าที่บริหารงานความร่วมมือ ไม่สามารถร่วมโครงการได้ และเนื่องจากรองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานการศึกษาลาป่วยไม่สามารถทำงานได้ ผู้อำนวยการจึงมอบหมายให้รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากรฯ ดร. สมควร บุญแสง ซึ่งย้ายมาใหม่ ช่วยดูแลโครงการวิจัยให้สามารถขับเคลื่อนต่อไป และได้มีการปรับแผนกิจกรรมในระยะที่ 2 ได้ผล ดังนี้

4. ผลการดำเนินการระยะที่ 2

สรุปผลกิจกรรมที่ 1 ประชุมติดตามการเขียนข้อเสนอโครงการของนักเรียน นักศึกษาที่ผ่านการอบรมการเขียนข้อเสนอโครงการ สรุปผล ดังนี้ ข้อเสนอโครงการที่นักศึกษาจัดทำมาเสนอให้ครูที่ปรึกษาอ่านตรวจทาน เห็นว่ามีความถูกต้องตามเกณฑ์และควรให้ยื่นเสนอต่อวิทยาลัยได้จำนวน 18 โครงการ เป็นโครงการด้านธุรกิจเกษตรและคอมพิวเตอร์ 6 โครงการ ด้านพืชศาสตร์ 4 โครงการ สัตวศาสตร์ 3 โครงการ ช่างกลเกษตร 3 โครงการ และอุตสาหกรรมอาหาร 2 โครงการ ส่วนข้อเสนอโครงการที่ยังไม่สมบูรณ์ครูที่ปรึกษาแนะนำให้ไปค้นคว้าเพิ่มเติมและปรับแก้ให้สมบูรณ์ จำนวน 4 โครงการ เพื่อยื่นเสนอในเดือนต่อไป

สรุปผลกิจกรรมที่ 2 ประชุมคณะวิทยานำเสนอข้อมูลหารือกับฝ่ายบริหาร ดังนี้

ผลการประชุม ฝ่ายบริหารเห็นควรให้มีการจัดอบรมเรื่องการจัดทำแผนการสอนรายวิชาโครงการขึ้น เพื่อให้ครูได้ทำความเข้าใจและวางแผนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาโครงการให้สอดคล้องกับแนวทางการวิจัยของวิทยาลัย โดยให้งานหลักสูตรเป็นผู้ดำเนินการ ในช่วงก่อนปิดภาคเรียน ประมาณเดือนกันยายน – ตุลาคม เนื่องจากเป็นช่วงที่ครูไม่มีภาระงานอื่น

สรุปผลกิจกรรมที่ 3 นำนักศึกษาไปเรียนรู้ร่วมกับโครงการวิจัย “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อลดมลพิษจากการเผาถ่านถ่าน ตาบลแม่จ๊ะ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่” ที่กลุ่มเผาถ่านหมู่ 8 ตาบลแม่จ๊ะ ดังนี้

การร่วมกิจกรรมครั้งนี้ นักศึกษาได้รับทราบสถานการณ์ปัญหามลพิษจากการเผาถ่านของชุมชน ซึ่งเป็นปัญหาที่แก้ได้ยาก ครูที่ปรึกษาได้นำชม การเผาถ่านแบบเตาลอยซึ่งก่อมลพิษมากและเตาดินซึ่งเกษตรกรปรับเปลี่ยนใช้เพื่อลดมลพิษ ครูได้ตั้งคำถามเพื่อให้นักศึกษาไปคิดเพื่อพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ เพื่อแก้หรือลดปัญหาดังกล่าว ส่วนนักศึกษาธุรกิจเกษตร สนใจสอบถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากผงถ่านที่กองไว้จำนวนมาก เมื่อทราบว่าเกษตรกรเคยนำมาทำถ่านอัดแท่ง และ

ถ่านดุดกลิ่น แต่ถ่านอัดแท่งลงทุนสูง ไม่คุ้ม ส่วนถ่านดุดกลิ่นขายไม่ได้เนื่องจากรูปแบบไม่ดึงดูดความสนใจของผู้ซื้อ จึงคิดทำโครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ถ่านดุดกลิ่น และทำข้อมูลขึ้นแปะบนเว็บไซต์ของวิทยาลัยเป็นสินค้าขายทางอินเทอร์เน็ตให้กับเกษตรกร

สรุปผลกิจกรรมที่ 4 นำคณะนักวิจัยไปเรียนรู้นอกพื้นที่ในการประชุมวิชาการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ดังนี้

นายไกรสิทธิ์ ชัยพรหม ผู้อำนวยการ (ย้ายไปเป็นผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่) ได้นำเสนอผลงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหน่วยจัดการงานวิจัยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่” และได้ร่วมเสวนากับเครือข่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏ นางสาวฉวีวรรณ หัวหน้าโครงการได้นำเสนอเรื่อง “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะด้วยจุลินทรีย์คุณภาพสูงและกระบวนการชีวิตวิถีโดยความร่วมมือของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่และชุมชนเทศบาลตำบลช่อแฮ อ.เมือง จ. แพร่” ส่วนผู้ร่วมเดินทางคนอื่นๆ ได้เข้าฟังการนำเสนอผลงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และชมนิทรรศการ และจากการพูดคุยเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ ผู้ร่วมกิจกรรมเห็นว่า การทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเรื่องไม่ไกลตัว แต่ต้องอุทิศเวลาอย่างมาก เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนจริงๆ (ไม่ใช่วิจัยในห้องปฏิบัติการ) “ เห็นชาวบ้านเขาทำได้น้องก็สนใจอยู่ แต่ขอเป็นผู้สนับสนุนดีกว่า พี่จะใช้ให้ทำอะไร ก็ว่ามาเป็นครั้งๆ ไปดีกว่า ไม่กล้าทำเต็มตัว เพราะ ฟังแต่ละคนแล้ว เขาต้องเสียสละมาก ๆ เลย”

สรุปผลกิจกรรมที่ 5 ประชุมนักวิจัยประจำเดือนกันยายน ดังนี้

ปัญหาของคณะทำงาน เช่น โครงการของกลุ่มهنมมีปัญหาการนัดหมายและการสื่อสารไม่ตรงกัน เช่น “โทรศัพท์นัดว่าจะไปวันนั้น แต่เมื่อไปถึงสมาชิกไม่อยู่ พวกกันไปงานบวชนาคหมด เหลือแต่คุณสงกรานต์เฝ้าบ้านอยู่คนเดียว ” คณะทำงานวางแผนไม่พร้อมกัน ชั่วโมงเรียนของนักเรียนในโครงการก็ไม่ตรงกับเวลาที่ต้องออกไปชุมชน ทำให้ต้องแลกชั่วโมง การเชิญสมาชิกจากชุมชนเข้ามาในวิทยาลัยยาก เพราะ ทั้งคุณสำลี และคุณสงกรานต์ต้องขายของหน้าร้านไม่มีคนแทน ส่วนโครงการของอาจารย์ สมศักดิ์ สายตรง มีปัญหาเรื่องการหากลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมยาก เพราะเป็นช่วงหวาน ด่า และ เก็บเกี่ยว และงานบุญ ประเพณีต่างๆ คั่นอยู่เสมอ ทำให้จัดกิจกรรมตามแผนได้ช้า ส่วนคณะวิจัยในชุมชนเองก็เริ่มมีข้อจำกัดมากขึ้น เช่น หลังจากที่คุณฟองจันทร์ได้รับเลือกตั้งเป็น สอบต. แล้ว ต้องประชุมสภา และทำกิจกรรมต่างๆ ผู้วิจัยจึงเสนอให้อาจารย์ใช้เวลาในตอนเย็น ในการจัดกิจกรรมที่สั้นๆ ส่วนการทดลองปฏิบัติให้ฝ่ายชุมชนนัดหมายให้คณะวิจัยจากวิทยาลัยเป็นฝ่ายปรับเข้าหา เพราะมีคนน้อยกว่า

สรุปผลกิจกรรมที่ 6 การอบรมการเขียนแผนการสอนรายวิชาโครงการ ดังนี้

ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดทำร่างแผนการสอนรายวิชาโครงการของแผนกวิชา เพื่อนำไปจัดทำแผนของตนเอง

สรุปผลกิจกรรมที่ 7 ประชุมนักวิจัยประจำเดือนพฤศจิกายน 2552 ดังนี้

พี่เลี้ยงนักวิจัยในพื้นที่ได้สอบถามถึงความก้าวหน้าของทั้งสองโครงการ ซึ่งอาจารย์วันดา และคณะก็บอกว่าทำไปแล้ว แต่เขียนไม่ออก ไม่รู้จะสรุปอย่างไร เพราะ คณะวิจัยในชุมชนก็สบายๆ เสริมอะไรเข้าไปก็เปลี่ยนน้อยมาก ผู้วิจัยจึงแนะนำให้พิจารณาชื่อเรื่องว่าตอนนี้ สิ่งที่พบเป็นเรื่องเศรษฐกิจ หรือ ความสุขมากกว่ากัน ถ้าเขามองที่ความสุขมากกว่าก็ไม่ผิดเพราะเขาอายุมาก ๆ กันแล้ว ส่วนอาจารย์สมศักดิ์ซึ่งเคยชินกับการวิจัยบนแปลงทดลอง ก็บ่นว่าเครียด เขียนไม่เป็น จึงต้องเอาตัวอย่างโครงร่างรายงานความก้าวหน้าที สกว.ให้ไว้ มาวาง และอธิบายเป็นตอน ๆ ไป และเสนอว่าจะช่วยเติมเต็มทำให้ จึงค่อยลดความกังวลลงบ้าง

ส่วนคณะวิจัยพี่เลี้ยงแต่ละคนเริ่มมีข้อจำกัดมากขึ้น เช่น อาจารย์พัชรินทร์ ต้องพาลูกไปฝึกพูด อาจารย์อภิตาไปเรียนต่อปริญญาโทภาคสมทบ คุณรัชนี้ มีงานการเงินยุ่งมากเนื่องจากเป็นช่วงปรับปรุงอาคารสถานที่เพื่อเตรียมงาน อกท. ชาติ ที่วิทยาลัยจะเป็นเจ้าภาพในเดือน กุมภาพันธ์ 2554 หัวหน้าโครงการจึงต้องปรับวิธีทำงานไปเรื่อย ๆ

สรุปผลกิจกรรมที่ 8 ผู้บริหาร คณะครู และผู้ร่วมโครงการไปเรียนรู้นอกพื้นที่ ณ อาคารภูมิรากลัญ มหวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ ดังนี้

ผู้อำนวยการขอให้คณะทำงาน จัดทำคู่มือนักวิจัย และคู่มือการทำโครงการของนักศึกษา ซึ่งคณะทำงานได้จัดทำไว้แล้วแต่จะต้องนำมาปรับปรุงเพิ่มเติมให้สามารถช่วยครูและนักศึกษามากขึ้น

สรุปผลกิจกรรมที่ 9 ประชุมนักวิจัยประจำเดือน มกราคม 2553 ดังนี้

หัวหน้างานหลักสูตร ควรจัดทำปฏิทินกำหนดยื่นเสนอขอทำโครงการ และระยะเวลาการทำโครงการเพื่อแจ้งให้นักศึกษาและครูที่ปรึกษารับทราบและปฏิบัติให้ตรงกัน ส่วนงานวิจัยและพัฒนาต้องกำหนดวันรับข้อเสนอโครงการวิจัย การส่งบทความวิชาการเข้าคัดเลือกเพื่อนำเสนอผลงานวิชาการ ทั้งของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถาบันการศึกษาอื่นๆ เพื่อให้ผู้สนใจรับทราบทั่วกัน

สรุปผลกิจกรรมที่ 10 คณะนักวิจัย ครูที่ปรึกษาวิชาโครงการและครูนักวิจัยเครือข่ายในสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดแพร่ไปเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การวิจัยร่วมกับท้องถิ่นของสถานศึกษาในโครงการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ณ โรงเรียนเทศบาลศรีพนมมาศ อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. เกิดเครือข่ายงานวิจัยอาชีวศึกษาเพื่อท้องถิ่นที่เข้มแข็งมากขึ้น โดยอาจารย์แสงเดือน วังสุวรรณรักษ์ หัวหน้างานวิจัยฯ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ ได้เชิญ รศ. ดร.ฉัตรนภา พรหมมา เป็นวิทยากรจัดอบรม การวิจัยและพัฒนา ที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ โดยเชิญผู้สนใจจากทั้ง 6 สถานศึกษาในอาชีวศึกษาจังหวัดแพร่เข้าร่วม

สรุปผลกิจกรรมที่ 10 ประชุมติดตามความก้าวหน้าโครงการวิจัยในพื้นที่ทั้งสองโครงการ และข้อเสนอแนะของผู้ประสานงานจากสกว.คุณ ดนัย กล่าวแล้ว ดังนี้

ผู้ร่วมประชุมทั้ง 3 โครงการได้นำเสนอความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานต่อผู้ประสานงาน ซึ่งให้คำแนะนำในการนำเสนอข้อมูลในรายงานการวิจัย และขอให้ส่งรายงานความก้าวหน้าตามกำหนด

2. การติดตามสนับสนุนคณะวิจัยทั้งสองโครงการในตำบลไทรย้อย มีกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน คณะวิจัย ดังนี้

สรุปผลกิจกรรมที่ 1 การร่วมประชุมจัดทำแบบสอบถามร่วมกับคณะวิจัยกลุ่มปุ๋ย ดังนี้

นักศึกษาสามารถเข้าใจและเป็นผู้ช่วยนักวิจัยจากชุมชนซึ่งมีทักษะการเขียนน้อยกว่า แต่มีความต้องการ อยากรู้ มีคำถาม ทั้งครูและนักศึกษาจึงช่วยกันขีดเกลาประเด็นคำถามให้ตรงจุด นักวิจัยจากชุมชนโดยเฉพาะนางฟองจันทร์ และนางกัญญา จะมองเห็นประเด็นที่จะมาทำแบบสอบถามได้มากเนื่องจากมีประสบการณ์ในการทำประชาคม และเวที พอช. ส่วนนางแสงมอญ และ นางวิไล จะเก็บรายละเอียดและจดบันทึกวิธีการตั้งคำถาม และข้อมูลที่คาดหวัง โดยภาพรวมคณะวิจัยมีการเรียนรู้และพัฒนาทักษะมากขึ้น

สรุปผลกิจกรรมที่ 2 ร่วมประชุมปฏิบัติการโครงการ”รูปแบบการบริหารจัดการการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงในอำเภอเด่นชัย” ดังนี้

ในอำเภอเด่นชัยมีเกษตรกรที่รวมกลุ่มกันผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์อยู่ทุกตำบล แต่ส่วนใหญ่มีปัญหาการบริหารจัดการ และความยั่งยืนของกลุ่มซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. หน่วยงานและองค์กรท้องถิ่นเป็นผู้ริเริ่มโดยการจัดอบรมเรื่องการเกษตร และการนำไปศึกษาดูงานแล้วกลับมาให้ตั้งกลุ่ม และสนับสนุนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองในระยะแรก

2. เกษตรกรเรียนรู้เพิ่มเติมจากโครงการชีวิตวิถีเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และการใช้จุลินทรีย์คุณภาพสูง จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ซึ่งให้บริการฝึกอบรมแก่เกษตรกรทุกชุมชนในอำเภอเด่นชัยอย่างทั่วถึง

3. มีการเสียลงทุนๆละ 50-100 บาท สมาชิกจะมาร่วมกิจกรรมในระยะแรก และค่อย ๆ ลดจำนวนลงเรื่อย ๆ จะมีแกนนำกลุ่มละ 2-3 ที่ยังทำปุ๋ยใช้เองและได้ผลดีเป็นตัวอย่างในชุมชน เมื่อองค์กรหรือหน่วยงานจัดหรือติดตามผลการดำเนินงานก็มักใช้พื้นที่ของแกนนำเหล่านี้เป็นศูนย์กลางกลุ่ม และสมาชิกคนอื่น ๆ ก็มาร่วมกิจกรรมให้เห็นว่ายังมีกลุ่มอยู่ หากมีการสนับสนุนส่งเสริมต่อยอดก็มาร่วมกันเป็นครั้งคราว

4. สาเหตุที่เกษตรกรไม่ทำกิจกรรมการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์อย่างต่อเนื่องส่วนใหญ่นอกว่าการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เห็นผลช้า และผลผลิตไม่ดี ใช้เวลาในการหมัก การกลั่นกรองปุ๋ย และการดูแลแทนที่จะได้ทำงานหารายได้อย่างอื่น เช่น เกษตรกรบ้านแม่จั่ว และเด่นชัยจะหารายได้เสริมจากการรับจ้างหรือการแปรรูปไม้ซึ่งมีรายได้ดี

5. กลุ่มเกษตรกรตำบลไทรย้อยมีลักษณะแตกต่างจากกลุ่มอื่นคือ ถึงแม้สมาชิกส่วนใหญ่จะไม่ร่วมกิจกรรม แต่คณะกรรมการกลุ่มเป็นผู้ปฏิบัติและขับเคลื่อนการผลิตด้วย”ทุน” และ “ที่”

ของคณะกรรมการเอง มีความพยายามเรียนรู้ และชักชวนเกษตรกรในกลุ่มให้ร่วมกิจกรรมด้วยการสร้างแรงจูงใจจากผลผลิตจากการทดลองใช้ปุ๋ยที่เพิ่มขึ้น

6. ลักษณะการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ของหน่วยงานที่เข้ามาเป็นครั้งคราว มักสร้างความคาดหวังในเรื่องผลประโยชน์และความช่วยเหลือที่ภาครัฐจัดให้ ทำให้เกษตรกรสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเพื่อรอรับผลประโยชน์ เช่น

7. เกษตรกรที่เข้าร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ชั้นชมการเล่าความเป็นมาและสภาพการบริหารจัดการของกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ตำบลไทรย้อย เนื่องจากผู้นำเสนอ ทั้งคุณพองจันทร์ และลุงอำนาจ ต่างมีเทคนิคการเล่าเรื่องที่ไม่น่าเบื่อและ อยากไปศึกษาดูงานในพื้นที่ คณะกรรมการกลุ่มจึงหาหรือว่าจะจัดอบรมให้การทำปุ๋ยหมักให้กับผู้สนใจไปทำใช้เอง

สรุปผลกิจกรรมที่ 3 ผลการลงพื้นที่ติดตามสนับสนุนการอบรมปุ๋ยหมักไม่กลับกอง และร่วมกิจกรรมตรวจสอบคุณภาพแหนมโดยมีส่วนร่วมจากชุมชน ดังนี้

ผลการร่วมกิจกรรมการจัดอบรมปุ๋ยหมักไม่กลับกอง คณะกรรมการและคณะวิจัยมีทักษะการเป็นวิทยากรมากขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาผู้ช่วยวิทยากร สามารถบอกเล่า ตอบคำถามได้เหมือนวิทยากรตัวจริง ผู้เข้ารับการอบรมชั้นชม นักศึกษามีความคุ้นเคยกล้าซักถามและเสนอแนะมากขึ้น

ผลการร่วมกิจกรรมการตรวจสอบคุณภาพแหนมโดยมีส่วนร่วมจากชุมชน สรุปได้ ดังนี้

1. นักวิจัยจากวิทยาลัยได้นำกระบวนการประกวด และแข่งขันทำอาหาร มาประยุกต์ใช้ ทำให้คณะวิจัยกลุ่มแหนมได้เห็นกระบวนการชิมแหนมโดยเชิญกลุ่มเป้าหมายมาเป็นคณะกรรมการผู้ชิมและให้คะแนนแหนมแต่ละสูตรซึ่งผู้ชิมจะได้รับแบบฟอร์มให้คะแนน และให้คะแนนตามหัวข้อที่จัดเตรียมไว้ และอาจารย์พิไลพรเป็นผู้แจ้งลำดับขั้นตอนการชิม การให้คะแนนในแต่ละหัวข้อ

2. มีการนำหลักการอาหารปลอดภัยมาใช้เพื่อให้ชุมชนตระหนักถึงโทษของการรับประทานแหนมดิบๆ ในการเตรียมแหนมที่จะให้กลุ่มเป้าหมายชิมนั้นต้องอบให้สุกทุกจาน

3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีประสบการณ์ในการจัดการประกวดแข่งขันในลักษณะนี้มาแล้วจึงมีความคล่องแคล่ว และพูดคุยสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองได้ดี

4. หลังจากประมวลผลข้อมูลที่คณะกรรมการส่งให้และมีการเฉลยว่าสูตรไหนได้คะแนนสูงสุดและเรียงลำดับคะแนนของแต่ละสูตร พร้อมทั้งเฉลยให้คณะกรรมการผู้ชิมและสมาชิกกลุ่มแหนมทราบ ซึ่งสูตรดั้งเดิมของกลุ่มได้คะแนนเป็นลำดับที่ 2 ส่วนลำดับที่ 1 เป็นสูตรที่อาจารย์และนักศึกษาร่วมกันทำขึ้น มีการมอบสูตรและชวนสมาชิกไปฝึกทำกันอีกครั้งในวิทยาลัย

5. คณะกรรมการผู้ให้คะแนนจากชุมชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง และช่วยกันซื้อแหนมติดมือกลับบ้านคนละพวง

6. จากการสรุปผล สมาชิกกลุ่มยังยืนยันว่าจะผลิตแหนมที่ไม่ใส่ผงชูรส และดินประสิว เพราะไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค แต่จะผลิตรสชาติตามความต้องการของตลาดมาเสริม แสดง

ให้เห็นว่าสมาชิกให้ความสำคัญกับสุขภาพตนเองของคนในชุมชนมากกว่าการเพิ่มรายได้(เพราะส่วนใหญ่ทำเองซื้อเอง ขายในชุมชน ซึ่งเป็นญาติพี่น้องกัน)

สรุปผลกิจกรรมที่ 4 ประชุมติดตามนักวิจัยกลุ่มແໜ່ນແລະກຸ່ມປູ່ຍໄຫຼຍ້ອຍ ผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สภาพการดำเนินงาน ดังนี้

ทั้ง 2 กลุ่ม ประสบปัญหาคล้ายกัน คือ ปัญหาเศรษฐกิจ คือต้นทุนสูงขึ้น แต่กลุ่มປູ່ຍได้ใช้เครื่องจักรเข้าช่วยในการกลั่นกรองปุ๋ยหมัก จึงลดค่าใช้จ่ายลงได้ ส่วนกลุ่มແໜ່ນ วัตถุดิบทุกอย่างมาจากภายนอกทั้งหมด จึงแก้ปัญหาด้วยการลดปริมาณผลิตลง ซึ่งก็ได้กำไรน้อย จึงทำ ๆ หยุด ๆ แต่ทั้งสองกลุ่มก็ให้คำแนะนำซึ่งกันและกันดี

สรุปผลกิจกรรมที่ 5 การร่วมเวทีสรุปผลโครงการบริหารจัดการการผลิตและใช้ปุ๋ย และผลการอบรมบัญชีให้บุคลากรของกลุ่มປູ່ຍ ดังนี้

สภาพการดำเนินการของกลุ่มมีการปรับเปลี่ยนไป ทั้งการบริหารจัดการการเงิน บัญชีการผลิต การขายและการคืนกำไรให้สมาชิก ฝ่ายบัญชีได้นำสมุดบัญชีที่แยกประเภทเป็นระเบียบมานำเสนอ

สรุปผลกิจกรรมที่ 6 ลงพื้นที่สนับสนุนการฝึกอบรมพัฒนาคุณภาพการผลิตແໜ່ນ ดังนี้

เป็นการฝึกอบรมให้สมาชิกกลุ่มและนักเรียนคู่กันไป โดยนักเรียนจะทำ 2 สูตร ชาวบ้านจะทำ 2 สูตร แล้วจะมีการจัดกิจกรรมการชิมແໜ່ນในครั้งต่อไป นักเรียนสามารถทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ดี ส่วนชาวบ้านจะขอให้เด็กช่วย ทั้งสองกลุ่มสามารถทำແໜ່ນได้เสร็จพร้อมกัน บรรยากาศการฝึกอบรม มีการถ่ายทอดและสืบสานภูมิปัญญาระหว่างชาวบ้านกับนักเรียน เช่นนักเรียนห่อແໜ່ນไม่สวย ป้าต๋นจะเป็นผู้ติชมและแนะนำ ในขณะที่ตัวนักเรียนใช้เครื่องทุ่นแรง เช่นเครื่องหั่น เครื่องบด ชาวบ้านไม่เคยทำก็ขอให้นักเรียนช่วย

สรุปผลกิจกรรมที่ 7 การร่วมประชุมจัดทำรายงานความก้าวหน้ากลุ่มປູ່ຍ ดังนี้

สมาชิกได้มอบหมายให้อาจารย์สมศักดิ์และ อาจารย์ กฤษฎาเป็นผู้จัดทำ โดยทุกคนสรุปประเด็นที่ตนเองบันทึกไว้ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง พร้อมทั้งข้อมูลที่ตนเองเสนอ รวบรวมไว้ซึ่งอาจารย์สมศักดิ์รับ และจะโทรศัพท์สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหากมีข้อสงสัย

สรุปผลกิจกรรมที่ 8 ลงพื้นที่ติดตามกลุ่มແໜ່ນในเวทีสรุปผลการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

พบว่าพบบาทการสรุปผล แต่ละประเด็น เป็นของคณะวิจัยจากวิทยาลัย คณะวิจัยจากกลุ่มແໜ່ນเป็นผู้ยืนยัน และแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูล สมาชิกค่อนข้างพอใจกับผลที่ได้แต่ อาจารย์ยวันดาเห็นว่ายังไม่มีความสำเร็จตามที่คาดหวังด้านเศรษฐกิจ จึงยังหนักใจจะจัดทำรายงานในลักษณะใด ซึ่งผู้วิจัย เสนอแนะว่า ควรมองหาจุดที่แสดงให้เห็นว่าสมาชิกมีความสุข ว่ามีกิจกรรมใดบ้างที่ทำให้มีความสุข เพราะอะไร ซึ่งอาจารย์ยวันดาจะไปทบทวนอีกครั้ง

สรุปผลกิจกรรมที่ 9 ลงพื้นที่ติดตามสนับสนุนการประชุมสรุปรูปแบบการจัดการกลุ่มปฏฺยอินทรีย์ตำบลไทรย้อยและเตรียมศึกษาดูงาน ดังนี้

เนื่องจาก อาจารย์สมศักดิ์ เสียชีวิตด้วยอาการเส้นโลหิตในสมองแตก ในวันที่ 29 ธันวาคม 2552 ทำให้โครงการชะงักลง หน่วยจัดการงานวิจัยโดยนายจัสพงษ์ วรรณสอน ผู้อำนวยการได้เรียกประชุมคณะวิจัย ซึ่งตกลงให้ อาจารย์กฤษฎา อารีประเสริฐสุข เข้ามาทำงานต่อซึ่ง อาจารย์กฤษฎา ขอให้ผู้วิจัยเป็นผู้เลี้ยงและช่วยในการจัดทำรายงานความก้าวหน้าที่ยังค้างไว้ และปรับแผนการทำงานระยะต่อไป จากการประชุมปรับแผนและเตรียมการศึกษาดูงาน เห็นได้ว่า คุณพองจันทร์ และคณะ มีทักษะการทำงานมากขึ้น สามารถบริหารจัดการเวลา และประสานการเดินทางได้รวดเร็ว ส่วนสถานที่ศึกษาดูงาน อาจารย์โสมณ กิติ หัวหน้างานวิจัยฯ และอาจารย์กฤษฎา รับประทานอาหารกับ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ และ ชุมชนบ้านสามขา

สรุปผลกิจกรรมที่ 10 ลงพื้นที่เวทีสรุปข้อมูลการวิจัยกลุ่มปฏฺยอินทรีย์คุณภาพสูง ดังนี้

คณะทำงานสรุปผลการดำเนินการที่ผ่านมา ทำให้มองเห็นภาพความเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจน เห็นการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนมากขึ้น เช่น ได้รับความไว้วางใจจากชุมชนหมู่ 1 ให้ ใช้เงินกองทุน SME ใช้เป็นกองทุนการผลิตปฏฺยอินทรีย์ ทำให้ปัญหาต่างๆ หดไป

สรุปผลกิจกรรมที่ 11 ติดตามสนับสนุนเวทีคืนข้อมูลให้ชุมชนของกลุ่มปฏฺยอินทรีย์ฯ ดังนี้

อาจารย์ กฤษฎา เป็นผู้ดำเนินกิจกรรม โดย ผอ.นิธิรัฐ กล่าวรายงาน ต่อนายจรัสพงษ์ วรรณสอน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตร และ นายชัยวุฒิ มานพ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย และเริ่มกิจกรรมการคืนข้อมูลให้ชุมชน โดยการนำเสนอข้อมูลด้วย ppt. และมีการหยุดพักเพื่อให้มีการซักถามและเสนอแนะข้อมูลเพิ่มเติม ทั้งด้านรูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และโครงสร้างการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของสมาชิก ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมดี โดยนายชัยวุฒิ มานพ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ในบางครั้ง การไม่สื่อสารกันอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ เมื่อคณะวิจัยได้นำเสนอข้อมูลทั้งหมดแล้วทำให้เห็นว่า คณะทำงานได้เสียสละอย่างมากในการที่จะช่วยขับเคลื่อนโครงการ หนึ่งตำบลหนึ่งโรงงานปฏฺยอินทรีย์ของรัฐบาล ซึ่งตำบลไทรย้อยได้พยายามวิ่งเต้นให้เกิดมีขึ้น เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชนทั้งตำบล ดังนั้น การให้ฝ่ายบริหารเป็นคณะกรรมการอำนวยการย่อมจะทำให้การขับเคลื่อนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะไม่ว่าใครเข้ามาเป็นนายก อบต. ต้องสนับสนุนโครงการนี้ให้อยู่ต่อไป ส่วนผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตร ซึ่งเป็นตัวแทนของคณะกรรมการที่ปรึกษาได้ ให้แนวทางการสนับสนุนด้านความรู้ วิชาการและเทคโนโลยีว่า ตำบลไทรย้อยเป็นชุมชนของวิทยาลัยชุมชนหนึ่ง ซึ่งนักศึกษาสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ ก็ขอฝากว่าเมื่อนักศึกษาเข้ามาเรียนรู้ขอให้เมตตา สั่งสอนด้วย ในขณะเดียวกัน วิทยาลัยมีบุคลากรที่ให้บริการวิชาการวิชาชีพแก่ชุมชน และจะขอให้ตำบลไทรย้อยเป็นชุมชนวิจัยของวิทยาลัยต่อไป ซึ่งอาจมีการพัฒนาโจทย์ใหม่ๆ และแนวร่วมใหม่ๆ เพิ่มขึ้นอีก

ตอนที่ 5 รูปแบบการจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

จากการทดลองจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในตำบลไทรย้อยทั้งสองโครงการโดยการนำแนวทางการบูรณาการการเรียนการสอนและการวิจัยที่ได้จาก ข้อเสนอแนะของฝ่ายบริหาร คณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัย การระดมความคิดจากคณะกรรมการ ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องสามารถสรุปรูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เอื้อต่อการบูรณาการเรียนการสอน การวิจัยและการบริการชุมชน ดังนี้

1. การจัดการต้นทาง ได้แก่

1.1 จัดประชุมชี้แจงนโยบาย และทิศทางการวิจัย มาตรการ และแนวทางดำเนินการทั้งด้านการวิจัยในชั้นเรียน วิจัยคุณภาพการศึกษา โครงการ โครงการงานวิทยาศาสตร์ และงานบริการชุมชนแจ้งให้ ครู บุคลากรและนักเรียน นักศึกษาทราบและปฏิบัติ

1.2 สร้างและพัฒนาทักษะประสบการณ์วิจัยให้กับครูและ นักเรียนนักศึกษา

- 1) ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด หลักการ การวิจัยเพื่อท้องถิ่น
- 2) ประชุมปฏิบัติการศึกษาปัญหาชุมชนแบบมีส่วนร่วม
- 3) ศึกษาดูงาน เรียนรู้นอกพื้นที่(มรภ. อุตรดิตถ์, สอศ.,สกว.)
- 4) ศึกษาดูงาน เรียนรู้ร่วมกับโครงการวิจัยในพื้นที่ และงานบริการชุมชน
- 5) ประชุมปฏิบัติการเขียนแผนการสอนรายวิชาโครงการ
- 6) เวทีศึกษาหัวข้อโครงการที่สอดคล้องกับปัญหาชุมชนและการเขียน

ข้อเสนอวิชาโครงการโดยเชิญชุมชนเข้าร่วม จัดให้กับนักศึกษาชั้นปวส.1 ทุกแผนกวิชา ในช่วงปลายภาคเรียนที่ 1 เพื่อให้ศึกษามีเวลาค้นคว้าและจัดทำข้อเสนอโครงการในช่วงปิดภาคเรียน

1.3 ปรับเปลี่ยนเวลาเรียนรายวิชาโครงการให้เอื้อต่อการเผยแพร่ผลงานและการจบหลักสูตร โดยแบ่งตารางเรียนรายวิชาโครงการในภาคเรียนที่ 1 ให้อนเสนอโครงการเมื่อได้รับอนุญาตแล้วลงมือปฏิบัติ ในภาคเรียนที่ 2 ให้จัดทำรายงานเผยแพร่ และเสนอขอจบหลักสูตรการออกเกรด จะทำหลังจากส่งสรุปรายงานโครงการเป็นรูปเล่ม

1.4 แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองระดับคณะโดยมีหัวหน้าคณะวิชาเป็นประธาน ทำหน้าที่ ประเมินและคัดเลือกข้อเสนอโครงการเสนอคณะกรรมการหน่วยจัดการ

1.5 จัดหางบประมาณสนับสนุนโครงการที่มีผลการประเมินดีเด่นคณะวิชาละ 2 โครงการ โดยงานวิจัยและพัฒนาจัดทำโครงการสนับสนุนงบประมาณวิจัยในชั้นเรียน โครงการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม บรรจุเข้าแผนงบประมาณประจำปี

1.6 จัดอบรมปฏิบัติการ พัฒนาวิทยวิจัย จากปัญหาที่งานวิจัยพัฒนาและงานบริการชุมชนรวบรวมได้ หรือจากการที่ครูและนักศึกษาออกไปบริการประชาชนและพบเห็นสภาพปัญหาต่างๆ

1.7 จัดอบรมปฏิบัติการ เขียนข้อเสนอโครงการ (Proposal) หรือเอกสารเชิงหลักการ (Concept Paper) เพื่อเสนอแหล่งทุนให้กับครู

1.8 คณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยระดับคณะวิชาคัดเลือกกลั่นกรองข้อเสนอโครงการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อสนับสนุนงบประมาณข้อเสนอดีเด่นคณะวิชาละ 1 เรื่อง

1.9 เตรียมคู่มือจัดทำโครงการมอบให้นักศึกษา และคู่มือการทำวิจัยมอบให้ครู

2. การจัดการระหว่างทาง

คณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยระดับคณะวิชา และงานวิจัยพัฒนาซึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการ ทำหน้าที่ประสานงานให้มีพี่เลี้ยงนักวิจัยและครูที่ปรึกษาวิชาโครงการทำหน้าที่ติดตามสนับสนุน ดังนี้

2.1 ประชุมติดตามการจัดทำข้อเสนอโครงการของนักศึกษาชั้นปวส. 1 ในตอนปลายภาคเรียนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อเสนอโครงการให้คณะกรรมการพิจารณาอนุญาตให้ดำเนินการ

2.2 แต่งตั้งครูที่ปรึกษาโครงการทำหน้าที่ติดตามสนับสนุนตามปฏิทินปฏิบัติงาน

2.3 จัดประชุมเสนอผลงานของนักศึกษา โดยจัดให้ตรงกับงานประชุมวิชาการ (อกท.) ระดับหน่วยในภาคเรียนที่ 2 เพื่อให้นักศึกษาได้นำเสนอผลงานและคณะกรรมการคัดเลือกผลงานดีเด่นเข้านำเสนอเพื่อเผยแพร่ในงานประชุมวิชาการ (อกท.) ระดับภาคและระดับชาติ

2.5 งานหลักสูตรคัดเลือกผลงานโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนมาร่วมกับงานบริการชุมชน พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

2.6 หัวหน้างานวิจัยและพัฒนาและคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยเป็นพี่เลี้ยงติดตามสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยจัดอบรมเพิ่มทักษะขณะดำเนินการตามความจำเป็นและการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีของแต่ละงาน

2.7 จัดเวทีติดตามความก้าวหน้าปัญหาการทำวิจัยของครู ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2.8 ประชุมสรุปผลการดำเนินการของครูแต่ละคณะวิชา

2.9 ประชุมปฏิบัติการจัดทำรายงานการวิจัย (ควรทำหลังจากปิดภาคเรียน ในช่วงที่ทำ Self-Access Report (SAR))

3. การจัดการปลายทาง

การสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่ชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์มีแนวทาง ดังนี้

3.1 จัดทำปฏิทินเผยแพร่ผลงานวิจัยของหน่วยงานเช่น สอศ. สกศ. อกท. มรภ. เป็นต้น เพื่อวางแผนสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิชาการโดย

1) อบรมเชิงปฏิบัติการเขียนบทความเผยแพร่ผลงานวิจัยตามแบบฟอร์ม (Format) ของแต่ละสถาบัน โดยดำเนินการ 1 เดือน ก่อนการประกาศรับบทความวิชาการเพื่อ

คัดเลือกนำเสนอในงานประชุมวิชาการของ แต่ละสถาบัน เพื่อช่วยให้ครูจัดทำบทความวิชาการ และสื่อแนะนำให้เสร็จประมาณปลายเดือนมิถุนายน ถึง ต้นเดือนกรกฎาคมทุกปี

2) รวบรวมบทความวิชาการเสนอสถาบันตามกำหนดเวลาที่ประกาศรับ เช่น มรภ. อุตรดิตถ์ และสภค ประกาศรับบทความในเดือนกรกฎาคม สอศ. เดือนสิงหาคม เป็นต้น

3.2 จัดเตรียมงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์จัดนิทรรศการ และนำเสนอผลงาน ด้วยสื่อ สำหรับผลงานวิจัยที่ได้รับคัดเลือกนำเสนอบทความวิชาการ

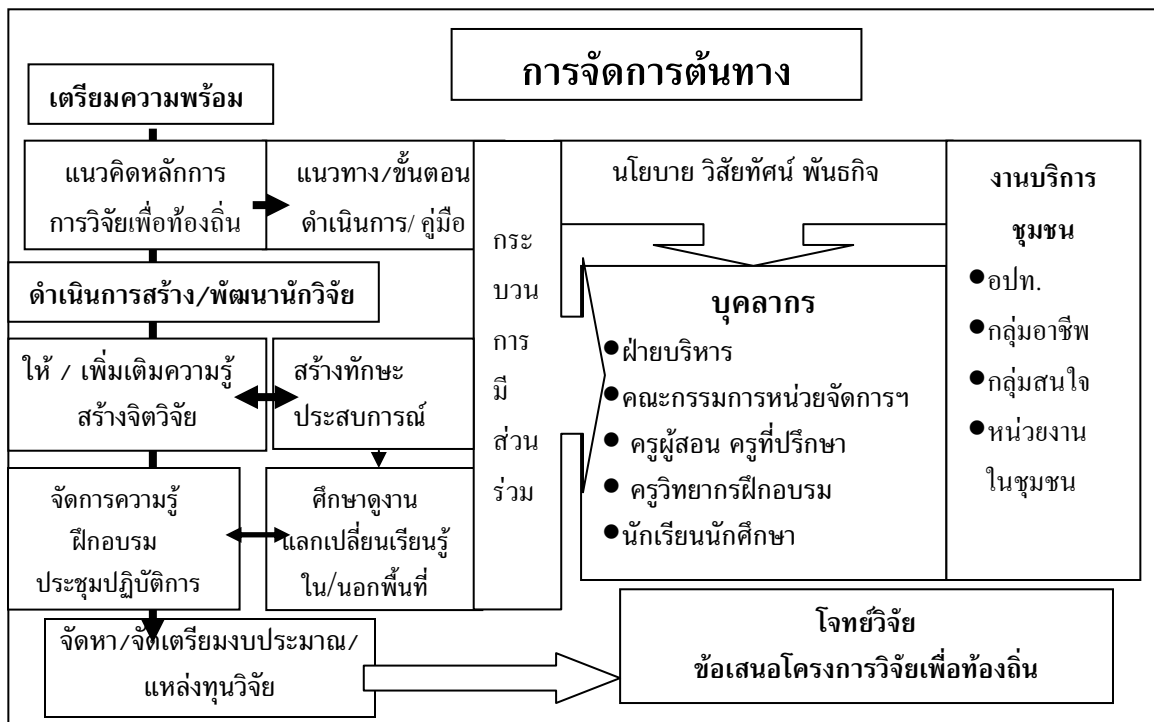
3.3 จัดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปนำเสนอผลงานวิชาการให้กับ นักวิจัยที่ได้รับคัดเลือกจากสถาบันต่างๆ รวมทั้งเครือข่ายการวิจัยเพื่อท้องถิ่น

3.4 งานหลักสูตรการสอนและการวัดผลประเมินผล รับผิดชอบจัดสัมมนาวิชา โครงการระดับวิทยาลัยเพื่อคัดเลือกโครงการดีเด่นของนักศึกษา ส่งเข้านำเสนอในการประชุมวิชาการ องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย(อกท.)ระดับภาคและระดับชาติและเพื่อให้นักศึกษา รุ่นต่อไปได้นำผลงานวิจัยไปพัฒนาต่อยอดในปีการศึกษาถัดไป

3.5 งานบริการชุมชนนำหลักสูตรฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมจาก ผลงานวิจัย โครงการงาน งานวิจัยสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม ให้กับชุมชน

3.6 เผยแพร่ผลงานวิจัยทางเว็บไซต์ของวิทยาลัย และทางวารสาร สิ่งตีพิมพ์

รูปแบบการจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเรียนการสอน การวิจัยและบริการ ชุมชนของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ดังแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 13 การจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นระยะต้นทาง

แผนภูมิที่ 14 การจัดการงานวิจัยระหว่างทางและปลายทาง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษารูปแบบการจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเรียนการสอนการวิจัยและบริการวิชาการสู่ชุมชน:กรณีศึกษาตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ศักยภาพ องค์ความรู้ด้านการวิจัย และ ภูมิปัญญาของชุมชนเพื่อกำหนดแผนการสร้างความเข้าใจในเรื่องการวิจัยท้องถิ่นร่วมกันกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการและแผนติดตามสนับสนุนนักวิจัยในโครงการวิจัยในตำบลไทรย้อย 2) ทหารูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เอื้อต่อการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัยและบริการวิชาการสู่ชุมชนของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ที่ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ดำเนินการ ระหว่าง เดือน สิงหาคม 2551 ถึง เดือนมิถุนายน 2553 ในพื้นที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ และตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ กลุ่มเป้าหมายแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาสภาพ ศักยภาพด้านการวิจัยของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่เป็น ฝ่ายบริหาร หัวหน้าคณะ หัวหน้างาน ครูผู้สอน นักศึกษา คณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยของวิทยาลัย จำนวน 60 คน และกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา สถานการณ์ ปัญหาชุมชน การใช้ประโยชน์จากการวิจัย เครือข่ายการวิจัยท้องถิ่นในจังหวัดแพร่และรูปแบบการบริหารหน่วยจัดการงานวิจัยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ เป็นนักศึกษาระดับปวส. ตัวแทนชุมชนผู้นำท้องถิ่น เครือข่ายวิจัยอาชีวศึกษาแพร่ และเครือข่ายวิจัยท้องถิ่นจังหวัดแพร่ จำนวน 30 คน มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. สรุปโครงการและกิจกรรม

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพ ศักยภาพ องค์ความรู้ด้านการวิจัยและภูมิปัญญาของชุมชนเพื่อกำหนดแผนการสร้างความเข้าใจในเรื่องการวิจัยท้องถิ่นและติดตามสนับสนุนส่งเสริมนักวิจัยในโครงการวิจัยที่ได้รับทุนในตำบลไทรย้อย ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2551 ถึง 30 เมษายน 2552

ระยะที่ 2 ทดลองรูปแบบ และหารูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เอื้อต่อการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัยและบริการวิชาการสู่ชุมชนของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ในพื้นที่ตำบลไทรย้อย อ. ด่านซ้าย จ. แพร่ มีการดำเนินกิจกรรม 2 ส่วน คือ การจัดการงานวิจัยในสถานศึกษา และการจัดการงานวิจัยในชุมชน ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2552 ถึง 30 มิถุนายน 2553 โดยมีกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

1. การประชุมผู้บริหารและครู ชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการและระดมความคิดเห็นประเด็น “การบูรณาการการวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับการเรียนการสอนและการบริการวิชาการของ

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่” และจัดกิจกรรมขยายผลความรู้ความเข้าใจประเด็น “แนวคิดหลักการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น” ให้กับครูและนักเรียนที่สนใจ

2. ประชุมคณะนักวิจัยโครงการ “การพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มผลิตเห็ดบ้านปากปานที่ความสมดุลระหว่างความสุขกับเศรษฐกิจ” และ โครงการการบริหารจัดการการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมของกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ตำบลไทรย้อย” เพื่อ ทบทวนวัตถุประสงค์ของโครงการบทบาทของนักวิจัย และเตรียมความพร้อมก่อนเปิดโครงการ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารการเงิน วางแผนและกำหนดตัวคนทำงาน

3. ประชุมนักวิจัยทั้งสองโครงการและคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยเพื่อ ทำความเข้าใจและประเด็น “การจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น บทบาทของนักวิจัยและบทบาทของชุมชน”

4. ลงพื้นที่สนับสนุนกิจกรรมของโครงการ “การพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มผลิตเห็ดบ้านปากปานที่ความสมดุลระหว่างความสุขกับเศรษฐกิจ” ทั้งการศึกษาสภาพ ศักยภาพด้านการผลิต บรรจุภัณฑ์และการจำหน่าย การปฏิบัติตามแผนการวิจัย การศึกษาดูงาน การสรุปบทเรียนจากการทำงาน ติดตามความก้าวหน้าโครงการวิจัย การเสนอรายงานความก้าวหน้าและการวิเคราะห์สรุปผลการวิจัย

4. ลงพื้นที่สนับสนุนกิจกรรมของโครงการ “โครงการการบริหารจัดการการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมของกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ตำบลไทรย้อย” ทั้งการศึกษาสภาพ ศักยภาพด้านการผลิต บรรจุภัณฑ์และการจำหน่าย การปฏิบัติตามแผนการวิจัย การศึกษาดูงาน การสรุปบทเรียนจากการทำงาน ติดตามความก้าวหน้าโครงการวิจัย การเสนอรายงานความก้าวหน้าและการวิเคราะห์สรุปผลการวิจัย

5.ประชุมประจำเดือนคณะวิจัยทั้งสองโครงการ นักวิจัยพี่เลี้ยงและผู้เกี่ยวข้อง

6. นำนักวิจัย ครู และนักศึกษาและกลุ่มเป้าหมายไปเรียนรู้นอกพื้นที่ ทั้งด้านการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาอาชีพ เพิ่มประสบการณ์การวิจัย และความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อท้องถิ่น และการประชุมสรุปผลการเรียนรู้แต่ละกิจกรรม

7.ประชุมคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยเพื่อหารือ และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน และการเรียนรู้ในชุมชน โดยบูรณาการภาระงานต่างๆ ของวิทยาลัย

8. การประชุมเชิงปฏิบัติการ ขั้นตอนและกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาโครงการด้วยกระบวนการวิจัย ประเด็นการ “เขียนข้อเสนอโครงการ” และประชุมติดตามผลการฝึกอบรมของนักศึกษา

9.ประชุมเพื่อนำเสนอข้อมูลและหารือกับฝ่ายบริหาร และคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัย เพื่อปรับเปลี่ยนกิจกรรมแนวทางการดำเนินการให้เอื้อต่อการบูรณาการ

10. จัดอบรมครูผู้สอน เรื่องการเขียนแผนการสอนรายวิชาโครงการ

2. สรุปผลการวิจัย

2.1 สภาพ ศักยภาพ บริบทตำบลไทรย้อย อำเภอเด่นชัยจังหวัดแพร่

ตำบลไทรย้อยเป็นตำบลขนาดใหญ่ มีพื้นที่กว้างขวางแบ่งเป็น 12 หมู่บ้าน ประชากรรวม 6,561 คน ความหนาแน่นของประชากร 29 คน / ตร.กม. มีถนน เด่นชัย-ลำปาง และเด่นชัย-ศรีสัชนาลัย และมีทางรถไฟผ่านที่สถานีปากป่าน ตัดผ่าน การคมนาคมสะดวก มีแหล่งทรัพยากรไม้สักที่มีคุณภาพ มีพื้นที่เพาะปลูกกระจายตามที่ราบเชิงเขา ประชาชนส่วนใหญ่ทำการเกษตรซึ่งมีต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตราคาไม่ดี มีการอพยพแรงงานหลังช่วงเก็บเกี่ยว ชุมชนและกลุ่มอาชีพ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานต่างๆ แต่ยังไม่มีการบริหารจัดการที่ดี องค์การปกครองท้องถิ่นเข้มแข็งส่งเสริมการพัฒนาอาชีพและต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชน จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียงตามแนวพระราชดำริขึ้นเพื่อให้คนในชุมชนได้เรียนรู้ นอกจากนี้ยังสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การพัฒนาอาชีพกับกลุ่มต่างๆ แต่ยังไม่มีการลักลอบตัดไม้ ทำลายป่า และบุกรุกพื้นที่ป่า ทำไร่ และเผาถ่านในชุมชนทำให้เกิดมลพิษ ไม่มีตลาดสดในชุมชน ทำให้ผลผลิตที่เหลือจากการบริโภคและสินค้าชุมชนไม่มีที่ขายจึงไม่มีแรงจูงใจในการผลิตไว้บริโภคต้องพึ่งพาสินค้าจากตลาดเด่นชัยเป็นส่วนใหญ่ แต่ชุมชนตำบลไทรย้อยมีโอกาสด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเนื่องจากมีถนนเด่นชัย ลำปางตัดผ่าน มีสินค้าชุมชนวางขายตามข้างทางและอยู่ใกล้กับวัดพระธาตุสุโทนมงคลคีรี และสวนสักปลูกที่มีต้นสักขนาดใหญ่และคุณภาพดีเป็นที่รู้จักทั่วไป ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยว และลานค้าชุมชน ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลไทรย้อยมีผู้นำท้องถิ่นที่นำการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการเกษตรทั้งการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์และแปรรูปผลผลิต มีการเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพกับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่มาอย่างต่อเนื่อง และผลจากการส่งเสริมสนับสนุนตามนโยบายรัฐบาลจากหน่วยงานในอำเภอเด่นชัย และการสนับสนุนจาก อบต. ไทรย้อยทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันมากขึ้น เช่น กลุ่มเลี้ยงหมู กลุ่มปลูกข้าว กลุ่มถั่วเหลือง กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ แต่ละกลุ่มจะมีแกนนำขับเคลื่อนกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนาความเป็นอยู่ รายได้และสวัสดิการของสมาชิก นอกจากนี้ ศูนย์บริการการศึกษาของโรงเรียนอำเภอเด่นชัยได้เข้ามาจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยและพัฒนาอาชีพ ทำให้ชาวบ้านมีโอกาสได้เรียนรู้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองและอาชีพ ด้านบทบาทชาย หญิง มีการส่งเสริมกันและกันได้รับการยอมรับเหมือนๆ กัน ทำให้การพัฒนาท้องถิ่นได้รับการตอบสนองเต็มที่ชุมชนมีการทำงานร่วมกันเหมือนครอบครัว มีความเป็นประชาธิปไตย และเห็นแก่ส่วนรวม

2.2 สภาพ ศักยภาพ องค์ความรู้ด้านการวิจัยของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

วิสัยทัศน์“วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่เป็นแหล่งเรียนรู้ทักษะวิชาชีพที่ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” ปรัชญาวิทยาลัย“ทักษะนำ คุณธรรมเด่น เน้นการวิจัย มุ่งให้บริการ” บุคลากรมีความรู้ความสามารถและความชำนาญหลายสาขาวิชา มีประสบการณ์การสอนการฝึกอบรมด้านการเกษตรให้กับชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง ได้รับการยอมรับในด้านวิชาการ

และวิชาชีพเกษตรกรรม สามารถบูรณาการงานตามนโยบายของสถานศึกษากับหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดได้ดีและมีผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่ได้รับรางวัล และเป็นจุดเผยแพร่ความรู้

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ มีศักยภาพด้านการวิจัย โดยนายไกรสิทธิ์ ชัยพรหม ผู้อำนวยการได้จัดตั้งหน่วยจัดการงานวิจัยของวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มีเป้าหมายขับเคลื่อน วชท.สู่คุณภาพด้านการวิจัย และเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่ชุมชนเพื่อการใช้ประโยชน์ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยระดับวิทยาลัยมีคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยและระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยระดับแผนกวิชา แต่การขับเคลื่อนระบบการจัดการงานวิจัยและคุณภาพงานวิจัยมีอุปสรรคเนื่องจาก ภาระงานการสอนและงานที่มอบหมายของบุคลากรมีหลายด้าน หัวหน้าแผนกวิชาบางคนไม่มีประสบการณ์ด้านการวิจัย ครูวิชาโครงการแต่ละคณะวิชามีแนวคิดและรูปแบบการวิจัยแตกต่างกันตามสาขาวิชาที่จบมา และให้แนวทางการทำโครงการกับนักศึกษาตามความถนัดและความสนใจของตนซึ่งไม่ตรงกับความสนใจของผู้เรียนและสภาพปัญหาชุมชน ไม่มีการวางแผนการสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานของครูและนักศึกษาในแผนกไว้ชัดเจน และไม่มียกงบประมาณสนับสนุนการวิจัยของครูและการทำโครงการของนักเรียนนักศึกษา จึงไม่มีแรงจูงใจ

แต่อย่างไรก็ตาม ผลจากการประเมินคุณภาพสถานศึกษาจากภายนอก ในปี 2552 พบว่า ผลการประเมินตัวชี้วัดด้านการวิจัยอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจาก คณะทำงานงานวิจัยพัฒนาและสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม มีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องและมีทิศทาง โดย ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ในการนำครู และบุคลากรด้านการวิจัยเข้าเรียนรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ด้านการวิจัยท้องถิ่นตลอดจนให้คำแนะนำ ปรีกษา และประสานแหล่งทุนภายนอก

สิ่งที่ควรพัฒนาเช่น ระบบช่วยเหลือพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ ที่เหมาะสม เป็นขั้นตอน การกำหนดแนวทาง บูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องมีกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการวิจัยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เช่น การประกวดผลงานวิจัยของครู หรือผลงานร่วมกับนักศึกษา การจัดแสดงผลงานวิชาการภายในสถานศึกษา และการให้รางวัลผู้ที่มีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ และควรจัดสรรงบประมาณสำหรับสนับสนุนครู และนักเรียนนักศึกษาในแผนกวิชา ที่คณะกรรมการแต่ละแผนกวิชาคัดเลือก ควรปรับปรุงการสัมมนาโครงการของนักศึกษา และงานวิจัยของครู ให้มีผู้ร่วมรับฟังเพื่อข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อยอดในปีการศึกษาต่อไป ควรประสานแหล่งทุนวิจัยและช่วยปรับปรุงข้อเสนอโครงการวิจัยตรงตามแนวทางการวิจัยที่แหล่งทุนต้องการ ควรมีพี่เลี้ยงในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยและประสานงานส่งข้อเสนอ ควรมีการจัดทำบอร์ดแนะนำแหล่งทุนวิจัย และ เว็บไซต์ ของหน่วยงานที่รวบรวมผลงานวิจัย เพื่อสะดวกในการสืบค้นข้อมูล

2.3 ผลการดำเนินกิจกรรมและสรุปบทเรียนจากการดำเนินงานของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

1) ได้แนวทางปฏิบัติการเชื่อมโยงการเรียนการสอน งานบริการชุมชนและงานวิจัยตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับนโยบายทิศทางการดำเนินงานและสนับสนุนงบประมาณอย่างจริงจัง ทำความเข้าใจเรื่องการบูรณาการการสนับสนุน/สร้างแรงจูงใจให้มีกำลังใจในการทำงานวิจัยร่วมกับการสอน อบรมเพิ่มทักษะการวิเคราะห์ปัญหา พัฒนาโจทย์และข้อเสนอโครงการวิจัย อบรมเป็นระยะ เชิญตัวแทนชุมชนเข้าร่วมเสนอปัญหาและความต้องการสอดคล้องกับงานของวิทยาลัย แต่งตั้งกรรมการตามความรู้ความสามารถให้มีส่วนร่วม ส่งเสริมหรือผลักดันครูทำวิจัยในชั้นเรียน จัดวิชาโครงการ โครงการงานโครงการวิทยาศาสตร์ร่วมกับงานฝึกอบรม ให้นางบริการวิชาชีพร่วมวางแผนกับกับงานหลักสูตร ทำการวิจัยประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการบริการชุมชน และหลักสูตรฝึกอบรม ปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการวิจัยอาชีพเพื่อพัฒนาในชุมชน กำหนดโครงการสอนที่เกี่ยวกับชุมชนให้ชัดเจน แล้วลงมือปฏิบัติให้เหมือนกันทุกแผนกวิชา ปรับวิธีเรียนโดยนำนักศึกษาไปเรียนและใช้ทรัพยากรสร้าง/พัฒนาอาชีพชุมชน ควรมุ่งเน้นการนำผลการวิจัยไปฝึกอบรมเกษตรกรให้ประยุกต์ใช้ตามความต้องการของชุมชน จัดเทคโนโลยีสารสนเทศให้ค้นคว้าเพียงพอกับความต้องการของครูและนักศึกษา

2) แนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยง งานบริการชุมชน งานวิจัย ได้แก่ การจัดอบรมการวิจัยปฏิบัติการให้ครูที่รับผิดชอบงานบริการชุมชนและครูผู้สอน ประชุมแลกเปลี่ยนกับชุมชนเพื่อให้ครูมีโอกาสพัฒนาโจทย์วิจัยในชั้นเรียน ให้อเวลาในการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูอย่างพอเพียงลดภาระงานอื่นลง นำวิธีการวิจัยมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ครูและนักศึกษาลงพื้นที่สำรวจปัญหาและความต้องการองค์ความรู้ร่วมกับชุมชน จัดประชุมปฏิบัติการเขียนโครงการวิจัยในชั้นเรียนโครงการโครงการงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียน โดยวางแผนปฏิบัติร่วมกันทุกแผนกวิชาให้กรรมการหน่วยจัดการเป็นที่ปรึกษา

3) แนวทางการทำโครงการ/โครงการงานของนักศึกษา วชท.แพร่ ที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน ได้แก่ ประชุมชี้แจงให้นักศึกษาทราบถึงความสำคัญของวิชาโครงการและการจบหลักสูตร สอนกระบวนการวิจัยก่อนให้ไปสำรวจปัญหาชุมชนในประเด็นที่เกี่ยวข้อง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการฝึกทักษะการพัฒนาโจทย์วิจัยชุมชนให้ครูและนักศึกษา และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเขียนข้อเสนอโครงการให้นักศึกษาและครูที่ปรึกษา นำนักศึกษาเข้าชุมชนเพื่อหาโจทย์ที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน นำนักศึกษาไปร่วมเรียนรู้กับโครงการวิจัยที่กำลังดำเนินการอยู่ในชุมชน นำนักศึกษาไปร่วมเรียนรู้กับโครงการวิจัยที่กำลังดำเนินการอยู่ในชุมชน และ นักศึกษาและครูที่ปรึกษานำปัญหาชุมชนมาวิเคราะห์แล้วทำโครงการ มีคณะกรรมการประเมินข้อเสนอโครงการคัดเลือกข้อเสนอที่ควรได้งบประมาณสนับสนุน วิทยาลัย/แผนกวิชาจัดงบประมาณสนับสนุนโครงการ(ที่มีผลการประเมินดีเด่น ให้ชุมชนเป็นที่ปรึกษาร่วมในโครงการที่ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4) แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือตามนโยบาย สอศ. ควรจัดอบรมแบบเข้มข้นให้ทำเป็นทุกคนโดยจัดเป็นช่วงตั้งแต่การหาโจทย์ เขียนโครงการ ลงมือ

ทำและประชุมครั้งต่อไปเพื่อทำต่อหรือปรับปรุง และ แจ้งให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนทุกคน จัดอบรมความรู้ด้านการทำวิจัยให้ครูเข้าใจ กระบวนการวิจัย การพัฒนาโจทย์ และขั้นตอนการทำวิจัยรวมทั้งหมด กำหนดแผนพัฒนาการเรียนการสอนของวิทยาลัยให้เป็นรูปแบบเดียวกัน โดยปรับหลักสูตรรายวิชาให้เอื้อต่อการบูรณาการ จัดหาแหล่งทุนอุดหนุนให้กับครูและนักศึกษา ให้เวลาครูผู้สอนในการทำวิจัยอย่างต่อเนื่องและเพียงพอโดยลดชั่วโมงสอนหรืองานอื่นให้น้อยลง เน้นทำการวิจัยอาชีพที่ถนัดสู่ชุมชน แต่งตั้งกรรมการดำเนินงานใช้การวิจัยในแต่ละวิชาและจัดส่งต่อฝ่ายบริหาร อบรมผู้สอนและผู้เรียนหรือผู้จัดทำโครงการร่วมกันเพื่อให้เข้าใจตรงกัน และสังเคราะห์งานวิจัยที่ผ่านมาเลือกหัวข้อที่มีผู้สนใจมาก ๆ มาพัฒนาต่อยอด

5) แนวทางการสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ได้แก่ การสนับสนุนด้านงบประมาณ ที่ปรึกษา และ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ติดตามประเมินผล ให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่องจนทำได้เอง และแรงจูงใจที่เป็นรูปธรรม เช่น งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ รางวัล วัสดุการเรียนการสอน โดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาบุคลากรของวิทยาลัย อบรมบุคลากร สนับสนุนความรู้และตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียนให้มากและต่อเนื่อง และสนับสนุน ส่งเสริมการเผยแพร่งานวิจัยในชั้นเรียน

จากการจัดกิจกรรม แนวคิด หลักการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ มีการปรับปรุงการทำงานให้สอดคล้องกันมากขึ้นผู้ร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้การวิจัยร่วมกับชุมชนด้านบทบาทนักวิจัย การเตรียมตัว การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย กระบวนการและการสร้างการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีมร่วมกับชุมชน เครื่องมือวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม เทคนิคการชวนคุย ทราบประวัติ แผนที่และความเป็นอยู่ของชุมชน และได้เรียนรู้นอกห้องเรียน

6) รูปแบบการจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นวชท. แพร่ มี 3 ระยะ คือ

การจัดการต้นทาง ได้แก่การเตรียมความพร้อม สร้างความเข้าใจ ปรับระบบและแนวทางการทำงาน แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและสนับสนุนการทำวิจัย ประชุมชี้แจง ครู บุคลากร และนักเรียน นักศึกษาทราบและปฏิบัติ การสร้างและพัฒนาทักษะประสบการณ์วิจัยให้ครูและนักเรียนนักศึกษา แบ่งเวลาเรียนรายวิชาโครงการออกเป็น 2 ภาคเรียนให้เอื้อต่อการเผยแพร่ผลงานและการจบหลักสูตร จัดหางบประมาณสนับสนุนโครงการที่มีผลการประเมินดีเด่น โดยทำโครงการสนับสนุนงบประมาณวิจัยในชั้นเรียน โครงการ การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมบรรจุเข้าแผนงบประมาณประจำปี จัดอบรมปฏิบัติเป็นช่วงๆ เช่น การพัฒนาโจทย์วิจัย การเขียนข้อเสนอโครงการ(Proposal) หรือเอกสารเชิงหลักการ(Concept Paper) จัดทำคู่มือทำโครงการให้นักศึกษา และคู่มือการทำวิจัยให้ครู

การจัดการระหว่างทาง โดยคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยระดับคณะวิชาและงานวิจัยพัฒนาซึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการทำหน้าที่ประสานงานให้มีพี่เลี้ยงนักวิจัยและครูที่ปรึกษาวิชาโครงการทำหน้าที่ติดตามสนับสนุน มีการประชุมติดตามการจัดทำข้อเสนอโครงการของนักศึกษา

ชั้นปวส. 1 รวบรวมข้อเสนอโครงการให้คณะกรรมการพิจารณาอนุญาตให้ดำเนินการ แต่งตั้งครูที่ปรึกษาโครงการทำหน้าที่ติดตามสนับสนุนตามปฏิทินปฏิบัติงาน จัดประชุมเสนอผลงานนักศึกษาคัดเลือกผลงานโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนมาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมร่วมกับงานบริการชุมชน หัวหน้างานวิจัยและพัฒนาและคณะกรรมการหน่วยจัดการงานวิจัยเป็นพี่เลี้ยงติดตามสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยจัดอบรมเพิ่มทักษะขณะดำเนินการตามความจำเป็น จัดเวทีติดตามความก้าวหน้าปัญหาการทำวิจัยของครู ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีของแต่ละงาน ประชุมสรุปผลการดำเนินการและจัดทำรายงานการวิจัย ของแต่ละคณะวิชา

การจัดการปลายทาง เป็นการสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่ชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์มีแนวทาง คือ จัดทำปฏิทินการประชุมวิชาการเผยแพร่ผลงานวิจัยของหน่วยงานเช่น สอศ. สกศ. อกท. มรภ.ฯลฯ เพื่อวางแผนสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิชาการโดย อบรมเชิงปฏิบัติการเขียนบทความเผยแพร่ผลงานวิจัยตามแบบฟอร์ม(Format) ของแต่ละสถาบัน รวบรวมบทความวิชาการเสนอตามกำหนดเวลาที่สถาบันประกาศรับ จัดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์จัดนิทรรศการ และค่าเดินทางสำหรับผลงานวิจัยที่ได้รับคัดเลือก จัดสัมมนาโครงการระดับวิทยาลัย คัดเลือกโครงการเด่นส่งนำเสนอในการประชุมวิชาการองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย(อกท.)ระดับภาคและระดับชาติ งานบริการชุมชนนำหลักสูตรฝึกอบรมไปถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมให้ชุมชนและเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของวิทยาลัย และวารสาร สิ่งตีพิมพ์

3. สรุปบทเรียนจากการดำเนินการ

ความเปลี่ยนแปลงในส่วนของการจัดการระบบงานวิจัยในวิทยาลัย ดังนี้

1. มีหน่วยงานรับผิดชอบด้านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาโครงการ คืองานหลักสูตรการสอนฯ เป็นผู้ประสานงานและกำหนดช่วงเวลาดำเนินการ โดยมีการฝึกอบรมการเขียนร่างข้อเสนอโครงการในภาคเรียนที่ 1 ของชั้นปีที่ 2 และให้นักศึกษาสามารถยื่นข้อเสนอได้ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 เป็นต้นไป
2. รายวิชาโครงการ 4 หน่วยกิต ซึ่งเดิมจัดไว้ในภาคเรียนเดียว งานหลักสูตรจะพิจารณาแยกเป็นสองช่วงเพื่อให้นักศึกษาสามารถทำงานได้ต่อเนื่องและเสร็จทันกำหนดอย่างมีคุณภาพ
3. มีการอบรมการทำแผนการสอนรายวิชาโครงการให้กับครูทุกระดับชั้น เนื่องจากรายวิชาโครงการอยู่ในหลักสูตร
4. ครูที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยจัดการในการส่งข้อเสนอโครงการประสานแหล่งทุนได้รับงบประมาณแผ่นดิน 4 โครงการ มีนักวิจัย 18 คน และนักเรียนนักศึกษา 60 คน
5. ครุนักวิจัยได้รับการสนับสนุนให้ส่งบทความวิชาการเผยแพร่ประจำปี และเข้าร่วมเรียนรู้หาประสบการณ์การนำเสนอผลงานมากขึ้นโดยในปี

6. หัวหน้างานวิจัยและพัฒนาได้รับโล่บันทึกจัดการงานวิจัยเพื่อชุมชนดีเด่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

7. การเสียชีวิตของอาจารย์สมศักดิ์ สายตรง หัวหน้าโครงการการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่เอื้อต่อการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ฯ ทำให้การดำเนินโครงการล่าช้า แต่หน่วยจัดการงานวิจัยได้เข้ามาช่วยเหลือ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนได้จนสิ้นสุดโครงการ

ความเปลี่ยนแปลงในส่วนของการวิจัยในชุมชน ดังนี้

1. นักวิจัยจากวิทยาลัย และนักวิจัยในชุมชนมีทักษะการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการวิจัยและการมีส่วนร่วมมากขึ้น

2. หน่วยงานในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการแก้ปัญหาของกลุ่มอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม

3. นักวิจัยชุมชนที่เป็นผู้สูงอายุ ได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมสร้างสุข ถึงแม้ว่าจะไม่ได้พัฒนาทักษะการวิจัยมากนัก แต่ก็เป็นแนวทางให้ฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลได้หากลยุทธ์ที่เหมาะสมในการสนับสนุนการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุต่อไป

อภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพ ศักยภาพของตำบลไทรย้อยและวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่พบว่า ตำบลไทรย้อยเป็นชุมชนเกษตรกรรมที่มีปัญหาต้นทุนการผลิตเนื่องจากการปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นสาเหตุให้ดินเสื่อมความสมบูรณ์ผลผลิตไม่ดี นอกจากนั้นผลผลิตมีราคาตกต่ำ จึงเกิดปัญหาไม่พอกับรายจ่าย และปัญหานี้สืบตามมา และนำไปสู่การ ทหารายได้เพิ่มจากการลักลอบตัดไม้ซึ่งเป็นทรัพยากรส่วนรวมและการอพยพแรงงานไปทำงานนอกนอกชุมชนหรือต่างถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ ไซยา เฟ็งฮุน (2535) ที่ชี้ให้เห็นว่าเกษตรกรในชนบทของประเทศไทยส่วนใหญ่ประสบปัญหา สำคัญคือ ความยากจน การอพยพแรงงาน ปัญหาทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ปัญหาสุขภาพอนามัย และ คุณภาพการศึกษา ด้านการรวมกลุ่มการผลิตมีปัญหาการบริหารจัดการจึงไม่ยั่งยืนถึงแม้การคมนาคมและการสื่อสารสะดวกแต่กระแสบริโภคนิยม และการรักความสะดวกสบายก็มีอิทธิพลต่อคนในชุมชนมากขึ้น การเป็นสมาชิกกลุ่มเพียงเพื่อให้มีสิทธิได้รับส่วนแบ่งความช่วยเหลือหรือผลกำไรที่เกิดขึ้นภายหลัง เห็นได้จากการที่เกษตรกรสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ตำบลไทรย้อยแต่กลับไปซื้อปุ๋ยเคมีมาใช้โดยให้เหตุผลว่าสะดวกกว่าจึงไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ

แต่อย่างไรก็ตามตำบลไทรย้อยยังมีปัจจัยที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน เช่น มีกลุ่มเกษตรกรเข้มแข็งและเป็นแบบอย่าง มีหน่วยงานต่างๆ มาจัดการเรียนรู้ในชุมชน ทั้งด้านการประกอบอาชีพ สุขภาพอนามัยและการรักษาสิ่งแวดล้อม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มีนโยบายชัดเจนในด้านการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้
 ปุ๋ยอินทรีย์อย่างทั่วถึง

ส่วนการศึกษาสภาพ ศักยภาพด้านการวิจัยของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ พบว่า
 จากการเป็นเครือข่ายการวิจัยเพื่อท้องถิ่น วิทยาลัยฯ ได้พัฒนาหน่วยจัดการงานวิจัยจากต้นแบบ
 คือหน่วยจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มาระยะหนึ่งแล้ว แต่การขับเคลื่อนการทำ
 วิจัยของวิทยาลัยยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพ เนื่องจากความไม่พร้อมด้าน
 การบริหารจัดการ ด้านบุคลากรวิจัย ซึ่งได้แก่ครูผู้สอนที่ส่วนใหญ่ไม่มีทักษะ และประสบการณ์การ
 วิจัยมาก่อน ด้านงบประมาณสนับสนุน และภาระงานประจำหรืองานสอนและงานมอบหมายของครู
 เป็นอุปสรรคด้านเวลา ขาดแหล่งค้นคว้า การจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยทำได้ยาก
 ทำให้บุคลากรขาดแรงจูงใจ ส่วนการวิจัยของนักเรียนนักศึกษาที่เรียนวิชาโครงการไม่ได้คุณภาพ
 เท่าที่ควร

2. ผลการดำเนินกิจกรรมและสรุปบทเรียนจากการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการ
 งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเรียนการสอนและการบริการชุมชน พบว่า บทบาทของฝ่ายบริหาร
 ในการบริหารจัดการมีความสำคัญมาก โดยการจัดการต้นทางควรให้หน่วยจัดการงานวิจัยและงาน
 ฝึกอบรมระยะสั้น หรืองานบริการชุมชนร่วมกันรวบรวมประเด็นปัญหาจากชุมชนมาเป็นโจทย์วิจัย
 ให้ครูและนักศึกษาเลือกศึกษาตามความสนใจก่อนลงพื้นที่ มีการจัดทำคู่มือการวิจัย ฝึกอบรม
 กระบวนการวิจัย การบูรณาการ การมีส่วนร่วม และอบรมเชิงปฏิบัติการทำแผนการสอนบูรณา
 เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการบูรณาการการสอนและการวิจัยได้อย่างมั่นใจ
 ดังที่ สุพักตร์ พิบูลย์ (2547) เสนอแนะว่าหน้าที่ของครูในยุคปฏิรูปได้แก่งานสอน อบรมแก้ปัญหา
 พัฒนาผู้เรียน พัฒนาตน พัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพ ร่วมมือกับชุมชนประสานกับชุมชนเพื่อ
 พัฒนาการเรียนรู้ แนวทางปฏิบัติในการเชื่อมโยงการสอน การวิจัยและการบริการชุมชนที่ครู
 เสนอแนะได้แก่ ฝ่ายบริหารต้องมีวิสัยทัศน์ด้านการวิจัย กำหนดทิศทางการวิจัยของสถานศึกษาที่
 ชัดเจนและสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง มีการประชุมทำความเข้าใจเรื่องการบริหาร การ
 สนับสนุนสร้างแรงจูงใจ และเพิ่มทักษะการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เอื้อให้ครูพัฒนาทักษะการบริหาร
 งานสอนและงานวิจัยให้เกิดขึ้นตามแนวทางที่ทุกฝ่ายร่วมเสนอความคิดเห็น เช่น การเพิ่มความรู้
 ทักษะ ประสบการณ์วิจัยให้ครู ลดภาระงานอื่น จัดหาพี่เลี้ยงคอยติดตามชี้แนะ จัดงบประมาณ
 สนับสนุน การจัดการเรียนการสอนรายวิชาโครงการปรับหลักสูตรรายวิชา และทำปฏิทินปฏิบัติงาน
 สนับสนุนทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ ฉัตรนภา พรหมมา (2547) ที่พบ ว่าจุดเด่นของการบริหาร
 จัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์และเครือข่ายภาคเหนือตอนล่างคือการมีผู้บริหาร
 สูงสุดเป็นนักวิจัยให้ความสำคัญกับงานวิจัย รองอธิการบดีเป็นนักวิจัยและมีประสบการณ์สูงด้าน
 การบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นพี่เลี้ยง ส่วนประเด็น
 ปัญหาวิจัยที่ครูเสนอเช่น ปัญหาพฤติกรรมผู้เรียน ปัญหาคุณภาพการเรียนการสอน ปัญหา
 คุณภาพผู้เรียน คุณธรรมจริยธรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับประภัสสร สุวรรณธรรม

(2552) ที่กล่าวถึงการวิจัยในงานประจำ(R 2 R)ว่าควรเริ่มจากปัญหา คำถามวิจัยที่ได้จากหน่วยงาน หรืองานประจำที่ตนเองทำ หรือรับผิดชอบดำเนินการอยู่ และมีเป้าหมายชัดเจนว่าจะพัฒนาต่อยอดอย่างไร

ส่วนรูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอนและการบริการชุมชน พบว่ามีการจัดการต้นทางตั้งแต่การเตรียม และพัฒนาระบบบริหารจัดการ กฎระเบียบ แนวทาง มาตรการ เตรียมบุคลากร งบประมาณ และเครื่องมือทำงาน จนถึงครูและนักเรียนนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายสามารถพัฒนาโครงการวิจัยได้แล้วก็บริหารจัดการระบบสนับสนุนระหว่างทาง โดยแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามสนับสนุน จนโครงการสิ้นสุด ส่วนการจัดปลายทางคือการพัฒนาทักษะการเขียนบทความวิชาการเพื่อเผยแพร่ผลงาน การจัดทำสื่อนำเสนอ การจัดหลักสูตรฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ควรจัดทำปฏิทินการศึกษาปัญหาชุมชน เพื่อให้ชุมชนอื่นๆ ได้เข้ามาเรียนรู้และสร้างเครือข่ายคนทำงานในชุมชน เพื่อพัฒนาเป็นนักวิจัยรุ่นใหม่ ควบคู่ไปกับการพัฒนาครูนักวิจัย เพื่อจะได้เรียนรู้และทำงานร่วมกันได้ดี
2. ควรมีการทำบันทึกความเข้าใจในความร่วมมือพัฒนาท้องถิ่นด้วยการวิจัยระหว่าง วิทยาลัยกับองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อให้เกิดแรงขับเคลื่อนจากทั้งสองฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อยควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาอาชีพโดยมีพื้นฐาน ความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ และศักยภาพในการพัฒนา และให้ส่งเสริมกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย และ สุขภาพของผู้ประกอบอาชีพ

บรรณานุกรม

- กองทุนสนับสนุนการวิจัย, สำนักงาน. การศึกษากับการวิจัยเพื่ออนาคตของประเทศไทย.
 กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.2551.
- ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม.การพัฒนาหน่วยจัดการงานวิจัยของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ให้
 เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและการเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่ชุมชน. แพร่: 2550 .
- ชัตติยาพร คำอาจ. ระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขบัญญัติแห่งชาติสำหรับประชาชน
 เขตจังหวัด นครนายก.2540 .
- คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน .นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 6
 พ.ศ.2545-2549). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- จารีรัตน์ ปริกแก้ว และคณะ.การศึกษาและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการทำงาน
 ร่วมกันระหว่างโรงเรียนในระบบกับชุมชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน:
 กรณีศึกษาพื้นที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นบุรีรัมย์เขตการเคลื่อนไหวโรงเรียนชุมชนอีสาน
 นครราชสีมา. การพัฒนาเครือข่ายภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์แบบครบวงจร
 ภายใต้นโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์กลุ่ม 6 จังหวัดภาคเหนือ. อุดรดิตถ์. 2547
- _____. การพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยแบบบูรณาการ
 เพื่อท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์และเครือข่าย. 2548
- _____. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนานักจัดการงานวิจัย
 เชิงพื้นที่เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏและองค์กรท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง. 2549.
- ชวลิต สวัสดิ์ผล . การสังเคราะห์ผลงานสถาบันราชภัฏสวนดุสิตเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน. 2546.
- พิชิต ฤทธิจัญญ. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ : ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ:
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- สุพักตร์ พิบูลย์. ทิศทางการวิจัยอาชีวศึกษาไทย :เอกสารประกอบการอบรม. 2547
- สุวิมล ว่องวาณิช. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน = Classroom action research. กรุงเทพฯ :
 อานาจ สุวรรณสันติสุข. การพัฒนารูปแบบการเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ของ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. 2548.
- อำนวย เกาตระกุล.การพัฒนารูปแบบการบริหารความรู้ในสถาบันการอาชีวศึกษาไทย.
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างภาพกิจกรรม

ภาพที่ 1 การขยายผล แนวคิดหลักการและบทบาทการวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ภาพที่ 2 สรุปผลการขยายแนวคิดหลักการและบทบาทการวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ภาพที่ 3 การประชุมพัฒนาโครงการกลุ่มปุยอินทรีย์

ภาพที่ 4 การฝึกทักษะวิจัยนักศึกษา

ภาพที่ 5 การประชุมประจำเดือนคณะวิจัย

ภาพที่ 6 การพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับชุมชน

ภาพที่ 7 การศึกษาสภาพชุมชนตำบลไทรน้อย

ภาพที่ 8 การติดตามสนับสนุนโครงการในพื้นที่

ภาพที่ 9 การศึกษาสภาพชุมชน

ภาพที่ 10 การประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย

ภาพที่ 11 การระดมความคิดเห็นเห็นแนวทางการสนับสนุนโครงการวิจัย

ภาพที่ 12 ตัวแทนจากวัด ให้ข้อเสนอแนะ

ภาพที่ 13 คณะวิจัยฝึกทักษะการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

ภาพที่ 14 ประชุมติดตามโครงการ

ภาพที่ 15 ลงพื้นที่ติดตามสนับสนุนกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์

ภาพที่ 16 นักศึกษาร่วมเรียนรู้กับชุมชน

ภาพที่ 17 นักวิจัยในชุมชนชวนผู้ร่วมกิจกรรมพูดคุยซักถาม

ภาพที่ 18 นักศึกษาร่วมเรียนรู้โครงการวิจัยกลุ่มปุ๋ย

ภาพที่ 19 นายกอบต.ไทรย้อยร่วมนำเสนอผลงานกลุ่ม

ภาพที่ 20 กลุ่มเป้าหมายระดมสมอง

ภาพที่21 การอบรมพัฒนาทักษะวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ภาพที่ 22 ครูและนักเรียนร่วมกิจกรรมอบรมวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม

ภาพที่ 23 นักเรียนร่วมมีความสุขกลับป้บการเรียนรู้

ภาพที่ 24 การนำเสนอผลงานกลุ่ม

ภาพที่ 25 ผู้ร่วมกิจกรรมฝึกทักษะการพูดนำเสนอ

ภาพที่ 26 นำกลุ่มผ้าต้นมือจัดนิทรรศการงาน 10 ปี สกว.

ภาพที่ 28 ลงพื้นที่ติดตามโครงการแนม

ภาพที่ 29 บทบาทนักเรียนในกิจกรรมชิมแหนมร่วมกับชุมชน

ภาพที่ 30 บทบาทนักวิจัยในกิจกรรมชิมแหนม

ภาพที่ 31 นักศึกษาทำโครงการในชุมชน

ภาพที่ 32 นักศึกษาทำโครงการในวิทยาลัยจากปัญหาชุมชน

ภาพที่ 33 นำเสนอผลงานวิจัย

ภาพที่ 34 ผู้อำนวยการนำเสนอผลงานวิจัยและแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างเครื่องมือวิจัย

บันทึกการระดมสมองเกี่ยวกับปัญหาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

- การเข้าทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง
- ด้านกิจกรรม น.ศ. ไม่มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรม
- นักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรมของวิทยาลัย
- นักเรียนเข้าเรียนสาย
- ปัญหานักเรียนไม่เข้าเรียน
- ปัญหาสีของน้ำประปาในช่วงหน้าฝน
- การแต่งการเข้าแถวในแต่ละวัน
- การขับรถจักรยานยนต์ของนักศึกษาในวิทยาลัย เช่น ขับเร็ว ไม่รู้จักกฎจราจร
- ปัญหาหนี้สิน
- ปัญหานักศึกษาดื่มสุราในหอพักวิทยาลัย
- ปัญหานักศึกษาสูบบุหรี่ในมหาวิทยาลัย
- ปัญหาการทะเลาะวิวาทในหอพักวิทยาลัย
- ปัญหานักศึกษาออกกลางคัน เรียนไม่จบ
- ปัญหาลักเล็กขโมยน้อย
- การทำลายทรัพย์สินของวิทยาลัย
- ปัญหาเรื่องการมาเข้าแถวสายของนักศึกษา
- ปัญหานักศึกษาสูบบุหรี่แล้วทิ้งก้นบุหรี่ไว้ในห้องน้ำ
- ความเป็นอยู่ของหอพักหญิง
- การเรียนการสอน
- ปัญหาไม่มีน้ำใช้ในหน้าแล้ง
- ปัญหานักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรม อ.ก.ท
- ด้านทรัพยากรในวิทยาลัย เช่น การใช้ไฟฟ้า การทิ้งขยะ ผุ่น ควัน
- นักศึกษาไม่เข้าเรียนในคาบวิชาเรียน
- ปัญหานักศึกษาติดเกมส์ Internet
- ปัญหานักศึกษามีน้อย
- ขาดอุปกรณ์ในการเรียนรู้
- นักศึกษาแต่งการไม่เรียบร้อย

ข้อเสนอแนะ

- ตารางปฏิบัติงานของรายวิชาโครงการ
- ทำแผนผังการทำงานของวิชาโครงการ
- แต่ละแผนกวิชารวบรวมส่งฝ่ายวิชาการโดยมีแบบสรุปปะหน้า
- ควรมีแบบฟอร์มให้เติมคำ
- ให้ครูผู้สอนร่วมกันกำหนด
- มีคณะกรรมการดูแลงบประมาณสนับสนุน

ปัญหาวิชาโครงการ (พืช)

- อาจารย์แต่ละคนไม่ได้คุยกัน
- Format ไม่เหมือนกัน
- เด็กไม่สนใจ
- เด็กจะหาอาจารย์ที่ไม่เข้มงวด
- ไม่ได้เสนอขอทำกับฝ่ายที่รับผิดชอบ
- งานของนักศึกษามากโครงการล่าช้า

ปัญหาวิชาโครงการ (ธุรกิจ)

- อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ได้คุยกัน
- ครูไม่เข้าใจบทบาทอาจารย์ผู้สอนและที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ร่วมประเมินผล
- เด็กไม่ให้ความสำคัญวิชาโครงการ
- งานของนักศึกษามีมากโครงการล่าช้า

ปัญหาวิชาโครงการ (ช่างกลเกษตร)

- นักศึกษาไม่เข้าใจการทำโครงการ
- ไม่เข้าใจการเรียนรู้โครงการ
- ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนรายงาน
- ขาดความรับผิดชอบ
- นักศึกษาในกลุ่มไม่มีความร่วมมือกัน
- นักศึกษาขาดทุนดำเนินการ

ปัญหาวิชาโครงการ (สัตวศาสตร์)

- เด็กมีกิจกรรมมาก
- ขาดความกระตือรือร้น
- ไม่มีความร่วมมือและรับผิดชอบ

ปัญหาวิชาโครงการ (อุตสาหกรรม)

- เด็กขาดความสามัคคีร่วมมือกัน
- เด็กทำตามขั้นตอนเกณฑ์การให้คะแนน

ปัญหาวิชาโครงการ (พื้นฐาน)

- วิชาไม่เป็นอิสระ
- การเขียนรายงานไม่สมบูรณ์ และ ไม่มีงบประมาณในการทำโครงการ

ปัญหาที่มีผลต่อประชากร

1. ปัญหาที่มีผลต่อสภาพภูมิอากาศ
2. ปัญหาภัยธรรมชาติ
3. ปัญหาเศรษฐกิจ
4. ปัญหาความยากจน

5. ปัญหาด้านการศึกษา
6. ปัญหาโรคระบาด
7. ปัญหาครอบครัว
8. ปัญหาการเมือง

ปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่น

1. ปัญหายาเสพติด
2. ปัญหาเศรษฐกิจ
3. ปัญหาคนว่างงาน
4. ปัญหาไม่มีเงินใช้
5. ปัญหาไม่มีอาหารรับประทาน

ปัญหาการวิจัยของชุมชน

- ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ
- ชาวบ้านให้ข้อมูลที่ไม่แน่นอน
- ต้องการเบี่ยงเบนจากการอบรม
- ไม่มีกิจกรรมให้ชาวบ้านได้ร่วม
- ขาดอุปกรณ์ในการอบรม
- อาหารไม่ถูกปากของชาวบ้าน
- การคมนาคมไม่สะดวก
- ปัญหาการนิเทศของชุมชน (กลุ่มแม่บ้าน)
- ปัญหาการเงินของชุมชน

หลักการของการวิจัยเพื่อท้องถิ่น

1. เพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น
 - การแก้ปัญหานี้สิน
 - เพิ่มรายได้และผลผลิตของเกษตรกร
 - สร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับชุมชน
2. แก้ไขปัญหาตรงประเด็นและมีคุณภาพ
3. รู้ปัญหาของท้องถิ่น
4. เพื่อพัฒนาให้ท้องถิ่นมีความมั่นคงและยั่งยืน
5. ปัญหานั้นต้องมาจากชุมชนนั้น
 - การออกแบบความคิดของชุมชน
 - เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นว่าจะแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร
6. เพื่อให้ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดี
 - เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้และสามารถแก้ปัญหาได้เอง
 - ทำให้ชาวบ้านรู้จักการวิเคราะห์หรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

ข้อสรุปแนวทาง

1. ปวส. 1 เทอม 1 ประชุมปฏิบัติการให้ความรู้ด้านการวิจัย
2. เทอม 2 เริ่มเขียนโครงการดำเนินโครงการ
 - นักศึกษาเสนอโครงร่าง ขออนุมัติโครงการ (ตามแบบฟอร์มที่ตกลง)
3. คณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองและคัดเลือกข้อเสนอโครงการเพื่อสนับสนุนทุนดำเนินการ
4. ดำเนินโครงการ
5. ครูที่ปรึกษา กำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำจนจบโครงการ
6. สิ้นสุดโครงการ สัมมนา สอบโครงการ

ใบงานที่ 1

- แหล่งชุมชนหรือท้องถิ่น
- ทรัพยากรท้องถิ่น
- การทำมาหากินในท้องถิ่น เช่น ไปหาของป่า ได้แก่อนุ่นไม้ เห็ด หรือล่าสัตว์
- การประกอบอาชีพ เช่น เผาถ่าน การทำไม้ลูกชิ้น โรงงานกระดาษ
- ความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น
- ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น
- มาจากการอยากทดลองเพื่อแก้ปัญหา
- มาจากสิ่งที่พบเห็นในชุมชนหรือรอบ ๆ ตัวเรา
- มาจากความต้องการที่อยากให้ชุมชนพัฒนาและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- ปัญหาที่สถาบันการศึกษา
- ปัญหาทางการเกษตร
- ปัญหาการใช้สารเคมี
- ปัญหาน้ำท่วม
- ปัญหาน้ำเน่าเสีย
- ปัญหาการใช้พลังงาน
- สถานที่ราชการ
- ปัญหาตลาดสด
- ปัญหาขยะมูลฝอย
- ปัญหามลภาวะเป็นพิษ
- ปัญหาเรือนกระจก
- เกิดจากมนุษย์
- แหล่งชุมชนแออัด
- สภาพอากาศ
- ธรรมชาติ
- ความต้องการที่จะทำ
- ความริเริ่มสิ่งใหม่ๆ

ใบงานที่ 2

- ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า
- ปัญหาการทิ้งขยะในแม่น้ำ
- ปัญหาการปล่อยน้ำเสียของโรงงานอุตสาหกรรม
- ปัญหาน้ำป่าไหลหลาก
- เป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน เช่น การลักขโมย
- เป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ป่า
- เป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชาวบ้าน เช่น สภาพเศรษฐกิจ
- เป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของสุขภาพ เช่น อากาศเป็นพิษ โรคระบาด
- เป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม เช่น ผู้นำขาดความสามัคคี
- เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงจากชุมชน
- มีผลกระทบต่อชุมชน
- เป็นปัญหาที่แก้ไขได้
- การแลกเปลี่ยนความรู้

การแก้ไขปัญหา

- ให้ประชาชนที่มีปัญหามาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- ให้ชุมชนมีการวางแผนการแก้ไขปัญหาที่พบเอง
- เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในชุมชน
- ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
- สืบค้นข้อมูลเพื่อเป็นการขับเคลื่อนในการวิจัย
- ทำการทดลองโดยคนในท้องถิ่น
- การรวมกลุ่มของคนในท้องถิ่น
- การประชุมร่วมกันและแสดงความคิดเห็น
- อ.บ.ต. สนับสนุนงบประมาณ
- โรงเรียนสนับสนุนบุคลากร
- คนในท้องถิ่น เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น
- การประสานงานของคนในท้องถิ่นและองค์กรในท้องถิ่น
- การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในชุมชน
- ชุมชนต้องเป็นผู้แก้ไขปัญหาในชุมชนด้วยตนเอง

ช่วง

- เด็กคิดโครงการด้านช่วง
- หาที่ปรึกษาอาจารย์คณะช่วง
- เด็กเขียนโครงการแบ่งกลุ่ม ไม่กำหนดเวลา

อุตสาหกรรม

- แบ่งเป็นโครงการ
- อาจารย์ที่ปรึกษาสอนขั้นตอนการทำโครงการทั้งหมด
- สรุปสัมมนาโครงการอบรม
- สอนให้เด็กแปรรูป

คำถาม	แหล่งข้อมูล	วิธีการ
1.จะบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชาโครงการ ร่วมกับการวิจัยท้องถิ่นควรมีกระบวนการอย่างไร	งานหลักสูตร ฯ งานวิจัยฯ งานฝึกอบรม /หลักสูตรพิเศษ อบต. เทศบาลฯลฯ	1. เวทีระดมความคิดเห็น 2. ประชุมปฏิบัติการ 3. ทดลองปฏิบัติ
2.ทำอะไรจะช่วยให้ครูมีความเข้าใจในกระบวนการวิจัย เพื่อท้องถิ่น	สกว. งานวิจัยและพัฒนา งานหลักสูตรการสอนฯ	1.ตัวอย่างความสำเร็จ 2.ให้ความรู้/เพิ่มทักษะวิจัย 3. สร้างแรงจูงใจ ความก้าวหน้า
3.ทำอะไรครูจึงจะทำงานวิจัยไปพร้อมๆ กับภารกิจงานประจำ	งานพัฒนาบุคลากร : หน้าที่ รับผิดชอบของบุคลากร ฝ่ายบริหาร : รองฝ่ายวิชาการ, ฝ่ายพัฒนาการศึกษา ฝ่ายแผนงาน และฝ่ายบริการ	1. SWOT analysis 2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้/ ประชุม ปฏิบัติการจัดการความรู้ 3. ศึกษาดูงาน
4.ทำอะไรครูจึงจะสามารถจัดการเรียนการสอนให้เป็น การวิจัย	ครูผู้สอน งานหลักสูตร การสอน และวัดผล งานวิจัย	1. จัดการความรู้ 2. ศึกษาดูงาน 3. จัดทำแผน/ทดลองทำตามแผน
5.ทำอะไรจึงจะทำให้ครูมีใจในการทำงานวิจัย	ฝ่ายบริหาร งานแผนฯ งาน วิชาการ	1. นโยบาย วิสัยทัศน์ มาตรการ 2. การส่งเสริมสนับสนุนการ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
6.ทำอะไร จะทำให้ งานวิจัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง ของงานที่ครูรับผิดชอบ	สถานศึกษา / ฝ่ายบริหาร คำสั่งมอบหมายงาน	1. จำแนกภารกิจงานสอน และงานที่มอบหมาย 2. ครูวิเคราะห์ภาระงานที่ รับผิดชอบของตนเอง

		<p>3. ครูพิจารณาโจทย์งานวิจัย ที่สอดคล้องกับภาระงาน ความรับผิดชอบ แจ้ง / ขอ อนุญาตฝ่ายบริหารเพื่อขอ เสนอเป็นผลงานวิชาการ ประกอบการขอมีวิทยฐานะ ให้สูงขึ้น</p>
--	--	---

ภาคผนวก ค
ประวัติคณะวิจัย

ประวัติคณะวิจัย

หัวหน้าโครงการ นางสาวฉวีวรรณ วงศ์แพทย์

วุฒิการศึกษา

- ศศ.บ. ภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- กศ.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ

สถานที่ทำงาน วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ โทร. 084-4840040

ผลงานวิจัย

- สภาพการบริหารงานวิทยาลัยเกษตรฯแพร่ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต 2545
- ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ปีการศึกษา 2546
- ความพร้อมในการทำวิจัยของครูอาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่
- รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าต้นมือบ้านป่าแดง ตำบลป่าแดง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ 2546 (ทุน สกว.)
- รูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้จากการผลิตเห็ดฟางโดยความร่วมมือของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่กับกลุ่มเกษตรกรพักชำระหนี้บ้านธรรมเมือง ตำบลช่อแฮ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ 2548 (ทุน สกว.)
- รูปแบบการใช้ประโยชน์จากลำเล้าเพื่อเพิ่มรายได้และแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชนโดยความร่วมมือของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่กับกลุ่มผลิตสุราพื้นบ้านตำบลห้วยหม้าย อำเภอสอง จังหวัดแพร่ 2549 (ทุน สกว.)
- การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะด้วยEMและโครงการชีววิถีฯโดยความร่วมมือของ วชท. แพร่กับชุมชนเทศบาลช่อแฮ อ.เมือง จ.แพร่ 2550 (ทุน สอศ.)
- การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อลดมลพิษจากการเผาถ่านที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพและสุขภาพของชุมชนโดยความร่วมมือของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่กับชุมชนตำบลแม่จ๊ว อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ 2553 (ทุน สอศ.)

ผู้ร่วมวิจัย

1. นายรัศมี มณีศักดิ์ (ระยะที่ 1)

วุฒิการศึกษา

- วทบ. (การส่งเสริมการเกษตร) มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

สถานที่ทำงาน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ อ. เด่นชัย จ. แพร่

ผลงานวิจัย -

2. นาย สมควร บุญแสง

วุฒิการศึกษา

- วทบ.(สัตวศาสตร์) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเกษตรบางพระ ชลบุรี
- บธ.ม.(MBA) วิทยาลัยโยนก จังหวัดลำปาง
- Ph.d. (Development Education) Central Luzon State University ประเทศฟิลิปปินส์

ตำแหน่งรอง ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

สถานที่ทำงาน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ อ. เด่นชัย จ. แพร่

ผลงานวิจัย

- Computer Skills, Motivational Characteristics, and Academic Performance, of E-Learners in Technical Colleges, Northern Thailand
- การศึกษาและทดสอบเทคโนโลยีโครงการหลวงในการผลิตพืช-สัตว์แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง โครงการย่อยที่ 2 จังหวัดกำแพงเพชร

3. นางพัชรินทร์ ดีอุต

วุฒิการศึกษา ค.บ. วิทยาการคอมพิวเตอร์

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ

สถานที่ทำงาน คณะวิชาธุรกิจเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ อ. เด่นชัย จ. แพร่

ผลงานวิจัย

- การแก้ไขปัญหาความเข้าใจในเงื่อนไขการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์รายวิชาการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ชั้น ปวส. 1 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- การเรียนรู้ระบบฐานข้อมูลรายวิชาโครงงานคอมพิวเตอร์โดยบูรณาการระบบข้อมูลสินค้าชุมชนอำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่
- ความพึงพอใจของนักเรียนหอพักปฎิรูปเกษตรเพื่อชีวิตต่อการจัดทำและประกอบอาหารของโรงอาหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ปีการศึกษา 2549

4. นางอภิตา ม่วงทอง

วุฒิการศึกษา ค.บ. วิทยาการคอมพิวเตอร์

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ

สถานที่ทำงาน คณะวิชาธุรกิจเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ อ. เด่นชัย จ. แพร่

ผลงานวิจัย

- การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาคอมพิวเตอร์

4. นางรัชณี ประกาศ

วุฒิการศึกษา ค.บ. (การบัญชี)

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่การเงิน

สถานที่ทำงาน คณะวิชาธุรกิจเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ อ. เด่นชัย จ. แพร่

ผลงานวิจัย -